

**UCHWAŁA NR XXXI/221/2018
RADY GMINY FILIPÓW**

z dnia 16 października 2018 r.

**w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego Gminy Filipów**

Na podstawie art. 18, ust. 2, pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) i art. 12 ust. 1 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945) oraz Uchwały Nr VII/32/2015 Rady Gminy Filipów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Filipów, Rada Gminy Filipów uchwala co następuje:

§ 1. 1. Uchwała się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów, zatwierdzonego uchwałą nr VII/44/07 Rady Gminy Filipów z dnia 16 sierpnia 2007 r. ze zmianą przyjętą uchwałą nr XXVIII/199/2014 Rady Gminy Filipów z dnia 12 lutego 2014 r., zwaną dalej zmianą Studium.

2. Zmiana Studium dotyczy obszaru w granicach administracyjnych Gminy Filipów.

§ 2. Integralnymi częściami zmiany Studium są:

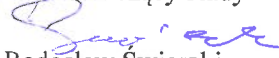
- 1) Załącznik Nr 1 – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów – tekst Studium” - w formie ujednoliconej;
- 2) Załącznik Nr 2 – rysunek studium w skali 1:25000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów – Uwarunkowania”;
- 3) Załącznik Nr 3 – rysunek studium w skali 1:25000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów – Kierunki zagospodarowania przestrzennego”;
- 4) Załącznik Nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów.

§ 3. Załącznik nr 2 i nr 3 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów, zatwierdzonego uchwałą nr VII/44/07 Rady Gminy Filipów z dnia 16 sierpnia 2007 r. ze zmianą przyjętą uchwałą nr XXVIII/199/2014 Rady Gminy Filipów z dnia 12 lutego 2014 r., przyjmują brzmienie określone w Załącznikach nr 2 i nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Filipów.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Radosław Świerzbina

WÓJT GMINY FILIPÓW

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY FILIPÓW**

(tekst ujednolicony)

zmiany wyróżniono pochyłą czcionką w kolorze niebieskim

*Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXI/221/2018
Rady Gminy Filipów
z dnia 16.10.2018 r.*

Filipów, 2018 r.

Spis treści

1	WSTĘP	7
1.1	PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA	7
1.2	WYKAZ WAŻNIEJSZYCH MATERIAŁÓW WYJŚCIOWYCH	8
1.3	UZASADNIENIE ZMIANY STUDIUM.....	8
1.4	PRZEDMIOT ZMIANY STUDIUM	9
1.5	TERMINY I POJĘCIA PODSTAWOWE UŻYWANE W OPRACOWANIU.....	11
1.6	ZESPÓŁ AUTORSKI.....	14
2	UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW ...	15
2.1	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	15
2.2	UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE.....	16
2.2.1	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU;.....	16
2.2.2	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	17
2.2.3	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO;	21
2.2.3.1	Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska	21
2.2.3.2	Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	24
2.2.3.3	Uwarunkowania wynikające z wielkości i jakości zasobów wodnych	28
2.2.3.4	Uwarunkowania wynikające z wymogów ochrony środowiska i przyrody	32
2.2.3.5	Uwarunkowania wynikające z wymogów ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	34
2.2.4	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	35
2.2.4.1	Zabytki archeologiczne	35
2.2.4.2	Zabytki sakralne	36
2.2.4.3	Dwory i folwarki.....	36
2.2.4.4	Budownictwo zabytkowe	36
2.2.4.5	Obiekty architektury obronnej.....	37
2.2.4.6	Zabytki ruchome	37
2.2.4.7	Parki.....	37
2.2.4.8	Cmentarze	37
2.2.4.9	Urbanistyka i ruralistyka.....	38
2.2.4.10	Zabytki techniki (drogi i kolej).....	38
2.2.4.11	Krajobraz	39
2.2.4.12	Wykaz obiektów objętych ochroną zabytkowych i kulturowych na terenie Gminy Filipów	39
2.2.5	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	52
2.2.5.1	Infrastruktura społeczno – demograficzna	52
2.2.5.2	Obszar Ludność	53
2.2.5.3	Struktura ludności według wieku i płci	54
2.2.5.4	Ruch naturalny i wędrowniczy.....	56
2.2.5.5	Wykształcenie ludności.....	57
2.2.5.6	Źródła utrzymania	58

2.2.5.7	Infrastruktura społeczno – kulturalna	59
2.2.5.8	Turystyka i wypoczynek	61
2.2.5.9	Infrastruktura techniczna	66
2.2.5.10	Ruch budowlany	71
2.2.5.11	Wydane decyzje o warunkach zabudowy	74
2.2.5.12	Warunki mieszkaniowe	75
2.2.5.13	Problemy rozwoju gminy	77
2.2.6	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA;	79
2.2.6.1	Ochrona przeciwpożarowa	80
2.2.6.2	Woda do celów przeciwpożarowych	80
2.2.6.3	Możliwości zapewnienia wody w sytuacjach nadzwyczajnych	81
2.2.6.4	Hałas wibracje i promieniowanie	81
2.2.6.5	Porażenia prądem	81
2.2.7	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY;	81
2.2.7.1	<i>Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Potrzeby gminy</i>	81
2.2.7.2	<i>Prognozy demograficzne. Możliwości rozwoju gminy</i>	87
2.2.7.3	<i>Budżet Gminy. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy</i> 92	
2.2.7.4	<i>Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:</i>	95
2.2.7.5	2.2.7.4 <i>Działalność gospodarcza</i>	99
2.2.7.6	<i>Możliwości rozwoju sektorów gospodarczych.</i>	103
2.2.8	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	105
2.2.8.1	Leśnictwo	106
2.2.9	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	107
2.2.9.1	Obszary chronionego krajobrazu	107
2.2.9.2	Użytki ekologiczne	110
2.2.9.3	<i>Obszary Natura 2000 Strefy ciszy</i>	110
2.2.9.4	Strefy ochronne ujęć wód podziemnych	111
2.2.9.5	Tereny przylegające do wód	111
2.2.9.6	Lasy ochronne	111
2.2.9.7	Pomniki przyrody	111
2.2.10	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	112
2.2.11	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	112
2.2.11.1	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji	113
2.2.11.2	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej	120
2.2.11.3	Możliwości rozwoju funkcji gospodarczych gminy	122
2.2.11.4	System telekomunikacyjny	122
2.2.11.5	System elektroenergetyczny	124
2.2.11.6	Niekonwencjonalnych źródeł energii	125
2.2.12	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	125
2.2.13	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	129
2.2.14	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z UDOKUMENTOWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	129
2.2.15	REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.	130

3	SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY FILIPÓW.....	130
3.1	CELE ROZWOJU GMINY FILIPÓW ORAZ POLITYKI OSIĄGANIA CELÓW (GŁÓWNE KIERUNKI I ZASADY DZIAŁANIA).....	130
3.1.1	CELE I KIERUNKI ROZWOJU EKONOMICZNEGO.....	131
3.1.1.1	Kierunki i zasady działania:	131
3.1.1.2	Środki osiągnięcia celów ekonomicznych	132
3.1.2	CELE I KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNEGO.....	133
3.1.2.1	Kierunki i zasady działania	133
3.1.2.2	Środki realizacji celów społecznych	133
3.1.3	CELE PRZESTRZENNE	135
3.1.3.1	Kierunki i zasady działania	136
3.1.3.2	Środki realizacji celów przestrzennych.....	136
3.1.4	CELE I KIERUNKI ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO.....	136
3.1.4.1	Kierunki działań do realizacji celów komunikacyjnych.....	137
3.1.4.2	Środki realizacji celów komunikacyjnych	138
3.2	MISJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	139
3.2.1	CELE STRATEGICZNE I – RZĘDU ROZWOJU WOJEWÓDZTWA.....	139
3.2.2	CELE STRATEGICZNE II – RZĘDU WOJEWÓDZTWA.....	139
3.2.3	CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY FILIPÓW	139
3.3	WALORYZACJA ZASOBÓW GMINY	140
3.3.1	POŁOŻENIE, WARUNKI NATURALNE I ZASOBY KULTUROWE.....	140
3.3.2	UZBROJENIE TERENÓW.....	142
3.3.3	GŁÓWNE OGRANICZENIA ROZWOJU GMINY	143
3.3.4	GŁÓWNE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE GMINY.....	143
4	KIERUNKI I POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW.....	143
4.1	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY FILIPÓW ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW:	143
4.1.1	KIERUNKI ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ.....	144
4.1.2	PRZEWIDYWANE ZMIANY W SIECI OSADNICZEJ	144
4.1.3	ZASADY W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA SIECI OSADNICZEJ	144
4.1.4	PRZEWIDYWANE GŁÓWNE FUNKCJE GMINY	145
4.1.5	FUNKCJE WSI FILIPÓW	145
4.1.6	FUNKCJE POZOSTAŁYCH MIEJSCOWOŚCI	145
4.1.7	KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ GMINY	146
4.1.7.1	Zasady rozwoju zagospodarowania turystycznego	146
4.1.7.2	Zasady rozwoju działalności produkcyjnej, gospodarczej i inwestycyjnej.....	148
4.1.8	OBSZARY STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	148
4.1.9	OGÓLNE ZASADY GOSPODAROWANIA DLA WYDZIELONYCH STREF:	150
4.1.10	OBOWIĄZUJĄCE ZASADY I KIERUNKI DZIAŁANIE W STREFACH A1, A2, A3, B1, B2.....	154
4.1.10.1	Ochrona środowiska przyrodniczego	154
4.1.10.2	Ochrona obiektów i obszarów prawnie chronionych.....	155
4.1.10.3	Ochrona środowiska kulturowego	155
4.1.11	OCHRONA KRAJOBRAZU	158
4.1.12	ZASADY POLITYKI W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW.....	158
4.1.13	KIERUNKI DZIAŁANIA W POLITYCE PRZESTRZENNEJ GMINY:	160
4.1.14	POLITYKA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ	164
4.1.14.1	Strefa turystyczna – A1.....	167
4.1.14.2	Strefa turystyczno - rolnicza – A2.....	176
4.1.14.3	Strefa rolniczo - turystyczna – A3.....	181
4.1.14.4	Strefa rolnicza – B1	185

4.1.14.5	Strefa rolnicza – B2	189
4.1.14.6	<i>Ustalenia dotyczące rozwoju obszarów w ustalonych terenach wyróżnionych i w strefach poza terenami wyróżnionymi</i>	193
4.1.15	KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH GMINY FILIPÓW.....	196
4.1.16	ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	197
4.2	KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	201
4.3	OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	203
4.3.1	ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	203
4.4	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	204
4.4.1	ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	206
4.4.2	ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ HISTORII REGIONU (GMINY).....	207
4.4.3	ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OBIEKTÓW SAKRALNYCH I ZABYTEKÓW RUCHOMYCH.....	207
4.4.4	ZASADY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE DWORÓW.....	207
4.4.5	ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSADNICTWA WIEJSKIEGO (RURALISTYKA) ORAZ BUDOWNICTWA WIEJSKIEGO I LEŚNEGO	207
4.4.6	ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ CMENTARZY I PARKÓW	208
4.4.7	ZASADY OCHRONY OBIEKTÓW ARCHITEKTURY OBRONNEJ I ZABYTEKÓW BUDOWNICTWA... ..	208
4.4.8	ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	208
4.5	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	209
4.5.1	ZASADY I KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO.....	209
4.5.2	SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY.....	210
4.5.2.1	Zasady i kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego	210
4.5.2.2	Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej	212
4.5.3	SYSTEM TELEKOMUNIKACYJNY.....	213
4.5.3.1	Kierunki rozwoju systemu telekomunikacyjnego.....	213
4.5.4	CELE I KIERUNKI ROZWOJU POZOSTAŁEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	215
4.5.4.1	Sieci wodociągowe.....	215
4.5.4.2	Gospodarka ściekowa	216
4.5.4.3	Gospodarka odpadami.....	217
4.5.4.4	Gazownictwo.....	218
4.5.4.5	Ciepłownictwo	218
4.5.4.6	Środki realizacji celów infrastruktury technicznej	218
4.6	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	219
4.7	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I USTALENIAMI PROGRAMÓW RZĄDOWYCH SŁUŻĄCYCH REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM.	219
4.8	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....	222
4.9	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	224
4.10	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ..	224
4.10.1	ZASADY ROZWOJU FUNKCJI ROLNICZEJ.....	224

4.10.2	KIERUNKI PRODUKCJI ROLNICZEJ.....	225
4.10.3	ŚRODKI OSIĄGANIA <i>CELÓW</i>	226
4.10.4	KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI LEŚNEJ	227
4.11	KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OBRONNOŚCI I OCHRONNOŚCI ..	227
4.11.1	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OBRONY CYWILNEJ (OC)	227
4.11.2	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	228
4.11.3	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	228
4.11.4	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE WYSOKOŚCI OBIEKTÓW	228
4.12	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	231
4.13	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.	231
4.14	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120 DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271) ..	232
4.15	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI LUB REKULTYWACJI. OBSZARY ZDEGRADOWANE.....	232
4.16	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	232
4.17	OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM INNE OBSZARY PROBLEMOWE W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	232
4.18	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU.....	232
5	<u>UZASADNIENIE</u>	233
5.1	OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	233
5.2	SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM	233

1 WSTĘP

1.1 PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA

- 1) Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm. *Dz. U. Z 2018 r. poz. 1945*);
- 2) Akty wykonawcze do w/w ustawy;
- 3) ~~Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 z późn. zm.);~~ *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. 2004 nr 118 poz. 1233);
- 5) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2010 nr 243 poz. 1623 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. z 2013r. poz. 627);
- 8) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2010 nr 102 poz. 651 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia *20 lipca 2017 r.* ~~24 października 1974 roku~~ Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2012 poz. 145 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2004 nr 124 poz. 1266 z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz.U. z 2011 nr 12 poz. 59 z późn. zm.);
- 12) Ustawa z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz.U. 2013 poz. 260);
- 13) Ustawa z dnia 8 marca 2001 roku o samorządzie gminnym (D. U. z 2013r. poz. 594, 645);
- 14) Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych (Dz. U. Nr 80, poz. 721 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.);
- 16) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009r. nr 178 poz. 1380 z późn. zm.);
- 17) *Uchwała Nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/471/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2118, z 2018 r. poz. 2909), Uchwała Nr XII/88/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/468/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2116, z 2018 r. poz. 2906), Uchwała Nr XII/87/15 Sejmiku Województwa*

Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Błędzianki” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/472/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2115 z 2018 r. poz. 2910), Rozporządzenie Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. Nr 16/05 „Dolina Błędzianki”, 17/05 „Dolina Rospudy” i 20/05 „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” (Dz. U. Nr 54 z dnia 8 marca 2005r i Nr 62/05 z dnia 21 lipca 2005r) określające obszary chronionego krajobrazu

18) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022 oraz Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

1.2 WYKAZ WAŻNIEJSZYCH MATERIAŁÓW WYJŚCIOWYCH

- 1) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku;
- 2) Strategie rozwoju województwa podlaskiego;
- 3) ~~Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego – Uchwała Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 roku (Dz. U. województwa podlaskiego Nr 108, poz. 2026);~~ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego stanowiący załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, zmienionej uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2777, poz. 3270),*
- 4) Założenia polityki regionalnej obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” – Rada programowo – Naukowa Porozumienie ZPP – czerwiec 1994r.;
- 5) Mapa topograficzna gminy Filipów w skali 1:25 000;
- 6) ~~Mapy ewidencyjne wsi w skali 1:5000~~ *Dane dotyczące obrysów budynków oraz działek ewidencyjnych z zasobów Starostwa Powiatowego w Suwałkach;*
- 7) ~~Mapy przeglądowe funkcji lasów i obiektów rekreacyjnych Nadleśnictwa Olecko~~ *Dane przestrzenne dot. nadleśnictw z terenu Gminy Filipów;*
- 8) Dane statystyczne *Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2017 r.* ~~Narodowego Spisu Powszechnego – 2002 r.;~~
- 9) Dane statystyczne *BDL dla gminy Filipów* ~~Powszechnego Spisu Rolnego – 2002 r.;~~
- 10) Informacje i materiały planistyczne Urzędu Gminy Filipów;
- 11) Wnioski, postulaty i propozycje.

1.3 UZASADNIENIE ZMIANY STUDIUM

Zmiana studium jest niezbędna z uwagi na:

1. Konieczność doprowadzenia do zgodności uwarunkowań, kierunków i celów zagospodarowania przestrzennego z aktualną sytuacją formalno-prawną i w zakresie potrzeb rozwojowych gminy.
2. Bezpośrednią przynależność Polski do Unii Europejskiej i konieczność uwzględnienia w gospodarce przestrzennej przepisów unijnych. Pilna potrzeba pozyskiwania środków

pomocowych na realizowane cele przestrzenne, ekonomiczne i społeczne.

3. Potrzebę określenia kierunków i prowadzenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem kierunków i polityki przestrzennej państwa.

4. Ustalanie przeznaczenia terenów, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określanie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenów – w zgodności z ustaleniami studium (dotychczasowe studium nieprecyzyjnie określało te tematy).

5. Określenie możliwości opracowywania wieloletnich programów sporządzania planów w nawiązaniu do ustaleń studium, decyzji zamieszczonych w rejestrach oraz wniosków w sprawie opracowania planu.

6. Ustalenia studium powinny dawać merytoryczną podstawę do wykonywania analiz dotyczących zasadności przystąpienia do sporządzenia planów miejscowych i stopnia zgodności ze studium przewidywanych rozwiązań.

7. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów zatwierdzone uchwałą Nr XXVIII/199/2014 Rady Gminy Filipów z dnia 12 lutego 2014 r. wymaga wprowadzenia zmian do obowiązującego dokumentu w trzech głównych aspektach:

1) aktualizacja dotycząca wyznaczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

2) aktualizacja zapisów w zakresie rozwoju osadnictwa;

3) dostosowanie zapisów studium do obowiązującego stanu prawnego.

1.4 PRZEDMIOT ZMIANY STUDIUM

Zmiana studium złożona z części tekstowej i graficznej, uwzględnia zasady określone w koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy.

Zmiana studium opracowana jest dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych ~~oznaczonych na rysunku studium~~. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Na zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów składają się:

a) rysunek uwarunkowań rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów w skali 1:25000 – załącznik nr 1;

b) rysunek kierunku rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów w skali 1:25000 – załącznik nr 2;

c) tekst studium *w formie ujednoliconej*,

d) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów.

Zgodnie z Art. 10 ust. 1 i 2, 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przedmiotem zmian w studium są:

1. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z:

1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;

- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
 - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, *w tym krajobrazu* kulturowego;
 - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - 4a) *rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;*
 - 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
 - 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
 - 7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, *uwzględniających w szczególności:*
 - a) *analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,*
 - b) *prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,*
 - c) *możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,*
 - d) *bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;*
 - 8) stanu prawnego gruntów;
 - 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
 - 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
 - 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych *oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;*
 - 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
 - 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
 - 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
 - 15) *wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.*
2. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów:
- 1) ~~Kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy Filipów oraz w przeznaczeniu terenów;~~
 - 2) ~~Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy~~ *uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:*
 - a) *kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,*
 - b) *kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;*
 - 3) Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, *w tym krajobrazu* kulturowego i uzdrowisk;
 - 4) Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - 5) Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
 - 6) Obszary, *na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz obszary,* na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

podlaskiego i ustaleniami programów, *o których mowa w art. 48 ust. 1 rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym*;

7) Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;

8) ~~Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej~~

9) Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

10) Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;

11) Obszary *szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych*;

12) Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

13) Obszary pomników zagłady i stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (*Dz. U. Z 2015 r. poz. 2120 dz. u. nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. nr 113, poz. 984 i nr 153, poz. 1274*);

14) Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, *rekultywacji* lub *remediacji* rekultywacji; *14a) obszary zdegradowane*;

15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

16) *obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym*, ~~Inne obszary problemowe~~ w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie,

Stosownie do zapisów art. 10 ust. 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zmianie studium wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu *jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.*

Stosownie do zapisów art. 10 ust. 3a. jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.

~~1.5~~ TERMINY I POJĘCIA PODSTAWOWE UŻYWANE W OPRACOWANIU

~~Ilkroć w studium jest mowa o:~~

- 1) „zagospodarowaniu przestrzennym” – należy przez to rozumieć stan przestrzeni fizycznej istniejący lub projektowany, będący wynikiem prowadzonej gospodarki przestrzennej;
- 2) „planie miejscowym” – należy przez to rozumieć miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 3) „gospodarce przestrzennej” – należy przez to rozumieć działalność wywołująca skutki przestrzenne, polegające na zmianie istniejącego stanu przestrzeni w stan pożądany lub ochronie jej wartości zgodnie z przyjętymi dla danego terytorium celami rozwoju;
- 4) „planowaniu przestrzennym” – należy przez to rozumieć podstawowy instrument gospodarki przestrzennej, którego celem jest ochrona interesów publicznych, minimalizowania konfliktów pomiędzy podmiotami działającymi w przestrzeni oraz racjonalne wykorzystanie jej i środowiska jako dóbr ograniczonych;
- 5) „polityce przestrzennej” – należy przez to rozumieć świadome i władcze oddziaływania instytucji publicznych i organizacji na gospodarkę przestrzenną w sposób spójny z ustalonymi celami społecznymi;
- 6) „ładzie przestrzennym” – należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;
- 7) „zrównoważonym rozwoju” – należy przez to rozumieć taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych pokoleń;
- 8) „środowisku” – należy przez to rozumieć ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat;
- 9) „ochronie środowiska” – należy przez to rozumieć podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiających zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej, ochrona ta polega na:
 - racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
 - przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom;
 - przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego;
- 10) „ochronie krajobrazowej” – należy przez to rozumieć zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu;
- 11) „interesie publicznym” – należy przez to rozumieć uogólniony cel dążeń i działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związanych z zagospodarowaniem przestrzennym;
- 12) „inwestycji celu publicznego” – należy przez to rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym) polegające na wydzielaniu terenów pod układy komunikacyjne i ciągi infrastruktury technicznej oraz ich budowę i utrzymanie, opiekę nad zabytkami, pomnikami zabytkowej, budowę i utrzymanie

obiektów infrastruktury społecznej, obiektów niezbędnych na potrzeby obronności państwa i inne określone w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 roku, Nr 46, poz. 543 z późn. zmianami);

13) „obszarze przestrzeni publicznej” – należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne;

14) „obszarze problemowym” – należy przez to rozumieć obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowanie konfliktów przestrzennych;

15) „dobrach kultury współczesnej” – należy przez to rozumieć nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków założenia urbanistyczne i krajobrazowe, cechujące się wysoką wartością artystyczną lub historyczną;

16) „dziedzictwie kulturowym” – należy przez to rozumieć obiekty i przedmioty materialne o wartości historycznej i artystycznej;

17) „krajobrazie kulturowym” – należy przez to rozumieć przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą walory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

18) „działce budowlanej” – należy przez to rozumieć nieruchomość gruntową lub działkę gruntu, której wielkość, cechy geometryczne, dostęp do drogi publicznej oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej, spełniają wymagania realizacji obiektów budowlanych, wynikające z odrębnych przepisów i aktów prawa miejscowego;

19) „uzbrojeniu terenu” – należy przez to rozumieć urządzenia, albo modernizacje drogi oraz wbudowanie pod jezdnię na ziemi lub nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych;

20) „dostęp do drogi publicznej” – należy przez to rozumieć bezpośredni dostęp do tej drogi albo dostęp do niej przez drogę wewnętrzną lub przez ustanowienie odpowiedniej służebności drogowej;

21) „standardach” – należy przez to rozumieć zbiory i zakresy wymagań dotyczących opracowań i dokumentów planistycznych oraz zasady stosowania w nich parametrów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;

22) „parametrach i wskaźnikach urbanistycznych” – należy przez to rozumieć parametry i wskaźniki ustanowione w projekcie zmiany studium w części tekstowej i graficznej, uwzględniającej w szczególności wymagania dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz dokumentowania prac planistycznych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;

23) przeznaczeniu gruntów na cele nierolnicze lub leśne – należy przez to rozumieć ustalenie innego niż rolniczy lub leśny sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych;

24) rekultywacji gruntów – należy przez to rozumieć nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych;

uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie nie zbędnych dróg;

25) „zabytek” – należy przez to rozumieć nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

26) „zabytku ruchomym” – należy przez to rozumieć rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;

27) „zabytku nieruchomym” – należy przez to rozumieć nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;

28) „zabytku archeologicznym” – należy przez to rozumieć zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

29) „pracach konserwatorskich” – należy przez to rozumieć działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;

30) „badaniach konserwatorskich” – należy przez to rozumieć działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenia użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;

31) „pracach restauratorskich” – należy przez to rozumieć działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań;

32) „badaniach archeologicznych” – należy przez to rozumieć działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;

33) „robotach budowlanych” – należy przez to rozumieć roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przez zabytku lub w otoczeniu zabytku;

34) „krajobrazie kulturowym” – należy przez to rozumieć przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

35) „instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami” – należy przez to rozumieć instytucję kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturowej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami.

1.6 ZESPÓŁ AUTORSKI

mgr inż. arch. Kassim Dagher – Generalny projektant studium – uprawnienia urbanistyczne Nr 1480/96 – członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie Nr WA-034 na,

mgr Jan Jusiński – zagadnienia społeczno – demograficzno – ekonomiczne

mgr Alicja Jaworowska – Jurewicz – zagadnienia środowiska przyrodniczego

mgr Dorota Cieślukowska – zagadnienia rolnictwa i leśnictwa

mgr inż. Grzegorz Kochanowicz – zagadnienia infrastruktury techniczno – sanitarnej

dr Maciej Ambrosiewicz – zagadnienia ochrony dziedzictwa kulturowego

~~mgr Zbigniew Andruszkiewicz — zagadnienia transportu i komunikacji
mgr inż. Elżbieta Rybak — zagadnienia elektroenergetyczne
techn. Adam Tyczkowski — opracowanie komputerowe
Zespół autorski zmiany studium z 2013r.:
Pracownia Urbanistyczna „TEWA” s.c. Teresa E. Fimowicz & Waldemar Fimowicz 16-
400 Suwałki, ul. Gen. Andersa 7A~~

2 UWARUNKOWANIA ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW

2.1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Rozwój gminy Filipów wymaga uwzględnienia licznych uwarunkowań zewnętrznych, z których najważniejsze to:

- położenie gminy w województwie i powiecie w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych;
- problemy wspólne z województwami sąsiednimi;
- procesy integracyjne w ramach Unii Europejskiej;
- zasady współpracy transgranicznej;
- ustalenia i zadania wynikające z dokumentów centralnych dot. przestrzennego zagospodarowania kraju.

Gmina położona jest w województwie podlaskim położonym w północno-wschodniej części kraju. Województwo graniczy z województwami: warmińsko - mazurskim, mazowieckim i lubelskim. Od wschodu bezpośrednim sąsiadem jest Białoruś, od północy Litwa.

Ok. 60 55% powierzchni gminy stanowią przyrodnicze obszary chronione (kraju 30%, województwa 32%), przy dość niskim stopniu lesistości - ok. 10 % (województwa - 29,5%, kraju ok. 28,1%). Gmina posiada dość małe zasoby surowców mineralnych - jedynie złoża piasku i żwiru.

Województwo podlaskie charakteryzuje się wybitnymi walorami środowiska naturalnego o niskim stopniu zanieczyszczenia i przekształcenia. Trzecią część powierzchni województwa stanowią obszary chronione, obejmujące wiele bardzo cennych przyrodniczo ekosystemów.

Zarówno położenie jak i walory krajoznawczo-przyrodnicze predysponują województwo podlaskie, w tym także gminę Filipów do rozwoju turystyki. Na korzystne warunki do rozwoju turystyki składają się przede wszystkim:

- bogate i unikatowe w skali Europy walory przyrodnicze;
- położenie województwa w obszarze Zielonych Płuc Polski;
- dobre położenie na szlakach turystycznych Europy;
- możliwość wzbogacania oferty turystycznej w wyniku współpracy w tej dziedzinie z Litwą i Białorusią;
- rozwój agroturystyki jako nowej oferty;
- możliwość lecznictwa sanatoryjnego;
- zróżnicowane etnicznie zasoby środowiska kulturowego.

Znaczącą rolę w gospodarce województwa odgrywa rolnictwo, mimo że rolnicza przestrzeń

produkcyjna oraz infrastruktura techniczna na wsi jest relatywnie gorsza niż w innych rejonach kraju. Duży obszar trwałych użytków zielonych sprzyja hodowli bydła i produkcji mleka.

Szanse rozwoju rolnictwa w województwie stwarzają:

- nieskażone środowisko przyrodnicze, umożliwiające uzyskiwanie produkcji o wysokiej jakości;
- możliwość poszerzenia rynku zbytu na kraje Unii Europejskiej;
- bliskość chłonnego rynku wschodniego.

Integracja społeczeństwa polskiego ze światem, a UE w szczególności wymagać będzie modernizacji i rozwoju całokształtu infrastruktury technicznej i społecznej oraz dostosowania do przepisów prawa międzynarodowego, zwłaszcza unijnego – ze szczególnym naciskiem na ochronę środowiska przyrodniczego i ekorozwój.

2.2 UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

2.2.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU;

Najważniejsze czynniki związane z usytuowaniem gminy to:

- położenie w pobliżu Suwałk i innych miast powiatowych (woj. Warmińsko-mazurskiego Olecka i Gołdapi) – bliski dostęp do zaplecza usługowego, handlowego, możliwość poszerzenia rynku zbytu;
- położenie w atrakcyjnym turystycznie rejonie – szanse dla rozwoju turystyki i agroturystyki;
- położenie w obszarach chronionego krajobrazu – ograniczenia w lokalizacji inwestycji;
- położenie na Pojezierzu Suwalskim – ukształtowanie powierzchni i słabe gleby ograniczają rozwój rolnictwa a sprzyjają leśnictwu.

Sieć osadnicza na terenie gminy jest bardzo rozdrobniona (28 miejscowości). Dominuje osada Filipów, skupiająca ok. 50 % ludności gminy, pozostałe miejscowości na ogół nie przekraczają 200 mieszkańców (tylko Piecki i Mieruniszki mają powyżej 200 mieszkańców) Obszar gminy charakteryzuje się przewagą zabudowy rozproszonej, kolonijnej. Tylko Filipów posiada zabudowę zwartą o charakterze zurbanizowanym. Pozostałe wsie nie wytworzyły centrów osadniczych, stwarzających dogodne warunki rozwoju i koncentracji usług dla ludności i rolnictwa.

Tego typu zabudowa stwarza istotne bariery techniczne i ekonomiczne w wyposażeniu jej w infrastrukturę techniczną (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, telekomunikacyjna, drogową) i społeczną.

Pod względem charakteru zabudowy dominuje zabudowa zagrodowa. Budynki mieszkalne w zabudowie nierolniczej występują głównie w Filipowie.

Występuje tendencja do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych głównie pod budownictwo mieszkaniowe i letniskowe w miejscowościach o najbardziej atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego.

Istotnym uwarunkowaniem zagospodarowania tych terenów są wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza położenie w strefie chronionego krajobrazu. Stwarza to barierę dla swobodnej lokalizacji inwestycji budowlanych.

W latach 2003–2005 wydano 58 pozwoleń na budowę z tego:

- 25 na budownictwo jednorodzinne, w tym:

- 13 w Filipowie I;
- po 3 w Jemielistom i Pieckach;
- 2 w Wólce;
- po 1 w Filipowie II, Filipowie IV, Rospudzie, Smolonce, Mieruniszkach
- 33 na budownictwo gospodarcze i inwentarskie.

Zabudowa usługowa koncentruje się głównie we wsi gminnej Filipów. Mniej obiektów usługowych znajduje się we wsiach: Pieckach, Mieruniszkach, Czarnem, Nowych Motulach, Garbasie II i Zuśnie; pojedyncze obiekty usługowe (sklepy, zakłady usługowe) występują również i w pozostałych miejscowościach.

Poza Filipowem i **Wólką** Jemielistom, we wsiach predysponowanych do funkcji turystycznowypoczynkowej brak wyposażenia w urządzenia obsługi ruchu turystycznego (plaże, kąpieliska, pola namiotowe, sezonowe zakłady gastronomiczne, itp.)

Przy głównym szlaku komunikacyjnym gminy – przy drodze wojewódzkiej nr 652 – brak obiektów obsługi podróżnych:

Trudną sytuację gminy w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej może złagodzić wzrastająca w ostatnim okresie liczba decyzji o warunkach zabudowy. ~~W okresie styczeń 2003 r. – czerwiec 2006 r. wydano 126 decyzji o warunkach zabudowy.~~

~~Kilkanaście decyzji dotyczyło inwestycji infrastrukturalnych w zakresie energetyki, telefonii komórkowej, modernizacji przetwórstwa mleczarskiego, ciepłownictwa, zagospodarowania turystyczno-wypoczynkowego.~~

~~Pozostałe decyzje dotyczyły obiektów realizowanych indywidualnie, głównie w zakresie budowy i modernizacji zasobów mieszkaniowych oraz budowy i modernizacji obiektów inwentarskich i gospodarczych w gospodarstwach rolnych.~~

2.2.2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Gmina Filipów położona jest w północnej części województwa podlaskiego i graniczy z gminami: Przerośl, Suwałki, Bakalarzewo (pow. suwalski) oraz z gminą Kowale Oleckie (pow. olecki, województwo warmińsko – mazurskie). Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Nr 652 Suwałki - Filipów – Kowale Oleckie, która umożliwia dobre skomunikowanie z resztą kraju i zagranicą.

Bliskie sąsiedztwo miast: Suwałki, Olecko i Gołdap i posiadanie gęstej sieci dróg powiatowych i gminnych, stwarza możliwość rozwoju gospodarczego, zwiększenia ruchu turystycznego, obrotu towarowego i usługowego.

Gmina Filipów należy do najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo gmin obszaru Doliny Rospudy, a położenie na obszarze Suwalszczyzny i Zielonych Płuc Polski, charakteryzujących się wybitnymi walorami turystycznymi i przyrodniczymi warunkuje duże możliwości rozwoju turystyki.

Dodatkowym atutem gminy są wartości kulturowe i historyczne:

- rozpoznane stanowiska archeologiczne;
- zabytki architektury sakralnej, dworskiej i miejskiej,
- obiekty architektury obronnej - schrony i okopy z czasów II wojny światowej;
- parki dworskie;

- zabytkowe cmentarze;

- krajobraz historyczno - zabytkowy wsi Zusno i okolic jeziora Rospudy,

Położona na wysoczyźnie morenowej gmina posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, pagórkowatą i falistą z rynnami polodowcowymi o stromych zboczach, których dna zajmują wody jezior i rzeki Rospudy, tworząc oryginalny, malowniczy krajobraz.

Rzeki na obszarze gminy Filipów, z najważniejszą Rospudą, tworzą dobrze rozwiniętą sieć. Rospuda, łącząca ze sobą wody jezior: Czarne, Rospuda, Kamienne, Długie, Gacne i Garbaś stanowi bardzo ważny szlak turystyki wodnej w skali krajowej mierzący, wraz z Nettą (dolny bieg tego szlaku wodnego) 102,5 km długości. Wody powierzchniowe zajmują 7,7 % powierzchni gminy, istnieje tu 6 dużych jezior oraz szereg mniejszych i wiele tzw. oczek wodnych.

Gmina Filipów, mimo dużych możliwości w ramach istniejącego i projektowanego zagospodarowania wsi, w niewielkim zakresie pełni obecnie funkcję turystyczno – wypoczynkową.

Gmina zajmuje obszar 15081 ha (150 km²), co stanowi 0,7 % powierzchni województwa podlaskiego i 11,5 proc. powiatu suwalskiego.

W skład gminy wchodzi 28 miejscowości, w tym 26 sołectw. Zagęszczenie miejscowości wiejskich jest takie jak średnio w województwie, mniejsze jednak niż w powiecie suwalskim.

Liczba ludności gminy Filipów wynosiła według stanu w dniu 31.XII.2004 r. 4513 [31.12.2017 r. 4387](#) osób (*dane ogólnodostępne BDL*).

W strukturze osadniczej dominującą rolę odgrywa osada gminna Filipów, stanowiąca wielofunkcyjny ośrodek gminny, skupiająca połowę ludności i zasobów mieszkaniowych gminy oraz większą część obiektów produkcyjnych, usługowych, urządzeń infrastruktury technicznej i społecznej. Filipów stanowi także ważny punkt węzłowy drogowy oraz licznych szlaków turystycznych.

Ponadto wsie: Piecki, Mieruniszki, Stare Motule, Zusno, wspomagają ośrodek gminny pełniąc funkcję usługową, turystyczną i rolniczą dla sąsiednich terenów. Pozostałe wsie pełnią głównie funkcję rolniczą

~~Ok. 60%~~ **Ponad 55%** powierzchni gminy stanowią przyrodnicze obszary chronione (w kraju 30%, województwie 32%). Ze względu na wysokie walory przyrodnicze najcenniejsze tereny objęte są różnymi formami ochrony:

- użytki ekologiczne,
- obszary chronionego krajobrazu,
- *obszar Natura 2000*,
- pomniki przyrody.
- ~~Dolina Rospudy~~,

Gmina charakteryzuje się dość niskim stopniem lesistości - ok. 10 % (województwo - 29,7%, kraj - ok. 28,1%). Obszary leśne są porozdzielane i nie tworzą ciągów ekologicznych, a brak szaty leśnej na brzegach niektórych jezior obniża atrakcyjność turystyczną tych obszarów.

Gmina nie posiada zbyt wiele surowców mineralnych - jedynie złoża piasku i żwiru.

W strukturze przestrzennej gminy Filipów dominuje krajobraz otwarty: pola, łąki, lasy i zadrzewienia oraz wody powierzchniowe.

- **Przeznaczenie terenów**

Z ogólnej powierzchni gminy 76,0% (11465 ha) stanowią użytki rolne, ok. 10 % (1488 ha) grunty leśne, ok. 14 % (3616 ha) pozostałe grunty, z czego 7,7% (1160 ha) grunty pod wodami. Część gruntów rolnych i leśnych może i powinna być przeznaczona pod rozwój budownictwa mieszkaniowego i lotniskowego w miejscowościach o najbardziej atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego.

- **Zagospodarowanie terenów**

Osadnictwo na terenie gminy Filipów rozwijało się w okresie XVI - XIX wiek. W wyniku wzajemnego oddziaływania wielu czynników przyrodniczych, ekonomicznych i administracyjnych ukształtował się w gminie Filipów rozdrobniony, poza Filipowem, system osadniczy, o przewadze wsi chłopskich z kolonijną zabudową i słabym wyposażeniem w obiekty usługowe.

Pod względem charakteru zabudowy dominuje zabudowa zagrodowa. Budynki mieszkalne w zabudowie nierolniczej występują głównie w Filipowie.

Największą i najważniejszą miejscowością jest osada Filipów spełniająca funkcje:

- 1) funkcja administracji samorządowej;
- 2) funkcja usługowa - obsługa ludności Filipowa i gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki;
- 3) funkcja obsługi rolnictwa w zakresie: zaopatrzenia oraz mechanizacji;
- 4) produkcyjna – w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza mleczarskiego;
- 5) ośrodek obsługi ruchu turystycznego;
- 6) funkcja mieszkaniowa głównie dla ludności nierolniczej, w zabudowie jedno- i wielorodzinnej.

- **Funkcje pozostałych miejscowości:**

- wielofunkcyjne wsie wspomagające ośrodek gminny: Piecki, Mieruniszki, Stare Motule, Zusno, rozwój funkcji usługowej i turystycznej, przy zachowaniu dotychczasowego znaczenia funkcji rolniczej

- pozostałe wsie o dominującej dotychczas funkcji rolniczej, gdzie przewiduje się rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej i towarzyszących im usług

- **Uzbrojenie terenów**

Wodę na potrzeby gminy Filipów dostarcza się z trzech ujęć gminnych: w Filipowie, Starych Motulach i Czarnem oraz z ujęcia ~~we wsi Śmieciuchówka (gmina Przerośl)~~. Woda z ujęć gminnych dostarczana jest do wszystkich 26 sołectw, co oznacza 100% zwodociągowanie gminy. Do sieci wodociągowej o długości ~~137,4~~ 138,1 km, podłączonych jest ~~796~~ 1010 budynków, stanowi to ok. 80 % wszystkich budynków. Sieć wodociągowa tworzy jednolity system wodociągowy. Jedynie wsie: Piecki, część Jemielistego, które zasilane są z sąsiedniej gminy oraz Garbaś *Drugi* II i część wsi Mieruniszki, zasilane z zakładowych ujęć wody, nie są objęte systemem wodociągów gminnych.

Oczyszczanie ścieków odbywa się za pomocą ~~dwóch~~ oczyszczalni: *przy Mleczarni* w Filipowie i w Garbasie *Drugim* II. ~~Oczyszczalnia w Filipowie pełniąc rolę oczyszczalni gminnej jest własnością Spółdzielni Mleczarskiej.~~

~~Odpady stałe na terenie gminy Filipów gromadzone są na wysypisku śmieci o powierzchni 0,68 ha w miejscowości Filipów III. Gospodarka odpadami *prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami* charakteryzuje się niskim stopniem segregacji i odzysku surowców wtórnych.~~

Na terenie gminy Filipów system telekomunikacyjny zapewnia zaspokojenie standardowych potrzeb pod względem jakości i ilości usług. Sieci światłowodowe, nowoczesne centrale automatyczne, kablowe sieci rozdzielcze abonenckie, System Radiowego Dostępu Abonenckiego są w dobrym stanie technicznym. Wszystkie wsie są telefonizowane, zwiększa się dostępność do sieci informatycznej, automatycznej łączności wewnątrz obszaru, połączeń krajowych i międzynarodowych. ~~Jedynym operatorem sieci telekomunikacyjnej tradycyjnej na terenie gminy jest Telekomunikacja Polska S.A.~~

Zasilanie gminy w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego odbywa się poprzez państwową sieć wysokich napięć 400 kV i 220 kV, ze stacji GPZ 220/110 kV w Nowej Wsi Ełckiej, a następnie liniami napowietrznymi 110 kV poprzez dwie stacje RPZ 110/20 kV w Filipowie i w Suwałkach. Ze stacji w Filipowie wychodzą dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia WN 110 kV, które przebiegają przez teren gminy i łączą się z analogicznymi stacjami RPZ w Suwałkach i Gołdapi. Stacja RPZ 110 kV/20 kV w Filipowie jest punktem zasilania większości odbiorców w obrębie gminy.

Obszar gminy posiada sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej w okolicach miejscowości Piecki przy granicy z Gminą Przerośl ~~oraz w okolicach wsi Mieruniszki~~. Energia wytwarzana przez elektrownie wiatrowe *jest mogłaby być* przekazywana do krajowego systemu energetycznego.

Na terenie gminy eksploatowane są złoża kruszywa naturalnego głównie w Filipowie, Garbasie, Wólce i Zuśnie. Piaski i żwiry wydobywane są jako surowiec budowlany, do budowy dróg oraz na potrzeby lokalne.

Gospodarka ciepła opiera się na lokalnych kotłowniach osiedlowych i indywidualnych urządzeniach grzewczych opalanych paliwem stałym.

Gmina nie posiada sieci gazowej.

Infrastruktura komunikacyjna jest dość dobrze rozwinięta pod względem gęstości sieci dróg powiatowych i gminnych i jeżeli chodzi o skomunikowanie - dzięki drodze wojewódzkiej nr 652 - z krajem i zagranicą. Niedostateczna jest jakość prawie wszystkich dróg na terenie gminy. Brak towarzyszącej infrastruktury drogowej, w tym zwłaszcza zagospodarowania turystycznego ciągów komunikacyjnych.

Główne uwarunkowania rozwoju osadnictwa gminy to:

- występowanie obszarów i obiektów objętych różnymi formami ochrony krajobrazu (obszary chronionego krajobrazu, *obszary Natura 2000*, użytki ekologiczne i pomniki przyrody),
- występowanie ograniczeń w wyniku konieczności ochrony obiektów zabytkowych i archeologicznych,
- ~~stosunkowo mała ilość terenów budowlanych, rezerwa gruntów przewidzianych do wyłączenia z produkcji rolnej pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe wynosi 25,9 ha.~~
- ~~niedorozwój infrastruktury społecznej w zakresie urządzeń sportowych, kultury, służby zdrowia, zakładów usług bytowych,~~
- ~~nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa,~~

- niski poziom dochodów ludności,
- zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy,
- korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji,
- brak zagospodarowania turystycznego i infrastruktury towarzyszącej,
- korzystne położenie przy drodze wojewódzkiej nr 652, skomunikowanej z ważnymi drogami krajowymi do przejść granicznych na Litwę i do Rosji (Obwód Kaliningradzki),
- niska jakość dróg i brak towarzyszącej infrastruktury drogowej,

2.2.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO;

2.2.3.1 Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska

Gmina Filipów położona jest w powiecie suwalskim, województwie podlaskim. Główną funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcją uzupełniającą to rekreacja koncentrująca się wzdłuż szlaku turystycznego rzeki Rospudy. Filipów położony jest na skrzyżowaniu dróg *powiatowych i wojewódzkiej państwowych* Suwałki - Filipów-Kowale Oleckie oraz Przerośl - Raczki. Przez teren gminy przepływa rzeka Rospuda stanowiąca atrakcyjny szlak turystyki kajakowej. Położenie gminy Filipów na pojezierzu Suwalskim stwarza, że jest to teren silnie urzeźbiony z dużą ilością jezior różnej wielkości i kształtu. Najwyższe wzniesienie terenu występuje w północnej części gminy i wynosi 254m n.p.m., najniższy punkt występuje w okolicy jeziora Garbas i wynosi 164m n.p.m., max deniwelacja wynosi 90 m. Krajobrazowo jest to obszar o bezładnie rozrzuconych wzgórzach i lokalnych głębokich zagłębieniach bezodpływowych. Gmina Filipów posiada więc naturalne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Tereny położone nad jeziorami nie są zainwestowane w urządzenia turystyczno-wypoczynkowe. Z powyższych danych wynika, że podstawowym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo, głównie hodowla, której bazą są istniejące użytki zielone, łąki i pastwiska. Pastwiska występują na zboczach o dużych nachyleniach w zachodniej części gminy, są czynnikiem ograniczającym procesy erozyjne, stanowią zarazem podstawową bazę dla hodowli. Funkcją dodatkową jest rekreacja związana z rzeką Rospudą.

1) Rzeźba terenu.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego obszar gminy Filipów położony jest w obrębie Pojezierza Zachodniosuwalskiego. Rzeźba omawianej gminy została ukształtowana głównie na skutek akumulacyjnej działalności lodowca i wód lodowcowych w okresie zlodowacenia bałtyckiego.

W obrębie omawianej gminy wyróżniono następujące jednostki geomorfologiczne:

- wysoczyznę morenową pagórkowatą i falistą;
- równiny sandrowe;
- rynny polodowcowe;

- współczesne doliny rzeczne.

Wysoczyzna morenowa (fot. 1) pagórkowata i falista obejmuje przeważającą część gminy Filipów. Położona jest ona na wysokości 180-210 m n.p.m. w południowej części, w północnej wysokości dochodzą do 240 m n.p.m., deniwelacje rzędu 20-30 m, nachylenia w granicach 5-10%, 10-15% i powyżej 15%. Powierzchnia jej jest silnie urozmaicona szeregiem mniejszych form. Na uwagę zasługują wzgórza i pagórki moreny czołowej o wysokościach do 10 m. Na badanym terenie występują one w formie pojedynczych, odizolowanych wzgórz czy pagórków. Największe ich zgrupowanie stwierdzono w rejonie miejscowości Czarne, Huta, Wólka (północna część gminy) oraz w środkowej części gminy w okolicach wsi Supienie, Motule Stare, Dębszczyzna Stara i Nowa. Pomiedzy nimi występuje bardzo liczne obniżenia, zagłębienia różnej wielkości i kształtu, zajęte często przez jeziora, bagna i torfowiska. Odmienny charakter rzeźby związany z erozyjną działalnością lodowca spotykamy w środkowej części gminy. Jest to rynna polodowcowa (fot. 2), położona na wysokości 180-200 m n.p.m. ograniczona zboczami o spadkach zróżnicowanych rzędu ok. 5% lub 10-15%. Przebiega ona w kierunku zbliżonym do południowego. Stanowi długie i wąskie obniżenie na północnym zachodzie, rozszerzające się ku południowi. Południowa i środkowa część omawianej jednostki posiada strome zbocza o spadkach powyżej 15%. Rzeźba na ogół równinna lub lekko falista. Natomiast część północna bardziej zróżnicowana, o większych deniwelacjach, a granica mniej wyraźna, trudna do prześledzenia.

W dnie powyższej jednostki występują pagórki ozów oraz powierzchnia sandrowa o dość zróżnicowanej rzeźbie – płaskiej bądź lekko falistej w części południowej, bardziej urozmaiconej w części północnej.

We wschodniej części gminy w sąsiedztwie jeziora również rynna polodowcowa lecz mniejszych rozmiarów od omówionej powyżej. Przebiega ona z północnego zachodu na południowy wschód. Zbocza jej są mniej strome, a dno płaskie i równinne. Położona jest na wysokości ok. 200m n.p.m. a spadki nie przekraczają 5%.

W dnie rynny występują formy szczelinowe wykształcone jako ozy i kemy. Są to formy niewielkich rozmiarów i występują sporadycznie w obrębie gminy. Stanowią je wzgórza i pagórki o zróżnicowanych kształtach i wysokościach bezwzględnych.

Współczesne doliny rzeczne należą do form późnoplejstoceńskich i holoceniowych. Wśród dolin rzecznych największą jest dolina rzeki Rospudy. Płyynie ona w rynnę przez środek gminy. Dno jej jest płaskie, podmokłe o zróżnicowanej szerokości. Pozostałe doliny są formami niewielkimi o dnach również podmokłych i zabagnionych. Inny charakter dolin spotykamy w rejonie jez. Rospudy. Są to doliny głęboko wcięte w otaczający teren, wcięcia te często przekraczają 20 m. Dna dolin są płaskie i wyrównane, a zbocza bardzo strome, lokalnie urwiste. Dość licznie w obrębie wysoczyzny pagórkowatej występują obniżenia i zagłębienia.

Największe z nich występują w rejonie Tabałówki, Zusna, Mieruniszek i Filipowa. Formy te mogły powstać w wyniku późniejszego wytapiania się brył martwego lodu.

Oprócz form naturalnych występują również formy pochodzenia antropogenicznego. Stanowią je głównie wyrobiska poeksploatacyjne oraz wcięcia i nasypy drogowe, formy te występują sporadycznie i są niewielkich rozmiarów.

Należy stwierdzić, że duże urozmaicenie terenu gminy stwarza pewne ograniczenia dla rozwoju sieci osadniczej i rozwoju mechanizacji rolnictwa. Duże nachylenia terenu powodują

powstawanie procesów erozyjnych powodujących degradację gleb.

2) Budowa geologiczna

Gmina Filipów pod względem geologicznym położona jest w obrębie antykliny mazursko – suwalskiej. Bezpośrednie podłoże utworów czwartorzędowych stanowią osady trzeciorzędowe. Wykształcone są one jako opoki ilaste oraz piaski i piaski glaukonitowe bądź margle glaukonitowe. Miąższość czwartorzędu na badanym terenie wynosi średnio 200 – 300m. Czwartorzęd stanowią utwory plejstoceńskie i holoceni.

Na powierzchni występują przede wszystkim utwory związane z najmłodszą transgresją bałtycką zwaną fazą pomorską. Są to na ogół gliny zwałowe, często spiaszczone w stropie bądź piaski gliniaste oraz piaski i żwiry związane z działalnością wód topniejącego lodowca. Największe rozprzestrzenienie w granicach gminy zajmują zwałowe utwory lodowcowe wykształcone jako gliny piaszczyste bądź piaski gliniaste. Miąższość powyższych utworów wynosi przeważnie ponad 4,5 m. Gliny stanowią na ogół korzystne podłoże budowlane, jednak nośność ich jest zmienna, zależna od konsystencji. Występują tu głównie gliny twar doplastyczne i plastyczne. Do utworów akumulacji lodowcowej należy zaliczyć utwory czołowomorenowe, wykształcone jako piaski i żwiry gliniaste z kamieniami.

Występują one wyspowo w większości w środkowej i północnej części gminy. Stanowią one korzystne grunty nośne dla budownictwa. Do utworów akumulacji wodnolodowcowej na badanym terenie zaliczane są utwory sandrowe, a także piaski i żwiry ozów i kemów. Osady budujące powierzchnie sandrowe wypełniają stare obniżenia istniejące podczas wcześniejszych zlodowaceń. Miąższość osadów wodnolodowcowych wypełniających te obniżenia dochodzi do 10 – 20 m, lokalnie wynosi ona 2 – 3 m. Na terenie gminy powierzchnie sandrowe występują w rynnach subglacialnej w okolicach Filipowa oraz w rejonie miejscowości Piecki. Stanowią one grunty korzystne pod zabudowę zaś nośność ich maleje ze wzrostem nawodnienia. Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują piaski i żwiry ozów i kemów. Występują one w formie odizolowanych pagórków środkowej części gminy lub zalegają w rynnach subglacialnej. Niektóre z nich przykryte są 2 – 3 m warstwą gliny. Miąższości ich z reguły 4,5 m. Utwory te stanowią korzystne grunty nośne.

Utwory holoceni występują w dnach dolin rzecznych, w obniżeniach i zagłębieniach. Osady holoceni to przede wszystkim piaski i żwiry rzeczne, namuły pylaste i piaszczyste oraz torfy i namuły torfiaste. Miąższość ich z reguły przekracza 4,5 m. Są to grunty młode nieskonsolidowane o dużej ściśliwości i pojemności wodnej, nie nadające się do bezpośredniego posadowienia budynków.

3) Charakterystyka klimatu

Wg R. Gumińskiego omawiany teren znajduje się w obrębie "dzielnicy mazurskiej". Do klimatycznej "dzielnicy mazurskiej" Gumiński zaliczył Pojezierze Suwalskie, które poza obszarami górskimi stanowi najzimniejszą dzielnicę klimatyczną Polski. Wg autora niniejszej regionalizacji klimatycznej, dzielnica ta posiada średnio w ciągu roku ok. 50 dni mroźnych oraz powyżej 130 dni z przymrozkami. Opady wynoszą średnio w roku od 500 do 600 mm. Pokrywa śnieżna zalega do 90 dni. Cechą charakterystyczną tego regionu jest duża częstość występowania silnych wiatrów. B. Romer zalicza opracowany teren do "krajiny oleckiej" typu

"klimatów pojeziernych".

Średnia roczna temp. powietrza wynosi tu 5,5°C. Średnia temperatura stycznia -5,4°C, a średnia lipca /najcieplejszego miesiąca/ 17,1°C. Roczna amplituda temperatur wynosi 22,5°C. Okres bezprzymrozkowy trwa 239 dni, a okres wegetacyjny 190. Roczna suma opadów wynosi ok. 620 mm, a w miesiącach letnich, co jest szczególnie istotne dla rolnictwa 200 mm. Ta bardzo ogólna charakterystyka wymaga uzupełnienia w zakresie klimatu lokalnego omawianej gminy. Duży stopień urzeźbienia terenu, obecność wód otwartych jezior, dolin i szaty leśnej modyfikują warunki klimatu lokalnego.

Analizowany obszar posiada stosunkowo nieliczne tereny o szczególnie niekorzystnych warunkach klimatycznych. Zaliczyć do nich należy doliny - zwłaszcza rzeki Rospudy oraz obniżenia terenowe charakteryzujące się płytkim zaleganiem wód gruntowych. Oprócz niekorzystnych warunków wilgotnościowych, także warunki termiczne - w wyniku częstego tworzenia się inwersji jak i spływów chłodnego powietrza z okolicznych wzniesień - są niekorzystne. Dość częste zaleganie mgieł, a także nienajlepsze przewietrzanie dolin - zwłaszcza w przygruntowej warstwie powietrza czynią te tereny nieprzydatnymi dla lokalizacji budownictwa mieszkaniowego. Niewskazana jest również lokalizacja na tych terenach obiektów o charakterze przemysłowym. Te niekorzystne pod względem klimatu lokalnego tereny mogą być wykorzystane jako łąki względnie pastwiska, jak również pod uprawę roślin odpornych na przygruntowe przymrozki. Również mniej korzystne warunki klimatu lokalnego posiadają zbocza o spadkach przekraczających 10% i ekspozycji północnej. Panują tu niekorzystne warunki wilgotnościowe, termiczne jak również solarne - zwłaszcza w miesiącach jesiennych i zimowych, gdy wysokość słońca nad horyzontem jest niewielka. Tereny te można wykorzystać pod uprawę roślin niewymagających zbyt dużych ilości słońca oraz zieleń.

Mało korzystne warunki klimatyczne posiadają także tereny znajdujące się w sąsiedztwie dolin i obniżeń. Proponuje się pozostawienie tych terenów pod ekstensywne rolnictwo.

Pozostałe obszary gminy Filipów charakteryzują się na ogół korzystnymi warunkami klimatycznymi. Większość z nich posiada dobre warunki termiczno-wilgotnościowe solarne, a także przewietrzania, w związku z tym są odpowiednie pod lokalizację budownictwa mieszkaniowego, a także pod uprawę roślin o większych wymaganiach klimatycznych.

Zdecydowanie najlepsze warunki klimatu lokalnego posiadają zbocza o nachyleniach ok.10% i powyżej 10% i ekspozycji południowej.

Tereny te odznaczają się bardzo korzystnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, solarnymi. Są one szczególnie korzystne dla lokalizacji obiektów wymagających najlepszych warunków klimatycznych.

Odrębnymi walorami klimatycznymi charakteryzują się kompleksy leśne, a także tereny leżące na ich przedpolu. Lasy wpływają na łagodzenie ekstremów temperatury i wzrost czystości powietrza. Wydzielają bowiem lotne substancje o frakcjach zbliżonych do olejków eterycznych, posiadające właściwości bakteriobójcze - zwane fitoncydami. Stan higieny atmosfery nie budzi większych zastrzeżeń z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły i gazy do atmosfery.

2.2.3.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni

produkcyjnej

1) Stan i struktura użytkowania gruntów

Wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach powierzchnia ewidencyjna gminy Filipów na dzień 01.01.2006 r. wynosi 15 081ha, co stanowi około 11,5 % powierzchni ziemskiego powiatu suwalskiego.

~~Tab. nr 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Filipów~~

~~Źródło: Starostwo Powiatowe w Suwałkach, Stan: 01.01.2006 r.~~

2) Struktura użytków rolnych

Użytki rolne gminy Filipów stanowią 76,0% jej powierzchni ogólnej, wobec 66,1% powierzchni udziału w powiecie suwalskim. ~~Struktura użytków rolnych gminy, wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach na dzień 01.01.2006 r., przedstawia się następująco:~~

~~Tab. nr 2. Struktura użytków rolnych w Gminie Filipów~~

Rozmieszczenie użytków rolnych na obszarze gminy jest nierównomierne, a główne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej znajdują się w zachodniej i wschodniej części gminy.

Użytki zielone stanowią 25,4 % powierzchni użytków rolnych gminy.

3) Gleby

Gleby obszaru gminy Filipów zostały wytworzone z plejstoceńskich glin i piasków zwałowych oraz piasków wodnolodowcowych. Utwory holoceniowe stanowią torfy i namuły.

Wytworzone z takich utworów gleby cechuje duże zróżnicowanie pod względem wartości użytkowej. Występują tu gleby zbudowane z utworów o bardzo lekkim składzie mechanicznym stanowiące bardzo słabe i słabe grunty orne, gleby zbudowane głównie z glin i piasków naglinowych tworząc średniej wartości użytki rolne oraz gleby hydromorficzne głównie torfowe i mułowo - torfowe stanowiące użytki zielone

Zdecydowanie największą powierzchnię zajmują gleby brunatne i bielcowe. Rozmieszczenie typów i klas gleb ma charakter mozaikowaty. Największą wartość rolniczą wykazują gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego. Są to gleby klas IIIb, IVa i IVb gruntów ornych zbudowane z piasków gliniastych, gliny lekkiej z udziałem żwiru gliniastego. Gleby uniwersalne w uprawie i plonowaniu występują w mozaice z glebami słabszymi, a największy ich udział występuje w zachodniej i wschodniej części gminy. Mniejszą wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej posiadają gleby żytniego dobrego kompleksu przydatności rolniczej, głównie gleby klasy IVb wytworzone głównie z piasków gliniastych na żwirach, piaskach gliniastych podścielonych glinami, zlokalizowane na terenach o zróżnicowanej rzeźbie. Są to najczęściej gleby brunatne wylugowane, właściwe i kwaśne dominujące na terenie gminy, a największe ich powierzchnie występują w zachodniej i wschodniej części gminy. Do gleb mało korzystnych dla produkcji rolnej na obszarze gminy Filipów zaliczyć można gleby 6-go kompleksu przydatności rolniczej. Są to gleby wytworzone ze żwirów gliniastych niecałkowitych położonych w obniżeniach terenu

lub terenach płaskich oraz piasków gliniastych całkowitych zalegających na zboczach o większych nachyleniach. Są to gleby lekkie, zbyt przepuszczalne, okresowo za suche.

Jeszcze mniejszą wartość rolniczą przedstawiają gleby 7-go kompleksu przydatności rolniczej zbudowane z piasków luźnych i słabogliniastych, przewiewne, łatwe do uprawy. Występują one głównie w centralnej i północnej części gminy.

Gleby pod użytkami zielonymi charakteryzuje słaba i bardzo słaba jakość. Na gruntach głównie mineralnych, mułowo-torfowych, murszowo-mineralnych i torfowych przeważają gleby glejowe brunatne i czarne ziemie właściwe. Użytki zielone występują w przewadze na gruntach mineralnych i to decyduje o ich głównym użytkowaniu pastwiskowym. Użytki zielone w obrębie dolin rzecznych i obniżeń terenowych występują zarówno na glebach mineralnych torfowych i są to najczęściej łąki jednokośne.

Poważnym problemem na terenie gminy Filipów jest erozja gleb. Elementami sprzyjającymi erozji są często występujące duże spadki terenu. Przeciwdziałaniem tym procesom jest stosowanie najprostszyc zabiegów agrotechnicznych i przestrzeganie odpowiedniego kierunku orki, dobór roślin uprawnych i trwałe zadarnianie.

O możliwościach produkcyjnych gleb tego obszaru decyduje duży udział kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego przydatności rolniczej w powierzchni gruntów ornych.

Natomiast udział poszczególnych klas bonitacji gruntów ornych przedstawia się następująco:

1. klasa IIIb - 0,6 %
2. klasa IVa - 15,9 %
3. klasa IVb - 42,9 %
4. klasa V - 26,1 %
5. klasa VI - 14,1 %
6. klasa VIRz - 0,4 %

Wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb dla obszaru gminy Filipów wynosi 41,9 pkt. i w skali powiatu suwalskiego gmina ta charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem bonitacji gleb.

Warunki agroklimatyczne w gminach powiatu suwalskiego są zróżnicowane i w skali punktowej wahają się od 6,4 pkt. w gminie Raczki do 3,2 pkt. w gminie Przerośl, a dla gminy Filipów bonitacja agroklimatu wynosi 3,8 pkt.

Obszar powiatu suwalskiego, w skład którego wchodzi gmina Filipów charakteryzuje dość zróżnicowana rzeźba terenu, od mało korzystnej dla potrzeb rolnictwa w gminie Wiżajny i Rutka Tartak do korzystnej w gminie Suwałki wyrażonej 3,6 pkt. skali 5 –pkt., a dla gminy Filipów wyrażonej wskaźnikiem 2,8 pkt. są średniokorzystne.

Warunki wodne w obrębie powiatu suwalskiego określono jako mało i średnio korzystne w rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Całościowa ocena przyrodniczych warunków produkcji rolnej gminy Filipów wyrażona wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 51,0 pkt. Z analizy waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powiatu suwalskiego wynika, że tylko gminę Bakalarzewo cechują lepsze warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

4) Zmeliorowane użytki rolne

Na obszarze gminy Filipów wg danych ~~Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń~~

Wodnych regulacją stosunków wodnych objęto 1343 ha gruntów ornych i 442 ha użytków zielonych.

Największe zmeliorowane obszary użytków zielonych występują w obrębie Mieruniszki Filipów i Piecki. Rozmiary wykonanych melioracji użytków rolnych nie w pełni zaspakajają potrzeby w tym zakresie, ponieważ na obszarze gminy występują znaczne powierzchnie gleb okresowo zbyt mokrych, na których wykonywanie prac polowych jest znacznie utrudnione. Zmeliorowane obiekty wymagają systematycznej konserwacji urządzeń melioracyjnych. Konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej spoczywa na barkach właścicieli i użytkowników.

5) Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lasy, tereny zadrzewione i zakrzaczone zajmują 1488 ha, co stanowi 9,9% powierzchni gminy, wobec 17,5% w granicach powiatu suwalskiego. Gmina Filipów należy do najmniej zalesionych obszarów w obrębie powiatu suwalskiego i są to głównie lasy prywatnych właścicieli. Obszar leśny gminy Filipów składa się z wielu mniejszych i większych kompleksów położonych w obrębie II Mazursko – Podlaskiej Krainie przyrodniczo-leśnej.

Kraina ta charakteryzuje się występowaniem prawie wszystkich nizinnych typów siedliskowych lasu. Najszerzej rozpowszechnionymi ekosystemami leśnymi na terenach pagórkowatych moren jest bór mieszany świeży i las mieszany świeży, przy zróżnicowanym udziale procentowym, dominuje bór mieszany świeży. Gmina Filipów należy do najmniej zalesionych obszarów w obrębie powiatu suwalskiego. Największą wartość przyrodniczą przedstawiają lasy olszowe, olszowo-brzozowe oraz zarośla wierzbowo-brzozowe. Wartość przyrodnicza zbiorowisk leśnych została uwzględniona przy określaniu lasów ochronnych, a przestrzeganie zapisanych rygorów gospodarki w tych lasach pozwala zachować ich walory. Lasy ochronne zostały określone Decyzją Ministra Środowiska i przedstawione zostały na mapie w skali 1:25000.

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone przez:

- 1) preferowanie naturalnego odnawiania lasów,
 - 2) ograniczenia regulacji stosunków wodnych,
 - 3) ograniczenie trwałego odwadniania bagien śródleśnych,
 - 4) kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne.
 - 5) stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
 - 6) ograniczenia stosowania zrębów zupełnych oraz prowadzenia ścinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności leśnej.
- Lasy na obszarze gminy Filipów pełnią rolę w funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i pod względem odporności i przydatności dla celów turystycznych można wyodrębnić:
- a) lasy o bardzo korzystnych warunkach dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych, głównie na siedliskach boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego;
 - b) lasy mniej korzystne dla celów rekreacyjnych ze względu na znaczną wilgotność, głównie na siedliskach uwilgotnionych;

c) lasy nieprzydatne dla celów rekreacyjnych z uwagi na niski poziom wód gruntowych.

2.2.3.3 Uwarunkowania wynikające z wielkości i jakości zasobów wodnych

Pod względem hydrograficznym gmina położona jest w zlewni Wisły i Pregoły. Większość terenu znajduje się w zlewni Wisły (Rospuda, Zuśnianka). Północno – wschodnia część należy do zlewni rzeki Pregoły. Rzeka Rospuda jest największą rzeką gminy. Oficjalnie uważa się, że rzeka bierze początek z jeziora Młynówek (fot.3)

Początek bierze na wysokości 185 m n.p.m. przepływając kolejno przez niewielkie jeziora o długości od 0,5-15 km, z których największe jest jez. Czarne, wpadając następnie do jez. Rospudy Filipowskiej, przedłużającego się w jez. Kamienne. Poniżej Filipowa rzeka przepływa przez niewielkie jez. Długie, następnie przez północny kraniec jez. Garbaś, Długie i Sumowo (gm. Bakałarzewo). Długość rzeki na tym odcinku wynosi 24 km, średni spadek 1,28 %. Charakteryzuje się dużym spadkiem upodabniającym ją do potoku podgórskiego, a miejscami nawet górskiego. Całkowita długość rzeki wynosi 61,9 km (Rospudy – Netty 102,5 km), odwadnia ona obszar o powierzchni 374,1 km². Dolina Rospudy w biegu górnym jest dość zwarta i wysoka, tylko na odcinku pomiędzy jez. Kamiennym i jez. Garbaś jest nieco szersza i podmokła. Brzegi jej są na ogół wysokie. Charakter całego dorzecza nie wskazuje na gwałtowne spływy.

Na podstawie wodowskazu znajdującego się na rzece w miejscowości Białostrzegi (poza granicami opracowania) wynika, że amplituda wahań może wynosić 162 cm (tj. max.227 cm w dn. 6.XI, i min. 65 cm w dn.8.III.). Natomiast ekstremalne obserwacje wynoszą 186cm (tj. 246cm i 60cm). Okres wezbrania rzeki przypada na miesiące IV-V, okres niżówek na m-c VII-VIII.

Na podstawie informacji miejscowej ludności rzeka nie wylewa poza swe koryto. Rzeka Rospuda stanowi bardzo ważny szlak turystyki wodnej w skali krajowej. Przepływa przez siedem jezior malowniczo położonych.

(fot. 4)

• Zanieczyszczenie wód rzeki Rospudy

Jednym z potencjalnych źródeł *Potencjalnym źródłem* zanieczyszczenia Rospudy jest *są*: Zakład Mleczarski w Filipowie, który posiada oczyszczalnię ścieków typu mechaniczno – biologiczno – chemicznego *oraz gminna oczyszczalnia ścieków typu biologicznie – mechanicznego, która wyprowadza do rzeki Rospudy biologicznie oczyszczone ścieki bytowe. Stężenia odprowadzanych ścieków oczyszczonych do odbiornika tj. do rzeki Rospudy nie przekraczają wielkości dopuszczonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800 z późn. zm.).*

Wody rzeki mogą być zanieczyszczane również przez użytkowników terenu dorzecza rzeki (głównie rolników). Na podstawie informacji z Zakładu Mleczarskiego w Filipowie wynika, że obecne zrzuty wody z w/w Zakładu są zadawalające, nie przekraczają dopuszczalnych norm. Odprowadzane ścieki do rzeki pozbawione są zanieczyszczeń.

Oprócz wyżej opisanej rzeki na uwagę zasługuje szereg mniejszych rzek i cieków

występujących na terenie gminy. Do najważniejszych należy zaliczyć rzekę Zuśniankę i rzekę Jaworek, których wody są czyste.

- **Jeziora**

Gmina Filipów leży w obrębie Pojezierza Suwalskiego. Licznie występujące tu jeziora (tabela) są pozostałością po najmłodszej fazie zlodowacenia bałtyckiego. Na obszarze gminy Filipów znajduje się szereg jezior o zróżnicowanych wielkościach. Najwięcej z nich koncentruje się w obrębie rynn subglacialnej, są to zarazem największe jeziora pochodzenia rynnowego, należą do nich jeziora: Czarne, Rospuda, Kamienne, Długie, Garbaś, Meruńskie Wielkie, Bitkowskie, Białe.

Powyższe jeziora charakteryzują się na ogół bardzo stromymi brzegami (trudnodostępnymi) tylko miejscami brzegi ich są płaskie i podmokłe. Do mniejszych jezior i mniej atrakcyjnych na terenie omawianej gminy należą: jezioro Czostków, Ślepe, Jemieliste, Mieruńskie Małe, Okminiek, Gacne. Brzegi ich są na ogół płaskie, podmokłe i zabagnione. Stan sanitarny wód powierzchniowych gminy Filipów nie budzi zastrzeżeń, znajdują się najczęściej w II – ej klasie czystości. Wody powierzchniowe, a zwłaszcza jeziora spełniają doskonałe warunki dla celów rekreacyjnych jako kąpieliska, sporty wodne itp. Jezioro Rospuda - największe i najbardziej atrakcyjne na terenie gminy, teren sportów żeglarskich i kajakowych. Brzegi na ogół strome i trudnodostępne, wskazane miejscami zabezpieczenie brzegów. Zakaz używania sprzętu motoro - wodnego, zakaz indywidualnego wędkowania.

(fot. 5)

Jezioro Kamienne - leży na szlaku rzeki Rospudy wskazane do wykorzystania rekreacyjnego (kajaki, kąpiele) przystań kajakowa, w Filipowie, brzegi na ogół strome i niedostępne, wskazane utrwalenie brzegów (zalesienie).

Jezioro Białe - o dużych walorach rekreacyjnych, brzegi na ogół trudnodostępne (strome bądź podmokłe), wskazane zabezpieczenie brzegów i urządzenie kąpielisk, zakaz używania sprzętu motorowodnego.

Jezioro Mieruńskie Wielkie - wskazane do wykorzystania rekreacyjnego, brzegi trudnodostępne (podmokłe lokalnie strome) wskazane zalesienie brzegów, brak zaplecza szaty leśnej.

Jezioro Czarne - szlak kajakowy rzeki Rospudy, brzegi strome, trudno dostępne, wskazane utrwalenie brzegów.

Jezioro Garbaś - o dużych walorach krajobrazowych i rekreacyjnych, leży na szlaku rzeki Rospudy. Konieczne urządzenie kąpielisk, wskazane zabezpieczenie brzegów Jezioro Długie - zbiornik leżący w ciągu rzeki Rospudy, wskazane do wykorzystania rekreacyjnego, możliwość urządzenia kąpielisk, brzegi na ogół trudnodostępne (strome bądź podmokłe), wskazane zalesienie brzegów.

Jezioro Wysokie - wskazane do wykorzystania rekreacyjnego, możliwość urządzenia kąpielisk, brzegi na ogół trudnodostępne (strome) wskazane zalesienie brzegów.

Jezioro Jemieliste - możliwe do wykorzystania rekreacyjnego, brzegi na ogół podmokłe, zarośnięte możliwość urządzenia kąpielisk.

Jezioro Czostków - możliwe do wykorzystania rekreacyjnego, brzegi strome, trudnodostępne, wskazane, utrwalenie brzegów, możliwość urządzenia kąpielisk.

Jeziro Okminek - element krajobrazowy, niekorzystne do wykorzystania rekreacyjnego ze względu na małą powierzchnię, niedostępne brzegi.

Jeziro Mieruńskie Małe - brzegi niedostępne (podmokłe) niekorzystne dla rekreacji, element krajobrazowy.

Jeziro Ślepe - małe i niedostępne, bez wykorzystania rekreacyjnego, element krajobrazowy. Z powyższej charakterystyki wynika, że omówione powyżej jeziora przydatne są najbardziej dla urządzania sportów wodnych, kajakarstwa.

Jeziro Gacne - brzegi niedostępne (podmokłe) niekorzystne dla rekreacji, element krajobrazowy.

Jeziora te charakteryzują się na ogół trudnodostępnyymi brzegami (lokalnie dostępnymi) linia brzegowa jest w zasadzie bardzo mało urozmaicona brzegi urwiste strome, często zabagnione co w poważnym stopniu ogranicza ich rekreacyjne wykorzystanie.

• **Wody gruntowe**

Na terenie gminy Filipów można wydzielić dwa zasadnicze obszary o odmiennym reżimie występowania wód gruntowych w utworach czwartorzędowych:

I. Obszary o swobodnym zwierciadle wód gruntowych.

II. Obszary, w obrębie których liczyć się należy z dużą nieregularnością w układzie występowania I - go zwierciadła wód gruntowych z uwagi na zmienną głębokość zalegania utworów trudno przepuszczalnych.

Przy wydzieleniu powyższych obszarów przyjęto głównie kryterium geologiczne (litologiczne), gdyż właśnie litologia ma na badanym terenie największy wpływ na zróżnicowanie charakteru wód gruntowych.

W mniejszym stopniu niż litologia na układ wód gruntowych wpływa rzeźba terenu. Zależy od niej właściwie jedynie głębokość występowania swobodnego zwierciadła w utworach przepuszczalnych (na obszarze I).

I. Obszary o swobodnym zwierciadle wód gruntowych występują głównie w centralnej i wschodniej części omawianej gminy – są to powierzchnie sandrowe. Amplituda wahań poziomu wody gruntowej jest tu ściśle uzależniona od intensywności i długości opadów atmosferycznych. W czasie wizji terenowej zwierciadło wody gruntowej stwierdzono na różnych głębokościach, zależnie od odległości od cieków, zagłębień i jezior oraz od wyniesienia terenu.

Najpłycej występującą wodę gruntową płycej niż 1,0m stwierdzono głównie w obrębie dolin rzecznych i w obniżeniach. Tereny z wodą gruntową występującą na głębokości 1,0- 2,0 m położone są głównie w obrzeżeniach den dolin i obniżeń. Stanowią one na ogół wąskie strefy przejściowe do terenów z głębiej występującym zwierciadłem wód.

Zdecydowanie największe powierzchnie zajmują tereny z wodą gruntową zalegającą głębiej niż 3,0 m ppt., a więc nie wpływają ograniczająco na rozwój zabudowy mieszkaniowej.

Do powyższego obszaru należy zaliczyć dna małych dolinek. Są to tereny lokalnej koncentracji wód powierzchniowych i gruntowych (fot. 10, 11). Warstwa wodonośna zalega tam bardzo płytko. Zasilana okresowo lub stale wodami z obszarów sąsiednich charakteryzuje się gwałtownymi wahaniami poziomu wody.

II. Obszary o nieciągłym i napiętym zwierciadle wód gruntowych-obszary wysoczyznowe zbudowane z utworów trudnoprzepuszczalnych glin i piasków gliniastych. Stwierdzone w

niektórych miejscach płytko występujące wody gruntowe to wody śródglinowe tzw. "wierzchówki" nie tworzące ciągłego poziomu. Zasadniczy poziom wód gruntowych występuje głębiej pod glinami, tworząc zwierciadło o charakterze napiętym. Głębokość jego występowania zależy przede wszystkim od miąższości warstwy trudnoprzepuszczalnej, a w znacznie mniejszym stopniu od rzeźby terenu.

Pomiary wody w studniach wykazały bardzo różną miąższość warstwy wody. Zależy ona głównie od ciśnienia pod jakim znajduje się woda.

Należy stwierdzić, że warunki wodne na terenie gminy przedstawiają się na ogół korzystnie dla rozwoju sieci osadniczej. Najbardziej korzystne tereny dla zabudowy znajdują się w obrębie obszaru I-go.

Mniej korzystne warunki wodne panują w obrębie obszaru II, gdzie ze względu na dużą zmienność w głębokości zalegania wód gruntowych należy przed przystąpieniem do ewentualnej zabudowy przeprowadzić badania geologiczno-inżynierskie. Ponadto w obszarze II istnieje duża możliwość stagnacji wód opadowych w wierzchnich, nieprzepuszczalnych warstwach gruntu, które wpływają ograniczająco przy wykonawstwie prac fundamentowych. Niekorzystne dla zabudowy są przede wszystkim tereny z wodą gruntową występującą płycej niż 1,0 m. Są to przeważnie dna dolin rzecznych i obniżen terenowych, Zaopatrzenie ludności gminy Filipów w wodę oparte jest wyłącznie na czwartorzędowym piętrze wodonośnym. Ludność gminy zaopatruje się w wodę głównie ze studni kopanych przydomowych z głębokości rzędu 3-11,0 m, bądź w nielicznych przypadkach ze zbiorników powierzchniowych.

Tylko w kilku wsiach nie występuje deficyt wody, w pozostałych obserwuje się okresowe lub stałe braki wody spowodowane głębokim zaleganiem lub całkowitym brakiem wód gruntowych. Tereny najbardziej deficytowe obejmują północno-zachodnią część gminy. Na badanym terenie jedynie wieś Filipów i Garbaś dysponują wodociągiem. Studnie wiercone na terenie gminy posiadają niektóre zakłady jak: ~~Zakład Mleczarski~~ *Spółdzielnie Mleczarskie* w Filipowie i w Mieruniszkach.

Wydajności tych studni są różne.

Wydajności ich uzależnione są od wykształcenia i miąższości warstwy wodonośnej oraz od stanu technicznego ujęć. Wydajności odwierconych studni na terenie gminy wynoszą:

1. Studnia nr 1 Filipów (~~ujęcie wiejskie~~ *wodociąg wiejski*)
z głęb. ~~36,0-52,0~~ *52,8* m Q = 44,74 *66,40* m³/h S = 2,0 m
2. Studnia nr 2A Filipów (~~ujęcie wiejskie~~ *wodociąg wiejski*)
z głęb. ~~35,0-47,0~~ *52,0* m Q = 44,74 *102,00* m³/h S = ~~7,2~~ *1,0* m
3. Studnia w Mieruniszkach
z głęb. ~~61,0-73,0~~ *72,4* m Q = 57,51 m³/h S = 5,35 m
4. Studnia nr 1 Filipów (~~Zakł. Mleczarski~~ *OSM SW1*)
z głęb. ~~26,0-36,0~~ *36,0* m Q = 14,5 m³/h S = 9,9 m
5. Studnia nr 2 ~~3~~ Filipów (~~Zakł. Mleczarski~~ *wodociąg wiejski*)
z głęb. ~~48,0~~ *48,0* m Q = 44,0 *102,0* m³/h S - ~~2,0~~ *1,5* m
6. Studnia nr 3 Filipów (*wodociąg wiejski*)
z głęb. ~~48,0~~ *48,0* m Q = ~~102,0~~ *102,0* m³/h S = ~~1,5~~ *1,5* m

Uzyskane analizy dla powyższych studni na ogół nie budzą zastrzeżeń.

Z materiałów archiwalnych wynika, że występowanie wód podziemnych na terenie gminy Filipów charakteryzuje znaczna zmienność.

W części północno-zachodniej gminy wydajności zasobów wód podziemnych są mniejsze niż 10 m³/h, przy miąższości warstwy wodonośnej poniżej 5 m. Strop tej warstwy zalega 30-50 m ppt. Linia oddzielająca tę najuboższą w wodę strefę od obszarów nieco zasobniejszych przecina w poprzek jez. Rospuda. Linia ta w umowny i przybliżony sposób pokazuje granicę stref, których wartość graniczna wydajności wody wynosi 10 m³/h. Na obszarze znajdującym się na południowy-wschód od opisanej linii, a na północ od linii przebiegającej prawie równoleżnikowo przez Filipów warunki zalegania wód gruntowych głębszych horyzontów są następujące: wydajność 30-60 m³/h, głębokość stropu warstwy wodonośnej 30-50 m ppt., miąższość tej warstwy 10-20 m. w opisaną strefę od północy wciną się zwężający się ku południowi "klin", pod którym wydajności wód wynoszą 10-30 m³/h, miąższość warstwy wodonośnej 5-10 m, a głębokość stropu tej warstwy 20 do 30 m ppt.

Tereny położone na południe od linii charakteryzującej graniczne wydajności wód podziemnych i przebiegającej prawie równoleżnikowo przez Filipów i gminę są najbardziej zasobne w wodę podziemną. Wydajności przekraczają tam 60 m³/h, a miąższość wodonośna waha się od 10 do 30 m.

Głębokość zalegania tej warstwy wynosi od 30 m w pobliżu Filipowa, a obniża się znacznie ku południowi osiągając głębokość 80 m p.p.t. przy granicy z gminą Bakalarzewo.

Powyższe poziomy wodonośne (plejstoceńskie) odizolowane są od wpływów zewnętrznych (zanieczyszczeń) i pod względem jakości nie budzą na ogół zastrzeżeń.

W przypadku budowy nowych ujęć zaleca się wykorzystywać w/w poziomy wodonośne piętra czwartorzędowego.

W pierwszej kolejności ujęcia zbiorowe powinna otrzymać ludność zamieszkująca północno-zachodnią część gminy (z uwagi na deficyt wody).

Na podstawie uzyskanych materiałów do planu zagospodarowania przestrzennego zespołu wiejskich jednostek osadniczych gminy Filipów wynika, że w pierwszej kolejności przewiduje się budowę lub rozbudowę wodociągów wiejskich w następujących

2.2.3.4 Uwarunkowania wynikające z wymogów ochrony środowiska i przyrody

Gmina Filipów leży w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, gdzie ponad 50,55% powierzchni gminy stanowią obszary chronionego krajobrazu.

Świadczy to o czystości środowiska przyrodniczego, które jest wynikiem małej ingerencji człowieka w środowisko.

Ochrona przyrody zajmuje się podstawami ochrony tworów przyrody i jej zasobów, są to wszelkie działania społeczne zmierzające do zachowania, restytuowania i zapewnienia trwałości użytkowania tworów i zasobów przyrody.

Ochrona środowiska dotyczy konkretnego środowiska, środowiska człowieka, które obejmuje zarówno obiekty naturalne, jak i twory ludzkie. W wielu działaniach niełatwo jest wyznaczyć wyraźną granicę między ochroną przyrody i środowiska. Naczelnym celem obu działań jest zrównoważony rozwój naturalnych obiektów przyrodniczych i wytworów cywilizacji ludzkiej.

W myśl ochrony przyrody na terenie gminy występują następujące formy jej ochrony:

Obszary Chronionego Krajobrazu - obszary te wyróżniają się krajobrazowo o różnych typach ekosystemów. Zagospodarowanie tych systemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Obejmują 8700 ~~8285,33~~ ha, co stanowi 57,9 ~~54,94~~ % powierzchni gminy. Wyłączone są jedynie tereny wysoczyzn i równin użytkowanych rolniczo w okolicach miejscowości: Bitkowo, Supienie, Garbas ~~† Drugi~~, Filipów. Tereny te ustanawiane są:

1) *Uchwałą Nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/471/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2118, z 2018 r. poz. 2909) – powierzchnia 5264,06 ha;*

2) *Uchwałą Nr XII/88/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/468/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2116, z 2018 r. poz. 2906) – powierzchnia 2052,02 ha;*

3) *Uchwałą Nr XII/87/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Błędzianki” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/472/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2115 z 2018 r. poz. 2910) – powierzchnia 969,25 ha.*

~~Rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. Nr 16/05 „Dolina Błędzianki”, 17/05 „Dolina Rospudy” i 20/05 „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” (Dz. U. Nr 54 z dnia 8 marca 2005r i Nr 62/05 z dnia 21 lipca 2005r) w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na Obszarach Chronionego Krajobrazu województwa suwalskiego. Rozporządzenia te regulują również tworzenie stref ochronnych wokół jezior.~~

~~Gmina objęta jest obszarem chronionego krajobrazu:~~

~~Nr 12 – Dolina Rospudy~~

~~Nr 13 – Dolina Błędzianki~~

Obszar Natura 2000 – projektowany SOO (specjalny obszar ochrony siedlisk) „Dolina Górnej Rospudy” PLH200022, ustanowiony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Na obszarze obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 8 września 2017 r. zmieniająca zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 9.09.2017 r. poz. 3414)

Pomniki przyrody - uznawane Rozporządzeniem Wojewody pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historycznopamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałe rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie;

W gminie jest ~~7~~ **5** pomników przyrody: ~~4~~ **2** głazy narzutowe i 3 drzewa. Stosują się do nich przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880). W

odniesieniu do pomników przyrody obowiązuje zakaz zagospodarowania i użytkowania terenów ich otaczających w sposób degradujący wartości obiektów.

Użytki ekologiczne - Rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego Nr 18/96 (Dz. U. Nr 36) uznano jako użytki ekologiczne jeziora: Rospuda, Białe i Garbaś, objęte programem reintrodukcji rzadkich gatunków ryb.

Lasy ochronne, którymi są lasy wodochronne i glebochronne oraz lasy cenne pod względem przyrodniczym. Podstawowy kierunek zagospodarowania tych obszarów to – ochrona kompleksów leśnych wyodrębnionych w planie urządzania Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Olecko jako lasy ochronne: wodochronne, glebochronne, ostoje zwierzyny, cenne pod względem przyrodniczym.

~~Strefy ciszy - Rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego Nr 8/91 Nr 116/92 następujące jeziora objęto strefą ciszy: Białe, Czarne, Garbaś, Mieruńskie Wielkie, Kamienne i Rospuda. Na jeziorach tych obowiązują ograniczenia w używaniu jednostek pływających.~~

2.2.3.5 Uwarunkowania wynikające z wymogów ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy gminy Filipów kształtował się w stosunkowo krótkim czasie. Widoczne w krajobrazie przekształcenia powstałe w wyniku presji antropogenicznej w zachodniej części (mazurskiej) gminy można liczyć od XV wieku (choć nie wolno zapominać o istniejących tutaj do końca XIII wieku jaćwieskich osadach), a we wschodniej części od XVI wieku.

Teren stanowiący obecnie gminę Filipów znajdował się na pograniczu dwóch różniących się obszarów historycznych i kulturowych od chwili rozdziału dawnych terenów jaćwieskich pomiędzy Państwem Zakonnym, a Wielkim Księstwem Litewskim. Podział taki utrwalony przez utrzymanie sztywnych granic przetrwał, pomimo zmian na mapie politycznej tej części Europy, od 1422 roku (podpisanie pokoju na jeziorze Melno w pobliżu Grudziądza) do wybuchu drugiej wojny światowej we wrześniu 1939 roku.

Stosunkowo późne osadnictwo połączone z peryferyjnym położeniem oraz następstwa kolejnych niszczących wojen miały zasadniczy wpływ na stan i zachowanie zabytków architektury i budownictwa.

Zabytkowa zabudowa zachowana w postaci szczątkowej jest zgrupowana w kilku wsiach (~~Motule~~, Mieruniszki Wielkie, Filipów). Pomimo skromnych form wystroju architektonicznego oraz przeważnie złego stanu technicznego, obiekty te zachowały swój charakter zabytkowy typowy dla obszaru zaliczanego do Suwalszczyzny i Wschodnich Mazur. Niewątpliwie najcenniejszymi zabytkami są obiekty sakralne – ruiny późnogotyckiego kościoła w Mieruniszkach Wielkich oraz klasycystyczny kościół parafialny w Filipowie.

Z grupy architektury dworskiej i zabudowy folwarcznej zachowały się fragmenty założenia w mazurskich Mieruniszkach Małych.

Osobną grupę stanowią zabytki budownictwa wiejskiego (budynki mieszkalne i gospodarcze). Do połowy lat 70. XX wieku grupa ta była na terenie gminy Filipów licznie reprezentowana. Wsie na terenie gminy zaczęły się szybko przekształcać. Od połowy lat 70 stara zabudowa drewniana we wschodniej części gminy została zastąpiona przez utylitarną w formach zabudowę współczesną. Tym niemniej ciągle istnieją jeszcze budynki drewniane, które będą zapewne wpisane w krajobraz gminy przez najbliższe 10-15 lat, czyli do chwili ich zupełnej

dekapitalizacji (zużycia technicznego).

- **Najważniejsze wydarzenia historyczne.**

Teren gminy nie jest bogaty w pamiątki i wydarzenia historyczne. Z najważniejszych wydarzeń należy wymienić:

- bitwę pod Filipowem stoczoną 22 października 1656r. przez wojska hetmana litewskiego Wincentego Gosiewskiego ze Szwedami. Bitwa ta zakończyła się przegraną wojsk polsko – litewskich i grabieżą Filipowa;

- działania wojenne między wojskami niemieckimi i rosyjskimi w październiku i na początku listopada 1914r. Ofiary tych krwawych starć są pochowane na cmentarzu wojennym w Młynisku (ob. Piecki) oraz w kwaterze wojennej cmentarza ewangelickiego w Mieruniszkach.

Do najbardziej znanych postaci historycznych związanych z analizowanym terenem należą:

- Andrzej Wyszowaty (1608 – 1678r.) urodzony w Filipowie, teolog i działacz ariański;

- Faust Socyn (1539 – 1604 r.) włoski teolog, przywódca odłamu arian polskich zwanych socynianami. Przez pewien okres mieszkał w Filipowie, korzystając z gościny Krzysztofa Morsztyna, miejscowego starosty.

W dalszym związku z gminą pozostaje znany pejzażysta polski Alfred Wierusz – Kowalski (1848 – 1915), ur. w Suwałkach, którego rodzina wywodziła się z okolic Filipowa. Z nazwiskiem wybitnego architekta polskiego, włoskiego pochodzenia, Chrystiana Piotra Aignera, jest związany kościół rzymskokatolicki w Filipowie. Kościół ten został wzniesiony w 1838 roku w oparciu o pracę Ch.P. Aignera „Budowy kościołów część pierwsza zamykająca cztery projekty kościołów parafialnych różnej wielkości ...wydane w Warszawie w drukarni Józefa Węckiego 1825r”.

2.2.4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

2.2.4.1 Zabytki archeologiczne

Obraz osadnictwa pradziejowego, średniowiecznego i nowożytnego w świetle źródeł archeologicznych prezentuje się bardzo ubogo. Radykalna poprawa po opracowaniu wyników badań, przeprowadzonych w ramach rządowego Archeologicznego Zdjęcia Polski wiosną tego roku. Zlokalizowano tutaj kilkadziesiąt stanowisk archeologicznych, które wymagają bardziej szczegółowych badań. Po upadku Jaćwieży tereny stanowiące obecnie gminę Filipów były poddane presji osadniczej z różnych stron. Obszar obecnej gminy znalazł się na pograniczu trzech państw roszczących sobie prawa do terytorium pojaćwieskiego. Zasięg pretensji mazowieckich wyznaczała rzeka Netta, gdzie przebiegała granica między 1515, a 1382 rokiem. Zakon Krzyżacki parł w kierunku wschodnim. W roku 1392 osiągnął szczyt ekspansji na tym kierunku, kiedy zbudowano warownię Neugarden naprzeciw zamku w Grodnie, a na szlaku nad rzeką Nettą – zbudowano Metenburg. W roku 1422 doszło do ustalenia granicy biegnącej od Kamiennego Brodu (na rzece Elk) – Jezioro Rajgrodzkie – Prawdziński – Mieruniszki. Tym samym częściowo obszar obecnej gminy Filipów znalazł się w obrębie Wielkiego Księstwa Litewskiego oraz Państwa Zakonnego. Wzdłuż rzeki Rospudy zapewne biegła droga handlowa wodno-lądowa. W początkach XIV w. w rejonie Olecka pojawiła się

wyspa osadnicza, która stopniowo rozszerzyła się. Ówczesni władcy wykorzystywali puszcę głównie do polowań, a mieszkańcy wsi podgrodzieńskich otrzymali wchody – zezwolenia na zakładanie i eksploatawanie barci oraz sianożęcie, a także na połów ryb. Pierwsze osady w puszczy, tzw. dudy zakładali osocznicy (strażnicy leśni). Skupieni we wsiach położonych na jej skraju. Osocznicy mieli kontrolować i zwalczać nielegalne wyręby, kłusownictwo czy nieprawne korzystanie z wchodów. Puszcza wyrosła na terenach pojaćwieskich została podzielona na kilka puszczy zarządzanych przez leśniczych; nazwa puszczy była przejmowana od dworów – siedzib leśniczych.

2.2.4.2 Zabytki sakralne

Zabytkową architekturę sakralną reprezentują w gminie dwa kościoły: w Filipowie z lat 1841-1842 i w Mieruniszkach pochodzący z przełomu XVII i XVIII wieku. Murowany kościół w Filipowie zastąpił drewniany; kościół wzniesiono w formach klasycystycznych na podstawie projektu Piotra Aignera. W latach 1923 – 1926 kościół został rozbudowany o dwie nawy boczne; rozbudowa zatępiła częściowo jego klasycystyczny charakter. Kościół jest użytkowany przez parafię rzymskokatolicką. Wpisany do rejestru zabytków pod numerem 653. Dawny Kościół ewangelicki w Mieruniszkach jest obecnie w ruinie; zbudowany w drugiej połowie XVII wieku. Budowa o formach późnogotyckich była wielokrotnie przebudowywana. W wyniku działań wojennych w 1944 roku kościół został uszkodzony, a po wojnie popadł w ruinę. Obecnie właścicielem obiektu jest Kuria Rzymskokatolicka w Ełku. Ruina kościoła jest wpisana do rejestru zabytków pod numerem 391. W pobliżu kościoła stoi dawna plebania (dom pastora) pochodząca z początku XX w.

2.2.4.3 Dwory i folwarki

We wschodniej części gminy zachowały się jedynie pozostałości dawnych zespołów dworsko-ogrodowych i folwarcznych. Czasem są to jedynie zarysy fundamentów, jak np. w Miodoborze czy Czostkowie. Po zespole dworskim w Czostkowie zachowały się zarysy fundamentów budynków oraz pozostałości obsadzeń parkowych. Z majątku Miodoborze zachowały się dwa zrujnowane budynki gospodarcze. Przed uwłaszczeniem majątek ten składał się z czterech folwarków.

Najlepiej zachował się zespół w Motulach (należących do rodziny Izdebskich). Zespół w Motulach pochodzący z II połowy XIX wieku, składa się z dworu, budynków gospodarczych oraz parku. Dawna szkoła w Pieckach pierwotnie również była dworem. W mazurskiej części gminy zachował się mocno przebudowany budynek dworu w Mieruniszkach Małych. Zespół w Mieruniszkach Małych pochodzi z przełomu XIX i XX w., składa się z: dworu, budynków gospodarczych oraz parku. Z zespołu dworskiego w Garbasie zachowały się jedynie fundamenty dworu oraz pozostałości parku

2.2.4.4 Budownictwo zabytkowe

W tej kategorii mieszczą się dwa budynki murowane usytuowane przy placu Batorego w Filipowie (nr 3 i 25); oba budynki są przewidziane do ujęcia w rejestrze zabytków. Forma fasad oraz rozplanowanie wnętrza nawiązują do klasycyzmu.

Szereg budynków murowanych na terenie Filipowa posiada formy „archaiczne”, a użyty materiał sugeruje ich zabytkową wartość, budynki te powstały po 1945 roku z materiału rozbiórkowego pochodzącego z terenu Mazur (np. ze wsi Mieruniszki, Czarne lub Garbas).

2.2.4.5 Obiekty architektury obronnej

Na terenie gminy pozostało szereg obiektów obronnych z czasów II wojny światowej, które zostały zbudowane w latach 1940 – 1944. Dawne okopy oraz miejsca po schronach i ziemiankach o konstrukcji drewniano – ziemnej są zachowane w postaci ciągle czytelnych zagłębień w ziemi. Dobrze zachowane są dwa schrony o konstrukcji żelbetowej w północnej części Filipowa.

2.2.4.6 Zabytki ruchome

Zabytki ruchome, czyli dzieła sztuki, a szczególnie rzeźba, malarstwo i wyroby rzemiosła artystycznego stanowią wyposażenie kościoła parafialnego w Filipowie. Na uwagę zasługuje ołtarz główny o charakterze późnobarokowym.

Z tą kategorią związane są krzyże przydrożne. Generalnie na terenie gminy są dwie grupy krzyży: drewniane oraz metalowe. Te drugie składają się z kamiennej podstawy, w której są osadzone krzyże kute z żelaza lub odlewane z żeliwa. Krzyże są czytelne w krajobrazie i stanowią ważny element tożsamości religijnej.

Na rynku Filipowa w roku 2005 został restytuowany pomnik poświęcony marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu. Z dawnego pomnika, który został ustawiony tutaj zachowała się jedynie tablica.

2.2.4.7 Parki

Na terenie gminy przetrwały cztery parki, z tego trzy dworskie (Mieruniszki Małe, Czostków, Nowe Motule) i jeden wiejski (Mieruniszki).

Parki te pochodzą z XIX i początków XX wieku. Parki w Czostkowie i Motulach są charakterystyczne dla Suwalszczyzny (szpaler drzew wokół sadu i warzywnika). Parki w Mieruniszkach Małych i Mieruniszkach są typowo krajobrazowe z zachowanymi elementami wodnymi. Park w Mieruniszkach Małych jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 607.

2.2.4.8 Cmentarze

Wśród trzynastu zachowanych cmentarzy, dziewięć reprezentuje wyznanie ewangelicko – augsburskie, 1 rzymskokatolickie, 1 mariawickie, 1 mojżeszowe (cm. żydowski). Jeden obiekt jest cmentarzem wojennym. Większość cmentarzy pochodzi z XIX i pocz. XX w. Dla cmentarzy ewangelickich charakterystyczne są nagrobki w formie skrzyń betonowych. Na cmentarzu rzymskokatolickim w Filipowie dominują nowe nagrobki wykonane z lastryka. Dość rzadko występują krzyże żelazne lub żeliwne osadzone na kamiennych wysokich cokołach. Cmentarz żydowski był ogrodzony kamiennym murem, jednak w następstwie wydarzeń drugiej wojny światowej został on rozebrany.

Do rejestru zabytków są wpisane cmentarze ewangelickie w Mieruniszkach (nr rej. 775 i 776), żydowski w Filipowie (nr rej. 740) oraz cmentarz parafialny w Filipowie (nr rej. 486). Część z nich jest w bardzo złym stanie (Garbas, Mieruniszki, Filipów – ewangelicki i mariawiecki). Stan cmentarza wojskowego w Młynisku (ob. Piecki) b. zły. Bardzo źle zachował się też cmentarz

żydowski w Filipowie, na którego obecność wskazują jedynie zarośnięte skupiska kamieni.

2.2.4.9 Urbanistyka i ruralistyka

Filipów zachował układ przestrzenny pochodzący z drugiej połowy XVI wieku. Centralną część układu stanowi rynek na planie zbliżonym do prostokąta; od rynku odchodzą ulice usytuowane w jego narożach. Regularność planowanego pierwotnie układu została zachwiana zapewne z uwagi na wzgórza okalające rynek na wschód i północ od rynku.

Układ urbanistyczny Filipowa jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem 439.

Na przełomie XVII i XIX wieku i w pierwszej połowie XIX wieku, w związku z przeprowadzeniem nowych reform społeczno – gospodarczych na wsi, dotychczasowe założenia przestrzenne osiedli wiejskich uległy całkowitej przebudowie. Powstały wówczas wsie o pasmowym układzie pól i rzędowej zabudowie wzdłuż drogi, którą wytyczono przez środek gruntów (tak zwane rzędówki lub wsie kolonii sznurowych).

Taki sposób traktowania gruntów wiejskich dotyczył przede wszystkim terenów obecnej gminy Filipów znajdujących się w części mazurskiej. Zabudowa w Mieruniszkach, która z rzędów przekształciła się w XIX wieku w wielodrożnicę, grupowała na stosunkowo małym obszarze budynki mieszkalne i gospodarcze. Mieruniszki w pierwszej połowie lat 40-tych XX w. liczyły około 2.400 mieszkańców. Po 1945 r. budynki murowane w większości rozbierano na materiał budowlany. Pozostałe wsie na tzw. części mazurskiej były o układzie rzędówek (Garbas, Bitkowo).

Po uwłaszczeniu chłopów w Królestwie Polskim w 1864 roku doszło do znacznego zagęszczenia zabudowy wiejskiej i rozdrobnienia pól. W związku z tym powstała konieczność przeprowadzenia akcji scalania gruntów i kolejnej przebudowy wsi. Pierwsze regulacje rozpoczęto w 1875 roku; regulacje trwały na tym terenie niemal do wybuchu II wojny światowej. W ich wyniku powstała nowa i bardzo charakterystyczna do dzisiaj dla Suwalszczyzny forma wsi – wieś kolonijna typu farmerskiego o blokowym układzie pól i rozproszonej zabudowie. Na terenie gminy Filipów przeważają wsie o mieszanej strukturze przestrzennej. Łączą one formę wsi rzędowej z wydzielonymi koloniami. Układ przestrzenny „rzędówki” nieco rozgęszczonej został utrwalony np. w takich wsiach jak: Zusno, Piecki.

Układ rozłogów pól powiązany z zabudową jest stosunkowo dobrze zachowany we wsiach takich jak: Zusno, Olszanka, Piecki, Jemieliste, Huta. W „mazurskiej” części gminy układ przestrzenny wsi oraz rozłogów pól został zatarty przez wprowadzenie upraw wielkoobszarowych prowadzonych w ramach byłych PGR-ów.

2.2.4.10 Zabytki techniki (drogi i kolej)

Układ drożny na niemal całym terenie gminy ponoć powstał głównie w XVII-XIX wieku. Droga przecinająca gminę ze wschodu na zachód (Suwałki – Gołdap) na terenie gminy pokrywa się najprawdopodobniej ze starym szlakiem odnotowywanym w źródłach krzyżackich.

Część dróg zachowało zabytkowy charakter nawierzchni brukowej, np. [częściowo](#) odcinek z Mieruniszek do Garbasu.

Nasyp kolejowy kolejki wąskotorowej biegnący od zachodniej granicy gminy (Mieruniszki Małe) do Mieruniszek jest pozostałością po zabytkach techniki na omawianym terenie. Linia kolejki wraz ze stacją końcową została zbudowana około 1905 roku. Po 1945 roku budynki kolejowe

zostały rozebrane, a z torowisk usunięto szyny.

2.2.4.11 Krajobraz

Krajobraz gminy Filipów jest typowy dla pojezierzy. Analizowany obszar należy do Pojezierza Zachodnio suwalskiego z ważną rolą pradoliny Rospudy i charakterystyczną siecią jezior. Stosunkowo mało jest lasów. Przeważają duże rozłogi pól.

Zgodnie z metodyką prof. J. Bogdanowskiego wydzielono tutaj 3 podstawowe jednostki ukształtowania (ze zdecydowaną dominacją obszarów pagórkowatych), 9 grup jednostek pokrycia oraz 71 jednostek architektoniczno – krajobrazowych.

Generalnie krajobraz gminy cechują:

- zachowane czytelnie historyczne układy pól i siedlisk;
- rozległe widoki na przedpola wsi;
- zabudowa kolonijna lub luźno skupiona (d. ulicówki);
- różnorodna sieć drożna;
- zwiększający się udział form naturalnych na zachodnich krańcach gminy.

2.2.4.12 Wykaz obiektów *objętych ochroną zabytkowych i kulturowych* na terenie Gminy Filipów

1) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków:

<i>I.p.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Adres</i>	<i>Zabytek</i>	<i>Nr rejestru</i>
1.	<i>Filipów</i>		<i>Układ urbanistyczny (część)</i>	<i>439 z dn. 28.11.1985 r.</i>
2.	<i>Filipów</i>	<i>Ul. Konopnickiej</i>	<i>Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP</i>	<i>653 z dn. 10.03.1989 r.</i>
3.	<i>Filipów</i>	<i>Ul. Garbaska</i>	<i>Cmentarz rzymskokatolicki</i>	<i>486 z dn. 15.05.1986 r.</i>
4.	<i>Filipów</i>	<i>Działka nr 287</i>	<i>Cmentarz żydowski</i>	<i>740 z dn. 27.11.1989 r.</i>
5.	<i>Mieruniszki</i>		<i>Ruiny późnogotyckiego kościółka ewangelickiego</i>	<i>391 z dn. 18.03.1983 r.</i>
6.	<i>Mieruniszki</i>		<i>Cmentarz ewangelicki (w pn.-wschodniej części wsi)</i>	<i>775 z dn. 14.03.1990 r.</i>
7.	<i>Mieruniszki</i>		<i>Cmentarz ewangelicki (300 m na pd.-wschód od ruin kościółka)</i>	<i>776 z dn. 14.03.1990 r.</i>
8.	<i>Mieruniszki PGR</i>		<i>Park dworski wraz z przyległym terenem zabudowy mieszkalnej i gospodarczej</i>	<i>607 z dn. 14.11.1988 r.</i>
9.	<i>Garbas Pierwszy</i>		<i>Cmentarzysko kurhanowe</i>	<i>C-7 z dn. 31.12.2003 r.</i>

a) FILIPÓW:

- Układ urbanistyczny (część), nr rej. 439 z dnia 28.11.1985r.;
- Kościół p. w. Wniebowzięcia NMP 1838, nr rej. 653 z dnia 10.03.1989r.;
- Cmentarz parafii rzymskokatolickiej, nr rej. 486 z dnia 15.05.1986r.;
- Cmentarz żydowski, nr rej. 740 z dnia 27.11.1989r.;

b) MIERUNISZKI:

- Ruina kościoła ewangelickiego, XVII/XVIII, nr rej. 391 z dnia 18.03.1983r.;
- cmentarz ewangelicki (w pn.-wsch. części wsi), nr rej. 775 z dnia 14.03.1990r.;
- cmentarz ewangelicki (300m na pd-wsch. od ruin kościoła), nr rej. 776 z dnia 14.03.1990r.;

e) MIERUNISZKI PGR:

- park dworski, XIX/XX, nr rej. 607 z dnia 14.11.1988r.

2) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

<i>l.p.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Adres</i>	<i>Zabytek</i>
1.	Bitkowo		Cmentarz ewangelicki
2.	Czarne		Cmentarz ewangelicki
3.	Filipów	Ul. Konopnickiej	dzwonnica
4.	Filipów	Ul. Garbaska	Cmentarz ewangelicki
5.	Filipów	Ul. Garbaska	Cmentarz mariawicki
6.	Garbaś		Cmentarz mariawicki
7.	Garbaś		Cmentarz mariawicki
8.	Piecki		Cmentarz wojenny z I wojny św.

a) BITKOWO: Cmentarz ewangelicki;

b) CZARNE: Cmentarz ewangelicki;

c) FILIPÓW:

- Układ urbanistyczny;
- Kościół p. w. Wniebowzięcia NMP;
- Dzwonnica
- Cmentarz rzymskokatolicki;
- Cmentarz żydowski;
- Cmentarz ewangelicki;
- Cmentarz mariawicki;

d) GARBAŚ:

- Cmentarz ewangelicki;
- Cmentarz ewangelicki;

e) MIERUNISZKI:

- Kościół ewangelicki;
- Cmentarz ewangelicki;
- Cmentarz ewangelicki;
- Zespół dworsko-folwarczny;

f) PIECKI: cmentarz Wojenny z okresu I woj. św.

3) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

a) PIECKI:

- Szkoła podstawowa, budynek drewniany;
- Pozostałości cmentarza wojennego z I wojny światowej;

b) FILIPÓW:

- Układ urbanistyczny miejscowości Filipów;
- Cmentarz żydowski (Filipów IV);
- Cmentarz mariawicki;
- Cmentarz ewangelicki;
- Dzwonnica drewniana przy kościele przy ul. Konopnickiej;
- Kościół p. w. Wniebowzięcia NMP przy ul. Konopnickiej;
- Cmentarz parafii rzymskokatolickiej przy ul. Garbaskiej;
- Schrony bierne na działkach nr geod.: 1385 (3 sztuki), 1387, 1460, 1456, 1836;
- Schrony bojowo-bierne na działkach nr geod.: 162, 845;
- Schrony bojowe na działkach nr geod.: 1460, 1829;;

c) GARBAS-~~II~~ *DRUGI*:

- Dwa cmentarze ewangelickie;
- Cmentarz ewangelicki (Bitkowo);
- Cmentarz ewangelicki (Kołpakowo);

d) MIERUNISZKI:

- Ruina kościoła ewangelickiego;
- Dwa cmentarze ewangelickie;
- Park dworski;

e) HUTA: cmentarz ewangelicki;

f) CZARNE: cmentarz ewangelicki;

g) CZOSTKÓW: cmentarz ewangelicki *park dworski*.

4) *Spis stanowisk archeologicznych w gminie Filipów* ~~Wojewódzka ewidencja stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w części obrębu Mieruniszki (w granicach opracowania zmiany studium z 2013r.) według Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP):~~

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 14-80

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
<i>4</i>	<i>Supienie</i>	<i>1</i>	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Epoka kamienia</i>
<i>11</i>	<i>Bitkowo</i>	<i>1</i>	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Średniowiecze – okres nowożytny</i>
<i>13</i>	<i>Supienie</i>	<i>2</i>	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>
<i>14</i>	<i>Czarne</i>	<i>1</i>	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Mezolit – epoka żelaza</i>
<i>15</i>	<i>Czarne</i>	<i>2</i>	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Epoka kamienna</i>

			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Okres nowożytny</i>
16	<i>Czarne</i>	3	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>
17	<i>Czarne</i>	4	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>
18	<i>Czarne</i>	5	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>
19	<i>Czarne</i>	6	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>
20	<i>Czarne</i>	7	<i>Kopce (kurhany?)</i>	<i>Nieokreślone</i>

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 14-81

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
1	<i>Czostków</i>	1	<i>Grodzisko ?</i>	<i>Nieokreślone</i>
4	<i>Supienie</i>	1	<i>Osada</i>	<i>Okres wpływów rzymskich</i>
5	<i>Supienie</i>	2	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Epoka kamienna</i>
6	<i>Supienie</i>	3	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Średniowiecze</i>
7	<i>Wólka</i>	1	<i>smolarnia</i>	<i>Okres nowożytny</i>
8	<i>Supienie</i>	4	<i>cmentarzysko</i>	<i>Okres nowożytny</i>
9	<i>Czostków</i>	2	<i>Osada?</i>	<i>Okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów</i>
			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Okres nowożytny</i>
10	<i>Huta</i>	1	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Późne średniowiecze</i>
11	<i>Czostków</i>	3	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Epoka kamienia</i>
12	<i>Czostków</i>	4	<i>Osada</i>	<i>Okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów</i>
			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Wczesne średniowiecze</i>
			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Późne średniowiecze</i>
			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Okres nowożytny</i>
13	<i>Czostków</i>	5	<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Okres starożytny</i>
			<i>Ślad osadnictwa</i>	<i>Wczesne średniowiecze</i>

			Osada	Późne średniowiecze -okres nowożytny
14	Czostków	6	Ślad osadnictwa	Okres starożytny
			Ślad osadnictwa	Średniowiecze
			Osada	Późne średniowiecze -okres nowożytny
15	Czostków	7	Osada	Średniowiecze
16	Czostków	8	Ślad osadnictwa	Epoka kamienna
			Ślad osadnictwa	Okres wpływów rzymskich – okres wędrowek ludów
			Osada	Wczesne średniowiecze
			Osada	Późne średniowiecze -okres nowożytny
17	Czostków	9	Ślad osadnictwa	Okres wpływów rzymskich – okres wędrowek ludów

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 15-80

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
2	Garbas Drugi	1	Osada ?	Okres rzymski
3	Garbas Drugi	2	Ślad osadnictwa	Okres rzymski – okres wędrowki ludów
4	Garbas Drugi	3	Ślad osadnictwa	Epoka kamienna
5	Garbas Drugi	4	Ślad osadnictwa	Epoka kamienna
6	Garbas Drugi	5	Ślad osadnictwa	Mezolit – epoka żelaza
7	Garbas Drugi	6	Ślad osadnictwa	Epoka kamienna
8	Garbas Drugi	7	Ślad osadnictwa	Średniowiecze – okres nowożytny

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 15-81

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
1	Filipów	1	miasto historyczne	średniowiecze
2	Filipów	2	osada	wczesne średniowiecze
3	Filipów	3	śląd osadnictwa	epoka kamienia
4	Filipów	4	osada	okres rzymski-okres wędrówek ludów
			osada	wczesne średniowiecze
5	Wólka	2	cmentarzysko kurhanowe	okres rzymski-okres wędrówek ludów
6	Wólka	3	kopiec (kurhan?)	nieokreślone
7	Mieruniszki	2	znalezisko luźne	wczesne średniowiecze
8	Mieruniszki	3	znalezisko luźne	średniowiecze
9	Mieruniszki	4	paleniska i wał kamienny	nieokreślne
10	Mieruniszki	5	kopiec (kurhan?)	nieokreślne
11	Mieruniszki	6	znalezisko luźne	pradzieje lub wczesne średniowiecze
			znalezisko luźne	późne średniowiecze
12	Filipów	6	miasto historyczne	późne średniowiecze-okres nowożytny
13	Wólka	4	śląd osadnictwa	Mezolit – wczesna epoka żelaza
			śląd osadnictwa	Wczesne średniowiecze
			osada	Późne średniowiecze – okres nowożytny
14	Wólka	5	osada	wczesne średniowiecze
			śląd osadnictwa	późne średniowiecze-okres nowożytny
15	Wólka	6	osada	późne średniowiecze
16	Rospuda	1	osada	okres rzymski-okres wędrówek ludów
17	Rospuda	2	osada	wczesne średniowiecze
18	Rospuda	3	osada	wczesna epoka

				<i>żelaza-okres wędrowek ludów</i>
			<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
<i>19</i>	<i>Wólka</i>	<i>7</i>	<i>osada</i>	<i>okres wędrowek ludów</i>
<i>20</i>	<i>Wólka</i>	<i>8</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>
<i>21</i>	<i>Filipów</i>	<i>7</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>miasto historyczne</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
<i>22</i>	<i>Filipów</i>	<i>8</i>	<i>kopce (kurhany?)</i>	<i>nieokreślone</i>
<i>23</i>	<i>Filipów</i>	<i>9</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-wczesna epoka żelaza</i>
<i>24</i>	<i>Filipów</i>	<i>10</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-wczesna epoka żelaza</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
<i>25</i>	<i>Mieruniszki</i>	<i>22</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-wczesna epoka żelaza</i>
<i>26</i>	<i>Mieruniszki</i>	<i>23</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
<i>27</i>	<i>Nowe Motule</i>	<i>5</i>	<i>kopce (kurhany?)</i>	<i>nieokreślone</i>
<i>28</i>	<i>Filipów</i>	<i>11</i>	<i>osada</i>	<i>nieokreślone</i>
<i>29</i>	<i>Filipów</i>	<i>12</i>	<i>miasto historyczne</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
<i>30</i>	<i>Wólka</i>	<i>9</i>	<i>osada</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 15-82

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
<i>1</i>	<i>Jemieliste</i>	<i>2</i>	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
<i>2</i>	<i>Jemieliste</i>	<i>3</i>	<i>osada</i>	<i>późny okres rzymski-</i>

				<i>okres wędrówek ludów</i>
3	<i>Śmieciechówka</i>	1	<i>osada?</i>	<i>późny okres rzymski- okres wędrówek ludów</i>
4	<i>Jemieliste</i>	4	<i>osada?</i>	<i>okres rzymski</i>
			<i>nieokreślona</i>	<i>okres nowożytny</i>
5	<i>Jemieliste</i>	5	<i>osada</i>	<i>okres nowożytny</i>
			<i>osada</i>	<i>okres wczesnośredniowieczny, XII w.</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
8	<i>Jemieliste</i>	6	<i>osada?</i>	<i>wczesna epoka żelaza</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
9	<i>Śmieciechówka</i>	2	<i>osada?</i>	<i>neolit-epoka brązu</i>
10	<i>Śmieciechówka</i>	3	<i>śląd osadniczy</i>	<i>neolit strefy leśnej</i>
			<i>śląd osadniczy</i>	<i>okres nowożytny</i>
11	<i>Dębszczyzna Nowa</i>	1	<i>osada</i>	<i>późny okres rzymski- okres wędrówek ludów</i>
			<i>śląd osadniczy</i>	<i>epoka kamienia</i>
12	<i>Łanowicze</i>	1	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit strefy leśnej</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
13	<i>Łanowicze</i>	2	<i>osada?</i>	<i>neolit strefy leśnej</i>
14	<i>Łanowicze</i>	3	<i>śląd osadniczy</i>	<i>epoka kamienia- epoka brązu</i>
			<i>osada</i>	<i>nieokreślone</i>
			<i>śląd osadniczy</i>	<i>okres nowożytny</i>
16	<i>Łanowicze</i>	4	<i>śląd osadniczy</i>	<i>epoka kamienia- epoka brązu</i>
17	<i>Łanowicze</i>	5	<i>osada</i>	<i>X-XI w.</i>
			<i>osada</i>	<i>XII-XIII w.</i>

18	Śmieciechówka	4	osada	XII-XIII w.
			śląd osadniczy	epoka brązu ?
19	Zusenko	1	śląd osadnictwa ?	nieokreślone
			osada?	okres nowożytny
20	Zusenko	2	śląd osadniczy	schyłkowy paleolit
			śląd osadniczy	neolit-epoka brązu
21	Olszanka	1	brak informacji	brak informacji
22	Olszanka	2	śląd osadnictwa	starsza faza wczesnego średniowiecza
			śląd osadnictwa	młodsza faza wczesnego średniowiecza
23	Olszanka	3	śląd osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu
24	Matule Stare	1	śląd osadnictwa	epoka kamienia-epoka brązu
			śląd osadnictwa	okres wczesna-średniowieczny
25	Matule Stare	2	śląd osadniczy	schyłkowy paleolit-mezolit ?
			śląd osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu
			osada	epoka żelaza
26	Matule Stare	3	osada	neolit strefy leśnej
27	Matule Stare	4	obozowisko	neolit-epoka brązu
28	Matule Stare	5	śląd osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu
			śląd osadniczy	okres wczesna-średniowieczny
29	Matule Stare	6	śląd osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu
30	Matule Nowe	1	obozowisko	mezolit?
31	Matule Stare	7	śląd osadniczy	neolit strefy leśnej

			<i>śląd osadniczy</i>	<i>nieokreślone</i>
32	<i>Matule Stare</i>	8	<i>osada</i>	<i>neolit strefy leśnej</i>
33	<i>Zusenko</i>	3	<i>obozowisko</i>	<i>epoka brązu?</i>
34	<i>Matule Stare</i>	9	<i>śląd osadniczy</i>	<i>okres nowożytny</i>
			<i>śląd osadniczy</i>	<i>epoka brązu</i>
35	<i>Matule Stare</i>	10	<i>osada</i>	<i>okres wczesna- średniowieczny, XII-XIII w.</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>li okres epoki brązu</i>
36	<i>Matule Stare</i>	11	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny ?</i>
37	<i>Motule Nowe</i>	2	<i>Osada</i>	<i>Okres nowożytny XVIII-XIX w.</i>
38	<i>Motule Nowe</i>	3	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>Nieokreślone</i>
39	<i>Motule Nowe</i>	4	<i>Osada ?</i>	<i>Okres rzymski</i>
40	<i>Motule Stare</i>	12	<i>Osada ?</i>	<i>Nieokreślone</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>Okres wczesno- średniowieczny</i>
41	<i>Motule Stare</i>	13	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>pradziejowa</i>
42	<i>Motule Stare</i>	14	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>Okres nowożytny XVIII-XXX w.?</i>
43	<i>Jemieliste</i>	1	<i>Cmentarzysko kurhanowe</i>	<i>VI-VII w.</i>

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 16-80

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
11	<i>Mieruniszki</i>	7	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>wczesna epoka żelaza-okres rzymski</i>
12	<i>Mieruniszki</i>	8	<i>obozowisko</i>	<i>epoka kamienia</i>
13	<i>Mieruniszki</i>	9	<i>osada</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowki ludów</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
14	<i>Mieruniszki</i>	10	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-epoka żelaza</i>
15	<i>Mieruniszki</i>	11	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit-wczesna epoka brązu</i>

			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowki ludów</i>
16	<i>Mieruniszki</i>	12	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
17	<i>Mieruniszki</i>	13	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>neolit-wczesna epoka brązu</i>
18	<i>Mieruniszki</i>	14	<i>Kopiec (kurhan ?)</i>	<i>nieokreślona</i>
19	<i>Mieruniszki</i>	15	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późne średniowiecze</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 16-81

<i>Nr stan. na obszarze</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stan. w miejscowości</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Datowanie</i>
2	<i>Garbas I</i>	1	<i>cmentarzisko kurhanowe</i>	<i>późny okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>
3	<i>Garbas I</i>	2	<i>kurhan ?</i>	<i>nieokreślone</i>
6	<i>Zusno</i>	1	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późny paleolit</i>
			<i>obozowisko</i>	<i>późny paleolit- mezolit</i>
			<i>Obozowisko /osada</i>	<i>neolit</i>
7	<i>Garbas I</i>	3	<i>obozowisko</i>	<i>mezolit</i>
13	<i>Mieruniszki</i>	1	<i>grodzisko?</i>	<i>nieokreślone</i>
14	<i>Garbas I</i>	4	<i>cmentarzisko kurhanowe?</i>	<i>nieokreślone</i>
15	<i>Mieruniszki</i>	16	<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
16	<i>Garbas I</i>	5	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-epoka żelaza</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-wczesna epoka brązu</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>
			<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
17	<i>Garbas I</i>	6	<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze-okres nowożytny</i>
18	<i>Garbas I</i>	7	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>

			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późne średniowiecze</i>
20	<i>Garbas I</i>	8	<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze- okres nowożytny</i>
21	<i>Garbas I</i>	9	<i>osada</i>	<i>pradziejowa nieokreślona</i>
22	<i>Filipów</i>	5	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-epoka żelaza</i>
23	<i>Zusno</i>	2	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późny paleolit</i>
24	<i>Zusno</i>	3	<i>osada</i>	<i>okres rzymski-okres wędrowek ludów</i>
25	<i>Garbas I</i>	10	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późne średniowiecze- okres nowożytny</i>
29	<i>Garbas I</i>	11	<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze- okres nowożytny</i>
30	<i>Garbas I</i>	12	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze- okres nowożytny</i>
31	<i>Garbas I</i>	13	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>okres nowożytny</i>
32	<i>Zusno</i>	4	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-epoka żelaza</i>
33	<i>Zusno</i>	5	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późny paleolit-mezolit</i>
34	<i>Zusno</i>	6	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
35	<i>Zusno</i>	7	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-epoka żelaza</i>
36	<i>Zusno</i>	8	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>średniowiecze</i>
37	<i>Zusno</i>	9	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
38	<i>Zusno</i>	10	<i>obozowisko</i>	<i>mezolit</i>
41	<i>Zusno</i>	11	<i>obozowisko</i>	<i>mezolit</i>
42	<i>Zusno</i>	12	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>późny paleolit</i>
47	<i>Mieruniszki</i>	17	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>epoka kamienia</i>
48	<i>Mieruniszki</i>	18	<i>obozowisko</i>	<i>epoka kamienia</i>
49	<i>Mieruniszki</i>	19	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>wczesna epoka żelaza</i>
			<i>śląd osadnictwa</i>	<i>wczesne średniowiecze</i>
50	<i>Mieruniszki</i>	20	<i>osada</i>	<i>późne średniowiecze- okres nowożytny</i>
51	<i>Mieruniszki</i>	21	<i>śląd osadnictwa</i>	<i>mezolit-wczesna epoka żelaza</i>

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze 16-82

Nr stan. na obszarze	Miejscowość	Nr stan. w miejscowości	Funkcja	Datowanie
1	Zusno	2	śląd osadnictwa	późne średniowiecze- okres nowożytny
2	Olszanka	4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
			śląd osadnictwa	okres nowożytny
3	Olszanka	5	osada	okres nowożytny
4	Olszanka	6	osada	późne średniowiecze- okres nowożytny
5	Zusno	3	śląd osadnictwa	okres rzymski-okres wędrowek ludów
			osada	wczesne średniowiecze
			osada	późne średniowiecze- okres nowożytny
6	Zusno	4	osada	późne średniowiecze- okres nowożytny
12	Zusno	5	śląd osadnictwa	epoka kamienia
13	Zusno	6	śląd osadnictwa	epoka kamienia
			śląd osadnictwa	późne średniowiecze- okres nowożytny
14	Zusno	7	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
			osada	okres nowożytny
15	Zusno	8	śląd osadnictwa	okres rzymski-okres wędrowek ludów
			śląd osadnictwa	późne średniowiecze- okres nowożytny
19	Stara Dębszczyzna	1	śląd osadnictwa	późne średniowiecze- okres nowożytny
20	Bartnia Góra	1	śląd osadnictwa	epoka żelaza
22	Agrafinówka	1	śląd osadnictwa	mezolit-epoka żelaza

1)	AZP 16-80/11	śląd osadnictwa — epoka kamienia;
2)	AZP 16-80/12	obozowisko - epoka kamienia;
3)	AZP 16-80/13	osada — okres rzymski — okres wędrowki ludów; śląd osadnictwa — okres nowożytny;
4)	AZP 16-80/14	śląd osadnictwa — mezolit-epoka żelaza;
5)	AZP 16-80/16	śląd osadnictwa — epoka kamienia;
6)	AZP 16-80/17	śląd osadnictwa — neolit - wczesna epoka brązu;

7)	AZP 16-80/18	Kopiec (kurhan?) – chronologia nieokreślona;
8)	AZP 16-80/19	ślad osadnictwa – epoka kamienia; ślad osadnictwa – późne średniowiecze; ślad osadnictwa – okres nowożytny;
9)	AZP 16-81/13	grodzisko ? – chronologia nieokreślona;
10)	AZP 16-81/15	osada – późne średniowiecze; ślad osadnictwa – okres nowożytny;
11)	AZP 16-81/47	ślad osadnictwa – epoka kamienia;
12)	AZP 16-81/48	obozowisko – epoka kamienia;
13)	AZP 16-81/49	ślad osadnictwa – wczesna epoka żelaza; ślad osadnictwa – kultura jaćwieska, wczesne średniowiecze;
14)	AZP 16-81/50	osada – późne średniowiecze – okres nowożytny;
15)	AZP 16-81/51	ślad osadnictwa – mezolit – wczesna epoka żelaza.

5) Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru C – zabytki archeologiczne:

a) GARBAS I – cmentarzysko kurhanowe (nr rej. C-7 z dnia 31.12.2003r.);

b) GARBAS – cmentarzysko kurhanowe z IV-V w n.e. (nr rej. A-a-24 z dnia 20.10.1995r.).

2.2.5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

2.2.5.1 Infrastruktura społeczno – demograficzna

Czynniki demograficzne i społeczne to bardzo ważne elementy, które powinny być brane pod uwagę przy rozpatrywaniu zagadnień związanych z rozwojem danego obszaru. Kierunki rozwoju powinny być ustalane przy uwzględnieniu stanu i rozmieszczenia ludności, dynamiki demograficznej, struktury ludności według wieku i płci, stopnia wykształcenia, aktywności i struktury zawodowej ludności. Odpowiednie proporcje wiekowe ludności i równowaga płci, odpowiedni poziom wykształcenia i wysoka aktywność zawodowa to czynniki mogące sprzyjać dynamicznemu rozwojowi. I odwrotnie, niekorzystne relacje wieku, wykształcenia, dysproporcja płci, niska aktywność zawodowa (wysokie bezrobocie) i niekorzystna struktura zatrudnienia stanowić mogą czynnik ograniczający możliwości rozwoju. Słabość i stagnacja ekonomiczna powodować może stopniowe wyludnianie się terenu. Duża dynamika rozwoju ekonomicznego powiązana jest zwykle z szybkim rozwojem demograficznym.

W gminie Filipów czynniki demograficzno - społeczne stanowią w większości czynniki nie sprzyjające rozwojowi

• Czynniki ograniczające możliwości rozwoju

Liczba ludności gminy, mimo osłabienia tempa spadku w ostatnich latach, nadal wykazuje tendencję spadkową.

Specyfiką gminy jest koncentracja ludności w Filipowie skupiającym 47,68 49,5 % ludności gminy (Filipów I łącznie z II, III i IV- jako jedna tzw. „miejscowość statystyczna”) i rozproszenie pozostałych 52,32 50,5 % w 22 jednostkach osadniczych na znacznym obszarze, skutkiem czego brak poza Filipowem większych skupisk ludności, a największe wsie Piecki i Mieruniszki

stanowią po ok. 4 % ludności gminy.

Takie rozmieszczenie ludności stanowi niekorzystny czynnik dla rozwoju ze względu na rozproszenie rynku zbytu towarów i usług i rozproszenie siły roboczej. Sytuacja taka nie sprzyja rozwojowi lokalnego rynku pracy i mieszkalnictwa, znacznie też utrudnia rozwój infrastruktury technicznej i społecznej i podwyższa jej koszty.

Struktura ludności według wieku, dysproporcja płci wyrażająca się znacznym niedoborem kobiet, a także relatywnie niski stopień wykształcenia ludności to dalsze czynniki demograficzno - społeczne ograniczające rozwój.

Sytuacja i tendencje na rynku pracy zdeterminowane są faktem, że ok. 60 % czynnych zawodowo pracuje w rolnictwie, a *udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił na koniec 2017 r. 3,9 % (ogółem 106 osób)* ~~ponad 400 osób – piątą część aktywnych zawodowo – to nadwyżki pracy~~ (bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy)

Niekorzystną sytuację pogłębia położenie gminy Filipów w powiecie suwalskim również o wysokiej stopie bezrobocia. Wysoki poziom bezrobocia stanowi zagrożenie dla dalszego rozwoju ekonomicznego gminy, sprzyjając powstawaniu niedostatku społecznego.

- **Czynniki sprzyjające rozwojowi**

Koncentracja i wzrost liczby ludności w osadzie Filipów może pozwolić na stopniową koncentrację rynku zbytu towarów i usług. Powinno to sprzyjać rozwojowi lokalnego rynku pracy i mieszkalnictwa, ułatwiać rozwój infrastruktury społecznej i technicznej oraz obniżać jej koszty. Znaczne zasoby wolnej siły roboczej mogą stanowić czynnik sprzyjający rozwojowi gminy, pod warunkiem podjęcia działań edukacyjnych, nastawionych na potrzeby rozwojowych branż gospodarczych – turystyki, handlu i przetwórstwa spożywczego

2.2.5.2 Obszar Ludność

Obszar gminy to 150 km² (dokładnie 15081 ha) w północnej części województwa podlaskiego i zachodniej, utworzonego 1 stycznia 1999 r., powiatu suwalskiego. Powierzchnia gminy to: - 0,7 proc. powierzchni województwa podlaskiego;

- 11,5 proc. powiatu suwalskiego.

W skład gminy wchodzi 28 miejscowości, w tym 26 sołectw. Zagęszczenie miejscowości wiejskich jest takie jak średnio w województwie, mniejsze jednak niż w powiecie suwalskim. Liczba ludności gminy Filipów ~~wynosiła według stanu w dniu 31.XII. 2004 r. 4513 osób i w porównaniu ze stanem w 2002 r. (wg Narodowego Spisu Powszechnego) obniżyła się o 47 osób, tj. o 1,0 proc.~~ Gęstość zaludnienia ~~30~~ **30,72** osób na 1 km² jest wyższa od gęstości w powiecie suwalskim, wobec całości województwa podlaskiego jest 2 - krotnie niższa, a od średniej gęstości zaludnienia w Polsce 4 - krotnie niższa.

Liczba ludności przypadająca na 1 miejscowość jest w gminie wyższa niż w województwie podlaskim i w powiecie suwalskim.

~~Tab. nr 3. Obszar i ludność gminy Filipów na tle województwa podlaskiego i powiatu suwalskiego w 2004 r.~~

~~Tab. nr 4. Ludności według miejscowości~~

Powyższe zestawienie obrazuje koncentrację ludności w miejscowości gminnej Filipów, gdzie zamieszkuje blisko połowa (49,5 %) mieszkańców gminy oraz — rozproszenie pozostałej połowy ludności w 22 niewielkich osadach wiejskich, z których 10 liczyło poniżej 100 osób, a tylko 2: Piecki i Mieruniszki przedstawiają relatywnie zwiększone zaludnienie ponad 200 osób. Sytuacja taka stwarza warunki do rozwoju Filipowa, dzięki relatywnie mniejszym kosztom inwestycji w infrastrukturę społeczną i techniczną oraz istniejącemu lokalnemu rynkowi zbytu dla potencjalnych wytwórców dóbr i usług, jednocześnie ogranicza możliwości rozwoju w pozostałych miejscowościach na skutek podwyższenia kosztów inwestycji infrastrukturalnych oraz rozproszonego i małego rynku zbytu.

2.2.5.3 Struktura ludności według wieku i płci

Gmina Filipów charakteryzuje się relatywnie gorszą strukturą ludności według wieku i płci w porównaniu ze strukturą ogółu ludności województwa podlaskiego. Przejawia się to:

- niższym udziałem ludności w wieku produkcyjnym o 6,2 proc.;
- wyższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym o 1,0 proc.;
- odwrotną relacją liczby mężczyzn do kobiet: gdy w województwie na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet, to w gminie na 100 kobiet przypadało 105 mężczyzn, co może budzić obawy o przyszłość demograficzną gminy związaną z ogólnym niedoborem kobiet.

Zachwianie równowagi płci jest szczególnie wyraźne w grupach wieku 15-49 lat, gdzie było 4173 1562 mężczyzn i 984 1179 kobiet, czyli nadwyżka liczby mężczyzn 492 382 osoby (dane za 2017 r.), co oznacza, że teoretycznie rzecz biorąc co piąty mężczyzna w tym wieku nie ma szans na znalezienie partnerki życia w swoim środowisku.

Tab. nr 5. Struktura ludności według płci i wieku w gminie Filipów na tle województwa podlaskiego i powiatu suwalskiego *oraz wybrane dane demograficzne w 2004 r. 2016 r.*

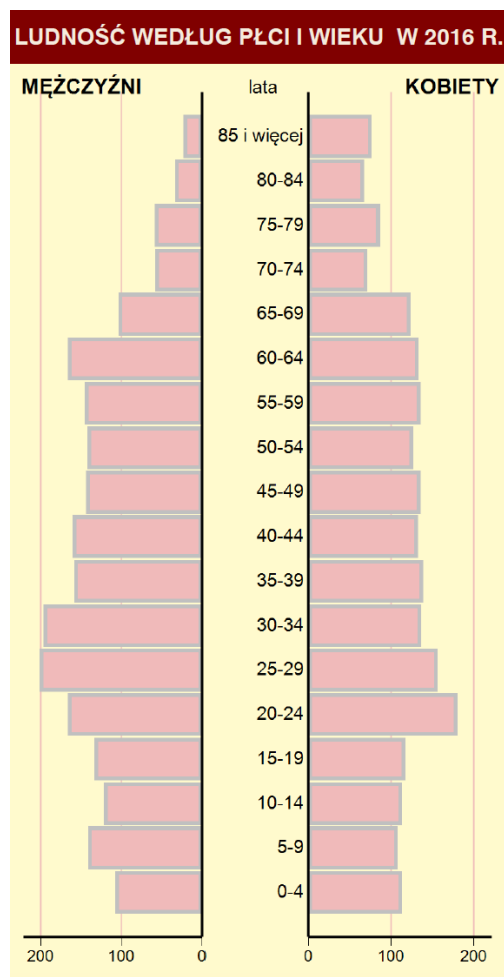
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2014	2015	2016	Powiat 2016
Ludność	4454	4424	4398	35929
Ludność na 1 km ²	30	29	29	27
Kobiety na 100 mężczyzn	94	95	95	96
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62,5	61,0	61,5	59,8

WYBRANE DANE DEMOGRAFICZNE W 2016 R.			
	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	35929	4398	12,2
w tym kobiety	17598	2145	12,2
Urodzenia żywe	417	45	10,8
Zgony	404	57	14,1
Przyrost naturalny	13	-12	x
Saldo migracji ogółem	-100	-25	x
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	6988	845	12,1
produkcyjnym	22484	2723	12,1
poprodukcyjnym	6457	830	12,9

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Rys. 1. Struktura ludności wg wieku w 2004 r.

Rys. 2. 1. Ludność wg płci i wieku w Gminie Filipów

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

W spisie przeprowadzonym w 2002 r. dla osób w wieku 16 i więcej lat ustalano stopień niepełnosprawności. Charakterystykę populacji niepełnosprawnych przedstawia tabela. Tab. nr 6. Osoby niepełnosprawne w gminie Filipów w 2002 r.

Niepełnosprawni w gminie Filipów w 2002 r. stanowili 19,8 % ogółu ludności, tj. co piąty mieszkaniec. Niepełnosprawnych było:

- 16,7 % osób w wieku produkcyjnym;
- 58,3 % ludzi w wieku poprodukcyjnym;
- 255 osób tj. 28,3 % ogółu niepełnosprawnych nie miało prawnego statusu niepełnosprawności.

Potrzeby niepełnosprawnych powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez:

- 1) rozwiązania komunikacyjne dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 2) likwidację barier urbanistyczno – architektonicznych i konstrukcyjnych;
- 3) dostępność do ciągów komunikacyjnych i obiektów użyteczności publicznej.

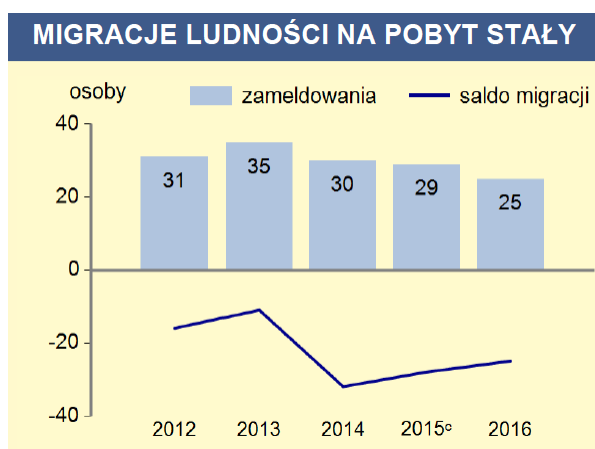
2.2.5.4 Ruch naturalny i wędrownkowy

W gminie Filipów przedstawia się następująco (dane za 2004 r.):

- zawarto 21 związków małżeńskich, na 1000 mieszkańców wskaźnik 4,64%;
- urodziło się 48 dzieci, zmarło 55 mieszkańców gminy, tak więc przyrost naturalny był ujemny – 7, czyli na 1000 mieszkańców – 1,55 %;
- zameldowano w gminie na pobyt stały 53 osoby, wymeldowano 68, zatem saldo migracji było ujemne – 15, czyli – 3,32 % na 1000 ludności.

Zjawisko ujemnego przyrostu naturalnego w gminie Filipów nie odbiega od tendencji w woj. podlaskim, w powiecie suwalskim, jednakże przyrost naturalny jest dodatni. Ujemne saldo migracji występuje zarówno w województwie jak i powiecie, gmina Filipów wyróżnia się wyższym jego poziomem.

Tab. nr 7. *Migracje ludności na pobyt stały do 2016 r.* Ruch naturalny i wędrownkowy w gminie Filipów na tle województwa podlaskiego i powiatu suwalskiego w 2004 r.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

2.2.5.5 Wykształcenie ludności

Na 3632 osoby w wieku 13 lat i więcej w 2002 r. poszczególnymi poziomami wykształcenia legitymowały się następujące grupy:

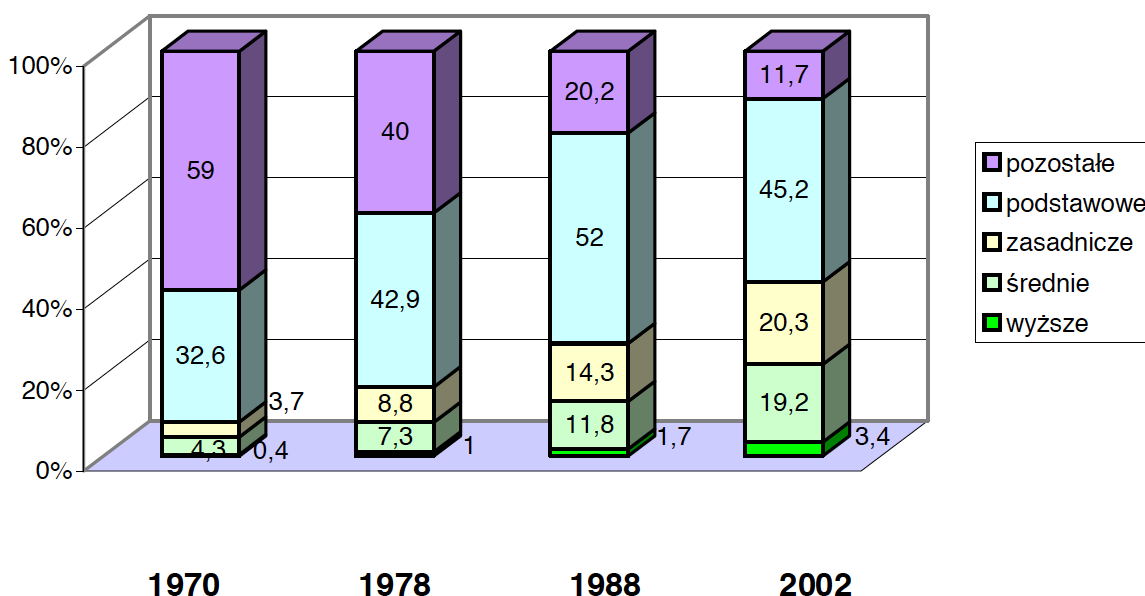
- wyższym 124, tj. 3,4 %;
- średnim i policealnym 697, tj. 19,2 %
- zasadniczym zawodowym 737 tj. 20,3 %;
- podstawowym 1640, tj. 45,2 %.

Kobiety posiadały na ogół lepsze wykształcenie niż mężczyźni, było ich o 40 więcej z wykształceniem wyższym i o 117 ze średnim i policealnym.

Tab. nr 8. Ludność w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia w gm. Filipów

Wyszczególnienie	1970	1978	1988	2002
Ludność w liczbach				
bezwzględnych	3456	3495	3304	3632
według poziomu wykształcenia w % :				
wyższe	0,4	1,0	1,7	3,4
średnie i policealne	4,3	7,3	11,8	19,2
zasadnicze zawodowe	3,7	8,8	14,3	20,3
podstawowe	32,6	42,9	52,0	45,2
pozostałe	59,0	40,0	20,2	11,7

Rys. 3. Wykształcenie ludności gminy Filipów w latach 1970 -2002

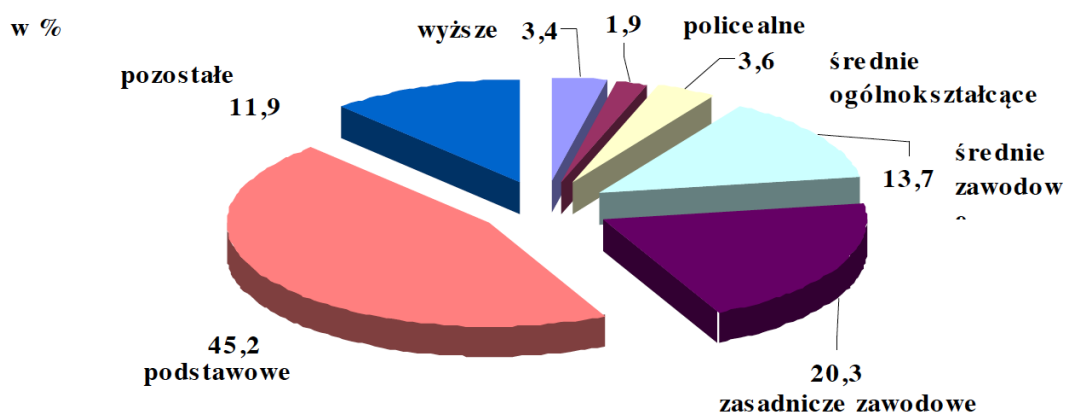

Ź r ó ł o: Dane spisów powszechnych. Urząd Statystyczny Białystok

Pozytywną tendencją jest stały wzrost odsetka osób z wykształceniem ponadpodstawowym. O ile w 1970 r. takie osoby stanowiły zaledwie 8,4 % społeczności gminy, to w 1988 r. odsetek ten wzrósł do 27,8%, a w 2002 r. do 42,9 %. W tym samym czasie 5-krotnie zmalał udział osób

z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego. Zwraca uwagę ponad 2-krotny wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym w okresie między dwoma ostatnimi spisami, choć był on nadal znacznie niższy od analogicznego dla województwa podlaskiego, gdzie 9,1 % ludności w wieku 13 lat i więcej legitymowało się wyższym wykształceniu.

Rys. 4. Struktura wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej w 2002 r.

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych gmina wiejska Filipów. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań Powszechny Spis Rolny 2002. Urząd Statystyczny w Białymstoku. Białystok 2003.

2.2.5.6 Źródła utrzymania

Do najważniejszych czynników określających ekonomiczne warunki życia ludności zaliczamy źródła utrzymania. W 2002 r.: 59,1 % ludności posiadało własne źródło utrzymania (dochody z pracy lub tzw. niezarobkowego źródła utrzymania); 40,9 % populacji stanowiła ludność pozostająca na utrzymaniu. Szczegółowe dane na powyższy temat przedstawia tabela

Tab. nr 9. Ludność według głównego źródła utrzymania w gminie Filipów w 2002 r. Stan w dniu 20.V

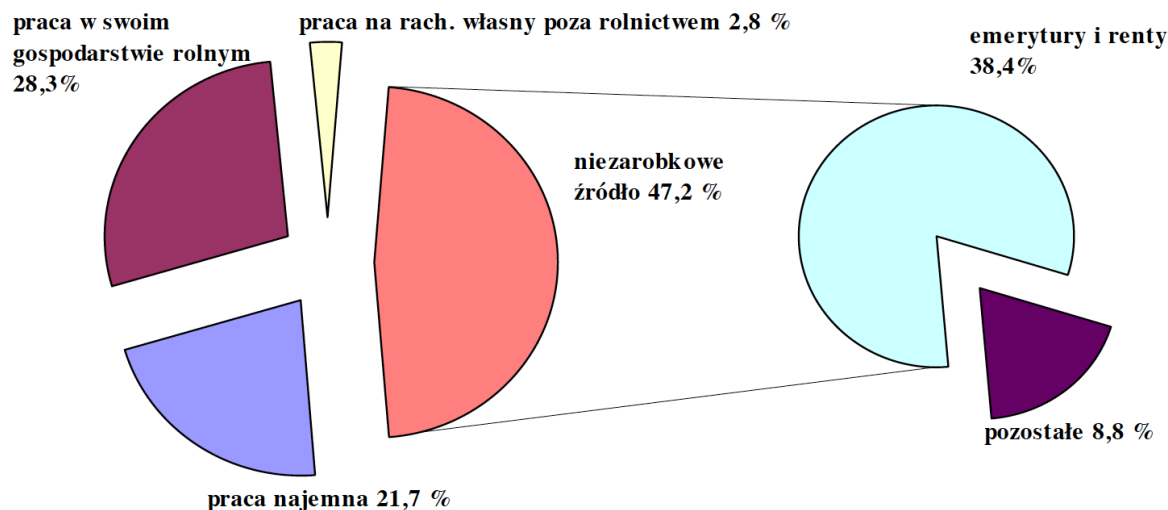
Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	W tym posiadający własne źródło		
				ogółem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM	4560	2315	2245	2695	1337	1358
Z pracy	2655	1456	1189	1324	751	573
Najemnej	1068	545	523	525	562	263
Na rachunek własny	1587	911	676	799	489	310
w tym w swoim gospodarstwie rolnym	1445	829	616	736	444	292
Z pozostałych źródeł	1896	855	1041	1371	586	785
w tym:						
z emerytur	694	260	434	628	223	405
z rent	693	353	340	535	269	266
Z nieustalonych źródeł	9	4	5	-	-	-

Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych gmina wiejska Filipów. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań Powszechny Spis Rolny 2002. Urząd Statystyczny w

Białymstoku. Białystok 2003.

Uzupełnieniem informacji o źródłach utrzymania jest sytuacja pod tym względem w gospodarstwach domowych wg głównego utrzymania, przedstawiona na rysunku.

Rys. 5. Gospodarstwa domowe wg głównego źródła utrzymania w gminie Filipów w 2002 r. - Stan w dniu 20.V.

2.2.5.7 Infrastruktura społeczno – kulturalna

Służba zdrowia w gminie to 1 *przychodnia i oddział pogotowia ratunkowego* lekarz rodzinny, 1 stomatolog, 4 pielęgniarki oraz 1 położna. Większość jednakże zapotrzebowania na specjalistyczne usługi medyczne musi być zaspokajana poza terenem gminy, głównie w Suwałkach, gdzie znajdują się szpitale i *przychodnie specjalistyczne* pogotowie ratunkowe.

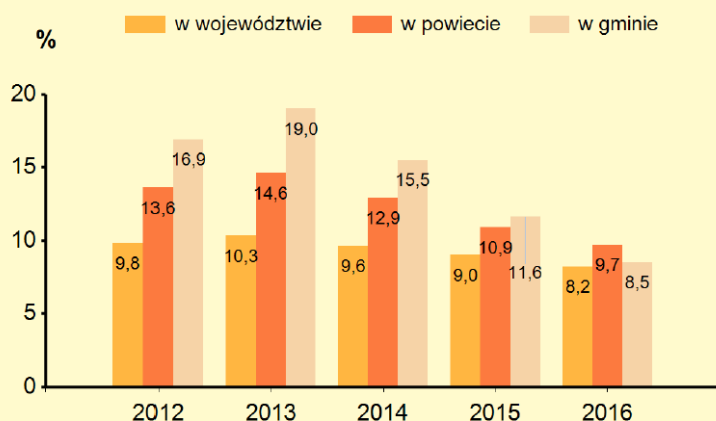
Administrację publiczną (w sferze samorządowej) w gminie reprezentuje Urząd Gminy w Filipowie, który oprócz zadań kierowniczych i koordynujących na obszarze gminy odgrywa ważną rolę w dziedzinie pomocy i opieki społecznej. Ze środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wypłacane są zasiłki stałe, okresowe, celowe, macierzyńskie, rodzinne, pielęgnacyjne, wyrównawcze, gwarantowane, zasiłki dla kombatantów oraz renty socjalne.

W roku 2005 przyznano:

– 452 świadczenia, z tego 400 w ramach zadań własnych i 52 w ramach zadań zleconych;
– pomoc społeczną przyznano 616 rodzinom, tj. 53,5 % rodzin żyjących w gminie. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną wyniosła 2117 tj. 46,9 % ludności gminy.

Najczęstszymi przyczynami przyznania pomocy społecznej było ubóstwo 248 rodzin i bezrobocie 203 rodziny. Inne, mniej częste powody, przyznania świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej to: bezdomność, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego i sprawach opiekuńczo- wychowawczych oraz zdarzenia losowe.

UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM

W 2016 r. wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły **6441,6** tys. zł.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Gmina Filipów należy do następujących organizacji:

- Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego;
- Ekologiczne Stowarzyszenie Gmin „Rospuda”;
- *Lokalna Grupa Działania Suwalsko-Sejneńska*;
- *Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”*;
- Euroregion „Niemen”.

Nad bezpieczeństwem publicznym w gminie Filipowie czuwają funkcjonariusze posterunku policji, który obsługuje również sąsiednią gminę Przerośl. Placówki Ochotniczej Straży Pożarnej zlokalizowane są w Filipowie, Motulach Starych, Czarnem, Zuśnie, Starej Dębszczyźnie i Pieckach.

W roku szkolnym 2005/6 w Filipowie działa *Szkoła Podstawowa 1 Zespół Szkół*, do którego uczęszcza 60 dzieci w ramach tzw. kl. „0”, 380 dzieci w ramach szkoły podstawowej (kl. I-VI) oraz 237 dzieci w ramach gimnazjum (kl. I-III). Ogólna liczba uczniów wynosi 677 w 32 oddziałach. Liczba nauczycieli zatrudnionych w zespole wynosi 48, ponadto zespół zatrudnia 20 pracowników nie będących pracownikami pedagogicznymi.

Inne placówki społeczno-kulturalne w gminie to: Gminny Ośrodek Kultury *i Sportu*, Warsztat Terapii Zajęciowej (dla niepełnosprawnych) oraz Centrum Pomocy Bliźniemu „MONARMARKOT” w Garbasie *Drugim*.

Tab. nr 10 Infrastruktura społeczno-kulturalna

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2016 r.:

0-2 lata	-	130
3-6 lat	-	186
7-12 lat	-	293
13-15 lat	-	138

EDUKACJA	2014/15	2015/16	2016/17
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2	2
w tym przedszkola	-	-	-
Miejsca w przedszkolach	-	-	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	88	89	92
w tym w przedszkolach	-	-	-
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	248	268	259
Gimnazja	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	136	118	114
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach: podstawowych	19	21	20
gimnazjalnych	23	20	19

ŻŁOBKI	2014	2015	2016
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	-	-	-

	2016
 Biblioteki i filie	1
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	376
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	25

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

2.2.5.8 Turystyka i wypoczynek.

Turystyka jest jedną z dziedzin gospodarki wykazującą w ciągu ostatnich dziesięcioleci stały wzrost na całym obszarze europejskim. Przystąpienie Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej przyspieszyło likwidację barier między wschodem i zachodem co, przy zróżnicowaniu walorów turystyczno-przyrodniczych i kulturowych, stwarza korzystne warunki dla wzrostu ruchu turystów krajowych i zagranicznych.

Gmina Filipów jest przestrzenią ekologiczno - przyrodniczą stanowiącą podstawę bytu i rozwoju społeczności lokalnej obejmującą tereny zachodniej części powiatu suwalskiego, całość wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski obejmujących swym zasięgiem 3 województwa położone w północno - wschodniej części kraju i charakteryzujących się wysokimi walorami turystycznymi i przyrodniczymi.

Przynależność gminy do takich organizacji jak:

- Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego;

- Ekologiczne Stowarzyszenie Gmin „Rospuda”;
- *Lokalna Grupa Działania Suwalsko-Sejneńska*;
- *Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”*;
- Euroregion „Niemen”.

stwarza dodatkowo korzystne ramy organizacyjne do rozwoju i promocji turystyki zarówno w skali krajowej jak i międzynarodowej.

Główne czynniki atrakcyjności turystyczno- wypoczynkowej gminy Filipów.

Na atrakcyjność turystyczno – wypoczynkową gminy Filipów składają się:

- środowisko przyrodniczo- geograficzne;
- środowisko kulturowe;
- położenie gminy.

Środowisko przyrodniczo – geograficzne.

Podstawowe walory turystyczne to lasy, wody, rzeźba terenu oraz inne elementy i cechy środowiska geograficznego. Ich powiązanie i wzajemny układ stwarzają zróżnicowane warunki przydatności dla różnych form turystyki.

Podstawowym elementem walorów turystycznych gminy Filipów są wody powierzchniowe, które zajmują 7,7 % powierzchni gminy. Na terenie gminy znajduje się 6 dużych jezior oraz szereg mniejszych i wiele tzw. oczek wodnych. Do największych i najbardziej atrakcyjnych turystycznie jezior zalicza się: jezioro Rospuda, Mieruńskie Wielkie, Garbaś, Białe, Jemieliste, Czarne, Kamienne, Długie, Wysokie, Czostków. Inne jeziora takie, jak: Mieruńskie Małe, Ślepak, Okminek i Gacne, niezbyt nadające się do wykorzystania rekreacyjnego ze względu na małą powierzchnię i niedostępne brzegi, stanowią cenny element krajobrazu polodowcowego.

Sieć rzeczna na obszarze gminy Filipów jest dobrze rozwinięta i pełni ważną funkcję turystyczną. Najważniejsza w gminie rzeka Rospuda stanowi bardzo ważny szlak turystyki wodnej w skali krajowej. Wraz z Nettą (dolny bieg tego szlaku wodnego) liczy 102,5 km długości. Na terenie gminy rzeka łączy ze sobą wody jezior: Czarne, Rospuda, Kamienne, Długie, Gacne i Garbaś kreując bardzo atrakcyjną turystycznie sieć wodną.

Obszar gminy charakteryzuje niski stan lesistości. Lasy wraz z terenami zakrzaczonymi i zadrzewionymi stanowią ok. ~~9,2~~ 9,9 % pow. gminy i odgrywają stosunkowo niewielką rolę gospodarczą i wypoczynkową. W porównaniu z lesistością powiatu suwalskiego 17,8 17,4 % oraz województwa podlaskiego 29,7 % zalesienie gminy jest stosunkowo słabe.

Obszary leśne są porozdzielane i nie tworzą ciągów ekologicznych. W szczególności brak szaty leśnej na brzegach wielu jezior obniża atrakcyjność turystyczną tych obszarów.

Kolejnym ważnym elementem składowym walorów turystycznych gminy jest rzeźba terenu, ukształtowana podczas zlodowacenia Bałtyckiego. Wysoczyzny morenowe pagórkowate i faliste, rynny polodowcowe o stromych zboczach, na których dnem znajdują się wody jezior i rzek, tworzą oryginalny, malowniczy krajobraz. Takie ukształtowanie terenu stwarza możliwości rozwijania i propagowania na terenie gminy różnych form turystyki wędrówkowej – turystykę wodną, pieszą, konną, motorową, samochodową, rowerową, a także – uwzględniając bardziej surowy w tej części Polski klimat (dłuższe, mroźniejsze i bardziej śnieżne zimy) - rekreacji zimowej: narciarstwo, snowboard, kuligi.

Środowisko kulturowe.

Historia Filipowa i otaczających ziem to historia dawnego i obecnego pogranicza. Na tych terenach zbiegały się niegdyś trzy granice rozdzielające trzy narody o odmiennej historii, języku, kulturze i wierzeniach.

Gmina Filipów posiada wartości kulturowe i historyczne, które mogą i powinny być atutem w rozwoju turystyki na jej obszarze. Wymienić tu należy: stanowiska archeologiczne, zabytkowe obiekty architektury, obiekty architektury obronnej, parki dworskie, zabytkowe cmentarze, krajobraz historyczno – zabytkowy wsi.

Wszystkie ważniejsze trasy komunikacyjne gminy przebiegają w pobliżu wymienionych obiektów, co daje możliwość, przy odrestaurowaniu i promocji, wykorzystania ich w celach turystyczno-dydaktycznych.

Położenie

Gmina Filipów z punktu widzenia możliwości rozwoju turystyki i związanych z nią innych dziedzin produkcji i usług posiada bardzo dogodne położenie. Składa się na to:

- położenie gminy przy drodze wojewódzkiej Suwałki - Filipów – Kowale Oleckie umożliwia dobrą komunikację z drogą międzynarodową Via Baltica prowadzącą do przejścia granicznego na Litwę (Budzisko) oraz z drogą krajową Białystok -Gołdap (z przejściem granicznym na terytorium Rosji). Dojazd do Filipowa i okolic nie sprawia zatem problemu zarówno z głębi kraju jak i za granicą;

- bliskie sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego Suwałk, a także dwóch mniejszych:

Olecka i Gołdapi i posiadanie gęstej sieci dróg powiatowych i gminnych o niewielkim obciążeniu, stwarza możliwość zwiększenia ruchu turystycznego oraz przyspieszenia wielostronnego rozwoju gospodarczego, wymiany handlowej i kulturowej;

- położenie na obszarze Suwalszczyzny – regionie o wybitnych walorach przyrodniczych i krajoznawczych z dużymi możliwościami rozwoju turystyki sprawia, że przy odpowiednim poziomie zagospodarowania turystycznego część ruchu turystycznego w ramach Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego może i powinna być skierowana do gminy Filipów.

Szlaki i trasy turystyczne

*Przez teren gminy Filipów przebiega odcinek szlaku rowerowego transgranicznego „**Pierścień Rowerowy Suwalszczyzny**” R65 Żegary – Przystawańce – Puńsk – Budzisko – Rutka Tartak – Ejszeryszki – Wiżajny – Leszkinie – Stańczyki – Przerosl – Rakówek – Wólka – Filipów – Bakalarzewo – Raczki – Dowspuda (...) o łącznej długości ok. 316 km.*

*Równie ważny jest odcinek szlaku tematycznego o znaczeniu transgranicznym „**Szlak Fortyfikacji Pozycji Granicznej**”, oznakowany tabliczkami z symbolem R-68, który ma łączną długość 63,4 km, rozpoczynający się od Bolci k. Wiżajn, przez ufortyfikowaną poniemiecką linię obronną z II wojny światowej ciągnącą się wzdłuż rzeki Rospudy, do turystycznego węzła w Dowspudzie. Na trasie można zobaczyć m.in. wiele różnych typów schronów i fortyfikacji polowych, w tym trzy duże punkty oporu: w Filipowie, Bakalarzewie i Raczkach.*

Gmina Filipów należy do najbardziej interesujących krajoobrazowo i przyrodniczo gmin obszaru Doliny Rospudy. O atrakcyjności obszaru decydują zarówno pasma wzniesień morenowych, jak i obecność rynien polodowcowych wypełnionych wodami jezior, rzek i strumieni. Poznanie tych walorów umożliwia kilka szlaków turystycznych, które w większości swój punkt zborny mają w osadzie Filipów.

- niebieski szlak turystyczny (znakowany o długości 10,5 km) z Filipowa między jeziorami Czarne i Rospuda do wsi Czarne i dalej biegnący w kierunku Żytkiejm;
- szlak pieszo-rowerowy wokół jeziora Rospuda biorący swój początek i kończący się w Filipowie o dł. 22 km. Trasa pozwala zapoznać się z bardzo interesującymi obiektami i krajobrazami Pojezierza Zachodniosuwalskiego. Szczególnie należy zwrócić uwagę na widoki: na jeziora Rospuda i Kamienne, głębokie jary i wąwozy na zboczach wzgórz otaczających jeziora, na jeziora Czarne i Rospuda z obecnością bobrów;
- szlak pieszo-rowerowy wokół jeziora Białe o długości ok. 18 km, z Filipowa kończący się we wsi Jemieliste. Wędrując tą trasą zapoznać się można z: rynnowym odcinkiem doliny Rospudy, rynnowym odcinkiem doliny Bludzi, rozpoczętej przez zagłębienie jeziora Białe oraz doliną rzeki Zuśnianki w okolicy wsi Tabałówka i Zusno;
- szlak wokół jeziora Mieruńskiego biorący swój początek i kończący się w Filipowie o dł. ok. 20 km. Trasa pozwala na zapoznanie się z krajobrazem, obiektami przyrody i zabytkami zachodnich krańców gminy, stanowiących dawne pogranicze polsko-pruskie. Na trasie można zobaczyć: zabagnione doliny porośnięte olsem, krajobraz pojezierny w okolicy wsi Supienie i Garbas II *Drugi*, ruiny kościoła i pozostałość zabytkowego parku oraz grodzisko pojaćwieskie w Mieruniszkach, interesujące strumienie;
- szlak osadnictwa puszczańskiego o długości ok. 29 km, z Filipowa, zataczający łuk przez wsie Garbas I, Olszankę, Starą Dębszczyznę z powrotem do Filipowa. Trasa przebiega przez dawne miejscowości stanowiące kolejne etapy osadnictwa nieistniejącej dziś Puszczy Perstuńskiej. Na trasie można zapoznać się z: krajobrazem rynnowym rzeki Rospuda, krajobrazem dennomorenowym pd-wsch. części gminy wraz z doliną rzeki Zuśnianki, okolicami jeziora Jemieliste;
- szlak pieszy: Bakalarzewo – Filipów - Czarne – Pluszkiejmy – 38,2 km,
- szlak pieszy: Stańczyki – Przerośl – Supienie - Filipów – Bakalarzewo – Raczki – 54 km;
- szlak kajakowy rzeki Rospudy o długości 78,5 km (o randze krajowej) rozpoczynający się na jeziorze Rospuda we wsi Czarne a kończący na jeziorze Necko w Augustowie; na odcinku od źródeł do Raczek - Rospuda przepływa przez dziewięć jezior. Szlak kajakowy uciążliwy, dla wytrawnych wodniaków;
- szlak turystyki samochodowej i motorowej z Suwałk przez Filipów w kierunku Gołdapi. Szlak prowadzi najbardziej interesującymi krajobrazowo i krajoznawczo rejonami - dla podróżujących samochodami, motocyklami, dla wycieczek autokarowych, również dla wycieczek rowerowych.

Punkty widokowe jako element urozmaicający turystykę na terenie gminy odgrywają niemałą rolę. Część punktów obserwacyjnych znajduje się przy szlakach turystycznych. Na terenie gminy Filipów istnieją punkty obserwacyjne obiektów bliskich oraz typowe punkty widokowe obserwacji krajobrazu dalszego

Punkty widokowe

- krawędź wysoczyzny we wsi Garbas I *Pierwszy* – widok w kierunku południowym na jez. Garbaś;
- wysoka krawędź nad wschodnim brzegiem jez. Długie – widok na rynnę rzeki Rospuda i na pn. część jeziora;
- grobla między jeziorami Rospuda i Kamienne – widok na oba jeziora;

- szczyt wału ozowego (polna droga) pomiędzy jeziorami Wysokie i Rospuda – widok na oba jeziora;
- krawędź wysoczyzny na zachodnim brzegu jez. Kamienne w Filipowie - widok na rynnę jeziora;
- wysoki brzeg we wsi Wólka – widok na jeziora Rospuda i Kamienne;
- krawędź wysoczyzny nad zachodnim krańcem jez. Jemieliste – widok na rynnę jeziora.

Punkty obserwacji krajobrazu:

- wzniesienie o wys. 223,7 m npm. we wsi Supienie - widoki na jeziora Rospuda, Czarne i Bitkowskie, krajobraz moreny czołowej;
- szczyty wzgórz w okolicy wsi Huta – krajobrazy morenowe o charakterze podgórskim, jezioro Rospuda;
- Borsuczka Góra – wzniesienie o wys. 236,3 m npm. we wsi Nowa Dębszczyzna – krajobraz morenowych wzgórz i zabagnionych dolin;
- Góra Krzyżowa – wzniesienie na pn-wsch. od Filipowa – rozległe widoki na dolinę Rospudy z jeziorem Rospuda i Filipowem, widok na rynnę jeziora Białe

Rozmieszczenie i ogólna charakterystyka bazy turystyczno-wypoczynkowej

Na terenie gminy znajduje się niewiele obiektów turystycznych, które świadczą sezonowo usługi noclegowe: kwatery agroturystyczne są we wsiach: Rospuda, Jemieliste, Czarne, Wólka, Filipów. ~~Istnieją tu 3 obiekty gastronomiczne w Filipowie. Częściowo~~ Zagospodarowane są brzegi jeziora Jemieliste (plaża gminna) oraz Kamiennego w Filipowie (plaża gminna i przystań kajakowa) *oraz Rospudy (plaża, przystań)*. Z uwagi na istnienie warunków korzystnych do rozwoju funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej można zaobserwować rozwój bazy agroturystycznej w oparciu o istniejące gospodarstwa rolne w wielu miejscowościach gminy.

Zasadniczą rolę w obsłudze ruchu turystycznego gminy pełnią wsie: Filipów, *Filipów Drugi*, Supienie, Wólka, Czarne, Jemieliste, Mieruniszki, Garbas, Rospuda. Potencjał usługowy i turystyczny tych miejscowości winien być odpowiednio wzmocniony zwłaszcza w zakresie bazy noclegowej, gastronomicznej i rekreacyjno-sportowej. Brak na tych obszarach bazy turystycznej pociąga za sobą mniejsze zainteresowanie tymi terenami a w konsekwencji mniejszą koncentrację ruchu turystycznego;

Gmina Filipów w niewielkim zakresie pełni obecnie funkcję turystyczno- wypoczynkową, ale posiada dość duże możliwości zrealizowania programu inwestycyjnego na potrzeby turystyczne w ramach obecnej zabudowy wsi i wykorzystania odpowiedniej rezerwy terenowej wyznaczonej w planie zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wnioski:

Z analizy sytuacji bieżącej gminy wynika, że gmina ma dobre warunki naturalne i kulturowo - historyczne do rozwoju turystyki. W tym celu należałoby stworzyć model zagospodarowania turystycznego z uwzględnieniem specyficznych dla gminy walorów krajobrazowo - kulturowych przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska.

Wybrany model winien być podporządkowany właściwej polityce przestrzennej samorządu gminy w sferze inwestycyjnej i promocyjnej turystyki, w celu jak najlepszego wykorzystania wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zachodzi przy tym konieczność nie tylko zahamowania niekorzystnych oddziaływań i zagrożeń degradujących walory przyrodniczo-

środowiskowe, ale również niezbędna jest aktywna rekultywacja powstałych do tej pory zniszczeń.

Turystyka może być czynnikiem aktywizującym gospodarczo poprzez rozwój usług, zwiększenie efektywności ekonomicznej rolnictwa i zahamowanie ujemnego salda migracji ludności.

Dotychczasowy rozwój turystyki na tym obszarze daleki jest od pełnego wykorzystania zasobów turystycznych i charakteryzuje się żywością.

Rozwój turystyki należy ukierunkować w taki sposób, by nie tylko uniknąć strat i zagrożeń środowiska spowodowanych niewłaściwymi lokalizacjami obiektów; braków w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną; nieprawidłowymi rozwiązaniami funkcjonalno – przestrzennymi, lecz także stworzyć dodatkowe mechanizmy ochronne środowiska przyrodniczego poprzez prawidłowy rozwój i właściwie kształtowane struktury, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego.

2.2.5.9 Infrastruktura techniczna

2.2.5.9.1 Zaopatrzenie w wodę

- **Ujęcia wody.**

System zaopatrzenia w wodę gminy Filipów oparty jest na ujęciach wód podziemnych z czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Woda pobierana jest ze studni wierconych i kopanych. Woda używana jest do celów socjalno - bytowych, rolniczych, produkcyjnych i usługowych. Można wyróżnić trzy grupy ujęć wody:

- indywidualne w gospodarstwach domowych, w tym w gospodarstwach rolnych;
- zakładowe;
- gminne - zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców gminy.

- **Ujęcia indywidualne.**

Służą one do zaopatrywania w wodę pojedynczego gospodarstwa domowego (czasami dwóch sąsiednich gospodarstw). Najczęściej są to studnie kopane ujmujące wody z pierwszej warstwy wodonośnej (najbliższej powierzchni ziemi). W przypadku głębszego występowania wód podziemnych mogą to być studnie wiercone. Ze względu na ich głębokość i wydajność nie posiadają dokumentacji geologicznej.

- **Ujęcia zakładowe**

Ujęcia zakładowe służą do zaopatrywania w wodę określonych odbiorców. Na terenie gminy są dwa czynne ujęcia należące obecnie do Spółdzielni Mieszkaniowej „Drozd”. Znajdują się one w Mieruniskach i Garbasie # *Drugim* i zaopatrują w wodę budynki mieszkalne i gospodarcze. Ujęcia te posiadają zatwierdzone zasoby eksploatacyjne.

Parametry techniczne tych ujęć zawarte są w tabeli nr.11

Tab. nr 11 Dane techniczne i sanitarne poszczególnych ujęć zakładowych.

Miejscowość	Lokalizacja	Typ	Rok budów.	Głęb. m	Wydajność m ³ /h	Sposób uzdatniania	Jakość wody	Dokum. geologiczna
Mieruniszki	Spółdzielnia	wiercona	1968	72,4	57,5	odżelazianie	Zdana do picia	b.d.
Garbaś.	Spółdzielnia	wiercona	1968	117	74,0	odżelazianie	Zdatna do picia	b.d.

- **Ujęcia gminne.**

Aktualnie na terenie gminy Filipów eksploatowane są trzy ujęcia wody będące własnością gminy Filipów. Znajdują się one w Filipowie, Starych Motulach i Czarnym. Natomiast wieś Piecki i część wsi Jemieliste zasilane są z gminnego ujęcia wody we wsi Śmieciuchówka leżącego w gminie Przerośl. Woda z ujęć gminnych dostarczana jest do wszystkich 26 sołectw. Ujęcia wody posiadają zatwierdzone zasoby eksploatacyjne. W Filipowie jest to decyzja Wojewody Białostockiego z dnia 5.10.1974 r nr G.P.X/010/158/74. W Starych Motulach jest to decyzja Wojewody Suwalskiego z dnia 9.02.1998 r nr OŚ.IIIg/7514/z/10/98. W Czarnym jest to decyzja Wojewody Suwalskiego z dnia 25.10.1988 r nr OŚ.V-8530-58/88.

Charakterystyka techniczna ujęć *opisana została w punkcie 2.2.3.3.wody gruntowe* zawarta jest w tabeli nr. 12.

Tab. nr 12 Dane techniczne ujęć gminnych.

2.2.5.9.2 Sieć wodociągowa.

Gmina zwodociągowana jest w *prawie* 100%. ~~Do sieci podłączonych jest 796 budynków, stanowi to ok. 80 % wszystkich budynków.~~ Sieć wodociągowa tworzy jednolity system wodociągowy.

Systemem tym nie objęte są wsie Piecki i część Jemielistego, które zasilane są z sąsiedniej gminy oraz Garbaś ~~+~~ *Drugi* i część wsi Mieruniszki zasilane z zakładowych ujęć wody.

Sieć wodociągowa na obszarze gminy ma obecnie łączną długość 137,4 *138,1* km, w tym wodociągi gminne 131,2 km i 48,0 km przyłączy. ~~W roku bieżącym podłączonych zostanie kilka kolejnych gospodarstw.~~ Wszystkie gospodarstwa wyraziły chęć podłączenia się do sieci wodociągowej, lecz część, ze względu na koszty, nie jest podłączonych i korzysta z własnych studni. Sieć wodociągowa wykonana jest w zdecydowanej większości z PCV. Uwzględniając stosunkowo młody wiek sieci (najstarsze odcinki mają ok. 40 *50* lat) i rodzaj materiału – głównie tworzywo sztuczne, należy stwierdzić, że stan techniczny sieci jest dobry. Nie dotyczy to części sieci wodociągowej budowanej na terenie Filipowa w latach sześćdziesiątych ~~i siedemdziesiątych XX wieku.~~ Rurociągi są z azbestu oraz stali i wymagają wymiany.

- **Zagrożenia jakości ujmowanej wody.**

Obecnie ujmowana woda jest dobrej jakości, a zawarte w niej nadmierne ilości żelaza i manganu usuwane są na filtrach. Wykonana dokumentacja geologiczna stref ochronnych wykazała, że ze względu na bardzo grube warstwy nieprzepuszczalne ujęcia wody mogą być chronione jedynie strefami ochrony bezpośredniej. I takie strefy są wyznaczone. Strefy

ochrony pośredniej są zbędne. Strefy te powinny być w terenie wyraźnie zaznaczone za pomocą tablic informacyjnych. Teren strefy ochronnej powinien być ogrodzony. Na teren strefy mają prawo wstępu jedynie osoby zajmujące się eksploatacją ujęć wody. Na terenie strefy zabronione jest wznoszenie jakichkolwiek obiektów, nawet tymczasowych, zabronione jest także prowadzenie jakiejkolwiek działalności gospodarczej.

Przy spełnieniu powyższych wymagań nie wystąpią zagrożenia jakości ujmowanej wody mogące przedostać się z powierzchni terenu.

- **Porównanie stopnia zwodociągowania gminy.**

Wyróżnia się trzy stopnie zwodociągowania gmin - I do 31,99%, II do 45,7%, III ponad 45,7%.

W gminie *74,5% ludności korzysta z instalacji wodociągowej*. na ok. 1000 gospodarstw podłączonych jest 796 co stanowi ok. 80%. Gmina znajduje w III stopniu zwodociągowania. W roku 2004 w woj. Podlaskim było 10 620,2 km sieci wodociągowej, w tym w powiecie suwalskim 1 053,2 km, a w gminie Filipów 137,4 km.

W 2004 r w powiecie suwalskim gospodarstwom domowym dostarczone 949 700 m³ wody, jednostkowe zużycie wynosiło 26,8 l/na osobę dziennie. Natomiast w gminie Filipów gospodarstwom domowym dostarczone 112 400 m³, jednostkowe zużycie wynosi 24,5 l/na osobę dziennie i jest bardzo niskie.

2.2.5.9.3 Gospodarka ściekowa.

Na obszarze gminy istnieją ~~dwie~~ *trzy* oczyszczalnie ścieków. Jedną *Dwie* w Filipowie *i jedna*, drugą w Garbasie ~~II~~ *Drugim*. Przy *gminnej* oczyszczalni w Filipowie znajduje się punkt zlewny. *Oczyszczalnia ścieków: biologiczno - mechaniczna typu SBR, o wydajności ok. 228 m³/dobę. Rodzaj ścieków - bytowe z terenu gminy Filipów (założenia inwestycyjne szacowały zamieszkanie gminy przez ok. 4600 osób, w tym 1800 w Filipowie). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Rospuda.*

Druga oczyszczalnia w Filipowie jest własnością Spółdzielni Mleczarskiej. Oczyszcza ona ścieki produkcyjne tej spółdzielni ~~oraz pełni rolę oczyszczalni gminnej~~. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z osadem czynnym. Jej przepustowość wynosi Q śr. = 800 m³/dobę. Aktualnie dopływa do niej około 70 m³/dobę ścieków z mleczarni i ok 80 m³/dobę ścieków z osiedla mieszkaniowego. Dowożone są też ścieki z szamb, gównie z terenu wsi Filipów. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Rospuda. Oczyszczalnia w Garbasie ~~II~~ *Drugim* jest własnością Spółdzielni Mieszkaniowej „Drozd”. Oczyszcza ona ścieki z budynków mieszkalnych. Obciążona jest w ok. 60%. W Mieruniskach z budynków mieszkalnych należących do Spółdzielni Mieszkaniowej „Drozd” ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kowalach Oleckich, leżących w sąsiedniej gminie.

W pozostałych wsiach ścieki odprowadzane są do szamb *i przydomowych oczyszczalni ścieków*, ~~a następnie dowożone beczkowozami do oczyszczalni ścieków lub wylwane na własne pola rolników~~. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy rozwinięta jest w ~~znikłym~~ *dobrym* stopniu. Jej łączna długość wynosi ~~3~~ *18,6* km i jest ona zlokalizowana *na* terenach *wsi Filipów osiedli mieszkaniowych Spółdzielni Mieszkaniowej w Filipowie i Spółdzielni Mieszkaniowej „Drozd”*. Ponadto na terenie tych osiedli istnieje kanalizacja deszczowa, którą wody opadowe

odprowadzane są grawitacyjnie bez oczyszczania do pobliskich cieków, w tym także do rzeki Rospuda.

• **Porównanie stanu oczyszczalni i kanalizacji.**

Na terenie województwa podlaskiego w roku 2004 było łącznie 1 878,4 km kanalizacji sanitarnej, w tym w powiecie suwalskim 71 km, a w gminie Filipów 3,0 km.

Do oczyszczalni w całym województwie podłączonych jest 61% mieszkańców, a w powiecie suwalskim tylko 20% mieszkańców.

Należy stwierdzić, że w gminie Filipów istnieją ogromne opóźnienia inwestycyjne w zakresie gospodarki ściekowej.

2.2.5.9.4 Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy Filipów znajduje się *zrekultywowane składowisko odpadów* jedno-nieczynne wysypisko śmieci. Składowisko zlokalizowane jest w odległości około 1,0 km od zabudowań mieszkalnych i od ujęć wodnych oraz w odległości około 1,7 km od wód powierzchniowych (rzeka Zuśnianka). *Zrekultywowane* składowisko otoczone jest kompleksem leśnym. Poziom wód gruntowych stabilizuje się na głębokości 3,9- 4,0 m. Teren *byłego* wysypiska składa się z utworów holocenijskich i plejstocenijskich (piaski pylaste i żwiry), a spływ wód podziemnych odbywa się w kierunku południowo-zachodnim. Wokół składowiska utworzono 300-metrową strefę ochrony sanitarnej, na którą składają się grunty leśne, nieużytki i łąki. Nie ma tam zabudowań, obiektów chronionych, sadów ani plantacji.

Teren składowiska posiada naturalny pas zieleni wysokiej i krzewów, co ogranicza wywiewanie odpadów, a jednocześnie stanowi barierę wizualną. Dno i skarpy części składowiska uszczelnione zostały folią hydroizolacyjną, co zapobiega kontaktom odpadów z wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Wody odciekowe ze składowiska odprowadzane są poprzez drenaż do zbiornika, skąd wywożone są do oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadami prowadzona na terenie gminy charakteryzuje się niskim *wysokim* stopniem zagospodarowania powstających odpadów.

- Usuwanie i utylizacja odpadów.

Gmina Filipów jest gminą rolniczą o luźnej zabudowie wiejskiej (za wyjątkiem wsi Filipów).

Powstające tutaj odpady są odpadami charakterystycznymi dla gospodarstw domowych wiejskich, tzn. jest w nich stosunkowo mało odpadów organicznych i palnych, a dużo tzw. balastu, który jest trudny do utylizacji i recyklingu. Odpady *są* wywożone *przez firmy do tego wyspecjalizowane* są na wysypisko. Łącznie w ciągu roku składowane jest ok. 1000 m³ odpadów.

Wywozem śmieci zajmują się podmioty gospodarcze posiadające stosowne zezwolenia *wpis do rejestru działalności regulowanej*.

Jest to zgodne z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Obecnie nie ma na terenie gminy wyznaczonych zbiorczych punktów gromadzenia odpadów i nie przewiduje się ich zorganizowania. *Od 01.01.2016 roku funkcjonuje na terenie gminnej oczyszczalni ścieków w Filipowie Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych*

(PSZOK).

~~Nie rozwiązane~~ **Rozwiązane** są problemy gospodarowania odpadami: budowlanymi, niebezpiecznymi oraz osadami z oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy nie ma punktu utylizacji padłych zwierząt gospodarskich. W przypadku śmierci zwierzęcia jego właściciel zleca telefonicznie jego wywóz i utylizację specjalistycznej firmie. ~~Wywóz byłaby~~ **Odbiór padliny** jest bezpłatny, ~~za pozostałe zwierzęta pobierane są opłaty.~~

2.2.5.9.5 System gazowniczy i ciepłowniczy

Na terenie gminy nie ma systemu gazowniczego - sieciowego. Dostawa gazu do wszystkich odbiorców odbywa się tylko w postaci gazu butlowego. Ze względu na fakt, że gaz dostarczany jest przez prywatnych przewoźników trudno jest ustalić ilości zużywanego gazu. Nie ma systemu ciepłowniczego, każde zabudowanie korzysta z własnego źródła ciepła.

Wnioski:

1) Stan zwodociągowania gminy jest wysoki. Prowadzone i planowane inwestycje w zakresie rozbudowy sieci (połączenia w jedną całość oddzielnych systemów oraz odłączania się do zasilania z gminy Przerośl) ocenia się pozytywnie. Również wyznaczenie stref ochronnych zapewnia utrzymanie dobrej jakości wody. Do sieci nie będą podłączeni jedynie ci mieszkańcy, których na to nie stać lub którzy dotychczas nie wyrazili chęci.

2) Należy stwierdzić, że gospodarka ściekowa jest **rozwinęta w dobrym stopniu**. ~~zaniedbana i bardzo opóźniona w rozwoju. W tym zakresie władze i samorząd gminny nie zrobiły nic. Konieczne jest podjęcie w najbliższym czasie inwestycji, które stan ten zmienią. Te inwestycje powinny uwzględnić budowę sieci~~ **Została wybudowana sieć** kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Filipowie, ~~gruntowną przebudowę istniejącej zakładowej~~ **wraz z budową gminnej** oczyszczalni ścieków. Ponadto w projekcie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego gminy Filipów przewidziana **planowana** jest budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach: Garbaś I – **Pierwszy** i II – **Drugi**, Mieruniszki, Piecki i Zusno oraz budowa oczyszczalni ścieków we wsiach: Garbaś I – **Pierwszy**, Piecki, Zusno i ewentualnie Mieruniszki. Należy przeprowadzić analizę opłacalności tych inwestycji i w zależności od jej wyników podjąć stosowne inwestycje.

~~Niezależnie od przeprowadzonych inwestycji problemem może być wyegzekwowanie od wszystkich mieszkańców dowożenia ścieków z szamb do oczyszczalni.~~

3) Gospodarki odpadami nie ocenia się pozytywnie. ~~Powinny być podjęte działania zmierzające do jej poprawienia. M.in. powinien powstać~~ **Promowany jest** system segregacji odpadów w miejscach ich powstawania (w gospodarstwach domowych, zakładach produkcyjnych i usługowych) z wykorzystaniem surowców wtórnych, ~~co wydłuży czas eksploatacji wysypiska.~~

Konieczne jest też wprowadzenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych i wyznaczenie składowiska odpadów budowlanych. Należy jak najszybciej doprowadzić do zawarcia umów na wywóz odpadów przez wszystkie gospodarstwa domowe oraz zakłady usługowe i produkcyjne.

W gospodarce odpadami należy uwzględnić także postępowanie z osadami z oczyszczalni ścieków.

4) Dostawa gazu do wszystkich odbiorców odbywa się tylko w postaci gazu butlowego. Należy stwierdzić, że taki sposób gazyfikacji jest poprawny technicznie, a uwzględniając stosunkowo luźną zabudowę gminy wydaje się, że niecelowe i bardzo kosztowne byłoby budowanie gazyfikacji przewodowej. Jedynie dla samej miejscowości Filipów uzasadniona jest budowa sieci gazowej, ~~lecz ze względu na brak sieci gazowej w tej części województwa, rozwiązanie takie jest bardzo odległe w czasie.~~ Jest to też bardzo kosztowna inwestycja i praktycznie nie wykonalna siłami budżetu gminy. *Wskazuje się wieś Filipów jako miejsce, gdzie uzasadnione jest powstanie stacji regazyfikacji gazu skroplonego.*

5) Istniejący, oparty na indywidualnych źródłach ciepła, system ciepłowniczy jest poprawny i nie ma potrzeby budowy systemu scentralizowanego opartego jedynie na kilku dużych kotłowniach. Duża odległość pomiędzy poszczególnymi wsiami i ich stosunkowo niewielkie zaludnienie wyklucza stosowanie takiego systemu. Zalecane jest stopniowe odchodzenie od spalania węgla na rzecz innych takich jak: biomasa, paliwa płynne i gazowe, które są mniej szkodliwe dla środowiska.

2.2.5.10 Ruch budowlany

W oparciu o analizę wydanych pozwoleń na budowę, bez uwzględnienia przedsięwzięć związanych z infrastrukturą, można stwierdzić nieznaczny wzrost w gminie Filipów ruchu budowlanego. ~~z 19 obiektów do 20 rocznie. Większość zamierzeń inwestycyjnych koncentrowało się w Filipowie I: ponad 50 proc. budynków mieszkalnych i ponad 20 proc. budynków gospodarczych. Pozostałe obiekty realizowane były w 17 miejscowościach, w 6 natomiast wsiach nie podjęto w okresie 2003–2005 budowy żadnych nowych budynków. Były to: Filipów III, Stare Motule, Stara Dębszczyzna, Szafranki, Garbas II, Tabałówka.~~

Zaobserwować można znaczne wahania w ilości wydanych decyzji dotyczących ustalenia warunków zabudowy – przy czym lata 2017 i 2018 charakteryzują się wzrostem zainteresowania wnioskodawców. Natomiast można zauważyć jednoczesny spadek wydanych decyzji dotyczących pozwoleń na budowę w tym samym okresie. Największe ożywienie na rynku budowlanym przypadło na 2016 rok, można powiedzieć, że od tamtego czasu ilość wydanych pozwoleń na budowę znacznie zmalała, chociaż początek roku 2018 jest w tej kwestii optymistyczny. Jednocześnie zauważalny jest znaczny udział ilości pozwoleń na budowę wydawanych w Filipowie i Pieckach w stosunku do wszystkich decyzji wydawanych na Gminie Filipów (odpowiednio 36 i 9 – łącznie 45 na wszystkich 97 pozwoleń na budowę). W stosunku do wydanych decyzji o warunkach zabudowy zauważyć można znaczny udział decyzji wydawanych na terenie obrębu geodezyjnego Filipów (60) w stosunku do całej gminy (198). Stosunkowo duża ilość wydawanych decyzji o warunkach zabudowy jest wynikiem małego pokrycia terenów gminy Filipów planami miejscowymi i jednocześnie może mieć związek planami inwestycyjnymi (w tym dotyczącymi obrotem nieruchomościami), które mogą nie mieć odzwierciedlenia w faktycznej sytuacji na rynku.

Decyzje dotyczą głównie inwestycji z zakresu mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz zabudowy zagrodowej, oraz w niewielkim stopniu inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury (tych inwestycji jest niewiele, i są to głównie inwestycje PGE). Wśród pozwoleń na budowę znajdowały się też inwestycje dotyczące robót przy istniejących obiektach, ale też z zakresu odnawialnych źródeł energii. Ilość wydanych decyzji administracyjnych w tym zakresie, świadczy o braku ożywienia gospodarczego i inwestycyjnego, związanego z budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym i zagrodowym na terenie gminy Filipów, który ustabilizowany

jest na stałym poziomie. Zdecydowanie obecność planu miejscowego na terenie wsi Piecki miało wpływ na większy ruch budowlano-inwestycyjny w tym obszarze.

Pożądanym kierunkiem zmian jest też przeznaczanie gruntów na cele rekreacji indywidualnej (choć decyzje wydawane dotyczą budynków zarówno mieszkalnych jak i letniskowych)

Tab. nr 13a Wydane pozwolenia na budowę w gminie Filipów w latach 2003—2005—od 1 stycznia 2014 r. do 30.04.2018 r. (bez inwestycji celu publicznego)

obręb	FILIPÓW	2014	2015	2016	2017	2018	Razem:
1	Agrafinówka			1			1
2	Bartnia Góra						0
3	Bitkowo						0
4	Czarne	1	1	1	1		4
5	Czostków						0
6	Filipów Czwarty			1	3		4
7	Filipów Drugi	3		4		1	8
8	Filipów Trzeci			1			1
9	Filipów Pierwszy	6	5	7	2	3	23
	(FILIPÓW łącznie)	9	5	13	5	4	36
10	Garbas Drugi i Garbas II						0
	Garbas Pierwszy i Garbas I (Garbas)						4
11			3		1		
12	Huta		1				1
13	Jemieliste		1	3	1	1	6
14	Mieruniszki	1	2	1			4
15	Nowa Dębszczyzna			1			1
16	Nowe Motule	1	1		1	2	5
17	Olszanka	2	1				3
18	Piecki	2		2	2	3	9
19	Rospuda			1	1	1	3
20	Smolenka		2				2
21	Stara Dębszczyzna						0
22	Stare Motule		1	2	1	1	5
23	Supienie		1	2		1	4
24	Szafranki	1					1
25	Tabałówka					1	1
26	Wólka	1	1		2		4
27	Zusno		2			1	3
	Razem:	18	22	27	15	15	97

Tab. nr 13b Wydane pozwolenia na budowę w gminie Filipów od 1 stycznia 2014 r. do 30.04.2018 r. (dotyczy inwestycji celu publicznego)

obręb	FILIPÓW	2014	2015	2016	2017	2018	Razem:
1	Czostków					1	1
2	Filipów Drugi	1					1

3	Filipów Pierwszy	1	1	2		1	5
	(FILIPÓW łącznie)	2	1	2		1	6
4	Garbas Pierwszy i Garbas I (Garbas)	2					2
5	Huta					1	1
6	Nowa Dębszczyzna					1	1
7	Nowe Motule				1		4
8	Olszanka			1		3	4
9	Stare Motule			1		2	3
10	Wólka			2			2
	Razem:	3*	1*	3*	1*	3*	

* wydawane decyzje dotyczyły w niektórych wypadkach kilku obrębów

Ź r ó d ł o: Dane Urzędu Gminy.

Rezerwa gruntów przewidzianych do wyłączenia z produkcji rolnej została określona w gminie na 25,9 ha i rozmieszczona jest jak niżej w tabeli.

Tab. nr 14 Rezerwa gruntów przeznaczonych do wyłączenia z produkcji rolnej.

Wyszczególnienie	Ogółem w hektarach	W tym			
		Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI
Gmina Filipów	25,9	3,0	8,1	6,6	8,2
Filipów I	4,0	0,2	0,8	1,0	2,0
Filipów II	1,5	0,2	0,3	0,5	0,5
Filipów III	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2
Filipów IV	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2
Czostków	0,2	-	0,1	-	0,1
Rospuda	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2
Wólka	0,2	-	-	0,1	0,1
Garbas I	0,3	-	0,1	0,1	0,1
Szafranki	0,3	-	0,1	0,1	0,1
Nowe Motule	3,0	0,1	2,0	0,5	0,4
Tabałówka	0,2	-	-	0,1	0,1
Stare Motule	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2
Olszanka	1,0	0,2	0,2	0,2	0,4
Zusno	1,5	0,2	0,2	0,6	0,5
Stara Dębszczyzna	1,0	0,2	0,2	0,2	0,4
Nowa Dębszczyzna	0,2	-	-	0,1	0,1
Jemieliste	0,3	-	0,1	0,1	0,1
Bartnia Góra	0,2	-	-	0,1	0,1
Agrafinówka	0,2	-	-	0,1	0,1
Smolenka	0,3	-	0,1	0,1	0,1
Piecki	2,0	0,5	0,5	0,5	0,5
Czarne	2,0	0,5	0,5	0,5	0,5
Huta	3,0	-	2,0	0,8	0,2
Supienie	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2
Garbas II	1,0	0,2	0,2	0,2	0,4
Mieruniszki	1,0	0,2	0,2	0,2	0,4

2.2.5.11 Wydane decyzje o warunkach zabudowy

Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2004-2017:

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WZ	28	58	63	67	53	65	66	75	60	43	58	44	42	62

Źródło danych: dane UG Filipów

Łącznie w okresie styczeń 2003 ~~2004~~ r. – czerwiec ~~2006~~ *grudzień 2017 r.* wydano ~~126~~ *784* decyzji.

Kilkanaście decyzji dotyczyło inwestycji infrastrukturalnych. Były to:

- linie i obiekty energetyczne na rzecz Zakładu Energetycznego Białystok – 5 decyzji,
- obiekty magazynowe i składowe Spółdzielni Mleczarskiej w Filipowie – 2 decyzje,
- modernizacja Parku przy Placu Stefana Batoiego w Filipowie
- budowa kotłowni Spółdzielni Mieszkaniowej w Filipowie,
- budowa szeregu obiektów turystyczno-wypoczynkowych w ramach „Zintegrowanej sieci tras rowerowych Suwalszczyzny” w miejscowości Wólka,
- budowa stacji bazowej telefonii komórkowej Era GSM w miejscowości Piecki. Pozostałe decyzje dotyczyły obiektów realizowanych indywidualnie, jak niżej:

Filipów I

- Budowa i modernizacja budynków – 23 decyzje,
- Zasady podziału nieruchomości – 2.

Filipów II

- Budowa i modernizacja budynków – 4 decyzje

Filipów III

- Budowa i modernizacja budynków – 3 decyzje

Filipów IV

- Budowa budynku mieszkalnego wraz z budynkiem gospodarczym – 1.

Garbas II

- Budowa i modernizacja budynków – 3 decyzje,

Wólka

- Budowa i modernizacja budynków – 4,

Jemieliste

- Budowa i modernizacja budynków – 6 decyzji,

Gzostków

- Budowa i modernizacja budynków – 3 decyzje,

Piecki

- Budowa i modernizacja budynków – 11 decyzji,
- Zasady podziału nieruchomości – 1

Bartnia Góra

- Budowa i modernizacja budynków – 2,

Supienie

- Budowa i modernizacja budynków – 9 decyzji,
Nowe Motule
- Budowa i modernizacja budynków – 4 decyzje,
Czarne
- Budowa i modernizacja budynków – 9 decyzji,
- Zasady podziału nieruchomości – 1,
Huta
- Budowa i modernizacja budynków – 4,
Olszanka
- Budowa i modernizacja budynków – 1,
Stara Dębszczyzna
- Budowa i modernizacja budynków – 3,
Szafranki
- Budowa i modernizacja budynków – 2,
Tabałówka
- Budowa i modernizacja budynków – 1,
Garbas I
- Budowa i modernizacja budynków – 2,
Agrafinówka
- Budowa i modernizacja budynków – 4,
Zusno
- Budowa i modernizacja budynków – 1
Smolenka
- Budowa i modernizacja budynków – 1,
Stare Motule
- Budowa i modernizacja budynków – 5 decyzji.

2.2.5.12 Warunki mieszkaniowe

Liczba mieszkań zamieszkałych według stanu *za 2016 r.* w dniu 31 XII 2004 r. wyniosła w gminie *1489* 1397. i od ostatniego spisu powszechnego w 2002 r. wzrosła o 132. Zwiększyła się liczba izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań. Nieznacznie wzrosła przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania.

W stosunku do warunków mieszkaniowych w województwie podlaskim i powiecie suwalskim sytuacja w gminie Filipów była w 2004 r. relatywnie korzystna, jeżeli wziąć pod uwagę powierzchnię użytkową na 1 osobę. Na dobrym poziomie kształtowało się wyposażenie mieszkań w podstawowe urządzenia takie, jak wodociąg, ustęp splukiwany, łazienka, ciepła woda i centralne ogrzewanie, od 61,9 % mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie do 87,4 % z zainstalowanym wodociągiem.

Tab. nr 15 Warunki mieszkaniowe w gminie Filipów
na tle województwa podlaskiego i pow. suwalskiego w 2004 r.

ZASOBY MIESZKANIOWE		
	2015	2016
Mieszkania ^a	1 484	1 489
Przeciętna powierzchnia użytkowa ^a 1 mieszkania w m ²	83,6	83,9
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	781	772
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	0,5	0,3 ^b
Liczba lokali socjalnych	3	3

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. ^b Dane za okres od początku powstania zaległości do końca okresu sprawozdawczego.

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Tab. nr 16 Ważniejsze dane o warunkach mieszkaniowych w gminie Filipów

Tab. nr 17 Mieszkania oddane do użytku w gminie Filipów

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA		
	2015	2016
Ogółem	4	8
w tym:		
indywidualne	4	8
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	-	-

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Tab. nr.18. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje w gminie Filipów

Biorąc pod uwagę wiek mieszkań (okres budowy) największy udział w ogólnych zasobach mają mieszkania wybudowane w latach 1945-70 (42,3 %). Zasoby najstarsze, sprzed roku 1944, stanowiły 10 % mieszkań. Strukturę zasobów mieszkaniowych wg okresu budowy przedstawia rys.

Rys. 6. Struktura zasobów mieszkaniowych według okresu budowy

Tab. nr.19. Zasoby mieszkaniowe w poszczególnych miejscowościach gminy

Zwraca uwagę bardzo duża koncentracja zasobów mieszkaniowych w siedzibie gminy Filipowie, gdzie było skupionych 53,5 % mieszkań zamieszkałych (koncentracja jeszcze wyższa niż w przypadku ludności).

Ogólnie można by twierdzić, że potrzeby mieszkaniowe mieszkańców gminy są dość dobrze zaspokojone zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym. Teoretycznie każde gospodarstwo domowe ma szansę posiadać samodzielne mieszkanie: spis z 2002 r wykazał bowiem 1379 gospodarstw domowych w gminie Filipów *jest ok 1150*, a obecne zasoby mieszkaniowe (zamieszkałe i niezamieszkałe) wynoszą *1489 1426* mieszkań. W praktyce, jednakże duża część społeczeństwa gminy, a przede wszystkim rodziny objęte pomocą

społeczną (ok. 8,5 % ludności ogółem ponad 50% rodzin gminy) nie posiada dostatecznych środków finansowych na samodzielne kupno i utrzymanie mieszkania.

2.2.5.13 Problemy rozwoju gminy

Sytuacja demograficzno - społeczno - gospodarcza oraz ukształtowany stan zagospodarowania przestrzennego gminy stwarzają szereg problemów dalszego rozwoju. Do najważniejszych należą:

• Problemy rozwoju demograficzno-społecznego

1. Systematyczny spadek liczby ludności i pogarszanie jej struktury według wieku i płci spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji.
2. Dysproporcja płci, zwłaszcza w wieku 15-49 lat uniemożliwia części społeczeństwa tworzenie rodzin w swoim środowisku, pogarszając jakość życia i będąc potencjalnym źródłem przyspieszenia migracji poza gminę.
3. Rozproszenie zaludnienia utrudnia tworzenie infrastruktury społecznej i podwyższa jej koszty.
4. Poziom wykształcenia ludności, mimo systematycznego postępu jest ciągle dość niski. Jest to czynnik ograniczający i utrudniający rozwój przedsiębiorczości w dziedzinach pozarolniczych, mogących zmienić strukturę gospodarczą gminy.
5. Niska aktywność gospodarcza mieszkańców gminy – istnieje konieczność podjęcia działań zapobiegających wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu części mieszkańców.
6. ~~Brak odpowiednich nakładów finansowych na edukację, kulturę, ochronę zdrowia i opiekę społeczną.~~
7. Wzrastające ubożenie części społeczeństwa i możliwość nasilenia się zjawisk patologicznych takich, jak przestępczość, alkoholizm, niezadowolenie społeczne.
8. 7. Konieczność aktywizacji i edukacji grup ludności narażonych na marginalizację lub pozostających na peryferiach życia społeczno-ekonomicznego.
- 9- 8. Osoby niepełnosprawne i starsze wymagają przeznaczenia części środków społecznych na pomoc społeczną, opiekę zdrowotną i dostosowanie architektury i środków komunikacji do niepełnosprawności.
- 10- 9. Wzrastające zapotrzebowanie starzejącego się społeczeństwa na usługi dla ludzi w wieku podeszłym, czyli z zakresu opieki i leczenia

• Problemy rozwoju ekonomicznego

1. Oddziałujące na rozwój czynniki demograficzne, ekologiczne i infrastrukturalne, nie stwarzają, poza Filipowem, korzystnych warunków do rozwoju większości miejscowości gminy.
2. Konkurencyjne oddziaływanie powiatowych miast: Suwałk, Olecka i Gołdapi oraz sąsiednich gmin o podobnej randze i aspiracjach: Przerośl, Bakalarzewo, Raczki stwarza problem rywalizacji o pozyskiwanie środków, inwestorów i sponsorów zewnętrznych oraz lokalizację obiektów szkolnych, służby zdrowia, kulturalnych, sportowych o znaczeniu regionalnym.
3. Niewystarczająca ilość miejsc pracy dla miejscowej ludności.
4. Stosunkowo mały rynek lokalny powoduje konieczność szukania konsumentów potencjalnych usług i produktów poza gminą.

- ~~5. Wysoki poziom bezrobocia i potencjalne narastanie tego zjawiska, ponad 400 osób bezrobotnych (21,1 % aktywnych zawodowo).~~
- ~~6. Przemiany agrarne stanowią potencjalne źródło dalszego wzrostu bezrobocia; i stwarzają problem zagospodarowania nadwyżki pracy w rolnictwie.~~
- ~~7. 6. Struktura gospodarcza gminy - ponad 60 proc. czynnych zawodowo w rolnictwie, poza rolnictwem ok. 40 proc., główne źródła dochodów to rolnictwo i niewysokie emerytury i renty - stwarza finansowe ograniczenia i niedostatek własnych środków na inwestycje i poprawę warunków życia.~~
- ~~8. 7. Brak zachęt systemowych dla inwestorów zewnętrznych i wewnętrznych.~~
- ~~9. W budżecie gminy brak dostatecznych środków na inwestycje w infrastrukturę oraz w dziedziny pozarolnicze, zwłaszcza turystykę, handel i przetwórstwo spożywcze.~~
- ~~10. 8. Rozproszenie osadnictwa utrudnia tworzenie infrastruktury technicznej i podwyższa jej koszty.~~

- **Problemy związane z konfliktem: inwestycje a ochrona środowiska**

1. System ochrony przyrody obejmujący zasięgiem większość terenu gminy ogranicza w znacznym stopniu możliwość dużych inwestycji budowlanych,
2. Brak możliwości lokalizacji inwestycji naruszających środowisko.
3. Ukształtowanie powierzchni, charakteryzujące się dużymi różnicami wysokościowymi, dużymi spadkami i stromiznami oraz głębokimi rynnami i stromymi zboczami, wyklucza część terenów spod zabudowy, wyłącza część gruntów spod użytkowania rolniczego oraz powoduje powstawanie lokalnie niekorzystnych warunków klimatycznych (zastoiska zimnego powietrza lub silne przeciągi).
4. Nadmiernie prowadzona eksploatacja złóż żwirów i piasków może doprowadzić do dewastacji krajobrazu.
5. Kontynuacja modernizacji zasobów mieszkaniowych i gospodarstw rolnych tak, żeby posiadały wystarczające wyposażenie w podstawowe instalacje, przede wszystkim kanalizację sanitarną.
6. Konieczność zastępowania najstarszych, najsłabiej wyposażonych w instalacje budynków mieszkalnych nowym budownictwem mieszkaniowym oraz tam gdzie jest to możliwe lub konieczne (np. obiekty zabytkowe) przeprowadzania remontów i modernizacji.

- **Problemy rozwoju turystyki i wypoczynku.**

Za podstawowe problemy rozwoju turystyki i wypoczynku w gminie Filipów uznaje się:

- 1) Brak podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego zaspokajających potrzeby bytowe użytkowników takich, jak:
 - ogólnodostępnej bazy noclegowej o różnym standardzie: domy wypoczynkowe, pensjonaty, motele, hotele, kwatery agroturystyki, plaże, campingi, pola namiotowe, biwakowe, przystanie, stacje wodne; pomosty;
 - usług towarzyszących, zapewniających właściwą obsługę turystom i wczasowiczom: punkty handlowe i gastronomiczne o różnym standardzie, biura obsługi podróżnych, punkty informacji turystycznej;
- 2) Słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjna gminy nie pozwala na rozwój usług i produkcji z tym związanej; w sytuacji gminy nawet 1 średniej wielkości obiekt turystyczny o

dobrym standardzie mógłby zapoczątkować ożywienie całego terenu.

- 3) Niski stopień lesistości gminy a w szczególności brak większych, przydatnych turystycznie kompleksów leśnych, zwłaszcza w otoczeniu jezior; Teren gminy posiada zbyt mały areal obszarów leśnych, które są poroździelane i nie tworzą ciągów ekologicznych.
- 4) Niski standard dróg ogranicza dostępność gminy dla turystów i inwestorów.
- 5) Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna (kanalizacja), niezabezpieczająca środowiska przed potencjalną degradacją spowodowaną przyszłym rozwojem bazy turystycznowypoczynkowej oraz usług jej towarzyszących.
- 6) Brak prowadzenia stosownych działań w rozreklamowaniu gminy i jej walorów turystyczno - wypoczynkowych, krajoznawczych (promocja i popularyzacja wartości przyrodniczych i kulturowych gminy).
- 7) Brak systemów instrumentów i zachęt aktywizujących rozwój turystyki.
- 8) Niedostateczny poziom nakładów na inwestycje w sektorze turystycznym. Niewłaściwa polityka przestrzenna władzy samorządowej w sferze inwestycyjnej i promocyjnej turystyki;
- 9) Brak wyeksponowania najważniejszych elementów kulturowych gminy, do których należą istniejące zabytki architektury oraz różnorodność kultur i narodowości z byłego pogranicza polsko - niemiecko –litewskiego.
- 10) Słaby stan techniczno-użytkowy części obiektów zabytkowych ogranicza możliwości ich wykorzystania do celów turystycznych.

2.2.6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA;

Zagrożenia stanu bezpieczeństwa ludności i mienia wynikają w gminie Filipów głównie z powodu zanieczyszczeń i niekorzystnych przekształceń środowiska przyrodniczego. Składają się na to:

- 1) Pogorszenie jakości wód;
- 2) Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa;
- 3) ~~Rosnąca ilość odpadów i śmieci, przy braku racjonalnych rozwiązań ich gromadzenia, utylizacji i zagospodarowywania;~~
- 4) ~~Niewystarczające wyposażenie mieszkań i innych użytkowych obiektów w podstawowe urządzenia takie, jak wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie;~~
- 5) niedostateczna jakość techniczna dróg stwarza zagrożenia w ruchu transportowym;
- 6) 2) brak obejścia drogowego tranzytowego terenów gęsto zabudowanych i zaludnionych – Filipów I.

Aby zapobiec lub ograniczyć skutki potencjalnych zagrożeń powinny być podjęte działania mające na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innymi miejscowymi zagrożeniami, tj.:

- 1) zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innych zagrożeń miejscowych;
- 2) zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innych zagrożeń miejscowych;
- 3) prowadzenie działań ratowniczych w celu likwidacji skutków.

Na obszarze gminy działa 6 5 placówek Ochotniczej Straży Pożarnej: w Filipowie, Motulach

Starych, Czarnem, Zuśnie, Starej Dębszczyźnie i Pieckach. Baza materialna jednostek straży pożarnej wymaga ciągłej modernizacji i uzupełniania.

2.2.6.1 Ochrona przeciwpożarowa

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dn. 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229): *Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:*

- 1) *przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;*
- 2) *wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;*
- 3) *zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;*
- 4) *zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;*
- 5) *przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;*
- 6) *zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;*
- 7) *ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.*

~~właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:~~

- 1) ~~przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;~~
- 2) ~~wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach;~~
- 2a) ~~zapewnić konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń określonych w pkt 2, zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie;~~
- 3) ~~zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;~~
- 4) ~~przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;~~
- 4a) ~~zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;~~
- 5) ~~ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;~~

Właściwe urzędy, instytucje, organizacje, przedsiębiorcy lub osoby fizyczne są obowiązane uwzględnić wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przy zagospodarowaniu i uzbrajaniu terenu.

2.2.6.2 Woda do celów przeciwpożarowych.

6 5 placówek Ochotniczej Straży Pożarnej: w Filipowie, Motulach Starych, Czarnem, Zuśnie, Starej Dębszczyźnie i Pieckach. do celów p. poż. wodę pobiera z hydrantów oraz punktów czerpania wody zlokalizowanych w jeziorach i ciekach wodnych. ~~Planowana rozbudowa~~ *Rozbudowa* sieci wodociągowej z hydrantami oraz liczne na terenie gminy wody powierzchniowe zapewnią wystarczającą ilość wody do celów ppoż.

2.2.6.3 **Możliwości zapewnienia wody w sytuacjach nadzwyczajnych.**

Jest możliwość zapewnienia wody w sytuacjach nadzwyczajnych. Należy stwierdzić, że tak rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrywana w wodę z trzech ujęć połączonych ze sobą systemem rurociągów jest stosunkowo mało podatna na uszkodzenia w sytuacjach nadzwyczajnych. Problemem może być brak energii elektrycznej, toteż niezbędne jest zakupienie przez gminę agregatów prądotwórczych na poszczególne ujęcia oraz cysterny do przewożenia wody. Uwzględniając położenie gminy na terenie zasobnym w jeziora i ciekii wodne oraz fakt, że większość gospodarstw przed wykonaniem sieci wodociągowej miało własne studnie kopane można uznać, że w sytuacjach nadzwyczajnych możliwe będzie zaopatrzenie ludności w wodę.

2.2.6.4 **Hałas wibracje i promieniowanie.**

Na terenie gminy nie ma wielu źródeł hałasu, promieniowania i wibracji szkodliwych dla ludzi i środowiska. Jedynie obiekty takie, jak Spółdzielnia Mleczarska, tartaki i kilkadziesiąt innych, drobnych zakładów produkcyjnych i usługowych stanowią źródło hałasu.

Na terenie gminy Filipów funkcjonują zespoły elektrowni wiatrowych. Na rysunku studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego oznaczono ich lokalizacje oraz strefy w odległości równej lub mniejszej od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej) - na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 961).

Potencjalnie narastającym źródłem hałasu jest rosnący ruch transportowy na drogach publicznych oraz lokalizacja turbin wiatrowych.

2.2.6.5 **Porażenia prądem**

Zapobieganie porażeniom prądem oraz zmniejszenie ich ilości można osiągnąć dzięki modernizacji istniejących instalacji energetycznych a także poprzez budowę nowych instalacji w sposób umożliwiający bezpieczne korzystanie z nich. Ważne jest również szkolenie i edukacja w zakresie bezpiecznego posługiwania się instalacjami i urządzeniami energetycznymi.

2.2.7 **UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY;**

2.2.7.1 ***Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Potrzeby gminy***

- ~~1) Poprawa sytuacji ekonomiczno-społecznej mieszkańców gminy;~~
- ~~2) Tworzenie warunków sprzyjających inwestycjom infrastrukturalnym: budowie i modernizacji dróg, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, sieci energetycznej;~~
- ~~3) Wykorzystanie możliwości rozwoju turystyki poprzez stworzenie bazy i infrastruktury turystycznej;~~
- ~~4) Zapewnienie ochrony środowiska przyrodniczego i dóbr kultury.~~

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym Gmina Filipów prowadzi swą gospodarkę

finansową na podstawie uchwalanego corocznie budżetu gminy. Jest on rocznym planem finansowych obejmującym dochody i wydatki oraz wskazującym pokrycia niedoboru lub kierunku rozdysponowania nadwyżki. Wydatki budżetowe są ściśle powiązane z wysokością osiągniętych dochodów oraz realizowanym zakresem zadań.

Art. 10 ust. 1 pkt. 7) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Art. 10 ust. 1 pkt 7 zmieniony przez art. 41 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2015.1777) zmieniającej min. ww. ustawę z dniem 18 listopada 2015 r.) wprowadził do dokumentu studium konieczność przeanalizowania i uwzględnienia uwarunkowań wynikających w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam, gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d.

Analiza ekonomiczna

Organy gminy realizują określone zadania publiczne, których rozmiary i strukturę określa budżet gminy. Budżet ten, będąc zespołem narzędzi i środków służących realizacji określonych lokalnych zadań społeczno-ekonomicznych, może być wykorzystywany przez organy gminy w oddziaływaniu na proces rozwoju lokalnego, jego dynamikę i strukturę. Budżet gminy jest także pewną prezentacją programu działania władz samorządowych, w których ogólne cele społeczne, ekonomiczne i ekologiczne zostały przekształcone w konkretne, wyrażone liczbowo zamierzenia realizacyjne.

Tab. nr.20. *Struktura dochodów budżetu gminy wg działów* Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2001—2004 -

STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW			
	2014	2015	2016
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	2,8	3,3	3,1
Transport i łączność	0,2	2,0	-
Gospodarka mieszkaniowa	0,8	0,8	0,7
Administracja publiczna	1,1	1,1	0,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	0,1	0,2
Różne rozliczenia	37,1	37,3	30,3
Oświata i wychowanie	3,3	1,2	0,9
Pomoc społeczna	20,2	19,4	32,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,5	-	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,9	0,8	0,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,5	4,4	3,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-
Kultura fizyczna	4,8	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	27,4	28,6	25,6
Pozostałe	0,3	1,0	2,1
W 2016 r. dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły: 4074 zł.			
Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu gminy 32,8% . Udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 21,2% .			
W gminie w 2016 r. 100,0% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne stanowiły 7,2% wydatków ogółem budżetu gminy.			

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

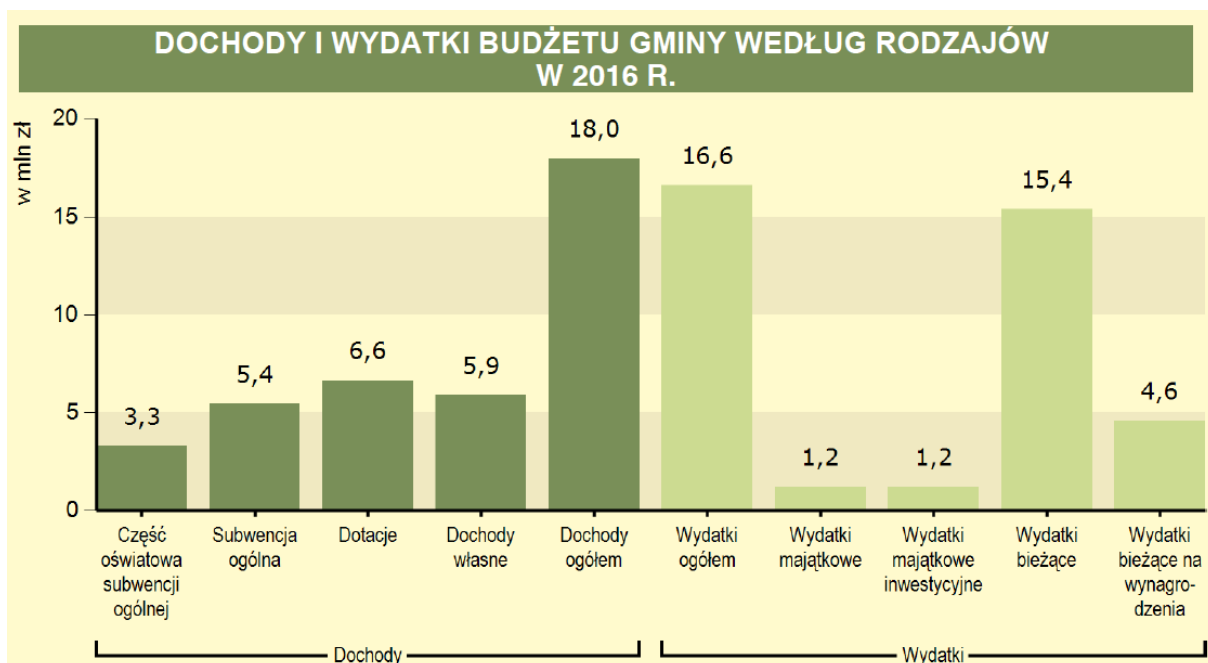
W porównaniu z 2001 r. w roku 2004 dochody i wydatki gminy Filipów zwiększały się w tempie wyższym niż dla ogółu województwa podlaskiego. W 2004 r. na 1 mieszkańca gminy przypadało o 103 zł dochodów i o 155 zł wydatków więcej niż przeciętnie w województwie. Tab. nr.21 Struktura **wydatków** dochodów budżetowych w *latach 2014, 2015 i 2016* 2004 r. przedstawiała się następująco:

STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY WEDŁUG DZIAŁÓW			
	2014	2015	2016
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	18,0	3,4	4,0
Transport i łączność	3,2	8,3	8,7
Gospodarka mieszkaniowa	0,0	0,8	0,2
Administracja publiczna	11,3	13,3	11,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,6	1,4	0,6
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	28,2	33,0	26,3
Pomoc społeczna	21,4	23,8	38,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,2	0,5	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,9	1,8	1,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,4	9,1	4,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,0	2,6	2,2
Kultura fizyczna	6,2	-	-
Działalność usługowa	0,6	0,1	-
Ochrona zdrowia	0,3	0,3	0,3
Pozostałe	0,7	1,6	2,2
W 2016 r. wydatki gminy na 1 mieszkańca wyniosły: 3765 zł.			

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

W strukturze dochodów subwencje i dotacje z budżetu państwa stanowiły w 2004 r. w gminie Filipów 80,5 proc. dochodów, gdy średnio w gminach województwa podlaskiego 61,4 proc. W strukturze działowej wydatków w 2004 r. największe pozycje stanowiły: oświata i wychowanie 52,5 proc. oraz administracja 19,3 proc. W strukturze wydatków według rodzajów w 2004 r. największą pozycję stanowiły wynagrodzenia 38,2 proc. Wydatki inwestycyjne stanowiły 17,6 proc. wydatków budżetowych gminy, przy 19,3 – procentowym udziale wydatków inwestycyjnych średnio w gminach województwa podlaskiego.

Tab. 22 Wydatki *i dochody* budżetowe według działów i rodzajów w 2016 2004 r. przedstawiały się następująco:

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Rozwój gminy uzależniony jest od jej zdolności do inwestowania oraz aktywnej polityki podatkowej. Przedstawiona poniżej tabela obrazuje stan finansów gminy Filipów w latach 2005-2016.

Zestawienie dochodów i wydatków budżetu gminy Filipów w latach 2005-2016

Rok	Dochody ogółem w tys. zł	Wydatki ogółem w tys. zł	Nadwyżka/niedobór w tys. zł
2005	9 575	8 469	+ 1 106
2006	9 352	9 060	+ 292
2007	10 520	9 910	+ 610
2008	11 362	12 776	- 1 414
2009	12 925	13 358	- 433
2010	12 671	12 284	+ 387
2011	16 587	17 225	- 638
2012	14 308	13 937	+ 371
2013	27 480	27 118	+ 362
2014	13 852	16 137	- 2 285
2015	13 510	13 394	+ 116
2016	17 966	16 603	+ 1 363
2017	19 070	17 118	+ 1 952

Źródło: Na podstawie danych oraz sprawozdań z dochodów i wydatków Urzędu Gminy Filipów
Przy czym udział wydatków na inwestycje w wydatkach ogółem w poszczególnych latach kształtował się następująco:

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	736	2 472	3 008	1 195	5 526	1 558	14 691	3 835	1 479	1 202	451

Wieloletnia prognoza finansowa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obejmuje okres obejmujący termin zaciągniętych zobowiązań. Na chwilę obecną opracowane jest na okres do 2021 r.

Zakładany poziom dochodów i wydatków, na podstawie założeń Wieloletniej prognozy finansowej (stan na 28.12.2017r.)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem w tys. zł	13 852	13 511	17 966	18 070	19 103	19 111	19 777	20 461
Wydatki ogółem w tys. zł	16 137	13 394	16 603	17 118	20 179	18 578	19 227	19 911
Wydatki inwestycyjne w tys. zł	3 853	1 479	1 202	451	3 943	1 595	1 944	2 237

 zakładane wydatki inwestycyjne na poziomie 10 % dochodu gminy

Stwierdzić trzeba, że sytuacja finansowa gminy pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie 10 % dochodu gminy (średnia z lat 2016-2021), przy czym budżet na wydatki inwestycyjne wzrasta wraz z ze wzrostem wpływu środków pozyskanych m.in. ze środków unijnych.

Analiza środowiskowa

Dokonując analizy uwarunkowań wynikających stanu środowiska przyrodniczego i wymogów jego ochrony wzięto pod uwagę środowisko zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Mając na uwadze uwarunkowania wprowadzono waloryzację gminy i podział na strefy polityki przestrzennej, charakteryzujące się zróżnicowanymi uwarunkowaniami i możliwościami zagospodarowania przestrzennego. Wydzielono też obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

Analiza społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty i urządzenia służące obsłudze ludności. Ich ilość, jakość i rozmieszczenie decydują w zasadniczym stopniu o jakości życia mieszkańców. Usługi publiczne dzielą się na usługi pozostające w sferze kompetencji samorządu i władz rządowych oraz usługi publiczne i komercyjne, świadczone przez jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia zobrazowano w punkcie 2.5. niniejszego opracowania.

2.2.7.2 Prognozy demograficzne ~~Możliwości rozwoju gminy~~

- ~~1) Największe możliwości stwarza rozwój turystyki. Unikatowe walory przyrodnicze oraz położenie gminy na Pojezierzu Suwalskim i w Dolinie Rospudy stwarzają dobre warunki jej rozwoju;~~
- ~~2) W dziedzinie rolnictwa istnieją możliwości rozwoju hodowli bydła i produkcji mleka oraz produkcji tzw. zdrowej żywności, głównie w powiązaniu z rozwojem agroturystyki;~~
- ~~3) Działalność produkcyjna - możliwości rozwoju produkcji mleczarskiej w oparciu o spółdzielnię mleczarską w Filipowie i rozwiniętą hodowlę bydła mlecznego. Wymogi ochrony środowiska oraz brak środków finansowych są tu poważnym ograniczeniem.~~

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności: prognozy demograficzne. Nie ma przesłanek, aby w niniejszej analizie uwzględnić migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Poziom zaludnienia omawianego obszaru jest obecnie prawie 4 krotnie niższy niż w kraju i jest ponad 2 razy niższy niż w województwie podlaskim. W ostatnich latach następuje nieznaczny spadek wzrostu ludności, na co wpływ ma przede wszystkim ujemne saldo migracji.

Aktualnie średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 30,72 osoby na km², podczas gdy w Polsce 123 osoby na km², a w województwie – 59 osób na km².

Zmiany stanów ludności w latach 2005 – 2017

Gmina Filipów

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	4778	4805	4785	4786	4754	4739	4735	4686	4640	4582	4543	4506	4387
Zmiany*		+27	-20	+1	-32	-15	-4	-49	-46	-58	-39	-37	-119

* w stosunku do poprzedniego roku

GMINA FILIPÓW

Analiza stanów ludności w latach 2005 – 2016 Gmina Filipów - miejscowości

<i>l.p.</i>	<i>FILIPÓW</i>	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	<i>FILIPÓW - GMINA</i>	4778	4805	4785	4786	4754	4739	4735	4686	4640	4582	4543	4506
1	<i>Agrafinówka</i>	59	56	50	49	49	48	53	50	53	52	51	51
2	<i>Bartnia Góra</i>	29	27	27	27	26	25	25	24	28	32	31	32
3	<i>Bitkowo</i>	17	17	16	16	16	16	17	17	17	12	12	11
4	<i>Czarne</i>	174	171	170	171	167	174	177	174	169	168	166	163
5	<i>Czostków</i>	81	82	85	84	83	86	88	93	92	91	93	89
6	<i>Filipów Czwarty</i>	129	132	137	139	144	143	141	145	146	146	135	138
7	<i>Filipów Drugi</i>	199	198	204	208	210	205	204	202	202	203	211	208
8	<i>Filipów Trzeci</i>	116	115	116	110	112	109	106	108	107	107	108	107
9	<i>Filipów Pierwszy</i>	1834	1844	1840	1859	1856	1848	1850	1841	1811	1785	1764	1742
	<i>(FILIPÓW łącznie)</i>	2278	2289	2297	2316	2322	2305	2301	2296	2266	2241	2218	2195
10	<i>Garbas Drugi i Garbas II</i>	259	278	252	242	228	230	230	224	211	204	196	187
11	<i>Garbas Pierwszy i Garbas I</i>	96	95	93	91	93	96	93	91	90	90	92	92

	(Garbas)												
12	Huta	52	55	53	54	54	52	52	53	53	52	51	53
13	Jemieliste	156	154	159	159	164	164	167	162	165	160	164	163
14	Mieruniszki	222	222	218	215	212	212	206	210	205	202	208	208
15	Nowa Dęb- szczyzna	64	63	63	63	63	62	62	57	54	54	54	55
16	Nowe Motule	176	171	170	173	173	174	170	165	161	164	162	161
17	Olszanka	133	130	134	132	132	132	138	136	137	131	128	128
18	Piecki	201	203	217	226	222	219	227	218	218	217	219	216
19	Rospuda	50	54	55	54	54	60	60	64	63	61	62	62
20	Smolenka	39	38	36	36	33	34	36	33	36	32	31	31
21	Stara Dęb- szczyzna	62	65	64	59	55	54	55	53	52	51	48	50
22	Stare Motule	143	147	149	151	152	144	138	142	141	138	135	136
23	Supienie	139	141	136	132	126	124	118	108	112	112	106	108
24	Szafranki	62	61	61	64	63	59	59	58	56	61	57	57
25	Tabałówka	38	39	38	42	42	42	44	43	41	42	42	44
26	Wólka	126	127	126	116	113	115	112	110	115	110	110	109
27	Zusno	122	120	116	114	112	112	107	105	105	105	107	105

l.p.	FILIPÓW	przyrost/spadek	j.o. %	j.o. % na ost.1 rok	j.o. % na ost.5 lat
	FILIPÓW - GMINA	-272	-5,69%	-0,82%	-2,02%
1	Agrafinówka	-8	-13,56%	0,00%	2,80%
2	Bartnia Góra	3	10,34%	3,13%	22,50%
3	Bitkowo	-6	-35,29%	-9,09%	-18,82%
4	Czarne	-11	-6,32%	-1,84%	-3,45%
5	Czostków	8	9,88%	-4,49%	-1,51%
6	Filipów Czwarty	9	6,98%	2,17%	-2,07%
7	Filipów Drugi	9	4,52%	-1,44%	1,58%
8	Filipów Trzeci	-9	-7,76%	-0,93%	-0,56%
9	Filipów Pierwszy	-92	-5,02%	-1,26%	-2,85%
	(FILIPÓW łącznie)	-83	-3,64%	-1,05%	-2,30%
10	Garbas Drugi i Garbas Drugi	-72	-27,80%	-4,81%	-8,75%
11	Garbas Pierwszy i Garbas I (Garbas)	-4	-4,17%	0,00%	0,00%
12	Huta	1	1,92%	3,77%	-1,13%
13	Jemieliste	7	4,49%	-0,61%	0,49%

14	Mieruniszki	-14	-6,31%	0,00%	-1,62%
15	Nowa Dębszczyzna	-9	-14,06%	1,82%	-3,86%
16	Nowe Motule	-15	-8,52%	-0,62%	-1,45%
17	Olszanka	-5	-3,76%	0,00%	-2,94%
18	Piecki	15	7,46%	-1,39%	-0,18%
19	Rospuda	12	24,00%	0,00%	-2,50%
20	Smolenka	-8	-20,51%	0,00%	-1,21%
21	Stara Dębszczyzna	-12	-19,35%	4,00%	-4,15%
22	Stare Motule	-7	-4,90%	0,74%	-2,54%
23	Supienie	-31	-22,30%	1,85%	1,11%
24	Szafranki	-5	-8,06%	0,00%	-0,34%
25	Tabałówka	6	15,79%	4,55%	-1,40%
26	Wólka	-17	-13,49%	-0,92%	0,73%
27	Zusno	-17	-13,93%	-1,90%	0,38%

Prognoza stanów ludności w latach 2018 – 2032
Gmina Filipów

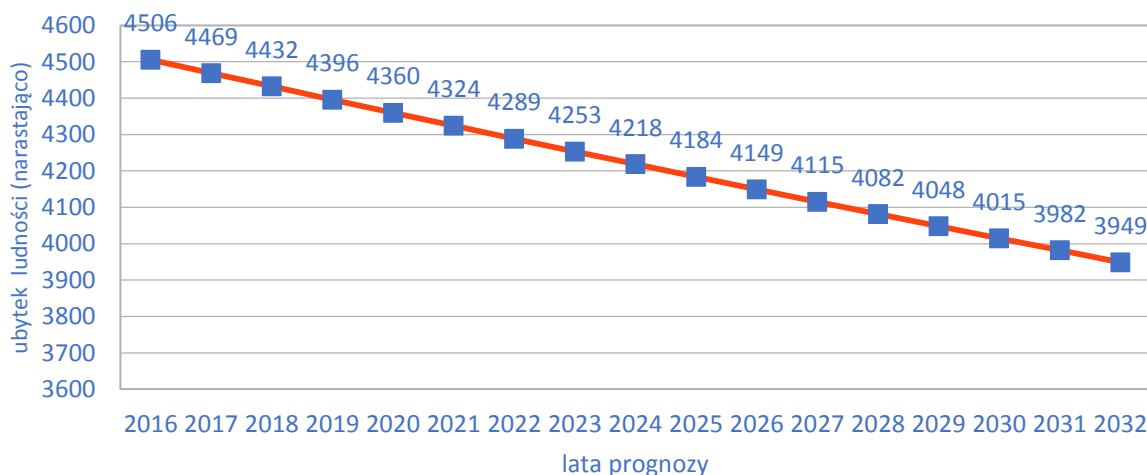
l.p.	FILIPÓW	2018	2019	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2032
	FILIPÓW GMINA	4432	4396	4360	4289	4218	4149	4082	4015	3949
1	Agrafinówka	51	51	52	52	54	54	55	55	55
2	Bartnia Góra	34	35	43	46	58	61	78	83	88
3	Bitkowo	9	8	7	6	4	3	2	2	2
4	Czarne	157	154	149	143	136	131	124	120	115
5	Czostków	81	78	76	70	66	60	56	51	47
6	Filipów Czwarty	144	147	144	150	151	157	157	164	171
7	Filipów Drugi	202	199	202	196	197	191	191	186	181
8	Filipów Trzeci	105	104	103	102	100	98	97	95	93
9	Filipów Pierwszy	1698	1677	1629	1588	1524	1485	1425	1389	1354
	(FILIPÓW łącznie)	2149	2127	2078	2034	1967	1926	1862	1823	1785
10	Garbas Drugi i Garbas II	169	161	147	133	116	105	91	83	75
11	Garbas Pierwszy i Garbas I (Garbas)	92	92	92	92	92	92	92	92	92
12	Huta	57	59	59	63	65	70	71	77	83
13	Jemieliste	161	160	161	159	159	157	157	155	153
14	Mieruniszki	208	208	205	205	201	201	198	198	198

	<i>Nowa</i>									
15	<i>Dębszczyzna</i>	57	58	56	58	57	59	57	60	62
16	<i>Nowe Motule</i>	159	158	156	154	151	149	146	144	142
17	<i>Olszanka</i>	128	128	124	124	121	121	117	117	117
18	<i>Piecki</i>	210	207	207	201	198	192	189	184	179
19	<i>Rospuda</i>	62	62	60	60	59	59	57	57	57
20	<i>Smolenka</i>	31	31	31	31	30	30	30	30	30
	<i>Stara</i>									
21	<i>Dębszczyzna</i>	54	56	54	58	58	63	63	68	73
22	<i>Stare Motule</i>	138	139	135	137	135	137	134	136	138
23	<i>Supienie</i>	112	114	115	120	123	128	132	137	142
24	<i>Szafranki</i>	57	57	57	57	57	57	56	56	56
25	<i>Tabałówka</i>	48	50	50	54	56	61	63	69	75
26	<i>Wólka</i>	107	106	107	105	105	103	103	101	99
27	<i>Zusno</i>	101	99	99	96	94	91	89	86	83

** dane prognozowane*

Zakłada się spadek prognozowany w latach na podstawie średniego spadku w latach 2005 – 2016 (t.j. -0,82% rocznie) przyjmując jednakowy spadek w całym okresie prognozowanym

GMINA FILIPÓW

W odniesieniu do województwa podlaskiego niewątpliwie jednym z głównych problemów jest ujemne saldo migracji oraz prognozowany spadek liczby ludności. Gmina Filipów również odnotowuje spadek liczby ludności. Zgodnie z danymi statystycznymi przedstawionymi za rok 2016, przyjętymi z Głównego Urzędu Statystycznego i danymi własnymi urzędu gminy.

W świetle powyższych zagrożeń sytuacja Gminy Filipów jest odzwierciedleniem

ogólnych tendencji zaobserwowanych na terenie naszego kraju. Ogólna liczba mieszkańców w granicach administracyjnych gminy ma tendencję malejącą.

2.2.7.3 Budżet Gminy *Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy*

Celem polityki przestrzennej władz gminy jest osiągnięcie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gminy rozumianego jako zrównoważone wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych i podnoszenie atrakcyjności terenów już wyznaczonych w różnym stopniu zainwestowania. Rozwój realizowany również poprzez budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej i sanitarnej celem poprawy jakości wody pitnej i zwiększenie liczby gospodarstw domowych objętych systemem zagospodarowania ścieków komunalnych, zwłaszcza na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo. Natomiast niewystarczająca dostępność komunikacyjna, w tym również złe parametry i stan techniczny dróg, obniżają atrakcyjność gospodarczą obszaru. Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz zwiększenie sieci dróg przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz ułatwi dostęp do terenów zamieszkania, terenów wypoczynkowych i turystycznie atrakcyjnych. Zakłada się też rozwój infrastruktury społecznej poprzez unowocześnienie bazy oświatowo – dydaktycznej, zwiększenie jakości i dostępności usług służby zdrowia i pomocy społecznej, ochronę dziedzictwa narodowego i kulturowego oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.

W punkcie 2.2.7.1. wykazano możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Wykazano również potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami.

Potrzeby inwestycyjne nie przekraczają możliwości ich finansowania, w związku z czym nie ma potrzeby dokonania zmian z przyjętych ustaleniami dotyczących zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Wydatki ponoszone przez gminę na realizację zadań można podzielić na następujące grupy:

- wydatki związane z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania poszczególnych obiektów gminnych oraz zaspokojeniem bieżących potrzeb społecznych, wynikających z realizacji zadań gminy, które są określone jako wydatki bieżące gminy,
- wydatki służące przyszłociowemu zapewnieniu poprawy potrzeb społecznych i jednocześnie decydujące o tempie procesów rozwojowych gminy w przyszłości, obejmujące finansowanie działalności inwestycyjnej, określane jako wydatki inwestycyjne gminy.

Pierwsze z nich pozwalają na zaspokojenie bieżących potrzeb gminy, drugie natomiast przyczyniają się do jej rozwoju. Gmina w pierwszej kolejności musi realizować funkcje związane z utrzymaniem istniejącego stanu usług, utrzymaniem własnych zasobów

infrastrukturalnych, a na cele rozwojowe przeznacza pozostałe środki. Działania samorządu gminnego idą w kierunku pomnażania dochodów własnych i z innych źródeł oraz racjonalizacji wydatków, zwłaszcza w kapitałochłonnych dziedzinach życia takich jak: gospodarka komunalna, mieszkaniowa i oświata.

Głównymi dochodami budżetu gminy są dotacje, subwencje i dochody własne. Na dochody własne składają się wpływy z podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości, od środków transportowych, od czynności cywilno – prawnych, opłaty eksploatacyjne i skarbowe, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, wpływy z opłat za wodociągi, ścieki oraz opłaty za odpady.

Sytuacja finansowa gminy Filipów, przedstawiona w analizie ekonomicznej (pkt. 2.2.7.1. opracowania) pozwala na planowanie wydatków inwestycyjnych na poziomie co najmniej 10% dochodu gminy. Przyjęte założenia nie uwzględniają wzrostu budżetu na wydatki inwestycyjne wraz ze wzrostem wpływu środków pozyskanych z zewnątrz m.in. środków unijnych. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wynikają z potrzeb i możliwości określonych na podstawie prognozowania i istniejących zobowiązań.

Na terenie gminy obowiązują 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące łącznie teren ok. 523 ha, co stanowi ok 3,5 % ogólnej powierzchni Gminy Filipów:

01. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych: *Piecki, Jemieliste* w gminie Filipów: Uchwała Nr VI/1/45/07 Rady Gminy Filipów z dnia 16 sierpnia 2007r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 26 września 2007 roku Nr 211, poz. 2165) (406 ha)

01a. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych: ***Piecki, Jemieliste*** w gminie Filipów: Uchwała Nr III/12/10 Rady Gminy Filipów z dnia 30 grudnia 2010r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 28 stycznia 2010 r. poz. 381)

02. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi *Filipów Drugi* w gm. Filipów: Uchwała Nr XXVIII/183/09 Rady Gminy Filipów z dnia 30 grudnia 2009r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 29 stycznia 2010 r. poz. 207) oraz Uchwała nr III/11/10 Rady Gminy Filipów z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie sprostowania błędu pisarskiego w treści uchwały nr XXVIII/183/09 Rady Gminy Filipów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi *Filipów Drugi* w Gminie Filipów (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 25 stycznia 2011 r. Nr 22, poz. 316) (117 ha)

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu ***Stare Motule*** w Gminie Filipów: Uchwała Nr XXIII/160/13 Rady Gminy Filipów z dnia 03 lipca 2013r. (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 12 lipca 2013 r. poz. 2921) (79 ha) – stwierdzono nieważność wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku Sygn. Akt. II SA/Bk 1195/13 z dnia 17.04.2014 r.

<i>nr mpzp</i>	<i>pow. planu [ha]</i>	<i>Ilość działek - funkcja mieszkaniowa (tereny bez funkcji mieszkaniowej)</i>	<i>Pow. terenów</i>	<i>Ilość działek - funkcja mieszkaniowa w ramach terenów RM</i>	<i>Pow. terenów</i>
01, 01z	406	106 RM-70, MU-34, MNR-2, (URP-3, UCP-2, EW-6)	28,75	70 RM-70	22,49
02	117	209 MN-26, ML-154 MNU-10, MP-16 RM-13, (U-1, UT/US-9)	31,75 MN-3,63 ML-18,95 MNU-1,14 MP-4,86 RM-3,17 U-0,05 UT/US-7,06	13 RM-13	3,17
<i>łącznie</i>	523	315		83	

Rada Gminy Filipów podjęła Uchwałę Nr XV/104/2016 z dnia 15 listopada 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego **Garbas Pierwszy** w Gminie Filipów. Terenem objęto obszar o powierzchni ok. **61 ha**.

Rada Gminy Filipów podjęła Uchwałę Nr XXVII/204/2018 z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębów geodezyjnych **Mieruniszki, Garbas Pierwszy, Filipów, Agrażynówka, Smolenka, Piecki i Stare Motule** w Gminie Filipów. Terenem objęto obszar o powierzchni ok. **157 ha**.

W zawiązku z uchwaleniem ww. planów miejscowych szacuje się skutki finansowe (dochody i obciążenia) biorąc pod uwagę rodzaj skutków finansowych:

1. wpływy do budżetu gminy (dochody) z tytułu
 - opłaty planistycznej
 - wzrostu podatku od nieruchomości
 - podatku od czynności cywilnoprawnych
 - inne ujęte w prognozie skutków finansowych
2. Wydatki (koszty) z tytułu
 - wykup gruntów pod drogi gminne
 - budowa dróg gminnych
 - budowa infrastruktury technicznej
 - inne ujęte w prognozie skutków finansowych

Łączne zobowiązania gminy wynikające z założeń poczynionych na potrzeby opracowań planistycznych obecnie można oszacować na łączną kwotę wynoszącą ok. 0,5 mln złotych. Zgodnie z przyjętymi w sposób ostrożny założeniami kwot przeznaczanych na wydatki inwestycyjne w najbliższej perspektywie czasowej ustalone w studium inwestycje odpowiadają

możliwościom finansowym gminy.

Przedstawiana w prognozach skutków finansowych zaktualizowana wartość netto rozłożonego w czasie projektu inwestycyjnego stanowi różnicę pomiędzy przewidywanymi zdyskontowanymi efektami uzyskanymi w poszczególnych latach przedsięwzięcia, a zdyskontowanymi nakładami inwestycyjnymi.

W teorii wyceny nieruchomości zaktualizowana wartość netto może być zaakceptowana jedynie wtedy, gdy jest większa od zera. Przy ocenie skutków ekonomicznych uchwalenia planu kryterium to nie obowiązuje. Opracowane analizy finansowe na potrzeby planów miejscowych nie uwzględniają również możliwości sfinansowania części zadań gminy ze źródeł zewnętrznych. Opracowane analizy finansowe dotyczą dokumentów funkcjonujących w obrocie prawnym od wielu lat w związku z tym w znacznej części zostały one zrealizowane. Również część założeń inwestycyjnych obciążających gminę a wynikających z istniejących opracowań planistycznych z perspektywy lat uznaje się za nierealne do zrealizowania w związku z czym uchwały wymagają częściowych zmian, które uwzględnia niniejsze studium a koszty tych inwestycji zostały pominięte.

Decyzja o wprowadzeniu inwestycji do studium i o uchwaleniu planu jest podejmowana po uwzględnieniu również skutków społecznych, ekologicznych i przestrzennych.

2.2.7.4 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:

W ciągu ostatnich 12 lat liczba ludności zmniejszyła się średnio dla całej gminy o 5,69%, czyli o 272 osoby. W samym Filipowie ilość mieszkańców zmniejszyła się o 83 osoby stanowiła z końcem 2016 r. 2195 osób. Można zaobserwować szczególnie nasilony spadek w następujących miejscowościach: Garbas Drugi, Bitkowo, Supienie. W punkcie 2.2.5.2. wskazano liczbę ludności w poszczególnych obrębach geodezyjnych.

Do 2032 r. prognozuje się spadek stanu ludności do ok. 3949. Wg danych NSP2011 przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 3,4 a zauważalna jest ogólna tendencja do zmniejszania się tej liczby (w okresie ostatnich 40 lat o ok. 10%). Zakłada się, że w 2032 r. ilość gospodarstw wyniesie ok. 1161.

Współczynnik uśredniony powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkalnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi ok. 40 m². Na potrzeby szacowania przyjęto uśrednioną wielkość 45 m²/osobę. Przyjęto ostrożnie współczynnik zwiększający w wysokości 15% biorąc pod uwagę, że część nieruchomości nigdy nie trafi do obrotu gruntami lub do zabudowy.

Przyjęto: **maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w ilości 204361 m² powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej** (3949 x 45 m² x 1,15).

Chłonność obszarów w granicach jednostek osadniczych o określonych funkcjach przyjęto dla wszystkich wsi (z wyjątkiem wsi Filipów) na podstawie obowiązujących planów miejscowych, natomiast dla wsi Filipów na podstawie analizy istniejącego zagospodarowania terenu.

Dla oszacowania chłonności terenów na zabudowę wzięto pod uwagę następujące dane:

1. W granicach zwartej zabudowy wsi znajduje się ok. 231 ha gruntów, większości zabudowanych.
2. W granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajduje się obszar ok. 523 ha, na którym ustalono możliwość realizacji ok 315 budynków o funkcji mieszkaniowej.

3. Na terenie wsi gminnej tj. Filipowa zamieszkiwało na koniec 2016 r. 2195 osób, co stanowiło ok. 49% ludności gminy Filipów; zakłada się, że podobnie będzie w roku 2032, w którym ok. 45% ludności gminy Filipów zamieszkiwać będzie miejscowość gminną (wzięto pod uwagę obecnie zauważane tendencje zaobserwowane w stanach ludności poszczególnych miejscowości).

4. Na wskazanych w niniejszym studium terenach rozwoju znajduje się ok. 1580 ha gruntów, większości niezabudowanych.

Podstawową jednostką ustaloną dla zapotrzebowania na zabudowę jest budynek mieszkalny o powierzchni 144m². Przyjęto, że w 2032 r. ilość osób w gospodarstwie domowym wyniesie 3,2, co przy założeniu szacowania uśrednionej wielkości 45 m² powierzchni użytkowej w domu /osobę. Przyjęto, że powierzchnia zabudowy o funkcji usługowej i produkcyjnej wynosi i będzie się kształtować a wysokości 10% zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową.

Przyjęto: **maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługowa i produkcyjną w ilości 20436 m² powierzchni użytkowej (10% funkcji mieszkaniowej).**

Przyjęto następujące zapotrzebowanie na zabudowę w 2032 roku:

1. W granicach zwartej zabudowy wsi - znajduje się obszar ok. 231 ha, na którym ustalono możliwość realizacji ok. **16560 m²** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej.
2. W granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajduje się obszar ok. 523 ha, na którym ustalono możliwość realizacji ok. **45360 m²** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej.
3. Na terenie wsi gminnej tj. Filipowa zamieszkiwało na koniec 2016 r. 2195 osób w budynkach o powierzchni ok. **87840 m²** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej, przyjmując 40 m²/osobę; zakłada się, że podobnie będzie w roku 2032, w którym ok. 45% ludności gminy Filipów zamieszkiwać będzie miejscowość gminną (wzięto pod uwagę obecnie zauważane tendencje zaobserwowane w stanach ludności poszczególnych miejscowości).
4. W granicach wskazanych w niniejszym studium terenach rozwoju znajduje się ok. 1580 ha gruntów, większości niezabudowanych, na którym ustalono możliwość realizacji ok. **45504 m²** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej.
5. Zapotrzebowanie na budynki mieszkaniowe dla mieszkańców gminy (zakłada się, że w 2032 r. ilość gospodarstw wyniesie ok. 1161) zostało powiększone o 20% w związku z realizacją budynków mieszkaniowych jednorodzinnych pełniących faktycznie jedynie funkcji budynków rekreacji indywidualnej co daje w sumie 1393 budynki/lokale mieszkaniowe.

Dla potrzeb wyliczenia zapotrzebowania wzięto pod uwagę obowiązujące plany miejscowe:

Lp.	nr mpzp	ilość budynków	pow. [ha]	chłonność (budynek / ha)
1	01, 01z	106	406	0,26
2	2	209	117	1,79
4	łącznie	315	523	0,60

Przyjęto też założenia i wyliczenia dotyczące chłonności terenów (dla funkcji mieszkaniowej):

Lp.	Powierzchnia użytkowa	pow. [ha]	obszary / tereny	chłonność (budynek / ha)	Ilość gospodarstw
1	16560	231	zwarta zabudowa wsi	0,5	116
2	45504	1580	obszary rozwojowe	0,2	316
3	45360	523	obowiązujące mpzp	0,60	315
4	87840	90	Filipów	6,8	610
	195264	2424	(Łącznie)	średnio 0,56	1357

1) na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, ustala się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]
Maksymalne zapotrzebowanie	204361	20436

2) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

Rodzaj zabudowy	mieszkaniowa [m ²]	usługowa i produkcyjna [m ²]
Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	87840	8784

3) ustala się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, która wynosi odpowiednio:

<i>Rodzaj zabudowy</i>	<i>mieszkaniowa [m²]</i>	<i>usługowa i produkcyjna [m²]</i>
<i>Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych</i>	107424	10742

ANALIZA PORÓWNAWCZA

<i>Rodzaj zabudowy</i>	<i>mieszkaniowa [m²]</i>	<i>usługowa i produkcyjna [m²]</i>
<i>Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę</i>	204361	20436
<i>Chłonność obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej</i>	87840	8784
<i>Chłonność pozostałych obszarów wyznaczonych w planach miejscowych</i>	107424	10742
<i>Suma powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy</i>	195264	19526
<i>Różnica</i>	9097	909

Ustalono, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, w związku z tym istnieje możliwość uzupełnienia bilansu terenów pod zabudowę o tereny poza obszarami, o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, oraz wyznaczania zabudowy we wskazanych obszarach zwartej zabudowy i obszarach rozwojowych w większej ilości niż zakładane na potrzeby bilansu. Dopuszczone uzupełnienie dotyczy maksymalnie ilości wynikającej z bilansu powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Z powyższego zestawienia wynika potrzeba rezerwowania w Studium dodatkowych terenów pod zabudowę mieszkaniową (choć w niewielkim stopniu) oraz pod zabudowę usługową.

Rezerwa terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową winna być zaspokojona w granicach terenów zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości, uzupełniona o nowe tereny głównie na bazie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w miejscowych planach będących w trakcie opracowania oraz

planowanych w przyszłości do opracowania.

Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę usługową może nie być uzależnione od lokalnego zapotrzebowania i może dynamicznie rosnąć. W związku z możliwym rozwojem terenów zakładów produkcyjnych i przemysłowych, konieczne jest rezerwowanie nowych terenów z przeznaczeniem na te cele. Predysponowane są w tym względzie tereny położone poza obszarami struktur osadniczych i w powiązaniu z drogą wojewódzką na bazie np. istniejących dróg powiatowych i gminnych i węzłów komunikacyjnych z drogą wojewódzką.

2.2.7.5 2.2.7.4. Działalność gospodarcza

Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor prywatny. Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku na koniec grudnia 2016 r. 2004 r. na terenie Gminy Filipów funkcjonowało 177 483 podmioty gospodarki narodowej oraz *wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosił 318/10tys. ludności*, zaliczane do sektora prywatnego, 874 gospodarstwa rolne.

Biorąc pod uwagę działalność w rolnictwie (874 gospodarstwa indywidualne + 12 podmiotów działających w rolnictwie poza indywidualnymi gospodarstwami) i poza rolnictwem otrzymujemy następującą strukturę gospodarczą gminy dla 2004 r.:

- działalność rolnicza – 896 podmiotów tj. 84,0 proc.;

- działalność pozarolnicza – 171 podmiotów tj. 16,0 proc.;

Wyraźnie na podstawie powyższego uwidacznia się rolnicza „monokultura” gospodarcza gminy, aczkolwiek pozarolnicze dziedziny gospodarki wykazywały się w ostatnim okresie dynamicznym wzrostem i to w dość zróżnicowanym przekroju branżowym.

Najwięcej podmiotów (35,0 proc.) w 2004 r. zajmowało się w gminie Filipów handlem i naprawami. Zwraca uwagę dynamiczny w okresie 2000-2004 wzrost liczby podmiotów w zakresie tzw. „pozostałej działalności”. Świadczy to o zwiększającym się różnicowaniu się i różnorodności rynku usług zarówno rynkowych jak i nierynkowych. Niepokój może wzbudzić spadek liczby podmiotów w branży hotele i restauracje – w kontekście planowanego rozwoju ruchu turystycznego.

Udział podmiotów gminy w ogólnej liczbie podmiotów woj. podlaskiego był znikomy (0,2 proc., tj. 2 – krotnie mniej niż proporcjonalnie do liczby ludności), w stosunku do powiatu również było to w skali mniejszej niż udział w liczbie ludności (11,3 % podmiotów powiatu przy 12,8 % ludności). W powyższym, jak również w faktach: w gminie 1 podmiot przypadał na 25 osób, gdy w województwie na 13 i w powiecie na 22 osoby, na 1 km² przypadał w gminie 1,2 podmiotu, przy 4,5 podmiotach w województwie, można by upatrywać rezerw w dziedzinie tworzenia nowych podmiotów, w tym zwłaszcza w szeroko pojętej obsłudze ruchu turystycznego, dotychczas nie wykorzystanych.

Podmioty w gminie Filipów na tle powiatu suwalskiego i województwa podlaskiego przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 23 Podmioty gospodarki narodowej (bez rolników indywidualnych)

Stan w dniu 31.XII

Dane statystyczne w publikacjach Urzędu Statystycznego w Białymstoku nie dają pełnego obrazu zatrudnienia w gminie, ponieważ dotyczą one podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, nie są zatem uwzględnieni pracujący w mniejszych jednostkach, które na terenie gminy przeważają. Dane te mogą być jednak wykorzystane do śledzenia dynamiki zatrudnienia. Zamieszczony rys. przedstawia to zjawisko.

Rys. 7. Pracujący w gminie Filipów w okresie 2000—2004 Stan w dniu 31 XII

Do usług rynkowych zaliczono: handel i naprawy, hotele i restauracje, transport, pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości i firm, pozostała działalność usługowa. Do usług nierynkowych: administracja publiczna i obrona narodowa, edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna.

Z przedstawionego wykresu wynika wyraźny trend spadkowy na rynku pracy w gminie Filipów. Zarówno ogólny stan pracujących (w zakładach o liczbie pracujących powyżej 9) jak i w branży przemysłowej oraz sferze usług rynkowych był niższy w 2004 r. w porównaniu z 2000 r. ogółem o 11,9 %, w zakresie usług nierynkowych o 8,1% i w przemyśle o 20,6 %. Widać też wyraźną dominację sfery usług nierynkowych, finansowanych z budżetu gminy lub Państwa, która stanowiła w 2004 r. 53,3 % wszystkich pracujących poza gospodarstwami rolnymi. Drugą co do wielkości dziedziną gospodarki, poza rolnictwem, jest przemysł, dzięki Spółdzielni Mleczarskiej „Rospuda”, która, pod warunkiem dalszego rozwoju i modernizacji, może stanowić podstawę do dalszego rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego gminy Filipów.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 liczba pracujących w gminie wyniosła 1473 osoby, z czego 35,6 proc. to pracownicy najemni, 4,3 proc. Pracujący na rachunek własny poza rolnictwem i 60,1 proc. pracujący w swoich gospodarstwach rolnych. Podział zatem gospodarki gminy na część pozarolniczą i rolniczą jest nieco inny aniżeli przedstawiona wcześniej struktura podmiotów gospodarczych, tj. udział rolnictwa jest wyraźnie mniejszy, część pozarolnicza wyraźnie większa, niemniej jednak i te dane wskazują na dominującą w gminie udział indywidualnych gospodarstw rolnych.

Z punktu widzenia analizy rynku pracy, ludność w wieku 15 lat i więcej można podzielić — zgodnie z międzynarodowymi standardami — na trzy podstawowe kategorie: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Pracujący i bezrobotni tworzą razem kategorię aktywnych zawodowo. Wymienione trzy grupy ludności możliwe są do wyodrębnienia począwszy od 1990 r. Dla lat wcześniejszych nie notowano w Polsce zjawiska bezrobocia. W związku z tym, przed 1990 r. wyróżniano tylko dwie kategorie ludności: czynnych i biernych zawodowo.

Analizując zmiany na rynku pracy należy mieć na uwadze występujące w kolejnych spisach różnice metodyczne w zaliczaniu zbiorowości do rozważanych kategorii ludności.

Jak zmieniała się struktura ludności gminy Filipów względem aktywności i bierności zawodowej prezentuje poniższa tabela.

Tab. 24 Ludność czynna i bierna zawodowo w gminie Filipów

Szczególnej wymowy nabiera ostatnia z zaprezentowanych liczb, mówiąca w jak dużej skali w okresie między 1988 a 2002 r. nastąpił wzrost obciążenia aktywnych zawodowo ludźmi

zawodowo biernymi. Wyraźne jest także istotne zmniejszenie populacji stanowiącej realne zasoby pracy z 52,8 % w 1988 r. do 29,0 % w 2002 r. Jednocześnie nastąpił wzrost liczby osób biernych zawodowo o 23,8 proc. Tak duży przyrost świadczy o nasileniu dezaktywacji zawodowej ludności w badanym okresie. Dalszej analizie poddane będą wyniki spisu dotyczące pracujących i bezrobotnych w wieku 15 lat i więcej. (tabela).

Tab. 25. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej *Wybrane dane o rynku pracy w 2016 r.*

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY ^a W 2016 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^b	3400	222
Bezrobotni zarejestrowani	844	155
w tym kobiety w %	50,6	44,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	3,8	5,7
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	4,3	5,8

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku za 2016 r.

Wśród ludności gminy w wieku 15 lat i więcej proporcja aktywnych zawodowo do biernych przedstawiała się następująco:

- 55,2 % aktywni zawodowo,
- 44,8 % bierni zawodowo.

Spośród aktywnych zawodowo 21,1 % stanowili bezrobotni, 78,9 % pracujący, a ujmując inaczej, spośród mieszkańców gminy w wieku powyżej 15 lat 42,5 % pracowało, pozostałe 57,5 % to bezrobotni, emeryci, renciści, uczniowie, studenci itp. osoby z różnych powodów niepodjęjące pracy. Współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopa bezrobocia kształtowały się w gminie na mniej korzystnym poziomie niż w powiecie suwalskim oraz w porównaniu z województwem podlaskim, co obrazuje rysunek.

Rys. 7. Wskaźniki aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia w 2002 r.

Szczególnie stopa bezrobocia na poziomie 21,1 %, najwyższym spośród gmin pow. suwalskiego obrazuje skalę problemów społeczno-gospodarczych, z jakimi musi zmierzyć się społeczeństwo i władze gminy Filipów

W dniu 31.XII. 2004 r. było zarejestrowanych 417 osób bezrobotnych, a więc o 23 więcej niż wykazano w spisie powszechnym. Jest to odzwierciedleniem utrwalania się niekorzystnej tendencji do wzrostu bezrobocia.

Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

W badaniach naukowych stwierdzono, że grupami podlegającymi zjawiskom marginalizacji są:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby w wieku podeszłym (65 lat i więcej),

- długotrwale bezrobotni,
- osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- osoby o niskim statusie ekonomicznym.

Wszystkie wymienione grupy osób są reprezentowane w gminie Filipów stosunkowo licznie (według danych Narodowego Spisu Powszechnego 2002):

- 903 osoby niepełnosprawne, co stanowi 19,8 % ogółu ludności gminy,
 - długotrwale bezrobotni, pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią ponad 50% populacji bezrobotnych w gminie,
 - 82,8 % zarejestrowanych bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku, a w konsekwencji żyje w sferze ubóstwa, nie mając stałego źródła utrzymania,
 - liczba osób w wieku powyżej 64 lat wynosiła 692, tj. 15,2 % ludności gminy,
 - 56,9 % osób w wieku powyżej 12 lat legitymowało się tylko wykształceniem podstawowym lub nie miało ukończonej żadnej szkoły,
 - do grupy o niskim statusie ekonomicznym należałoby zaliczyć również 603 gospodarstwa rolne o stosunkowo niedużej powierzchni użytków rolnych – do 10 ha.
- Przemiany agrarne spowodują odchodzenie z tych gospodarstw i stworzą problem zagospodarowania powstałej w ten sposób nadwyżki siły roboczej.

2.2.7.6 **Możliwości rozwoju sektorów gospodarczych.**

• Przemysł

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- Oparcie przetwórstwa przemysłowego na miejscowych surowcach, głównie rolnych i leśnych.
- Możliwości rozwoju i modernizacji przetwórstwa mleczarskiego na bazie Spółdzielni Mleczarskiej w Filipowie oraz specjalizacji rolnictwa w hodowli bydła mlecznego
- Możliwości zbytu produkcji dla konsumentów w ruchu turystycznym oraz w eksporcie na rynek Unii Europejskiej i na rynki wschodnie.
- Istnienie rezerw siły roboczej.

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju

- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna.
- Niewystarczające przygotowanie zawodowe kadr do organizacji przedsięwzięć przemysłowych.
- Niedostatek własnych środków finansowych na inwestycje przemysłowe.
- Nie ma możliwości rozwoju gałęzi przemysłu, które mogłyby spowodować zagrożenie dla środowiska, może natomiast - pod określonymi warunkami - być rozwijana działalność gospodarcza nieuciążliwa z punktu widzenia zachowania w czystości powietrza, wód, gleb i roślinności.

• Gospodarka rolna

Gmina posiada stosunkowo korzystne warunki rozwoju gospodarki rolnej pod względem bonitacji i przydatności rolniczej gleb – 59,4 % stanowią gleby kl. III i IV. Niezbyt natomiast sprzyjają rolnictwu: klimat, zróżnicowana rzeźba terenu i warunki wodne. Takie warunki naturalne zmniejszają produktywność i ograniczają wielkość dochodów rolników.

Dalsza racjonalizacja gospodarki rolnej wymaga:

- Dostosowania kierunków intensywności produkcji rolniczej do specyfiki rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wymogów ochronnych systemu przyrodniczego.
- Ograniczania przeznaczania na cele nierolnicze gruntów wartościowych dla produkcji rolniczej.
- Zapewnienia terenów do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich warunkujących restrukturyzację i modernizację gospodarki rolnej wsi.
- Poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez regulację stosunków wodnych użytków rolnych i rekultywację zdegradowanych użytków zielonych,
- Systematycznego eliminowania chemicznych środków ochrony roślin, zwłaszcza na obszarach chronionego krajobrazu,
- Podnoszenia poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków życia ludności poprzez poprawę wyposażenia wsi w urządzenia infrastruktury technicznej
- Tworzenia warunków do rozwoju rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, zielarstwa głównie na obszarach chronionych i powiązanie tej produkcji z agroturystyką,
- Tworzenia warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi poprzez wspieranie inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy na rzecz rolnictwa i turystyki

• **Gospodarka leśna**

Gmina Filipów należy do najmniej zalesionych obszarów w obrębie powiatu suwalskiego i są to głównie lasy prywatnych właścicieli. Lasy, tereny zadrzewione i zakrzaczone zajmują ok. ~~1387~~ 4488 ha, co stanowi 9,2 9,9% powierzchni gminy. Niska lesistość i duże rozdrobnienie ograniczają możliwości produkcyjne lasów. Istotnymi uwarunkowaniami na terenie gminy Filipów w zakresie gospodarki leśnej są:

- utrzymanie funkcji ekologicznej lasów zapewniających stabilizację warunków wodnych, kształtowanie klimatu lokalnego, tworzenia warunków do zachowania potencjału biologicznego ekosystemów;
- prowadzenie zalesień gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa w celu zwiększenia lesistości gminy i tworzenia dodatkowych źródeł dochodów dla ludności;
- niedokonywanie zmian przeznaczenia gruntów zalesionych na cele nieleśne poza wyjątkowymi przypadkami.

• **Turystyka i wypoczynek**

Czynniki sprzyjające rozwojowi turystyki w gminie Filipów to głównie atrakcyjne środowisko przyrodniczo - geograficzne, środowisko kulturowe oraz położenie gminy.

Dodatkowo rozwojowi turystyki może sprzyjać rezerwa siły roboczej, która może znaleźć zatrudnienie w obsłudze ruchu turystycznego.

Czynniki i bariery ograniczające możliwości rozwoju turystyki to:

- brak bazy turystyczno-wypoczynkowej,
- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa,
- zła jakość dróg i brak zagospodarowania turystycznego w ich otoczeniu,
- brak środków finansowych na turystykę,
- niedostateczny rozwój agroturystyki,
- brak wykwalifikowanych kadr w zakresie obsługi ruchu turystycznego

2.2.8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Wg danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach stan władania gruntów w gminie Filipów ulega zmianom i na dzień 01.01.2006 r. przedstawia się następująco:

1. Grunty Skarbu Państwa 2619 ha - 17,4 % pow. gminy
W tym: grunty PGL 224 ha
2. Grunty SP w uw. 2 ha
3. Grunty gminy 227 ha - 1,5 % pow. gminy
4. Grunty osób fizycznych 11966 ha - 79,3% pow. gminy
5. Grunty kościołów 28 ha - 0,2 % pow. gminy
6. Grunty pozostałych użytkowników 239 ha - 1,6% pow. gminy

Z analizy struktury własności wynika, że na obszarze gminy występuje kilka form władania. Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa stanowią 15,4 % pow. gminy i 9,3 % pow. użytkowników rolnych, są to głównie grunty pozostałe po byłych gospodarstwach państwowych.

Natomiast dominującą pozycję w strukturze własności zajmują gospodarstwa indywidualne skupiając 79,3 % gruntów i 89,5 % użytkowników rolnych gminy. Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych jest mało korzystna, ponieważ gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha stanowią tylko 29,5 % ogólnej liczby gospodarstw i jest to znacznie mniejszy udział w stosunku do powiatu suwalskiego. Rozdrobniona struktura obszarowa rzutuje na kierunki produkcji rolnej i wpływa na poziom życia mieszkańców wsi. Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych wg danych NSP 2002r. przedstawia się następująco:

Tab. 26. Struktura obszarowa gospodarstw gminy na tle powiatu i województwa

	Liczba gospodarstw	% gosp. do 1 ha	% gosp. 1-5 ha	% gosp. 5-10 ha	% gosp. 10-15 ha	% gosp. powyżej 15ha
Województwo Podlaskie	120055	16,8	26,7	20,4	15,9	20,2
Powiat Suwalski	5 874	14,2	14,6	14,4	18,7	38,1
Gmina Filipów	873	26,0	17,9	12,6	14,0	29,5

Źródło: NSP – 2002 r.

Kierunki produkcji rolnej ukształtowały się pod wpływem warunków naturalnych i czynników ekonomicznych. Mało korzystne warunki agroklimatyczne i brak stabilnego rynku zbytu wpływają na wielokierunkowość produkcji. Produkcja roślinna nie w pełni wykorzystuje potencjalne możliwości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ponieważ zabezpiecza głównie potrzeby produkcji zwierzęcej. Rośliny przemysłowe mają niewielki udział. Strukturę zasiewów w na obszarze gminy i powiatu przedstawia tabela:

~~Tab. 26. Struktura zasiewów~~

~~Źródło: NSP – 2002 r.~~

Produkcja roślinna ukierunkowana jest głównie na potrzeby własne gospodarstw. Największy udział stanowią rośliny zbożowe, a wśród nich dominuje pszenżyto, a na drugim miejscu znajduje się jęczmień, głównie z przeznaczeniem na pasze w gospodarstwach. Produkcja

zwierzęca jest dwukierunkowa. Hodowla bydła w wielu gospodarstwach uzupełniana jest trzodą chlewną i prowadzona jest w 50,1% ogólnej liczby gospodarstw, a głównym kierunkiem produkcji jest bydło mleczne. Największe zainteresowanie hodowlą bydła jest wśród rolników wsi Czarne, Supienie, Huta, Mieruniszki, Filipów-~~II~~ *Drugi*, Jemieliste, Zusno. Natomiast trzodą chlewną zajmuje się 49,5% gospodarstw rolnych. Największe fermy trzody chlewnej znajdują się we wsi Jemieliste i Piecki. Konie znajdują się w 16,9 % ogólnej liczby gospodarstw i jest ich zaledwie 345 szt. Nie stanowią one kierunku produkcji, lecz najczęściej jako dodatkowe zainteresowanie rolnika.

Na obszarze gminy drób występuje tylko w celu zaspokojenia własnych potrzeb w zakresie jaj i mięsa drobiowego.

~~Obsadę zwierząt na 100 ha UR w gospodarstwach gminy na tle powiatu i województwa przedstawia tabela.~~

~~Tab. 27. Obsada zwierząt w szt/100 ha UR~~

~~Źródło: NSP – 2002 r.~~

Z danych statystycznych wynika, że 65,3% ogólnej liczby gospodarstw zajmuje się wyłącznie działalnością rolniczą, natomiast 12,1% gospodarstw prowadzi działalność dwukierunkową, rolniczą i pozarolniczą.

Gospodarstwa rolników indywidualnych tej gminy mają duże potrzeby inwestycyjne. W 2002 roku tylko 51,3 % gospodarstw posiadało ciągniki rolnicze. Niewiele gospodarstw posiada kombajny zbożowe, agregaty uprawowe i inny niezbędny sprzęt do prac gospodarskich. W ciągu ostatniego roku, prawie połowa gospodarstw nie ponosiła nakładów na zakup nawozów i środków ochrony roślin, a tylko niewielu rolników zainwestowało w zwiększenie stada podstawowego i odnowę materiału genetycznego.

2.2.8.1 Leśnictwo

Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia zajmują ogółem na terenie gminy ~~1387~~ 4488 ha i nie stanowią zwartych kompleksów leśnych, a głównie rozdrobnione enklawy. Stan własności wg. danych Starostwa Powiatowego w Suwałkach na dzień 01.01.2006 r. przedstawia tabela:

Tab. 28. Stan i struktura własności gruntów leśnych

	Lasy [ha]	Grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	% ogólnej pow. leśnej
Grunty w zarządzie PGL LP	198	1	199	13,4%
Grunty Własności Rolnej Skarbu Państwa	65	27	92	6,2%
Grunty osób fizycznych	1068	103	1171	78,7%
Pozostali właściciele	21	5	26	1,7%
	1352	136	1488	100%

Gospodarka Leśna w Lasach Skarbu Państwa prowadzona przez Nadleśnictwo Olecko w oparciu o Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego sporządzany na okres 10 lat.

Plan określa zadania gospodarcze w zakresie pozyskiwania surowca drzewnego, zabiegi pielęgnacyjne i zagadnienia inwestycyjne.

Gospodarkę leśną w lasach nie będących własnością Skarbu Państwa nadzoruje Starostwo

Powiatowe w Suwałkach w oparciu o uproszczone plan urządzenia lasów.

Największe kompleksy lasów prywatnych właścicieli występują w obrębie miejscowości Motule Nowe i Supienie –Wólka.

Las stanowi również bazę surowcową dla wielu użytków ubocznych. Głównym produktem użytkowania ubocznego nadleśnictwa są choinki świerkowe pozyskiwane z plantacji oraz podczas cięć pielęgnacyjnych na potrzeby lokalne. Lasy stanowią również bazę surowcową runa leśnego.

Ważnym elementem gospodarki leśnej jest gospodarka łowiecka, której funkcjonowanie wynika między innymi z potrzeb zachowania trwałości ekosystemów leśnych. Gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich, które dzierżawią koła łowieckie PZŁ. W celu zmniejszenia szkód w uprawach i młodnikach podejmuje się działania wpływające na poprawę naturalnych warunków żerowych zwierząt poprzez utrzymywanie odpowiedniej ilości poletek łowieckich, głównie na gruntach nieleśnych niższych klas jakości.

2.2.9 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Ochrona przyrody i środowiska jest częścią polityki ekologicznej państwa, jest obowiązkiem każdego obywatela, organów państwowych oraz samorządu terytorialnego, a także jednostek organizacyjnych oraz osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność wpływającą na przyrodę. Popularyzowanie ochrony przyrody i środowiska jest obowiązkiem wyżej wymienionych jednostek.

2.2.9.1 Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z Uchwałą Nr XII/90/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/471/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2118, z 2018 r. poz. 2909), Uchwałą Nr XII/88/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/468/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2116, z 2018 r. poz. 2906), Uchwałą Nr XII/87/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Błędzianki” ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr L/472/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r. poz. 2115 z 2018 r. poz. 2910) na wskazanych obszarach zakazuje się:

Ust. 1.

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;*
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli*

- nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 - 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
 - 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
 - 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
 - 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
 - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Ust. 1a. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 nie dotyczy:

- 1) tworzących zadrzewienia śródpolne:
 - a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,
 - b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:
 - 80 cm - w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,
 - 65 cm - w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz płatanu klonolistnego,
 - 50 cm - w przypadku pozostałych gatunków drzew,
- których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;
- 2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rosną szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów).

Ust. 2. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

- 1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 651 z późn. zm.).

Ust. 3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:

- 1) części Obszaru, dla których w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;*
- 2) obszarów i terenów przewidzianych pod zabudowę w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, na których dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem możliwości wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków, z wyłączeniem obiektów małej architektury, na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073);*
- 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;*
- 4) obiektów budowlanych na terenach ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych niezbędnych do ich funkcjonowania;*
- 5) odbudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania istniejącej linii zabudowy na działce do brzegów wód, a także nie zwiększania istniejącej powierzchni budynku:
 - a) o nie więcej niż 10m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,*
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;**
- 6) terenów wokół sztucznych zbiorników wodnych, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 7 lit. b, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;*
- 7) obiektów małej architektury w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 z późn. zm.), bez możliwości ich rozbudowy i zmiany użytkowania.*

W przypadku zmian w przepisach ustanawiających obszary chronionego krajobrazu, w zakresie czynności podejmowanych przez organy gminy stosowane mają być zawsze przepisy obowiązujące w dacie podejmowanych czynności.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. Nr 16/05 „Dolina Błędzianki”, 17/05 „Dolina Respudy” i 20/05 „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” (Dz. U. Nr 54 z dnia 8 marca 2005r i Nr 62/05 z dnia 21 lipca 2005r) znaczna część gminy została objęta Obszarem Chronionego Krajobrazu, w którym wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;*
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania remontów lub naprawy urządzeń*

wodnych;

~~3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;~~

~~4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;~~

~~5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;~~

~~6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych;~~

~~7) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.~~

~~Zakazy określone w ust. 1 pkt 3 i 4 nie dotyczą części Obszaru, na których położone są złoża kopalin:~~

~~1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;~~

~~2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;~~

~~3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r..~~

~~Zakaz określony w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy części obszaru, stanowiących:~~

~~1) tereny, dla których obowiązują plany zagospodarowania przestrzennego;~~

~~2) tereny, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r., które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003r.;~~

~~3) tereny ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych.~~

2.2.9.2 Użytki ekologiczne

Rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego Nr 18/96 (Dz. U. Nr 36) uznano jako użytki ekologiczne jeziora: Rospuda, Białe i Garbaś, objęte programem reintrodukcji rzadkich gatunków ryb.

2.2.9.3 Obszary Natura 2000 Strefy ciszy

Rozporządzeniem Wojewody Suwalskiego Nr 8/91 Nr 116/92 następujące jeziora objęto strefą ciszy: Białe, Czarne, Garbaś, Mieruńskie Wielkie, Kamienne i Rospuda.

Działania ochronne w ramach obszarów „Natura 2000” to stosowanie się do działań ochronnych wskazanych w planach zadań ochronnych do planów ochrony dla poszczególnych obszarów Natura 2000.

Na terenie gminy Filipów występuje obszar Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022

zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022 z późniejszymi zmianami oraz Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

Zgodnie z art. 33. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

2.2.9.4 Strefy ochronne ujęć wód podziemnych

Strefy ochronne ujęć wód podziemnych, w miejscowościach: Filipów, Stare Motule, Czarne, Garbas # *Drugi* i Mieruniszki.

2.2.9.5 Tereny przylegające do wód

Zapewnienie swobodnego dostępu do *publicznych śródlądowych wód powierzchniowych* wód publicznych poprzez zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5m od linii brzegu, a także zakazywania i uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar (art. 232 27-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. 18 lipca 2004r Prawo wodne).

2.2.9.6 Lasy ochronne

Lasy ochronne którymi są lasy wodochronne i glebochronne oraz lasy cenne pod względem przyrodniczym. Podstawowy kierunek zagospodarowania tych obszarów to - ochrona kompleksów leśnych wyodrębnionych w planie urządzania Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Olecko jako lasy ochronne: wodochronne, glebochronne, ostoje zwierzyny, cenne pod względem przyrodniczym. *Na rysunku studium wyróżniono lasy ochronne. (Źródło danych: BDL 25.07.2017 r.)*

2.2.9.7 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odnoszące się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie; Wprowadzenie wyżej wymienionych form ochrony następuje w drodze rozporządzenia Wojewody.

Tab. 28. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy

L.p.	Opis przedmiotu ochrony (wysokość, obwód, wiek)	lokalizacja	Rok powołania
1.	Głaz narzutowy	Garbas ok. 3,5 km od Filipowa	1953
2.	Głaz narzutowy	Filipów II <i>Drugi</i> ok. 70 km od jez. Kamienne	1953
3.	Głaz narzutowy	Filipów II <i>Drugi</i> ok. 3,5 km od Filipowa	1953
4.	Głaz narzutowy	Smolenka	1969
5.	Klon zwyczajny	Piecki	1998
6.	Lipa drobnolistna	Piecki	1998
7.	Dąb szypułkowy	Filipów	2004

2.2.10 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy nie występują obszary stanowiące zagrożenia geologiczne *istnieją niewielkie obszary osuwania się mas ziemnych (osuwiska), które znajdują się w obrębach geodezyjnych Supienie, Wólka i Czostków.*

Osuwiska na terenie gminy Filipów

Lp.	Numer ewidencyjny	gmina	obręb geodezyjny
1.	<i>N-34-70-A-c/1</i>	<i>Filipów</i>	<i>Supienie</i>
2.	<i>N-34-71-A-c/2</i>	<i>Filipów</i>	<i>Supienie</i>
3.	<i>N-34-71-A-c/3</i>	<i>Filipów</i>	<i>Wólka</i>
4.	<i>N-34-71-A-d/1</i>	<i>Filipów</i>	<i>Wólka</i>
5.	<i>N-34-71-A-c/4</i>	<i>Filipów</i>	<i>Czostków</i>
6.	<i>N-34-71-A-c/5</i>	<i>Filipów</i>	<i>Czostków</i>

Źródło: dane o osuwiska na terenie powiatu suwalskiego <http://www.powiat.suwalski.pl>

Lokalizację zaewidencjonowanych obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych wskazano na rysunkach studium.

2.2.11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

W myśl ustawy z dnia *9 czerwca 2011 r.* ~~4 lutego 1994 r.~~ Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami) obszary i tereny górnicze wyznacza się dla każdej kopaliny, chociażby złoża różnych kopalin występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.

Podstawą wyznaczenia obszaru geologicznego jest dokumentacja geologiczna i projekt zagospodarowania złoża

Gmina Filipów to obszar występowania piasków i glin zwałowych, jako surowiec budowlany eksploatowane są piaski i żwiry, głównie do budowy dróg oraz na potrzeby lokalne.

Na terenie gminy wydobywane *było i* jest kruszywo naturalne głównie z czterech udokumentowanych złóż:

Tab. 29. Wykaz udokumentowanych złóż na terenie gminy

L.p.	Nazwa złóż	Kopalina główna	Stan zagospodarowania	Pow. złoża w ha	Przedsiębiorca górniczy
1.	Filipów	Kruszywo naturalne	eksploatowane	1,55	Urząd Gminy - Filipów
2.	Garbas	kruszywo naturalne	eksploatowane	1,62	Urząd Gminy - Filipów
3.	Wólka	kruszywo naturalne	eksploatowane	0,99	Urząd Gminy - Filipów
4.	Zusno	kruszywo naturalne	eksploatowane	0,54	Urząd Gminy - Filipów

Wg „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce stan na dzień 31 XII 2017 r.” eksploatowane było jedynie złożo Zusno II (koncesja na wydobycie została udzielona decyzją Starosty suwalskiego z dnia 29 maj 2009 r. znak OŚR.Ilg-7512-10/09).

Na terenie gminy mogą znajdować się również niewielkie ilości czynnych i porzuconych nie rejestrowanych wyrobisk, które należałoby uporządkować.

2.2.11.1 Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji

• Komunikacja drogowa

Na terenie gminy Filipów wyróżniamy następujące drogi publiczne:

- droga wojewódzka Nr 652
- drogi powiatowe
- drogi gminne

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Filipów wynosi ~~154,693~~ 200,574 km, w tym:

- droga wojewódzka Nr 652 - 19,744 km;
- drogi powiatowe – ~~75,23~~ 81,295 km (w tym o nawierzchni gruntowej nieulepszonej 14,715 km, co stanowi 18 % długości tych dróg, o nawierzchni żwirowej 13,090 km, co stanowi 16 % ogólnej długości, nawierzchni brukowcowej i tłuczniowej 22,185 km – 27 % ogólnej ich długości i o nawierzchni bitumicznej zaledwie 31,295 km – tj. blisko 39 % ogólnej długości tych dróg)
- drogi gminne ~~81,700~~ 105,6 km (w tym ~~3,800~~ 15,273 km dróg nawierzchni utwardzonej - bitumicznej, co stanowi ~~0,5~~ 6,9 %

Jako uzupełnienie sieci dróg gminnych stanowią drogi wewnętrzne.

Droga wojewódzka

Przez teren gminy Filipów przebiega jedna droga wojewódzka nr 652 o ważnym znaczeniu regionalnym. Jej długość na terenie gminy wynosi 19,744 km Podstawowe parametry techniczne w/w drogi oraz jej przebieg przedstawia tabela nr. 29

Tab. 29. Droga wojewódzka Nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki na terenie gminy Filipów

Nr drogi	Długość drogi na terenie gminy	Szer. jezdni [m]	Szerokość pasa drogowego	Rodzaj nawierzchni	Nośność nawierzchni
652	19,744 km	Od 5,0 m do 8,0 m	22,0 – 41,0	bitumiczna	Brak danych

Dane: PZDW Rejon Dróg Wojewódzkich w Suwałkach

Droga ta w planie jest zgodna z IV klasą techniczną. Jeżeli chodzi o stan nawierzchni, to jest ona w dość dobrym stanie – jest to wynikiem stosunkowo niewielkiego natężenia ruchu pojazdów zwłaszcza ciężarowych (wg danych z 2000 r. natężenie pojazdów na przedmiotowej drodze wynosi 602 pojazdy/dobę). Natomiast niezadowalająco przedstawiają się parametry geometryczne drogi. Brak stałej szerokości, nienormalne promienie łuków poziomych i pionowych nie tylko znacznie obniżają komfort jazdy, ale przede wszystkim zdecydowanie obniżają bezpieczeństwo jazdy. Wiele do życzenia pozostawia stan poboczy (zaniżenie rzędnych, ubytki, porastające drzewa) oraz przydrożnych rowów odwadniających (porośnięte miejscami krzewami, zanieczyszczone dna).

Na wojewódzkiej Nr 652 na terenie gminy Filipów występuje dość znaczna ilość obiektów inżynierskich - podstawowe parametry przedstawione są w tabeli Nr 30 i Nr 31. W wielu przypadkach przepusty posiadają nie w pełni drożne światło oraz zniszczone konstrukcje rur żelbetowych i ścianek czołowych. Jednak dokładna ocena oraz zakwalifikowanie ich do ewentualnego remontu

PZDW przystąpił do planowania i realizowania inwestycji pn. „Budowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 652 wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi i niezbędną infrastrukturą techniczną na odcinku granica województwa – Suwałki wraz z obejściem m. Filipów”. Ustalony został ostateczny przebieg obwodnicy Filipowa, którego trasa ustalona została około 350 metrów za cmentarzem rzymsko-katolickim i ominię wieś Filipów od strony wschodniej. W ramach inwestycji wykonane zostaną również zjazdy, ciągi pieszo-rowerowe oraz zatoki autobusowe. Trasę planowanego docelowego przebiegu drogi wojewódzkiej wskazano na rysunkach studium.

Tab. 30. Obiekty inżynierskie na drodze nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki na terenie gminy Filipów

PRZEPUSTY	MOSTY
26 szt przepustów z rur żelbetowych o średnicy od 60 cm do 100 cm	1. Most nad rzeką Rospudą w miejscowości Filipów (rozpiętość przęsła 10,80 m) Nośność do 30 T 2. Most nad rzeką Zuśnianką w miejscowości Motule (rozpiętość przęsła 11,40 m) Nośność do 30 T

Dane: PZDW Rejon Dróg Wojewódzkich w Suwałkach

Drogi powiatowe

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Filipów wynosi 75,23 km.

Podstawowe parametry w/w dróg przedstawione są w tabeli Nr 31

Tab. 31. Drogi powiatowe na terenie gminy Filipów

GMINA FILIPÓW

- razem - 75,23 km

<i>Nr i nazwa drogi</i>	<i>Kilome- traż</i>	<i>Dł. odc. (km)</i>	<i>Nr i nazwa drogi</i>
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>
<i>1092B Filipów -Przerośl - granica województwa</i>	<i>0+000</i>	<i>6+325</i>	<i>6,325</i>
<i>1097B Olszanka - Łanowicze- do drogi 652</i>	<i>5+030</i>	<i>5+830</i>	<i>0,8</i>
<i>1098B Przerośl - Zusenka - Jemieliste</i>	<i>8+800</i>	<i>9+500</i>	<i>0,7</i>
<i>1099B Przerośl - Motule</i>	<i>4+610</i>	<i>7+235</i>	<i>2,625</i>
<i>1102B od drogi 1104B - do drogi 1103B</i>	<i>0+000</i>	<i>1+920</i>	<i>1,92</i>
<i>1103B Czostków - Huta</i>	<i>0+000</i>	<i>9+170</i>	<i>9,17</i>
<i>1104B Granica województwa - Supienie - Wólka - Filipów</i>	<i>0+000</i>	<i>11+580</i>	<i>11,58</i>
<i>1105B Garbas - granica województwa</i>	<i>0+000</i>	<i>3+550</i>	<i>3,55</i>
<i>1106B Granica województwa - Garbas - Mieruniszki</i>	<i>0+000</i>	<i>6+820</i>	<i>6,82</i>
<i>1107B Mieruniszki - granica województwa (Sedranki)</i>	<i>0+000</i>	<i>1+300</i>	<i>1,3</i>
<i>1108B Mieruniszki - granica województwa (Plewki)</i>	<i>0+000</i>	<i>2+890</i>	<i>2,89</i>
<i>1109B Filipów - Bakalarzewo</i>	<i>5+450</i>	<i>10+220</i>	<i>4,77</i>
<i>1110B Garbas - Szafranki</i>	<i>0+000</i>	<i>0+900</i>	<i>0,9</i>
<i>1111B Filipów - Olszanka - Chachłuszki - Stara Chmielówka</i>	<i>0+000</i>	<i>10+740</i>	<i>10,74</i>
<i>1112B od drogi 1111B – Zusno - Stara Dębszczyzna - Jemieliste</i>	<i>0+000</i>	<i>10+465</i>	<i>10,465</i>
<i>1115B Nowa Pawłówka - Milanowizna</i>	<i>3+565</i>	<i>4+240</i>	<i>0,675</i>

*Obiekty inżynierskie na drogach powiatowych na terenie gminy
Filipów*

<i>Lp.</i>	<i>Droga powiatowa nr</i>	<i>Gmina</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Śródlądowe wody powierzchniowe nazwa cieku</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>14</i>	<i>1111B</i>	<i>Filipów</i>	<i>Olszanka</i>	<i>Zuśnianka</i>
<i>17</i>	<i>1108B</i>	<i>Filipów</i>	<i>Mieruniszki</i>	<i>Strumień bez nazwy</i>

Dane: Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach (wg stanu na dzień 31.12.2017 r.)

Analizując drogi powiatowe w kontekście rodzaju nawierzchni (a więc tego podstawowego czynnika służącego do oceny stanu dróg) należy zwrócić uwagę na następujące bardzo niekorzystne wskaźniki-parametry, w tym w szczególności na nawierzchnię.

- 14,715 km - dróg posiada nawierzchnię gruntową nieulepszoną - stanowi to 18% ogólnej ich

długości;

- 13,090 km – dróg posiada nawierzchnię żwirową – co stanowi 16 % ogólnej ich długości

- 22,185 km – dróg posiada nawierzchnię brukowcową i tłuczniową – co stanowi 27% ogólnej ich długości;

- 31,295 km – dróg posiada nawierzchnię asfaltową – stanowi to blisko 39 % ogólnej ich długości.

Stan nawierzchni bitumicznych jest co najmniej niezadowolający. Występują liczne spękania oraz dość znaczne ubytki nawierzchni, nie jest zachowana równość nawierzchni. Aż 34 % ogólnej długości dróg powiatowych posiada nawierzchnię gruntową (gruntową ulepszoną 16 % i gruntową naturalną 18 %)

Bezpieczeństwo i komfort jazdy po drogach powiatowych obniża duża ilość dróg o nawierzchniach żwirowych i gruntowych, a także ich parametry techniczne – nienormatywne szerokości, spadki poprzeczne, promienie łuków poziomych i pionowych a także zły stan poboczy porośniętych krzewami i drzewami (ograniczenie widoczności).

Obiekty inżynierskie występujące na drogach powiatowych posiadają nie w pełni drożne światła oraz uszkodzenia rur żelbetowych i ścianek czołowych. Wymagają one indywidualnej oceny i decyzji o ewentualnych remontach. Nie należy minimalizować sprawy tych obiektów, bowiem nieprawidłowe ich funkcjonowanie powoduje złe odprowadzanie wód opadowych oraz podmywanie korpusu drogowego, co w efekcie prowadzi do obniżenia nośności drogi, zniszczenia warstw konstrukcyjnych, pogorszenia bezpieczeństwa ruchu itp.

Drogi gminne.

Jako uzupełnienie sieci drogowej na terenie gminy Filipów występują drogi gminne o łącznej długości ~~81,700~~ 105,603 km.

Nawierzchnia tych dróg w zdecydowanej większości jest **żwirowa** ~~gruntowa~~ – zaledwie ~~3,800~~ 15,273 km posiada nawierzchnię bitumiczną (0,5 ~~6,9~~ % ogólnej ich długości)

Tab. 32. Drogi gminne na terenie gminy Filipów

Drogi gminne			Rodzaj nawierzchni				Długość km
LP.	numer drogi	przebieg drogi	bitumiczna	brukowa	żwirowa	gruntowa	
1	101851B	przez wieś Szafranki			2,6		2,6
2	101852B	Filipów - Szafranki		0,6	2,4		3
3	101853B	Zusno p. wieś Zusno - Szafranki w kier. Stary Skazdub	2		2,7	2	6,7
4	101854B	przez wieś Garbas Pierwszy			5,8		5,8
5	101855B	Piecki - Nowa Dębszczyzna	2,6				2,6
6	101856B	Piecki - Gacisko - Smolenka			3,8		3,8
7	101857B	Stara Dębszczyzna - Agrażynówka			3,8		3,8
8	101858B	Jemieliste - Tabałówka			2,6		2,6
9	101859B	Jemielise - Stara Dębszczyzna			0,5	1,3	1,8

10	101860B	przez wieś Piecki	2,2		2		4,2
11	101861B	Stare Motule - Olszanka	2				2
12	101862B	Jemieliste - Stare Motule				1,8	1,8
13	101863B	Stare Motule - Tabałówka			1,9		1,9
14	101864B	Stare Motule - Nowe Motule	1,7				1,7
15	101865B	N. Motule - Tabałówka - Zusenko			2		2
16	101866B	Nowe Motule - we wsi			3,5		3,5
17	101867B	Olszanka - Zusno i drogi we wsi Olszanka			5	1	6
18	101868B	przez wieś Filipów Drugi	1,2		9,7		10,9
19	101869B	przez wieś Czostków			1,8		1,8
20	101870B	Rospuda - Wólka			0,9		0,9
21	101871B	przez wieś Huta			2,1		2,1
22	101872B	Filipów Trzeci - Szafranki			2,3		2,3
23	101873B	Czarne w k. dr. pow. 1104B			2		2
24	101874B	przez wieś Supienie			2		2
25	101875B	Supienie - Bitkowo			1,6		1,6
26	101876B	Wólka - Filipów Czwarty i we wsi Filipów Czwarty			2,5		2,5
27	101877B	przez wieś Wólka			4,2		4,2
28	101878B	Filipów - Wólka			1,5	0,5	2
29	101879B	Mieruniszki - Garbas Pierwszy			4,1		4,1
30	101880B	Czostków - Rospuda			1		1
31	101881B	Czostków- Huta				1,1	1,1
32	101882B	Czarne przez wieś	1,7			1,8	3,5
33	101883B	Jemieliste - Olszanka			3		3
34	101884B	ul. Rospuda			0,3		0,3
35	101885B	ul. Grecka	0,4				0,4
36	101886B	ul. Minkiewicza			0,4		0,4
37	101887B	ul. Olendry	0,1		0,6		0,7
38	101888B	ul. Bema			0,4		0,4
39	101889B	ul. Jordyka			0,1		0,1
40	101890B	ul. M. Konopnickiej	0,3				0,3
41	101891B	ul. E. Plater	0,1				0,1
42	101892B	ul. Wiszowatego			0,6		0,6
43	101893B	ul. Polna	0,573				0,573
44	101894B	ul. Kwiatowa			0,1		0,1

45	101895B	Pl. Stefana Batorego	0,4				0,4
46		ul. Zarzeczna				0,43	0,43
Razem:			15,273	0,6	79,8	9,93	105,603

Dane: Urząd Gminy Filipów (wg stanu na dzień 31.12.2017)

- **Komunikacja zbiorowa**

Na terenie gminy Filipów występuje jedynie komunikacja autobusowa.

- **Komunikacja autobusowa**

Na terenie gminy Filipów istnieją trasy umożliwiające łączność mieszkańców ze skupiskami ludzkimi danej gminy, gmin sąsiednich oraz siedzib powiatów.

Gminę Filipów obsługują linie autobusowe o znaczeniu regionalnym i lokalnym.

Miejscowości obsługiwane komunikacją autobusową: Piecki, Jemieliste Kol., Jemieliste, Stare Motule, Filipów Pierwszy, Filipów, Filipów Drugi, Mieruniszki, Czostków, Supienie, Wólka, Czarne, Garbas Drugi.

~~Tab. 33. Linie autobusowe o znaczeniu regionalnym Dane: PKS SA Suwałki~~

~~Tab. 34. Linie autobusowe o znaczeniu lokalnym Dane: PKS SA Suwałki~~

~~Najdłuższa trasa liczy 15 km i autobus przebywa ją w ciągu 22 min (najdłuższy czas podróży) – jest to trasa Piecki – Filipów - Czostków~~

~~Najkrótsza linia wynosi 9 km i na przebycie jej autobus potrzebuje 14 min. – jest to trasa Filipów – Garbas. Średni czas podróży przez gminę Filipów wynosi około 18 min. Wszystkie linie autobusowe obsługiwane są autobusami H 9-21 i H 10-10 o średniej ilości 40 – 44 miejsce siedzących plus 8 miejsc stojących~~

~~Wg informacji uzyskanych w PKS Suwałki wiele kursów autobusowych jest nierentownych (zbyt mała ilość pasażerów) jednak ich utrzymanie jest niezbędne do zapewnienia dojazdu mieszkańców gminy do miejsca pracy i nauki. W związku z powyższym godziny kursowania autobusów są tak dobrane, aby zaspokoić powyższe potrzeby mieszkańców. Poza tym kursowanie autobusów umożliwia dojazd w odpowiednim czasie do urzędów administracji państwowej i samorządowej. Bardzo ważną sprawą jest utrzymanie sieci drogowej w takim stanie technicznym aby bez problemów zapewnić dojazd dzieci do szkół (gminnych).~~

~~Utrzymanie sieci komunikacji autobusowej oraz jej rozwój nierozzerwalnie związany jest ze stanem technicznym dróg. Pogorszenie się stanu nawierzchni, brak dróg utwardzonych warstwami bitumicznymi prowadzić będzie do zaniku linii autobusowych~~

~~Szczególnego znaczenia nabiera rozpatrywanie stanu sieci drogowej i sieci komunikacji autobusowej w aspekcie zapewnienia dzieciom i młodzieży dojazdu do szkół podstawowych i gimnazjów oraz szkół średnich.~~

~~Wg informacji uzyskanych w PKS Suwałki w najbliższej przyszłości nie planuje się uruchomienia nowych linii autobusowych przebiegających przez gminę Filipów.~~

- **Ścieżki rowerowe**

Zakłada się budowę układu dróg rowerowych w Gminie Filipów, na który składać się powinna sieć dróg lokalnych i dróg rowerowych różnych typów, służących do poruszania się rowerem wraz z punktami obsługi ruchu rowerowego. Może on być realizowany technicznie w postaci sieci złożonych z wydzielonych ścieżek, ścieżek towarzyszących jezdni, wydzielonych pasów dla rowerów na jezdniach, ulic ruchu mieszanego samochodowo – rowerowego bądź ciągów pieszo – rowerowych. Niezbędna jest też budowa elementów infrastruktury uzupełniającej: parkingów, deszczochronów, stojaków i wiat na rowery.

Planowane najważniejsze inwestycje dotyczące ścieżek rowerowych:

id	Rodzaj i numer drogi	Nazwa/połączenie z oznakowanym szlakiem rowerowym	Długość (w km)*
Planowane:			
1	DW652, odcinek: Suwałki – Filipów	ścieżka rowerowa asfaltowa	19,70

*Zakłada się docelowo budowę ścieżki wzdłuż całego odcinka drogi wojewódzkiej na terenie gminy

- **Szlaki turystyczne**

Na terenie gminy wyznaczono liczne szlaki piesze i pieszo-rowerowe, bliżej opisane w punkcie 2.2.5.8. Turystyka i wypoczynek. Najważniejsze z nich to:

A. Szlaki turystyczne rowerowe:

Główne szlaki turystyczne rowerowe - o znaczeniu ponadlokalnym (krajowe), przebiegające przez teren gminy Filipów:

- szlak rowerowy transgraniczny „**Pierścień Rowerowy Suwalszczyzny**” R65 Żegary – Przystawańce – Puńsk – Budzisko – Rutka Tartak – Ejszeryszki – Wiżajny – Leszkinie – Stańczyki – Przerosl – Rakówek – Wólka – Filipów – Bakalarzewo – Raczki – Dowspuda (...) o łącznej długości ok. 316 km.
- szlak tematyczny o charakterze transgranicznym „**Szlak Fortyfikacji Pozycji Granicznej**” oznakowany jest tabliczkami z symbolem R-68, o łącznej długości ok. 64 km.

B. Szlaki turystyczne samochodowe:

Na rysunku studium wskazano planowany do oznakowania powiatowy szlak „Śladami Jaćwingów”: Budzisko – Szypliszki – Wiżajny – Jeleniewo – Szurpiły – Leszczewo – Osinki – Suwałki – Osowa - Filipów – Mieruniszki – Bakalarzewo – Raczki – Jaśki. Planowana długość 120 km.

C. Szlaki turystyczne kajakowe:

Najważniejszy szlak turystyczny kajakowy na odcinku gminy Filipów prowadzi rzeką Rospuda i jeziorami m.in. Rospuda, Kamienne, Garbaś – zgodnie z oznaczeniem na rysunkach studium.

- **Parkingi i miejsca postojowe**

Na terenie gminy Filipów w zasadzie występują miejsca postojowe tylko na terenie miejscowości gminnej. Brak jest natomiast nawet niewielkich parkingów w miejscach o szczególnie atrakcyjnych walorach turystycznych, czy też zabytkowych. Planując budowę takich miejsc nie należy zapominać o wyposażeniu ich w elementarne urządzenia sanitarne. Szczególnie ewentualna lokalizacja takich parkingów wzdłuż drogi Wojewódzkiej Nr 652 musi być gruntownie przeanalizowana pod kątem właściwego ich wykonania.

Wnioski:

- 1) Zapewnić odpowiednią szerokość pasa drogowego
- 2) Pas drogowy należy utrzymać w stanie umożliwiającym prawidłowe jego funkcjonowanie
- 3) W wielu przypadkach obiekty inżynierskie (mosty, przepusty) wymagają gruntownych napraw.
- 4) Funkcjonowanie komunikacji autobusowej i jej rozwój wymaga utrzymania nawierzchni bitumicznych w dobrym stanie.
- 5) Należy szczególnie wnikliwie rozpatrywać problemy infrastruktury komunikacyjnej w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej Nr 652

2.2.11.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej

- **Zaopatrzenie w gaz.**

Oceniając system zaopatrzenia wsi w gaz należy stwierdzić, że wynika on z wieloletnich zaniedbań, kiedy to rozwój infrastruktury sterowany był centralnie - stąd brak sieci gazowych. Brak gazownictwa przewodowego zastąpiony został gazownictwem bezprzewodowym, który obecnie nie jest niczym limitowany. Biorąc pod uwagę charakterystyczną luźną zabudowę wsi uznaje się, że system gazyfikacji bezprzewodowej jest w tej gminie uzasadniony i praktycznie jedynie możliwy. System ten nie ma praktycznie żadnych ograniczeń, a jego niezaprzeczalną zaletą jest bezkonfliktowość i brak awaryjności.

W przypadku powstania sieci gazowej w tej części województwa, opisanej w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego, uzasadnione było by wybudowanie do Filipowa (ze względu na zwartą zabudowę), odgałęzienia od gazociągu średniego ciśnienia Suwałki

- **Ciepłownictwo.**

Ze względu na specyfikę gminy istniejący stan ciepłownictwa, gdzie każdy zapewnia sobie ciepło we własnym zakresie, jest odpowiedni i wystarczający.

- **Gospodarka odpadami.**

Wysypisko jest własnością gminy i eksploatowane jest przez gminę. Dotychczasowy sposób gospodarowania odpadami komunalnymi jest poprawny, ~~prowadzony zgodnie z lecz nie wystarczający.~~ *Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zobowiązuje wszystkie samorządy, do odbioru od właścicieli nieruchomości wytwarzanych przez nich odpadów komunalnych. Oprócz wywozu odpadów komunalnych z nieruchomości prywatnych i publicznych, na terenie Gminy Filipów znajdują się kontenery ustawione w miejscach publicznych oraz pojemniki znajdujące się na przystankach autobusowych oraz pojemniki uliczne.*

Od 01.01.2016 roku funkcjonuje na terenie gminnej oczyszczalni ścieków w Filipowie Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych można, własnym transportem dostarczyć oraz bezpłatnie pozostawić następujące selektywnie zebrane rodzaje odpadów: zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, chemikalia, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe, popiół i żużel.

Słabe strony gospodarki odpadami to:

- brak selektywnej zbiórki odpadów,
- brak bilansu wszystkich rodzajów odpadów zgodnego z Ustawą o odpadach z dnia 27.06.97r (Dz. U. 96, poz. 529).
- brak umów na wywóz odpadów w ok. połowie gospodarstw domowych,
- brak wyznaczonego składowiska na odpady budowlane,
- brak zorganizowanej zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- nierozwiązany problem składowania odpadów zawierających azbest i osadów z oczyszczalni ścieków.

Dobre strony gospodarki odpadami to:

- posiadanie przez gminę Planu Gospodarki Odpadami na lata 2004 — 2015,
- współpraca z innymi gminami w celu wybudowania jednego, wspólnego wysypiska odpadów.

• **Zaopatrzenie w wodę.**

Ocena gospodarki wodą jest pozytywna. Znaczny rozwój sieci wodociągowej w ostatnich latach, który objął *prawie* 100% wsi, jest właściwym kierunkiem działania zapewniającym mieszkańcom gminy wodę odpowiadającą wymogom sanitarnym. Sieć wodociągowa wykonywana jest z właściwych materiałów (za wyjątkiem części sieci w Filipowie) i w znacznej części w dobrym stanie.

Słabe strony to:

- niedostosowana organizacyjnie służba wodociągowa do rozmiaru sieci,
- znaczne straty wody w sieci,
- brak systemu monitoringu sieci i pracy ujęć wody i hydroforni,
- korzystanie w dalszym ciągu z sieci wybudowanych z azbest,
- brak studni awaryjnych,
- *niedostateczna i niedostosowana infrastruktura do poboru wody (hydrofornie wybudowane w latach 60-tych).*

Dobre strony to:

- sieć wodociągowa obejmująca wszystkie wsie,
- odpowiednia wydajność ujęć wody gwarantująca pokrycie zapotrzebowania na wodę,
- uzdatnianie wody zapewniające dostarczanie wody o właściwej jakości.

• **Gospodarka ściekowa.**

Ocena gospodarki ściekowej jest *dobra* negatywna. Jest to dziedzina, która od wielu lat była całkowicie zaniedbana i pozostawiona sama sobie. Nie prowadzi się żadnych rejestrów ilości ścieków wywożonych z poszczególnych gospodarstw, a więc należy podejrzewać, że nieszczelne szamba i niekontrolowane wylewanie ścieków do gruntu, są źródłami lokalnych

~~zanieczyszczeń środowiska i złej jakości wody w wielu studniach domowych.~~ *Miejscowość Filipów jest całkowicie skanalizowana. Na terenie pozostałych miejscowości funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki szczelne.*

Złe strony gospodarki ściekowej to:

- ~~— brak kanalizacji sanitarnej w Filipowie i innych większych wsiach,~~
- ~~— brak pełnosprawnej oczyszczalni ścieków na terenie Filipowa,~~
- ~~— niekontrolowane wywożenie ścieków z szamb.~~
- ~~— brak bilansu rzeczywistych ilości ścieków.~~
- brak kanalizacji deszczowej,
- brak podczyszczania ścieków deszczowych.

Dobre strony to:

~~- brak najliczniej zamieszkiwana miejscowość Filipów jest całkowicie skanalizowana natomiast na terenie pozostałych miejscowości funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki szczelne, które w sytuacji znacznego rozproszenia zabudowy są rozwiązaniem optymalnym.~~

2.2.11.3 **Możliwości rozwoju funkcji gospodarczych gminy.**

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- rozbudowana sieć wodociągowa i dostarczanie wody do wszystkich wsi,
- rozbudowany system gazownictwa bezprzewodowego,
- ~~— planowana budowa wspólnego wysypiska w ramach porozumienia kilku gmin.~~
- ~~— istnienie wysypiska przyjmującego odpady komunalne,~~

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju:

- kończąca się pojemność wysypiska,
- brak ostatecznej lokalizacji i projektów nowego wysypiska,
- ~~- brak selektywnej zbiórki odpadów, co ogranicza czas eksploatacji wysypiska,~~
- brak składowiska odpadów budowlanych
- ~~- brak systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych,~~
- ~~- zaniedbana gospodarka ściekowa — brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków.~~

2.2.11.4 **System telekomunikacyjny.**

System telekomunikacyjny na terenie gminy Filipów zapewnia wymagany standard usług telekomunikacyjnych pod względem jakości i ilości usług. Tradycyjny system telekomunikacyjny sieci światłowodowe, nowoczesne urządzenia dostępne, kablówce sieci rozdzielcze i abonenckie. Na terenie gminy Filipów działa System Radiowego Dostępu Abonenckiego o pojemności powyżej 1000 NN ze stacją przekaźnikową Krzemieniucha, przewidziany przez operatora TP S.A. do likwidacji w najbliższych latach. Końcowe stacje antenowe systemu SRDA zlokalizowane są we wsiach: Czostków, Czarne, Dębszczyzna Stara, Filipów, Garbaś, Jemieliste, Motule Nowe, Piecki, Supienie, Wólka, Zusno. Wszystkie wsie są telefonizowane, istniejąca sieć zabezpiecza potrzeby mieszkańców w wystarczającym zakresie, zwiększa się dostępność do sieci informatycznej. Zapewniona jest automatyczna łączność wewnątrz obszaru, połączenia krajowe i międzynarodowe. Stan

techniczny i wyposażenie w zakresie telekomunikacji nie odbiega od średnich wskaźników krajowych. Jedynym operatorem sieci telekomunikacyjnej tradycyjnej na terenie gminy jest Telekomunikacja Polska S.A.

Główne połączenia telekomunikacyjne przebiegające przez teren gminy Filipów to linie światłowodowe:

- Filipów – Bakalarzewo
- Filipów – kowale Oleckie
- Filipów – Przerośl – Linowo.

Na terenie gminy nie występują centrale telefoniczne, abonenci obsługiwani są przez nowoczesne urządzenia dostępowe.

Poza tradycyjną siecią telekomunikacyjną na terenie gminy funkcjonuje: ~~dynamicznie rozwijająca się łączność za pomocą telefonii komórkowej obsługiwanej przez operatorów ERA GSM, PLUS GSM i CENTERTEL.~~ Sieć telefonii komórkowej swym zasięgiem pokrywa cały obszar gminy. Lawinowo rośnie liczba abonentów sieci telefonii komórkowej i zwiększa się oferta usług np: ~~dostęp do Internetu, poczty elektronicznej.~~ Na terenie gminy znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej w miejscowościach Filipów *Trzeci Koł.* i Filipów *Koł. IV Czwarty i Wólka.*

Stworzenie sprawnego systemu telekomunikacyjnego, dostosowanie go do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego i osiągnięcie obecnie obowiązującego standardu usług wymagać będzie:

- budowy nowych linii rozdzielczych zgodnie z zapotrzebowaniem potencjalnych odbiorców;
- dalszego rozwoju telefonii komórkowej i budowy stacji bazowych w zależności od potrzeb mieszkańców i na terenach o niedostatecznym zasięgu sieci;
- utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym;
- zwiększenia liczby abonentów;
- zwiększenia oferty programowej usług telefonicznych;
- zwiększenia dostępności do sieci informatycznej i komputeryzacji szkół.

Nowoczesne technologie, rozbudowa sieci teleinformatycznych, ułatwienie dostępu do Internetu w szkołach i instytucjach publicznych, upowszechnianie technik informatycznych jest szansą przyśpieszenia rozwoju i zwiększenia konkurencyjności gminy.

Na terenie gminy Filipów zlokalizowano fragmenty infrastruktury społeczeństwa informacyjnego – Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej (sieć i węzły), jako elementu realizującego cele polityki przestrzennej, ujętej w zapisach planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego stanowiącego załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. zmienionej uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2777, poz. 3270). Trasa sieci wskazana została na rysunkach studium.

Ograniczenia rozwoju systemu telekomunikacyjnego występują na obszarach parków narodowych i krajobrazowych oraz na obszarach chronionego krajobrazu, na których zakazuje się budowy wież z przekaźnikami telefonii cyfrowej i wież z przekaźnikami telewizyjnymi zniekształcających ukształtowany krajobraz, a nowe linie prowadzić można wyłącznie jako podziemne.

Przy rozbudowywaniu i modernizowaniu infrastruktury telekomunikacyjnej należy dążyć do

zmniejszenia uciążliwości urządzeń systemu dla otoczenia poprzez budowę w sposób nie kolidujący z rozwojem osadnictwa: realizowanie linii światłowodowych jako podwieszanych na istniejących liniach wysokiego napięcia, prowadzenie światłowodów wzdłuż dróg.

Na terenie gminy nie występują urządzenia systemu radiokomunikacji i teletransmisji, ale jego obszar obsługiwany jest przez Radiowo Telewizyjne Centrum Nadawcze „Krzemieniucha” w gminie Jeleniewo, gdzie zainstalowane są urządzenia linii radiowej, nadajniki emitujące pr I i II TV, nadajniki UKF-FM i stacje bazowe telefonii komórkowe.

2.2.11.5 System elektroenergetyczny.

Teren Gminy Filipów zasilany jest w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego poprzez państwową sieć wysokich napięć 400 kV i 220 kV. Głównym punktem zasilania, gdzie odbywa się transformacja energii z w/w linii na napięcie 110 kV jest stacja GPZ 220/110 kV w Nowej Wsi Etckiej. Następnie dostarczanie energii elektrycznej do Gminy Filipów odbywa się liniami napowietrznymi 110 kV poprzez dwie stacje:

- RPZ 110/20 kV w Filipowie
- RPZ 110/20 kV „Hańcza” zlokalizowany w Suwałkach.

Punktem zasilania większości odbiorców w obrębie gminy jest niedawno zmodernizowana stacja RPZ 110 kV/20 kV w Filipowie. Wprowadzone są do niej dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia WN 110 kV, które przebiegają przez teren gminy:

- linia napowietrzna WN 110 kV Suwałki „Hańcza” - Filipów
- linia napowietrzna WN 110 kV Filipów - Gołdap

Obszar znajdujący się poza terenem stacji 110/20 kV uznaje się za wolny od wpływu pola elektrycznego i pola magnetycznego wytwarzanego przez aparaturę wysokonapięciową. Istotnym natomiast źródłem pola elektromagnetycznego są linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV i wymagają one ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania. Na obszarach tych (ok. 20 m po każdej stronie linii) zabronione jest lokalizowanie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, natomiast dopuszcza się okresowe przebywanie ludności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, turystycznej, rekreacyjnej.

Ze stacji 110/20 kV Filipów wyprowadzonych jest obecnie 11 linii napowietrznych średniego napięcia SN 20 kV, w tym 5 linii z krótkimi wyściami kablowymi.

Bezpośrednia obsługa odbiorców na terenie gminy odbywa się poprzez układ sieci średniego napięcia SN 20 kV i niskiego napięcia 0,4 kV, których eksploatacją zajmuje się Rejon Energetyczny w Suwałkach, będący jednostką organizacyjną Zakładu Energetycznego Białystok S.A. Linie napowietrzne SN 20 kV wyprowadzone ze stacji 110/20 kV zasilają stacje transformatorowe 20/0,4 kV zlokalizowane w pobliżu istniejącej zabudowy, z których liniami niskiego napięcia energia elektryczna jest dostarczana do odbiorców. Sieć średniego napięcia SN 20 kV i niskiego napięcia nn-0,4 kV na terenie gminy jest praktycznie napowietrzna. Stacje transformatorowe wewnętrzne występują jedynie w Filipowie, a sieć kablowa SN i nn w Filipowie oraz na terenach chronionego krajobrazu. W pozostałych miejscowościach sieć energetyczna jest w nieznacznym stopniu skablowana. Oświetlenie dróg w wioskach realizowane jest liniami napowietrznymi komunalno - oświetleniowymi.

Istniejący system sieci zabezpiecza potrzeby energetyczne gminy, jednak nie nadaje się w przeważającej większości do przesyłu większych mocy. Zaopatrzenie całego obszaru jest

nierównomierne, szczególnie niekorzystnie przedstawia się sytuacja na obszarach, gdzie jest niedostatecznie rozbudowana sieć linii SN i nn.

Głównymi problemami funkcjonowania systemu energetycznego na terenie gminy są:

- nie wykorzystanie położenia terenu przy granicy z Litwą do zwiększenia pewności zasilania i wzajemnej wymiany nadwyżek mocy i energii;
- znaczne odległości pomiędzy stacjami 110/SN i zbyt rozległe sieci średniego i niskiego napięcia oraz zły stan lokalnych układów przesyłu i transformacji energii (duży stopień wyeksploatowania, za małe przekroje przewodów, zbyt długie odcinki linii) powodują, że w wielu rejonach ciągłość i jakość dostawy energii jest niezadowolająca;
- duże przerwy w dostawie energii elektrycznej wynikające z braku dwustronnego zasilania w układzie sieci SN i nn;
- ~~brak możliwości wprowadzenia energii elektrycznej wytwarzanej w farmach wiatrowych do istniejącego systemu elektroenergetycznego;~~
- kolizje między infrastrukturą elektroenergetyczną a środowiskiem przyrodniczym i układami własnościowymi gruntów.

System elektroenergetyczny jest sukcesywnie dostosowywany przez Zakład Energetyczny do potrzeb rozwoju sieci osadniczej gminy poprzez modernizację, rozbudowę sieci SN i linii NN i utrzymanie w dobrym stanie technicznym istniejących urządzeń oraz budowę nowych o odpowiednich parametrach układów przesyłu i transformacji SN/NN.

Rozwój gminy uwarunkowany jest również przez:

- zastosowanie niekonwencjonalnych źródeł energii elektrycznej;
- modernizację wyeksploatowanych i energochłonnych sieci oświetlenia dróg i zastosowanie energooszczędnych urządzeń oświetleniowych; sukcesywną wymianę istniejących instalacji elektrycznych na odpowiadające normom europejskim i budowę nowych instalacji w sposób zapewniający ochronę przeciwporażeniową według wymogów IEC, co spowoduje zmniejszenie ilości śmiertelnych porażeń prądem elektrycznym.

2.2.11.6 Niekonwencjonalnych źródeł energii.

Obszar gminy posiada sprzyjające warunki dla zastosowania niekonwencjonalnych źródeł energii. Najbardziej sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej panują w okolicach miejscowości Piecki przy granicy z Gminą Przerośl oraz we wsi Filipów III i IV, Garbas i Nowa Dębszczyzna i w obrębie geodezyjnym Mieruniszki. Energia wytwarzana przez elektrownie wiatrowe mogłaby być **jest** przekazywana do krajowego systemu energetycznego.

Barierą rozwoju energetyki wiatrowej jest niedostosowanie istniejącej sieci energetycznej do przesyłu energii. Zakład Energetyczny Białystok S.A. nie ma możliwości technicznych przyłączenia dodatkowych parków elektrowni wiatrowych do istniejących sieci 20 kV i być może zajdzie potrzeba budowy urządzeń 110 kV. Ze względu na ochronę krajobrazu energetyka wiatrowa powinna być rozwijana z należytą ostrożnością.

2.2.12 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania

przestrzennego województwa podlaskiego.

Cele publiczne obejmują w w/w planie zagospodarowania przestrzennego między innymi:

- wydzielanie gruntów pod realizację inwestycji;
- budowę i utrzymanie urządzeń z zakresu infrastruktury technicznej;
- budowę, rozbudowę i utrzymanie obiektów infrastruktury społecznej;
- budowę i utrzymanie obiektów na potrzeby obronności.

Zadania służące realizacji celów publicznych to każda działalność państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego, finansowana w całości lub części z budżetu państwa, samorządu lub ze środków własnych inwestora. ~~Warunkiem realizacji zadań zawartych w programach rządowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru oraz zadań samorządowych województwa zawartych w programie wojewódzkim jest ich wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego po uprzednim przeprowadzeniu przez marszałka województwa negocjacji z wójtem gminy.~~

~~Przedmiotem tych negocjacji powinny być:~~

- ~~— warunki wprowadzenia zadań do planów miejscowych, dotyczące pokrycia kosztów sporządzenia planów lub ich zmiany oraz zakres i zawartość materiałów wejściowych dostarczonych przez inwestora,~~
- ~~— realizacja zobowiązań finansowych z tytułu skutków prawnych sporządzenia planów miejscowych.~~

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego stanowiący załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, zmienionej uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2777, poz. 3270), zwany dalej PZPWP, jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych i samorządowych, w tym Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (zwaną dalej KPZK) oraz Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 i Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020 do przestrzeni województwa.

Z treści art. 11 pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wynika obowiązek uwzględnienia w studium ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa; w przypadku braku planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub niewprowadzenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa zadań rządowych, uwzględnia ustalenia programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

Integralną częścią PZPWP jest Załącznik nr 3 do uchwały Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. - wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych dla obszaru województwa podlaskiego w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra i Sejmik Województwa Podlaskiego. Ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Filipów zawarto w punkcie 4.7. niniejszego opracowania.

Zgodnie z obowiązującym PZPWP na strukturę sieci osadniczej województwa składa się 17 powiatów (w tym: 14 powiatów ziemskich i 3 powiaty grodzkie) oraz na 118 gmin (13 miejskich,

27 miejsko-wiejskich i 78 wiejskich).

Strukturę osadnictwa miejskiego województwa tworzy miasto wojewódzkie (powyżej 250 tys. mieszkańców), 2 miasta subregionalne (powyżej 60 tys.), 10 miast średnich gł. powiatowych (ca 10 – 30 tys.) i 27 miast małych gminnych (poniżej 10 tys.).

Największe przekształcenia struktury przestrzennej zachodzą w ostatnich latach w obszarach gmin podmiejskich Białegostoku, Suwałk i Łomży. W gminach tych (w przeciwieństwie do tendencji wojewódzkiej) następuje wzrost zaludnienia i zatrudnienia w sektorach pozarolniczych, spowodowany rozwojem mieszkalnictwa i inwestycji sektora gospodarczego. Pomiędzy ww. miastami a obszarami ich gmin podmiejskich wzrasta ilość codziennych wahałowych przemieszczeń w relacjach mieszkanie – praca – usługi – rekreacja.

Wśród wskazanych w PZPWP jednostek sieci osadniczej wieś Filipów zaliczono do Poziomu IV – małe miasta i wsie gminne koncentrujące funkcje usług publicznych podstawowych z zakresu: administracji, szkolnictwa, opieki zdrowotnej i społecznej, kultury i sportu oraz gospodarcze, produkcyjno - usługowe i mieszkalnictwa. obszarze małych miast i wsi gminnych. Filipów wskazano jako ośrodek obsługi turystyki o znaczeniu lokalnym a wieś Filipów wskazano jako posiadający potencjał istniejącego zagospodarowania nierolniczego, dziedzictwa kulturowego, środowiska przyrodniczego i rozwijającej się infrastruktury hotelarskiej i zabudowy letniskowej.

Gmina Filipów wskazana została jako jedna z gmin o najniższej dostępności (samochodem osobowym powyżej 120 min) w województwie, chociaż przez teren gminy przebiega droga wojewódzka o znaczeniu międzyregionalnym nr 652 – Kowale Oleckie – Filipów – Suwałki.

Problemy wspólne polityki przestrzennej w obszarze małych miast i wsi gminnych, do których zaliczono wieś Filipów, wymagające rozwiązania przy współpracy zainteresowanych samorządów i administracji rządowej, to:

- a) ochrona podstawowych elementów systemu elektroenergetycznego województwa – stacji transformatorowo-rozdzielczych WN/SN (RPZ) i linii zasilających WN 110k V
- b) ochrona lokalnych systemów przyrodniczych,
- c) rozwój zagospodarowania terenów rekreacyjnych,
- d) sukcesywnego zalesiania gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolniczej, z priorytetem korytarzy migracyjnych,
- e) modernizacja i utrzymanie dobrego stanu technicznego drogi wojewódzkiej o znaczeniu międzyregionalnym nr 652 – Kowale Oleckie – Filipów – Suwałki.

~~Brak jest zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w centralnym rejestrze programów, a dotyczących obszaru czy problemów gminy Filipów.~~

~~W programie wojewódzkim na lata 2001 – 2003 były zapisane zadania dotyczące obszaru całego województwa, w tym Gminy Filipów:~~

- ~~–komputerowy System Informacji Turystycznej i Promocji Województwa Podlaskiego;~~
- ~~–wspomaganie zarządzania województwa przez administrację samorządową.~~

~~Wśród potencjalnych zadań o charakterze ponadlokalnym, wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego, zawartych w programach rozwoju kultury do roku 2006, sportu do roku 2005 i turystyki do roku 2010 samorządu wojewódzkiego dotyczących obszaru Gminy Filipów, zapisano:~~

1) organizację muzeów społecznych lub regionalnych, izb rękodzieła ludowego, warsztatów rękodzielniczych i innych — w terminie do roku 2006;

2) budowę nowych kempingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej itp. na szlakach turystycznych pieszych i rowerowych — w terminie do roku 2006;

3) budowę przystani i stanic wodnych dla potrzeb turystyki wodnej — w terminie do roku 2015;

4) przekształcanie budynków byłych szkół w schroniska młodzieżowe oraz obiekty turystyki kwalifikowanej — w terminie do roku 2015 r.

Do potencjalnych zadań wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa — wniosków zgłoszonych przez instytucje i samorządy lokalne zaliczono:

1) modernizację i rozbudowę obiektów szkolnych — w terminie zależnym od środków finansowych.

Do potencjalnych zadań wynikających z planów rozwoju Zakładu Energetycznego Białostok S.A. krótkoterminowych i perspektywicznych zaliczono:

1) modernizacja stacji transformatorowo rozdzielczych i rozdzielni sieciowych — RPZ 110/20 kV Filipów — w terminie do 2004 r.

Jako potencjalne zadanie programów rządowych wynikające z długoterminowych planów rozwoju Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. zapisano:

1) budowa gazociągu wraz ze stacjami redukcji — pomiarowymi pierwszego stopnia Raczki Do potencjalnych zadań wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego zaliczono:

— budowę gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcji — pomiarową I stopnia w Filipowie jako odgałęzienie od projektowanego gazociągu Raczki — Gołdap — Bakalarzewo — Filipów — w terminie po roku 2010.

Wśród potencjalnych zadań programów samorządowych wynikających z:

— polityki i zamierzeń inwestycyjnych Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich;

— programu zintegrowanego rozwoju drogownictwa w województwie do roku 2005, z perspektywą do 2015 roku. zapisano dla gminy Filipów:

— Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 652 Kowale Oleckie — Suwałki, wraz z obwodnicą Filipowa — do 2015 r.

— Przebudowa dróg powiatowych nr nr 487,471,426,428,701,702 Raczki — Bakalarzewo

— Filipów — Przerośl — (Linowo) — Hańcza — Wiżajny; jako tras turystyki samochodowej wzdłuż doliny rzeki Respudy i w Suwalskim Parku Krajobrazowym — do 2010 r.

Wśród potencjalnych zadań programów wojewódzkich wynikających z polityki i zamierzeń inwestycyjnych samorządów oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa zapisano dla Gminy Filipów:

1) w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami — w terminie do 2004 roku i sukcesywna jego realizacja w latach następnych.

W zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej jako potencjalne zadanie wynikające z informacji samorządów i TP S.A. zapisane zostały:

1) realizacja stacji bazowej telefonii komórkowej „Centertel” w Filipowie

2) budowa połączenia kablowego światłowodowego (operator TP S.A.) Bakalarzewo — Filipów;

3) budowa linii światłowodowych do siedzib władz samorządowych miast i gmin woj. podlaskiego — I etap 2002 — 2004 r.

~~— Gołdap DN 400/250 na obszarze realizacji gm. Raczki, Bakalarzewo, Filipów w orientacyjnym terminie 2011—2020 r.~~

2.2.13 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

~~W granicach terenu objętego zmianą Studium, obejmującego część wsi Mieruniszki, nie ustala się wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej ze względu na brak obszarów zagrożonych powodzią.~~

Na terenie gminy Filipów istnieją niewielkie obszary zagrożone powodzią, zlokalizowane w dnie doliny rzeki Rospudy. Zgodnie z ustawą „Prawo wodne” z dnia 20 lipca 2017 r. przez obszary narażonych na niebezpieczeństwo powodzi - rozumie się obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się m.in.:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,*
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%.*

Dla rzeki Rospudy wykonano „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi”, zgodnie z którym oznaczono:

- 1) zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%,*
- 2) zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 5%,*
- 3) strefę płytkiego zalewu (0,5 m) od wody 1%.*

Na ww. obszarach obowiązują przepisy odrębne - Prawo wodne.

Dla terenów, dla których nie określono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić zakazy, kierując się potrzebą ochrony wód, lub kierując się względami bezpieczeństwa ludzi i mienia.

Lokalizację obszarów wskazano na rysunku studium – Uwarunkowania – załącznik Nr 2, w skali 1:25000.

2.2.14 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z UDOKUMENTOWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podejmowanie i wykonywanie działalności określonej ustawą jest dopuszczalne tylko wówczas, jeżeli nie naruszy ona sposobu wykorzystywania nieruchomości ustalonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w odrębnych przepisach.

W terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej obszar udokumentowanego złoża kopaliny oraz obszar udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

gminy.

Tereny złóż kruszywa będące w trakcie dokumentowania i rozpoznawania, z chwilą zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ, należy traktować jako tereny złóż kruszywa udokumentowane i podlegać one będą obowiązującym przepisom Prawa geologicznego i górniczego.

Wykaz udokumentowanych złóż na terenie gminy

L.p.	Nazwa złoża	Nr dokumentu (uwagi)	Pow. złoża w ha
1.	Filipów	13500 CUG	1,49
2.	Filipów Drugi	3968/2010	0,95
3.	Garbas	16658 CUG (lokalizacja wg współrzędnych punktów charakterystycznych na stronie www.geoportal.gov.pl)	1,62
4.	Wólka Druga	9283/2017 (złóże „Wólka II” obejmuje udokumentowane w 1987 r. złóże „Wólka I”)	1,43
5.	Wólka	16654 CUG	1,03
6.	Zusno	15734 CUG	0,54
7.	Zusno Drugie	1119/2009	1,69

Źródło: baza MIDAS stan na 16.01.2018 r.

Na terenie gminy Filipów nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Uwarunkowania wynikające z występowania zasobów wód podziemnych zawarto w punkcie 2.2.3.3. niniejszego tekstu studium.

2.2.15 REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.

Nie zachodzą przesłanki do określenia uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz określenia granic krajobrazów priorytetowych.

3 SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY FILIPÓW

3.1 CELE ROZWOJU GMINY FILIPÓW ORAZ POLITYKI OSIĄGANIA CELÓW (GŁÓWNE KIERUNKI I ZASADY DZIAŁANIA)

Realizacja przyjętych w studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ma umożliwić osiągnięcie celu jakim jest szeroko rozumiany rozwój ekonomiczny, społeczny oraz

przestrzenny gminy filipów.

Uzasadnienie szczegółowe potrzeby wprowadzania zmian do niniejszego studium opisano w punkcie 1.3 niniejszego tekstu studium.

Przejmuje się zasadę ekorozwoju jako optymalny kierunek rozwoju społeczno- gospodarczego oraz przestrzennego gminy. Ekorozwój rozumiany jest jako wszechstronny, trwały rozwój gwarantujący wzrost jakości poziomu życia przy zachowaniu równowagi pomiędzy sferą społeczną, ekologiczną i produkcyjną, tj. bez niszczenia i degradacji zasobów naturalnych, przy zachowaniu dla siebie i przyszłych pokoleń bogactwa przyrody i trwałych wartości kultury. Ustala się, że celem głównym jest **zapewnienie wszechstronnego, trwałego rozwoju gwarantującego wzrost jakości poziomu życia przy zachowaniu równowagi pomiędzy sferą społeczną, ekologiczną i produkcyjną. Rozwój ten powinien gwarantować sprawność funkcjonowania poszczególnych systemów tworzących strukturę przestrzenno – gospodarczo - społeczną gminy oraz zapewniać otwarcie na przyszłość przy zachowaniu obecnych zasobów przyrodniczych i kulturowych.**

Na określony wyżej cel główny składają się cele szczegółowe o przedstawionej niżej problematyce:

3.1.1 CELE I KIERUNKI ROZWOJU EKONOMICZNEGO

W celu zapewnienia:

- efektywnego, wielostronnego rozwoju gospodarczego gminy;
- wzrostu dobrobytu mieszkańców;
- obniżenia bezrobocia.

3.1.1.1 Kierunki i zasady działania:

3.1.1.1. Ustala się następujące kierunki i zasady działania:

- 1) Rozwój lokalnego rynku pracy poprzez średnie i małe, nieuciążliwe dla środowiska przedsiębiorstwa usługowe i produkcyjne, zwłaszcza wykorzystujące miejscowe surowce;
- 2) Utrzymanie istniejących gałęzi usług i wytwórczości oraz rozwój jakościowy istniejących zakładów przetwórstwa mleczarskiego i innego spożywczego;
- 3) Rozszerzenie usług z zakresu:
 - turystyki (informacja turystyczna, baza noclegowa, gastronomiczna, urządzenia turystyczne i rekreacyjne);
 - sportu i rekreacji w zakresie podnoszenia kultury fizycznej poprzez upowszechnienie korzystania z hal sportowych, boisk, kortów tenisowych, plaż, pływalni i innych obiektów sportowo-rekreacyjnych;
 - kultury, w zakresie usług wyspecjalizowanych, kierowanych do turystów i odbiorców lokalnych;
 - handlu i gastronomii w zakresie wyspecjalizowanym;
 - usług komunalnych, w tym w zakresie urządzeń wspólnych z gminami sąsiednimi;
 - obrotu towarowego (hurtownie, składy) o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym;
- 4) Stymulacja rozwoju rolnictwa, w tym ekologicznego, zmierzająca do podnoszenia jego efektywności poprzez tworzenie warunków zbytu i przetwórstwa;

- 5) Utrzymanie na dotychczasowym poziomie znaczenia gospodarki leśnej dla potrzeb produkcyjnych, turystycznych i rekreacyjnych;
- 6) Wzrost poziomu lesistości gminy w celu poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru oraz powiększenia zasobów leśnych.

3.1.1.2 Środki osiągnięcia celów ekonomicznych

3.1.1.2. Jako środki osiągnięcia wyżej wymienionych celów przyjmuje się:

- 1) Przygotowanie terenów pod różnego rodzaju działalność usługową i wytwórczą, w tym:
 - a) przygotowanie i przeznaczanie nowych terenów pod działalność usługową;
 - b) wyposażenie i uzupełnienie infrastruktury technicznej oraz poprawa dostępności komunikacyjnej tych obszarów.
- 2) Popieranie przedsiębiorczości lokalnej, tworzenie systemu preferencji dla rozpoczynających działalność gospodarczą, zwłaszcza osób bezrobotnych oraz jednostek zatrudniających takie osoby. Stymulowanie przedsiębiorczości, tworzenie systemu preferencji dla rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie obsługi rolnictwa;
- 3) Prowadzenie polityki zmierzającej do przyciągnięcia do gminy inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez system zachęt (lokalizacja, ułatwienia finansowe i formalno - prawne w pozyskiwaniu terenów dla inwestycji);
- 4) Przygotowanie katalogu ofert lokalizacyjnych dla inwestorów, szczególnie w zakresie turystyki, usług i handlu;
- 5) Kierowanie środków finansowych budżetu gminy na działania poprawiające infrastrukturę oraz wspieranie dziedzin pozarolniczych, zwłaszcza turystyki, handlu, i przetwórstwa spożywczego;
- 6) Przygotowywanie projektów inwestycyjnych w celu pozyskania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej w ramach programów pomocowych;
- 7) Podejmowanie działań rozwijających pozarolnicze dziedziny wytwórczości i usług poprzez inwestowanie w nowe przedsięwzięcia i organizowanie w gospodarstwach rolnych obok typowo rolniczej dodatkowo innych rodzajów działalności takich, jak agroturystyka, przetwórstwo spożywcze, handel, gastronomia, drobna wytwórczość rzemieślnicza;
- 8) Promowanie zarówno walorów przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych i turystycznych, jak i działających podmiotów gospodarczych w kraju i za granicą (akcja ofertowo - marketingowo - promocyjna);
- 9) Pozyskiwanie przychylności opinii publicznej dla podejmowanych działań przez szeroką akcję informacyjną o zamierzeniach i realizowanych działaniach;
- 10) Ułatwienia dla bezrobotnych w zdobywaniu nowych zawodów na kursach specjalistycznych i szkoleniach;
- 11) Dążenie do pełnego wykorzystania istniejących budynków inwentarskich i bazy paszowej celem uzyskania dobrego surowca dla przetwórstwa rolno - spożywczego, wspieranie działań zmierzających do inwestowania w rozwój bazy surowcowej przetwórstwa rolno - spożywczego;

- 12) Prowadzenie gospodarki rolnej zgodnie z warunkami przyrodniczymi ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych gminy;
- 13) Powiązanie rolnictwa ukierunkowanego na produkcję żywności metodami ekologicznymi z przemysłem, handlem żywnością w celu skrócenia drogi od producenta do konsumenta;
- 14) Ochrona istniejących lasów oraz podejmowanie działań zmierzających do wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego przez zalesianie;
- 15) Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzania lasów, współdziałanie z prywatnymi właścicielami lasów i nadleśnictwami w celu udostępnienia i odpowiedniego zagospodarowania dla rekreacji i turystyki lasów położonych w pobliżu terenów o funkcji turystycznej;
- 16) Uregulowanie prawne stosunków własności gruntów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa i trwałe ich zagospodarowanie;
- 17) Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo, w tym zwłaszcza w strefach ochrony krajobrazu jezior i rzek.

3.1.2 CELE I KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNEGO

W celu zapewnienia:

- poprawy jakości życia mieszkańców;
- rozwoju infrastruktury społecznej;
- poprawy warunków zamieszkania, pracy, obsługi, wypoczynku i aktywności mieszkańców gminy.

3.1.2.1 Kierunki i zasady działania

~~3.1.2.1. ustala się następujące kierunki i zasady działania:~~

- 1) Przeciwdziałanie rozszerzaniu się bezrobocia i postępującemu ubożeniu mieszkańców gminy;
- 2) Zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, ze zróżnicowaniem typów i standardów zabudowy w dostosowaniu do potrzeb i aspiracji mieszkańców przy zachowaniu podstawowych standardów uzbrojenia terenu;
- 3) Podniesienie standardu usług dla ludności, w tym również na potrzeby ruchu turystycznego;
- 4) Właściwe warunki dostępności tych usług, szczególnie w zakresie oświaty, ochrony zdrowia i opieki społecznej, administracji, łączności, handlu, gastronomii, turystyki i wypoczynku;
- 5) Zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej gminy z terenami zewnętrznymi;
- 6) Podniesienie standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunalną, stosownie do występujących potrzeb w zakresie: zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, dostaw gazu, energetyki i telekomunikacji.

3.1.2.2 Środki realizacji celów społecznych

~~3.1.2.2. Jako środki realizacji postawionych celów przyjmuje się:~~

- 1) Zwalczanie bezradności i postaw roszczeniowych poprzez lansowanie modelu osobowości otwartej na innowacje i skłonnej do podejmowania samodzielnej działalności;
- 2) Udział społeczności lokalnych w organizacji i finansowaniu realizowanych przedsięwzięć poprawiających warunki bytu, w ramach obowiązującego prawa ogólnego i lokalnego;
- 3) Wspieranie modernizacji indywidualnych zasobów mieszkaniowych, szczególnie w zakresie podnoszenia standardu ich wyposażenia. Zastępowanie najstarszych, najsłabiej wyposażonych w instalacje budynków nowym budownictwem mieszkaniowym oraz, gdzie jest to możliwe lub konieczne (np. obiekty zabytkowe) przeprowadzanie remontów i modernizacji;
- 4) Tworzenie zasobów mieszkań komunalnych. Pozyskiwanie mieszkań na potrzeby społeczne w drodze adaptacji obiektów niemieszkalnych;
- 5) Wykorzystanie istniejących i tworzenie nowych rezerw terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i rekreacyjną, przeznaczonych dla różnych form zabudowy i inwestowania, wyposażonych w infrastrukturę techniczną i z uporządkowanym stanem prawno-własnościowym;
- ~~6) Modernizację i rozbudowę, w miarę potrzeb, istniejących szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w tym zwłaszcza Zespołu Szkół w Filipowie;~~
- ~~7) Modernizację i rozbudowę obiektów służby zdrowia;~~
- 8) ~~6)~~ Modernizację i rozbudowę obiektów kulturalnych;
- 9) ~~7)~~ Wspieranie instytucjonalne i finansowe placówek i instytucji tworzących infrastrukturę społeczno-kulturalną gminy;
- ~~10) 8)~~ Organizację muzeów społecznych lub regionalnych, izb rękodzieła ludowego, warsztatów rękodzielniczych i innych;
- ~~11) 9)~~ Budowę hal sportowych, boisk, kortów tenisowych, pływalni – w Filipowie ~~+~~ *Pierwszym*, budowę sal sportowych, boisk i podobnych obiektów sportowo – rekreacyjnych - w Filipowie ~~+~~ *Drugim*, Motulach Nowych, Szafrankach, Supieniach, Czarnem, Hucie, Czostkowie, Garbasie ~~+~~ *Pierwszym*, Mieruniskach, Garbasie ~~+~~ *Drugim*, Jemielistem, Pieckach, Starej Dębszczyźnie i Zuśnie.
- ~~12) 10)~~ Tworzenie kąpielisk i plaż wraz z infrastrukturą towarzyszącą (pomosty, wiaty, miejsca wypoczynkowe) w Jemielistem, Filipowie ~~+~~ *Drugim*, Motulach Starych, Wólce, Czarnem, Rospudzie, Czostkowie, Supieniach, Szafrankach, Garbasie ~~+~~ *Pierwszym* i Garbasie ~~+~~ *Drugim*.
- ~~13) 11)~~ Budowę nowych kempingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej itp. na szlakach turystycznych pieszych i rowerowych, w szczególności nad jeziorami: Jemieliste, Kamienne, Rospuda, Białe, Czarne, Czostków, Długie, Mieruńskie Wielkie, Garbaś; między jez. Kamienne a Rospuda – miejsce postojowe rowerzystów.
- ~~14) 12)~~ Budowę przystani i stanic wodnych dla potrzeb turystyki wodnej;
- ~~15) 13)~~ Przekształcanie budynków byłych szkół w schroniska młodzieżowe oraz obiekty turystyki kwalifikowanej;
- ~~16) 14)~~ Modernizacja i rozwój bazy społecznej dla niepełnosprawnych w oparciu m. in. o Warsztat Terapii Zajęciowej w Filipowie oraz Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR-MARKOT” w Garbasie.

- 17) ~~15~~) Likwidacja barier dla niepełnosprawnych (podjazdy do obiektów użyteczności publicznej, w ciągach pieszych i pieszo-jezdnym, dostosowanie pojazdów komunikacji publicznej, obniżenia krawężników przy przejściach dla pieszych, wydzielone miejsca postojowe i inne).
- 18) ~~16~~) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki, wraz z obwodnicą Filipowa;
- 19) ~~17~~) Przebudowa dróg powiatowych nr ~~487, 471, 426, 428, 701, 702~~ ~~Raczki – Bakalarzewo – Filipów – Przerośl – (Linowo) – Hańcza – Wizajny~~; jako tras turystyki samochodowej wzdłuż doliny rzeki Rospudy i w *kierunku* Suwalskim *ego* Parku Krajobrazowym *ego* (~~z polityki i zamierzeń inwestycyjnych Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich~~);
- 20) ~~18~~) Modernizacja dróg powiatowych na terenie gminy;
- 21) ~~19~~) Utrzymanie dobrego stanu technicznego dróg gminnych i sprawności transportu zbiorowego;
- 22) ~~20~~) Modernizację sieci średniego i niskiego napięcia - modernizacja stacji transformatorowo rozdzielczych i rozdzielni sieciowych – RPZ 110/20 kV Filipów;
- 23) ~~21~~) Rozwój systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków na obszarze gminy, koncentracja środków na zadaniach prowadzących do kompleksowego rozwiązania problemów kanalizacji gminy:
- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej, modernizacja oczyszczalni ścieków w Filipowie ~~†~~*Pierwszym*;
 - rozbudowa sieci wodociągowej, budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Filipowie ~~†~~*Drugim*;
 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci wodociągowej w Zuśnie, Pieckach, Garbasie ~~†~~*Pierwszym*, Mieruniskach, Garbasie ~~†~~*Drugim*;
 - rozbudowa sieci wodociągowej w pozostałych wsiach gminy;
 - zapobieganie zanieczyszczeniu wody poprzez ustanowienie stref ochronnych ujęć wody.
- 24) ~~22~~) Zorganizowanie usuwania odpadów z terenu gminy - urządzenie punktów gromadzenia odpadów i rozwój systemu ich segregacji.
- 25) ~~23~~) Rozbudowę systemu łączności telekomunikacyjnej, objęcie siecią telekomunikacyjną całej gminy, w tym telefonii komórkowej (~~realizacja stacji bazowej telefonii komórkowej „Centertel” w Filipowie, budowa połączenia kablowego światłowodowego (operator TP S.A.) Bakalarzewo – Filipów.~~

3.1.3 CELE PRZESTRZENNE

W celu zapewnienia:

- ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy;
- zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska;
- zachowania walorów krajobrazowych i podniesienia walorów estetycznych terenu;
- efektywności wykorzystania zasobów

ustala się kierunki i zasady działania oraz przyjmuje się środki osiągnięcia ww. celów.

3.1.3.1 Kierunki i zasady działania

3.1.3.1. Ustala się następujące kierunki i zasady działania:

- 1) Porządkowanie struktury przestrzennej gminy, w tym poszczególnych jednostek układu;
- 2) Racjonalne wykorzystanie terenów wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych;
- 3) Racjonalne zagospodarowanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie, w tym szlaków wodnych, szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, przy respektowaniu zasad ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- 4) Zachowanie właściwej skali i charakteru zabudowy w kontekście estetyki zabudowań na tle urozmaiconej rzeźby terenu oraz tradycyjnej architektury wiejskiej;
- 5) Ograniczenie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

3.1.3.2 Środki realizacji celów przestrzennych

3.1.3.2. Jako środki realizacji postawionych celów przyjmuje się

- 1) Tworzenie warunków do kształtowania przejrzystej struktury przestrzennej miejscowości poprzez modernizację istniejących obiektów i przeznaczenie wolnych terenów pod nowe obiekty usługowe, użyteczności publicznej, rekreacyjne i komunikacyjne;
- 2) Porządkowanie zagospodarowania terenów zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, usługowej i produkcyjnej na obszarze gminy, ze szczególnym uwzględnieniem terenów w najważniejszych ciągach komunikacyjnych i głównych ulicach (drogach wiejskich);
- 3) Utrzymanie harmonijnego krajobrazu otwartego na obszarach najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo, architektonicznie i kulturowo;
- 4) Racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych środowiska na obszarze gminy poprzez preferencje dla zagospodarowania turystycznego, krajoznawczego, rekreacyjnego i wypoczynkowego;
- 5) Tworzenie warunków do atrakcyjnego zagospodarowania otoczenia jezior, rzek i obszarów leśnych oraz atrakcyjnych obiektów kulturalno - historycznych i architektonicznych;
- 6) Utrzymanie budynków i terenów je otaczających w dobrym stanie technicznym i estetycznym (elewacje budynków, tereny zieleni, przestrzenie publiczne, miejsca wypoczynku, gier i zabaw, ulice i ciągi piesze, parkingi itp.);
- 7) Przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa odnośnie zachowania ładu przestrzennego, architektonicznego, ochrony wartości kulturowych i przyrodniczych;
- 8) Udział społeczności lokalnych w organizacji i finansowaniu przedsięwzięć na rzecz poprawy ładu przestrzennego w poszczególnych miejscowościach wiejskich.

3.1.4 CELE I KIERUNKI ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania oraz rozwoju układu komunikacyjnego gminy Filipów określa się następujące cele:

- 1) Celem strategicznym polityki komunikacyjnej jest stworzenie takiego systemu transportowego, który powinien zapewnić sprawne, bezpieczne, ekonomiczne i nieuciążliwe dla środowiska przemieszczanie się osób oraz towarów;
- 2) Zapewnienie dostępności celów podróży umożliwiające mieszkańcom udział w różnych formach aktywności (np. nauka, praca, wypoczynek);

- 3) Stworzenie odpowiednich warunków przewozu surowców i produktów;
- 4) Ochrona wartości naturalnych i kulturowych;
- 5) Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko;
- 6) Oszczędność terenów zurbanizowanych (dużych skupisk ludności – np. w Filipów I).
- 7) Poprawa efektywności ekonomicznej systemu transportowego;
- 8) Stymulowanie rozwoju przestrzennego;
- 9) Łagodzenie uciążliwości transportu.

3.1.4.1 Kierunki działań do realizacji celów komunikacyjnych

3.1.4.1.1 Do realizacji w/w celów przyjęto następujące kierunki działań:

- 1) Utrzymać drogę wojewódzką obsługującą ruch tranzytowy w dobrym stanie technicznym poprzez systematyczną jej modernizację;
- 2) Utrzymać wszystkie drogi powiatowe i gminne obsługujące szczególnie ruch tranzytowy w dobrym stanie technicznym poprzez systematyczną ich modernizację;
- ~~3) Zapewnić tereny pod budowę projektowanego obejścia od strony południowej we wsi Filipów III w ciągu drogi wojewódzkiej nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki a dalej z węzłami drogowymi zapewniającymi powiązanie z podstawowym układem gminnym – sporządzenie dla tego terenu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;~~
- ~~4) Zmodernizować główne drogi powiatowe prowadzące do siedziby gminy oraz dążyć do pokrycia całości dróg tej kategorii nawierzchnią bitumiczną;~~
- 5) ~~3)~~ 3) Modernizacja dróg gminnych o długości 81,70 **90,33** km - na obszarze całej gminy oraz dróg wewnętrznych dojazdowych do pól
- 6) ~~4)~~ 4) Modernizacja oświetlenia ulicznego, budowa chodników zarówno we wsi gminnej Filipów jak i na pozostałym terenie wiejskim, budowa wydzielonych ścieżek rowerowych;
- 7) ~~5)~~ 5) Budowa sieci miejsc postojowych i parkingów wzdłuż dróg tranzytowych oraz w miejscach o szczególnych walorach turystycznych, przyrodniczych, zabytkowych wraz z rozbudową obiektów obsługi podróżnych wyposażonych przynajmniej w podstawowe obiekty sanitarne;
- 8) ~~6)~~ 6) Utrzymywać całą szerokość pasa drogowego w stanie zapewniającym jego prawidłowe funkcjonowanie oraz dążyć do odnowienia obiektów inżynierskich (mosty, przepusty) poprzez utrzymywanie poboczy rowów przydrożnych w należyłym stanie, usuwanie zbędnego zadrzewienia w obrębie pasa drogowego, systematyczne remonty mostów i przepustów;
- 9) ~~7)~~ 7) Budować ciągi piesze i pieszo - jezdne na terenach wiejskich.
- 10) ~~8)~~ 8) Utrzymywać system powiązań wewnętrznych oraz zewnętrznych (drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne) w dobrym stanie zapewniającym bezpieczeństwo i odpowiedni komfort jazdy poprzez:
 - systematyczne remontowanie nawierzchni zniszczonych;
 - uzupełnienie sieci drogowej nowymi odcinkami dróg;
 - budowę wydzielonych ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych;
 - budowę chodników;
 - dokonanie modernizacji dróg w zakresie utwardzeń przede wszystkim dla jedynek dróg dojazdowych do wiejskich jednostek osadniczych;

- budowę wydzielonych parkingów w związku z rozwojem funkcji turystycznej.
- 44) 9) Zapewnić ekologiczne funkcjonowanie układu komunikacyjnego uwzględniając walory krajobrazowe, przyrodnicze poprzez stosowanie zadrzewień wzdłuż drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych, a także wprowadzić bezwzględny zakaz utwardzenia dróg żużlem;
- 42) 10) Zapewnić sprawność transportu zbiorowego poprzez utrzymanie dróg w stanie umożliwiającym kursowanie autobusów;
- 43) 11) Zachować odpowiednią odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jedni zgodnie z obowiązującą ustawą o drogach publicznych;
- 44) 12) Zapewnić miejsca postojowe w ilości minimum 5 stojaków dla rowerów, na każde 200m² powierzchni usługowej lub handlowej;
- 45) 13) Wprowadzić przy realizacji układu drogowego urządzenia umożliwiające poruszanie się osób niepełnosprawnych (obniżenia krawężników przy przejściach pieszych, wydzielone miejsca postojowe i inne);
- 46) 14) Projektować nawierzchnie dojazdów, parkingów, chodników i placów, w technologii umożliwiającej w razie konieczności szybki demontaż i dostęp do istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej;
- 47) 15) Umożliwić dostępność komunikacyjną miejsc o ważnym znaczeniu dla gminy poprzez budowę nowych odcinków dróg i modernizację istniejących (pokrycie sieci dróg gminnych dywanikiem bitumicznym);
- 48) 16) Pozyskiwać nowe źródła finansowania inwestycji drogowych - źródła wojewódzkie, powiatowe, centralne fundacje krajowe, Unii Europejskiej itp.;

3.1.4.2 Środki realizacji celów komunikacyjnych

3.1.4.2. Jako środki realizacji postawionych celów przyjmuje się :

- 1) Racjonalizację wykorzystania stanu istniejącego wraz z rozpatrzeniem ewentualnej rozbudowy układu komunikacyjnego;
- 2) Rozbudowa i zadawalający standard obsługi komunikacją zbiorową;
- 3) Oddziaływanie na kierunki przejazdów mieszkańców i przewozu towarów, wybór celów podróży i środka przewozowego;
- 4) Działanie w zakresie organizacji ruchu (odpowiednia przepustowość, właściwe oznakowanie dróg, właściwe parametry techniczne dróg itp.);
- 5) Integrację różnych środków komunikacji zbiorowej i indywidualnej;
- 6) Poprawę niezawodności funkcjonowania systemu komunikacyjnego;
- 7) Zapewnienie właściwego funkcjonowania, eksploatacji i utrzymania sieci drogowej;
- 8) Właściwą politykę finansową w zakresie pozyskiwania nowych źródeł finansowania: podatki, taryfy, opłaty komunikacyjne, budżet, fundacje krajowe i zagraniczne, inne dziedziny gospodarki (np. turystyka);
- 9) Partycypacja mieszkańców gminy w tworzeniu zasad polityki transportowej;
- 10) Przestrzeganie przepisów o drogach publicznych.

3.2 MISJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Województwo podlaskie sprawnie zarządzanym obszarem, inicjowanie przedsiębiorczości gospodarczej, turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej, wielokierunkowej edukacji, współpracy zagranicznej i międzynarodowej oraz nowoczesnej infrastruktury – z aktywnym wykorzystaniem położenia przygranicznego, walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Misja powyższa stanowi zapis intencji tego, co władze samorządowe województwa podlaskiego pragną uzyskać w wyniku realizacji opracowanej strategii rozwoju. Misja jest procesem ciągłym i nieskończonym.

~~3.2.1 — CELE STRATEGICZNE I — RZĘDU ROZWOJU WOJEWÓDZTWA~~

~~W strategii rozwoju sformułowano sześć celów pierwszego rzędu oznaczonych literami od A do F równych sobie pod względem wagi i znaczenia:~~

- ~~A.. Województwo Podlaskie obszarem sprawnego zarządzania, tworzącego konkurencyjne warunki rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej z wykorzystaniem położenia przygranicznego.~~
- ~~B. Województwo Podlaskie obszarem unowocześnienia rolnictwa, w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej.~~
- ~~C. Województwo Podlaskie obszarem ochrony, wzbogacania oraz racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.~~
- ~~D. Województwo Podlaskie obszarem rozwoju infrastruktury społecznej i wielokierunkowej edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych.~~
- ~~E. Województwo Podlaskie obszarem szerokiej współpracy międzyregionalnej i zagranicznej, w tym przygranicznej.~~
- ~~F. Województwo Podlaskie obszarem rozwoju infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska przyrodniczego.~~

~~3.2.2 — CELE STRATEGICZNE II — RZĘDU WOJEWÓDZTWA~~

~~Cele strategiczne II rzędu stanowią uszczegółowienie i problemowe rozwinięcie wyżej wymienionych celów I rzędu. W strategii sformułowano 31 celów równoważnych i nie podlegających gradacji ze względu na swoje znaczenie, bowiem dotyczą spraw fundamentalnych dla rozwoju regionu w różnych płaszczyznach życia społecznego i gospodarczego.~~

~~3.2.3 — CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY FILIPÓW~~

- ~~1) Rozwój obszarów wiejskich poprzez:
 - ~~— tworzenie nowych szans dla wsi;~~
 - ~~— rozwój instytucji i przedsiębiorstw pracujących w oparciu o lokalną produkcję w rolnictwie, leśnictwie i produkcji rybnej;~~
 - ~~— orientację obszarów wiejskich na efektywność i konkurencyjność;~~
 - ~~— utworzenie systemów informacji i promocji.~~~~
- ~~2) Wykorzystanie atutów tranzytowego i transgranicznego położenia poprzez
 - ~~— rozwój zagranicznej współpracy między samorządami;~~
 - ~~— przygotowanie społeczności gminy do kontaktów transgranicznych;~~
 - ~~— tworzenie warunków do lokalizacji firm obsługujących ruch transgraniczny i tranzyt.~~~~

- 3) Rozwój przedsiębiorczości i produktu turystycznego poprzez:
- uaktualnienie kierunków rozwoju przedsiębiorczości;
 - utworzenie systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości i inwestorów zewnętrznych;
 - tworzenie obszaru rozwoju gospodarczego;
 - zwiększenie chłonności turystycznej gminy;
 - tworzenie markowych produktów turystycznych;
 - rozwój agroturystyki.
- 4) Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej poprzez:
- rozwój infrastruktury technicznej: drogownictwa, telefonizacji, infrastruktury komunalnej, energetycznej, komunikacyjnej, szlaków turystycznych;
 - rozwój infrastruktury społecznej: racjonalizacja szkolnictwa, poprawa infrastruktury zdrowotnej, kulturalnej i opieki społecznej, poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- 5) Zagospodarowanie zasobów środowiska naturalnego i uwzględnienie warunków ochrony przyrody poprzez:
- ochronę wód nadziemnych, podziemnych oraz ochronę powierzchni ziemi i powietrza;
 - ochronę zasobów naturalnych oraz przyrody ożywionej;
 - propagowanie edukacji ekologicznej.

3.3 WALORYZACJA ZASOBÓW GMINY

Położenie gminy, warunki naturalne, środowisko przyrodnicze i zasoby gminy stwarzają zarówno możliwości jak i ograniczenia rozwoju.

3.3.1 POŁOŻENIE, WARUNKI NATURALNE I ZASOBY KULTUROWE

Gmina Filipów położona jest w północnej części województwa podlaskiego. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Nr 652 Suwałki - Filipów – Kowale Oleckie, która umożliwia dobre skomunikowanie z resztą kraju i zagranicą oraz stwarza możliwość rozwoju gospodarczego, zwiększenia ruchu turystycznego, obrotu towarowego i usługowego.

Gmina Filipów należy do najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo gmin obszaru Doliny Rospudy, Suwalszczyzny i Zielonych Płuc Polski, i charakteryzuje się wybitnymi walorami turystycznymi i przyrodniczymi, co stwarza warunki do rozwoju turystyki.

Atutem gminy są również wartości kulturowe i historyczne:

- rozpoznane stanowiska archeologiczne;
- zabytki architektury sakralnej, dworskiej,
- obiekty architektury obronnej - schrony i okopy z czasów II wojny światowej;
- parki dworskie,
- zabytkowe cmentarze,
- krajobraz historyczno - zabytkowy wsi.

Urozmaicona, polodowcowa rzeźba terenu, z licznymi pagórkami, jeziorami i rzekami, w szczególności z największymi na terenie gminy rzeką i jeziorem Rospudą tworzy oryginalny, malowniczy krajobraz. Rzeka Rospuda, łącząca ze sobą wody jezior: Czarne, Rospuda, Kamienne, Długie, Gacne i Garbaś stanowi bardzo ważny krajowy szlak turystyki wodnej mierzący 102,5 km długości.

Wody powierzchniowe zajmują 7,7 % powierzchni gminy, jest tu 6 dużych jezior oraz szereg

mniejszych i wiele tzw. oczek wodnych.

Gmina Filipów, mimo dużych możliwości, w niewielkim zakresie pełni obecnie funkcję turystyczno – wypoczynkową.

Gmina zajmuje obszar 15081 ha (150 km²) i liczy, według stanu w dniu ~~31.XII.2004~~ **2017** r. ~~4543~~ **4387** mieszkańców.

W strukturze osadniczej dominującą rolę odgrywa osada gminna Filipów, stanowiąca wielofunkcyjny ośrodek gminny, skupiająca połowę ludności i zasobów mieszkaniowych gminy oraz większą część obiektów produkcyjnych, usługowych, urządzeń infrastruktury technicznej i społecznej. Filipów stanowi także ważny punkt węzłowy drogowy oraz licznych szlaków turystycznych. Wsie: Piecki, Mieruniszki, Stare Motule, Zusno, wspomagają ośrodek gminny pełniąc funkcję usługową, turystyczną i rolniczą dla sąsiednich terenów. Pozostałe wsie pełnią głównie funkcję rolniczą

Ok. ~~55~~ **60**% powierzchni gminy stanowią przyrodnicze obszary chronione (w kraju 30%, województwie 32%). Istnieją tu następujące formy i obszary ochrony:

- użytki ekologiczne,
- obszary chronionego krajobrazu,
- pomniki przyrody.
- ~~Dolina Rospudy~~ **Obszary Natura 2000**,

Gmina charakteryzuje się dość niskim stopniem lesistości - ok. ~~9,2~~ **10** % (województwo - 29,7%, kraj - ok. 28,1%). Obszary leśne są rozproszone, nie tworzą ciągów ekologicznych, a ich brak na brzegach niektórych jezior obniża atrakcyjność turystyczną tych obszarów.

Gmina nie posiada zbyt wiele surowców mineralnych - jedynie złoża piasku i żwiru.

W strukturze przestrzennej gminy Filipów dominuje krajobraz otwarty: pola, łąki, lasy i zadrzewienia oraz wody powierzchniowe.

Z ogólnej powierzchni gminy 76,0% (11465 ha) stanowią użytki rolne, ok. ~~9,2~~ **10** % (~~1387~~ **1488** ha) grunty leśne, ok. 14 % (3616 ha) pozostałe grunty, z czego 7,7% (1160 ha) grunty pod wodami.

Część gruntów rolnych i leśnych może i powinna być przeznaczona pod rozwój budownictwa mieszkaniowego i lotniskowego w miejscowościach o najbardziej atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego.

- Zagospodarowanie terenów

Osadnictwo na terenie gminy Filipów rozwijało się w okresie XVI - XIX wiek i ukształtowało system osadniczy z centrum w Filipowie o zwartej zabudowie i dobrym wyposażeniu w obiekty usługowe. Na pozostałym obszarze dominują kolonijne wsie ze słabym wyposażeniem w obiekty usługowe.

Osada Filipów spełnia obecnie funkcje:

- 1) funkcja administracji samorządowej;
- 2) funkcja usługowa - obsługa ludności Filipowa i gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki;
- 3) funkcja obsługi rolnictwa w zakresie: zaopatrzenia oraz mechanizacji;

- 4) produkcyjna – w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza mleczarskiego;
- 5) ośrodek obsługi ruchu turystycznego;
- 6) funkcja mieszkaniowa głównie dla ludności nierolniczej, w zabudowie jedno- i wielorodzinnej.

3.3.2 UZBROJENIE TERENÓW

Gmina Filipów jest w 100% zwodociągowana, a 3 ujęcia gminne i 1 z gminy Przerześ zapewniają w pełni pokrycie zapotrzebowania na wodę. Istnieje jednak potrzeba stałej modernizacji i rozbudowy ujęć i urządzeń wodociągowych.

Oczyszczanie ścieków odbywa się za pomocą ~~dwóch~~ *trzech* oczyszczalni: w Filipowie i w Garbasie II *Drugim*. Oczyszczalnia w Filipowie pełniąc rolę oczyszczalni gminnej *i* jest *zlokalizowana przy drodze Filipów – Zusno* ~~własnością Spółdzielni Mleczarskiej. Niezbędna jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni istniejących oraz budowa nowych.~~

Sieć kanalizacji sanitarnej istnieje ~~jedynie w Filipowie~~ części Filipowa, Mieruniszkach i Garbasie II *Drugim*. ~~Pilna jest potrzeba jej rozbudowy, modernizacji i budowy nowej w celu rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie całej gminy – z uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego. Na terenie pozostałych wsi funkcjonują przydomowe oczyszczalnie i zbiorniki szczelne.~~

Odpady stałe na terenie gminy Filipów *wywożone są przez wyspecjalizowane firmy. Wprowadzona została częściowa segregacja odpadów* ~~gromadzone są na wysypisku śmieci o powierzchni 0,68 ha w miejscowości Filipów III. Gospodarka odpadami charakteryzuje się niskim stopniem segregacji i odzysku surowców wtórnych, wskutek czego wyczerpuje się pojemność obecnego wysypiska, stwarzając problem organizacji nowego.~~

Na terenie gminy Filipów **system telekomunikacyjny** zapewnia zaspokojenie standardowych potrzeb pod względem jakości i ilości usług. Sieci światłowodowe, nowoczesne centrale automatyczne, kablowe sieci rozdzielcze abonenckie, System Radiowego Dostępu Abonenckiego są w dobrym stanie technicznym. Wszystkie wsie są strefonizowane, zwiększa się dostępność do sieci informatycznej, automatycznej łączności wewnątrz obszaru, połączeń krajowych i międzynarodowych.

Zasilanie gminy w **energię elektryczną** z krajowego systemu energetycznego odbywa się poprzez państwową sieć wysokich napięć 400 kV i 220 kV oraz 110kV. Stacja RPZ 110/20 kV w Filipowie jest punktem zasilania większości odbiorców w obrębie gminy. Sieć energetyczna wymaga ciągłej modernizacji i rozbudowy.

Gmina posiada sprzyjające warunki dla rozwoju **energetyki wiatrowej** w okolicach miejscowości Piecki i Mieruniszki. Energia wytwarzana przez elektrownie wiatrowe, oraz infrastrukturę fotowoltaiczną ~~mogłaby być~~ *są* przekazywana do krajowego systemu energetycznego.

Na terenie gminy eksploatowane są **złoża kruszywa naturalnego** głównie w Filipowie, Garbasie, Wólce i Zuźnie. Piaski i żwiry wydobywane są jako surowiec budowlany, do budowy dróg oraz na potrzeby lokalne.

Gospodarka ciepła opiera się na lokalnych kotłowniach osiedlowych i indywidualnych urządzeniach grzewczych opalanych paliwem stałym.

Infrastruktura komunikacyjna jest dość dobrze rozwinięta pod względem gęstości sieci dróg powiatowych i gminnych i jeżeli chodzi o skomunikowanie - dzięki drodze wojewódzkiej nr 652 - z krajem i zagranicą. Niedostateczna jest jakość prawie wszystkich dróg na terenie gminy. Brak towarzyszącej infrastruktury drogowej, w tym zwłaszcza zagospodarowania turystycznego ciągów komunikacyjnych

3.3.3 GŁÓWNE OGRANICZENIA ROZWOJU GMINY

3.3.3. Główne ograniczenia rozwoju gminy to:

- występowanie obszarów i obiektów objętych różnymi formami ochrony krajobrazu (obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i pomniki przyrody),
- konieczność ochrony obiektów zabytkowych i archeologicznych,
- ~~niedorozwój infrastruktury społecznej w zakresie urządzeń sportowych, kultury, służby zdrowia, zakładów usług bytowych,~~
- brak zagospodarowania turystycznego i infrastruktury towarzyszącej
- ~~nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa oraz w zakresie odpadów,~~
- niska jakość dróg i brak towarzyszącej infrastruktury drogowej,
- niski poziom dochodów ludności,
- zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy i pogarszanie struktury wiekowej,
- rozproszenie osadnictwa, poza Filipowem, utrudnia tworzenie infrastruktury technicznej i społecznej oraz podwyższa jej koszty, stanowi również o małym potencjale lokalnego rynku zbytu.

3.3.4 GŁÓWNE MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE GMINY

3.3.4. Główne możliwości rozwojowe gminy są następujące:

- korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji,
- korzystne położenie przy drodze wojewódzkiej nr 652, skomunikowanej z ważnymi drogami krajowymi do przejść granicznych na Litwę i do Rosji (Obwód Kaliningradzki),
- przynależność Polski do Unii Europejskiej i szansa na wykorzystanie środków pomocowych na realizację ważnych zadań infrastrukturalnych i społecznych,
- koncentracja zasobów ludzkich i materialnych w Filipowie ułatwia rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz obniża jej koszty, umożliwiając rozwój produkcji i usług, w tym zwłaszcza turystyki,
- umożliwienie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł,
- umożliwienie realizacji urządzeń przesyłowych energii elektrycznej, *gazu*, sieci szerokopasmowych i innej infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

4 KIERUNKI I POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW

4.1 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY FILIPÓW ORAZ

W PRZEZNACZENIU TERENÓW:

4.1.1 KIERUNKI ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ

Pod względem ludnościowym przewiduje się niekorzystną tendencję: spadek liczby ludności, przy jednocześnie niekorzystnych zmianach jej struktury wiekowej tj. znaczny wzrost odsetka ludzi starszych.

Zakładana – przy ogólnym wzroście gospodarczym kraju i optymalnym wykorzystaniu środków Unii Europejskiej – poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy, może dać szansę ogólnego, wszechstronnego rozwoju społeczno-ekonomicznego gminy. Można przewidywać spadek zatrudnienia w rolnictwie, a wzrost w produkcji pozarolniczej i usługach, w tym w obsłudze ruchu turystycznego. Do głównych priorytetów gminy zatem powinno należeć tworzenie warunków materialnych, przestrzennych i infrastrukturalnych, jak również przyjaznego otoczenia instytucjonalnego, wspierającego przemianę społeczno – gospodarcze.

4.1.2 PRZEWIDYWANE ZMIANY W SIECI OSADNICZEJ

- 1) rozwój Filipowa przestrzenny i ludnościowy, wzrost produkcji, działalności usługowej, poprawa infrastruktury technicznej i społecznej, zmniejszenie działalności rolniczej;
- 2) niewielki wzrost lub stabilizacja ludności stale zamieszkałej w miejscowościach położonych przy ważnych ciągach komunikacyjnych oraz na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- 3) zmniejszanie się liczby mieszkańców w miejscowościach i wsiach położonych na uboczu, źle skomunikowanych i o utrudnionym dostępie do usług.

4.1.3 ZASADY W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA SIECI OSADNICZEJ

~~4.1.3. W zakresie kształtowania sieci osadniczej przyjmuje się następujące zasady:~~

1. kształtowanie przejrzystej struktury przestrzennej miejscowości poprzez modernizację istniejących obiektów i przeznaczanie wolnych terenów pod nowe obiekty mieszkalne, usługowe, rekreacyjne;
2. racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych dla zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego, tworzenia terenów przestrzeni publicznych, miejsc wypoczynku, sportu, zieleni, ciągów pieszych, parkingów;
3. utrzymanie dotychczasowego układu przestrzenno – funkcjonalnego sieci osadniczej;
4. utrzymanie harmonijnego krajobrazu otwartego szczególnie na obszarach najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo, architektonicznie, kulturowo;
5. zachowanie ukształtowanej historycznie skali, charakteru i typów zabudowy przy uwzględnieniu tradycyjnej występującej na tym obszarze architektury wiejskiej;
6. przy wznoszeniu nowych obiektów budowlanych należy stosować formy architektury regionalnej, zharmonizowane z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem;
7. dopuszcza się możliwość zmiany funkcji istniejących obiektów pod warunkiem zachowania form istniejących;
8. dopuszcza się wykorzystywanie opuszczonych obiektów do celów rekreacyjnych i agroturystycznych;

9. rozwój usług w istniejących jednostkach pod względem ilościowym i jakościowym przy respektowaniu wymogów ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, przy jednoczesnym wykluczeniu obiektów uciążliwych dla środowiska i otoczenia;
10. racjonalne wykorzystanie i zagospodarowanie terenów zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz na obszarach najbardziej atrakcyjnych turystycznie, w tym szlaków turystycznych przy zachowaniu i ochronie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
11. ograniczanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów.

4.1.4 PRZEWIDYWANE GŁÓWNE FUNKCJE GMINY

- a) funkcja rolnicza - ukierunkowana na uprawę zbóż oraz hodowlę bydła mlecznego; trzody chlewnej i drobiu;
- b) funkcja rekreacyjna rozwijana nad jeziorami i rzekami;
- c) funkcja ekologiczna - obejmuje tereny prawnie chronione oraz tereny jezior, dolin rzecznych i lasów;
- d) produkcja leśna - zgodna z planami urządzania lasu;
- e) funkcja mieszkaniowa - rozwijana we wszystkich miejscowościach lub poza nimi jeśli nie koliduje z obowiązującymi przepisami odrębnymi.;
- f) ~~funkcja przemysłowa – możliwość realizacji odnawialnych źródeł energii.~~

4.1.5 FUNKCJE WSI FILIPÓW

- a) funkcja administracji samorządowej;
- b) ośrodek obsługi ruchu turystycznego;
- c) funkcja usługowa - obsługa ludności Filipowa i gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki;
- d) funkcja obsługi rolnictwa w zakresie: zaopatrzenia oraz mechanizacji;
- e) produkcyjna – w zakresie przetwórstwa rolno – spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem mleczarstwa;
- f) funkcja mieszkaniowa głównie dla ludności nierolniczej, w zabudowie jedno - i wielorodzinnej.

4.1.6 FUNKCJE POZOSTAŁYCH MIEJSCOWOŚCI

- wielofunkcyjne wsie wspomagające ośrodek gminny: Piecki, Mieruniszki, Stare Motule, Zusno, rozwój funkcji usługowej i turystycznej, przy zachowaniu dotychczasowego znaczenia funkcji rolniczej
- pozostałe wsie o dominującej dotychczas funkcji rolniczej, gdzie przewiduje się rozwój funkcji turystyczno - rekreacyjnej.

Ważnym celem rozwoju przestrzennego gminy jest racjonalne kształtowanie polityki społecznej i poprawa obsługi ludności, która wiąże się z podniesieniem standardu, poprawą jakości i zwiększeniem dostępności do obiektów i urządzeń usługowych. Podejmowane działania w tym zakresie zmierzać powinny do:

- 1) współuczestnictwa w modernizacji regionalnego systemu infrastruktury technicznej (zwłaszcza dróg, telekomunikacji i systemu paliwowo – energetycznego);
- 2) ~~uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej na obszarze gminy, realizacji oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej~~ *utrzymywania sieci wodnej i kanalizacyjnej na stałym dobrym poziomie technicznym;*
- 3) modernizacji i rozbudowy obiektów infrastruktury społecznej z zakresu szkolnictwa, służby zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, ochrony przeciwpożarowej;
- 4) zabezpieczenia terenów pod potrzeby budownictwa mieszkaniowego ludności nierolniczej;
- 5) dbałości o ład przestrzenny poprzez utrzymanie w należyтым stanie technicznym starych zasobów budowlanych.
- 6) zabezpieczenia możliwości realizacji obiektów i urządzeń dla potrzeb turystycznych i wypoczynkowych na terenach rekreacyjnych z uwzględnieniem naturalnej pojemności tych terenów oraz ochrony krajobrazu;
- 7) tworzenia warunków przestrzenno-ekonomicznych do rozwoju działalności produkcyjnej i usług poza rolnictwem, w tym zwłaszcza obsługi ruchu turystycznego;
- 8) tworzenia warunków do stałego wzrostu zatrudnienia w działalności pozarolniczej, stopniowa likwidacja bezrobocia;
- 9) uwzględnienia tendencji demograficznych tj. głównie procesu starzenia się społeczeństwa i odpowiednia organizacja usług w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej; odpowiednia koordynacja działań w zakresie infrastruktury społecznej oraz zasobów mieszkaniowych;
- 10) organizacja systemu pomocy społecznej i adresowanie jej do grup społecznych wymagających wsparcia, a więc do: osób niepełnosprawnych, osób w wieku podeszłym (65 lat i więcej), długotrwale bezrobotnych, osób o niskim poziomie wykształcenia, osób o niskim statusie ekonomicznym;
- 11) wykorzystania możliwości modernizacji gminy pod względem społecznym i technicznym, jaką daje przynależność do Unii Europejskiej i korzystanie z różnych programów pomocowych.

4.1.7 KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ GMINY

4.1.7. Działalność gospodarcza gminy powinna być ukierunkowana na:

- a) Racjonalny rozwój zagospodarowania turystycznego.
- b) Rozwój działalności produkcyjnej i inwestycyjnej adekwatny do uwarunkowań lokalnych i w zakresie ochrony przyrody, kultury oraz krajobrazu.

4.1.7.1 Zasady rozwoju zagospodarowania turystycznego

- 1) dostosowanie kierunków zagospodarowania turystycznego do:
 - rozmieszczenia bazy turystycznej zgodnie z walorami i predyspozycją rejonów turystyczno – wypoczynkowych;
 - dostępności komunikacyjnej;
 - potencjalnych konsumentów usług turystycznych głównie: zorganizowanych lub indywidualnych grup młodzieży szkolnej i akademickiej oraz grup towarzyskich, rodzin

z dziećmi, osób starszych (małżeństwa, grupy towarzyskie), miłośników przyrody, turystów przejeżdżających przez gminę tranzytem.

2) rozwój podstawowych form ruchu turystycznego:

- spływów kajakowych;
- wędrówek pieszych, rowerowych, motorowych, konnych o charakterze krajoznawczym z elementami edukacji ekologicznej;
- pobytów specjalistycznych związanych z obserwacją przyrody;
- całorocznego świadczenia usług turystycznych poprzez rozszerzenie ofert wypoczynku całorocznego: sobotnio – niedzielnego, kilkudniowego, agroturystyki.

3) dążenie do zwiększenia atrakcyjności gminy poprzez:

a) **działania w sferze ogólnej gospodarki i infrastruktury w obrębie całej gminy** zmierzające do tworzenia ładu przestrzennego, poprawy estetyki, podnoszenia poziomu sanitarnego wsi poprzez:

- stosowanie form architektury regionalnej zharmonizowanej z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem, zarówno budynków nowych jak i istniejących modernizowanych
- wiązanie projektowanej bazy rekreacyjnej z istniejącymi układami osadniczymi;
- utrzymanie w dobrym stanie technicznym urządzeń obsługi ludności;
- budowę chodników, tworzenie terenów zieleni urządzonej,
- ~~porządkowanie gospodarki wodnej i ściekowej oraz odpadami;~~
- ~~budowę oczyszczalni ścieków i kolektorów sanitarnych;~~
- prowadzenie linii energetycznych obniżeniami terenu lub pod ziemią, w przypadku ich rozbudowy lub modernizacji i w ten sposób zapobieganie zakłóceniu harmonijnego krajobrazu;
- usprawnienie komunikacji poprzez remont i modernizację drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych i gminnych oraz budowę sieci parkingów;

b) **działania w sferze gospodarki turystycznej dotyczące m.in.:**

- zagospodarowania turystycznego dróg (zajazdy, zakłady gastronomiczne, miejsca postoju itp.);
- rozbudowy bazy noclegowej poprzez wspieranie agroturystyki, wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę letniskową i tzw. „drugie domy”, zagospodarowanie pól biwakowych itp.;
- rozbudowy bazy gastronomicznej;
- wyposażenia obszaru w urządzenia turystyczne poprzez zagospodarowanie wszystkich szlaków turystycznych i plaż gminnych, urządzenie i zagospodarowanie boisk sportowych oraz wyznaczanie nowych plaż i kąpielisk w miejscach predysponowanych do zagospodarowania w zależności od potrzeb;
- dążenie do zwiększenia stopnia fachowości obsługi turystyki poprzez szkolenia i kursy specjalistyczne;
- promocję gminy na rynkach turystycznych jako regionu atrakcyjnego turystycznie poprzez aktywne uczestnictwo w targach i wystawach, publikowanie materiałów i organizowanie imprez promocyjnych, świadczenie usług doradczych w zakresie turystyki;

- zagospodarowanie turystyczne na terenach leśnych powinno odbywać się przy współpracy z Nadleśnictwem Olecko;
- utworzenie samochodowego szlaku turystycznego: „Śladami Jaćwingów”.

4.1.7.2 Zasady rozwoju działalności produkcyjnej, gospodarczej i inwestycyjnej

- 1) tworzenie warunków do rozwijania drobnej wytwórczości i lokalizowania małych zakładów przemysłowych nieuciążliwych dla środowiska; opartych o przetwórstwo surowców lokalnych (produkty rolne, drewno, surowce mineralne);
- 2) wspieranie przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy w działalności usługowej;
- 3) podnoszenie konkurencyjności gminy poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i rozbudowę infrastruktury technicznej;
- 4) wspieranie rozwoju zaplecza agroturystycznego oraz małych zakładów przetwórczych i usługowych, w celu tworzenia miejsc pracy poza rolnictwem i wzrostu dochodów ludności.
- 5) podnoszenie konkurencyjności gminy poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i rozbudowę infrastruktury technicznej;
- 6) dopuszczenie na terenach skupionej zabudowy (głównie w Filipowie i większych jednostkach osadniczych) prowadzenia nieuciążliwych małych i średnich zakładów produkcyjnych bazujących na surowcach lokalnych;
- 7) racjonalne wykorzystanie majątku trwałego i terenów budowlanych oraz zasobów środowiska przyrodniczego (surowce mineralne, lasy, wody itp.);
- 8) promowanie działalności gospodarczej o swobodnych warunkach lokalizacji i czystej technologii;
- 9) koordynacja zamierzeń inwestycyjnych i obniżanie kosztów ich realizacji;
- 10) uwzględnianie możliwości tworzenia zespołów nowej zabudowy w spójnej i zharmonizowanej formie;
- 11) uwzględnianie łatwości realizacji uzbrojenia technicznego oraz możliwości uzyskania szybkich efektów przestrzennych i ekonomicznych;
- 12) wyznaczanie łatwo dostępnych terenów o korzystnych warunkach fizjograficznych;
- 13) wykorzystanie istniejącego stanu zainwestowania i uzbrojenia technicznego.

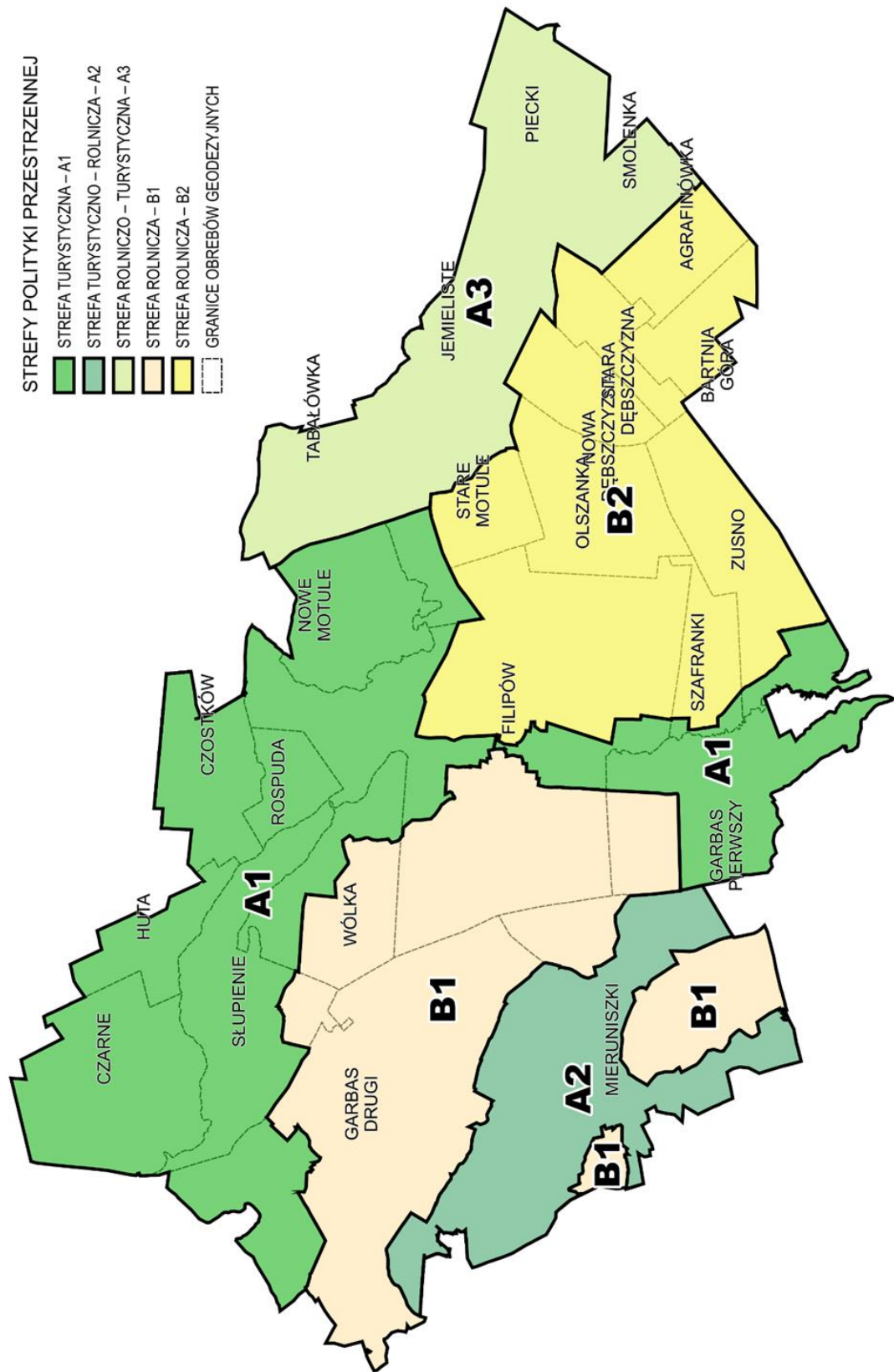
4.1.8 OBSZARY STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Celem analizy jest określenie możliwości rozwoju głównych funkcji gminy: turystyki, rolnictwa, produkcji i usług, w zgodzie z walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy uwzględnieniu istniejącego zagospodarowania i trendów w prowadzonej obecnie działalności gospodarczej.

Analizy dokonano oddzielnie dla pięciu stref polityki przestrzennej (ustalonych w tekście i na rysunku studium). Są to:

- 1. STREFA TURYSTYCZNA – A1;**
- 2. STREFA TURYSTYCZNO-ROLNICZA – A2;**
- 3. STREFA ROLNICZO - TURYSTYCZNA – A3;**
- 4. STREFA ROLNICZA – B1;**
- 5. STREFA ROLNICZA – B2.**

Niezależnie od podziału na strefy polityki przestrzennej centrum rozwoju gminy jest wieś gminna - Filipów, która koncentruje zabudowę usługową (usługi publiczne m.in. z zakresu oświaty, kultury, kultu i administracji, usługi podstawowe i ponadpodstawowe), obiekty i tereny infrastruktury technicznej, tereny i przestrzenie publiczne, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej tereny i inne obiekty związane z funkcją wsi gminnej. Zakłada się rozwój wsi gminnej i wzbogacanie jej funkcji.

Zakres przestrzenny stref polityki przestrzennej przedstawiono na poniższym schemacie.

4.1.9 OGÓLNE ZASADY GOSPODAROWANIA DLA WYDZIELONYCH STREF:

1. **Zasady gospodarowania związane z funkcją środowiskotwórczą**, polegające na:
 - 1) eliminacji jakichkolwiek ingerencji człowieka w procesy przyrodnicze;

- 2) eliminacji i ograniczaniu szkodliwych oddziaływań człowieka na przyrodę poprzez określanie ograniczeń przestrzennych, ilościowych i czasowych dla istniejących lub potencjalnych działalności gospodarczych.
2. **Zasady gospodarowania zmierzające do utrzymania pożądanej jakości krajobrazu kulturowo – historycznego, polegające na podejmowaniu działań ochronnych polegających na eliminowaniu i ograniczeniu szkodliwych oddziaływań człowieka na walory i wartości kulturowo - historyczne.**
3. **Zasady gospodarowania zmierzające do kształtowania harmonijnego współczesnego krajobrazu zurbanizowanego, polegające na porządkowaniu zabudowy poprzez stosowanie szczegółowych wytycznych urbanistyczno – architektonicznych:**

1) W granicach obszaru chronionego krajobrazu obowiązują następujące ustalenia: obowiązują zakazy wprowadzone *Uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 czerwca 2015 r. Nr XII/90/15 ze zmianą wprowadzoną Uchwałą z dnia 25 czerwca 2018 r. Nr L/471/18 (w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”), z dnia 22 czerwca 2015 r. Nr XII/88/15 ze zmianą wprowadzoną Uchwałą z dnia 25 czerwca 2018 r. Nr L/468/18 (w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”), z dnia 22 czerwca 2015 r. Nr XII/87/15 ze zmianą wprowadzoną Uchwałą z dnia 25 czerwca 2018 r. Nr L/472/18 (w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Błędzianki”)*

~~Rozporządzeniami Nr 16/05 i 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy” i „Dolina Błędzianki”; oraz:~~

- a) zakaz grodzenia brzegów jezior i cieków wodnych w pasie 1,5 m od wody;
- b) nakaz utrzymywania terenów w stanie naturalnym;
- c) utrzymywanie ~~istniejącej klasy~~ czystości wód ~~oraz dążenie do podniesienia klasy czystości;~~
- d) zakaz realizacji obiektów budowlanych o architekturze zakłócającej harmonię krajobrazu;
- e) zakaz stosowania toksycznych środków ochrony roślin oraz nawożenia gnojowicą;
- f) zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska, ferm o bezściółowym systemie chowu oraz prowadzenia działalności produkcyjnej mogącej wywierać negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze;
- g) utrzymanie tradycyjnego układu zabudowy poszczególnych jednostek osadniczych łącznie z kontynuacją regionalnych form oraz tradycji konstrukcyjnych i materiałowych nowej zabudowy, przy pełnym jej wyposażeniu w urządzenia z zakresu ochrony środowiska; powyższe zasady należy stosować w kształtowaniu formy budynków użyteczności publicznej, gospodarczych, związanych z działalnością usługową i rzemieślniczą oraz z infrastrukturą techniczną z wyjątkiem obiektów, co do których konieczne jest przestrzeganie szczegółowych zaleceń konserwatorskich;
- h) dopuszcza się przebudowę, remonty i wymianę zabudowy ~~wyłącznie w istniejących zagrodach, w granicach działki siedliskowej, pod warunkiem zachowania zgodności przeznaczenia obiektów i przedłożenia dokumentacji projektowej przebudowy, remontu lub wymiany;~~

- i) dopuszcza się możliwość adaptacji istniejącej zabudowy na cele turystyczno – rekreacyjne i budownictwo letniskowe oraz rozwój zabudowy rolniczo – agroturystycznej;
- j) na obszarach użytkowanych rolniczo zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania (ciąg naturalnej zieleni łąkowo – pastwiskowej z lokalnymi skupiskami zieleni łąkowej), istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz tradycyjnej gospodarki uprawowej, łąk i pastwisk z ukierunkowaniem na rolnictwo ekologiczne;
- k) utrzymanie dotychczasowego biegu rzek w ich naturalnym korycie i obejmowanie ochroną szczególną najbardziej cennych części obszarów dolin rzecznych (torfowiska, mokradła, oczka wodne) oraz pierwszeństwo sukcesji regeneracyjnej lasu w dolinach rzecznych a w przypadku potrzeby ochrony wybranych gatunków i grup roślin oraz cennych zbiorowisk roślinnych lub zwierząt występujących w ich obrębie, zatrzymanie sukcesji;
- l) zadrzewianie obszarów wododziałowych, stromych zboczy, pagórków, terenów wzdłuż brzegów jezior, cieków oraz ścieżek.

2) w zakresie ochrony walorów kulturowych i krajobrazowych:

- a) kształtowanie harmonijnego krajobrazu przyrodniczego;
- b) zachowanie chronionych prawem obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków;
- c) uzgadnianie wszelkich prac przy obiektach zabytkowych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- d) zachowanie obiektów archeologicznych;
- e) dążenie do ochrony obiektów o wartościach kulturowych nie wpisanych do rejestru zabytków;
- f) w stosunku do wiejskich układów urbanistycznych i obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków respektowanie zaleceń konserwatorskich Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- g) przed rozbiórką obiektów o wartościach historyczno – kulturowych wykonanie ich podstawowej dokumentacji historycznej, tj. karty ewidencji zabytku architektury i budownictwa, zgodnie z wymogami Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie;
- h) przedstawienie do uzgodnienia Podlaskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków zakresu prac porządkowych na terenie cmentarzy;
- i) ochrona stanowisk archeologicznych przed dewastacją lub likwidacją oraz obowiązek zawiadamiania służb archeologicznych o natrafieniu na obiekty nieznanego pochodzenia;

3) w zakresie zagospodarowania turystycznego:

- a) zakaz rozwoju turystyki i wypoczynku w sposób mogący powodować naruszenie wartościowych elementów przyrodniczych i kulturowych;
- b) należy przyjąć następujące formy rekreacji:
 - turystyka krajoznawcza, kwalifikowana (wodna, piesza, rowerowa, motorowa, konna, narciarska) oraz dydaktyczna i specjalistyczna (myślistwo, wędkarstwo i zbieractwo);
 - wypoczynek pobytowy;
 - agroturystyka;

- c) utrzymanie i rozwój następujących podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego:
 - zabudowa rolniczo – agroturystyczna;
 - punkty widokowe;
 - szlaki turystyczne wodne, piesze, rowerowe, narciarskie i konne;
 - ścieżki dydaktyczne z infrastrukturą;
- d) utrzymanie oraz podniesienie standardu istniejącej usługowej bazy noclegowej;
- e) dopuszczenie realizacji zabudowy letniskowej na bazie istniejących zagród rolniczych, poprzez adaptację poszczególnych obiektów siedliska rolniczego;
- f) stosownie do potrzeb przystosowywanie zagród rolniczych do rozwoju agroturystyki;
- g) utrzymanie, konserwacja, uzupełnienie zagospodarowania istniejących szlaków turystycznych oraz budowa nowych (szczególnie wodnych, pieszych i rowerowych) w pełni wyposażonych w infrastrukturę towarzyszącą.

4) w zakresie komunikacji:

- utrzymanie przebiegu dróg publicznych: wojewódzkiej, powiatowych i gminnych z dopuszczeniem ich modernizacji;
- zakaz zakładania i budowy stacji paliw oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów;
- budowa tras rowerowych regionalnych,

5) w zakresie infrastruktury technicznej:

a) zaopatrzenie w wodę:

- ~~— dążenie do całkowitego zaopatrzenia sołectw w wodę poprzez wodociągi grupowe;~~
- zaopatrzenie w wodę zabudowy rozproszonej, znacznie oddalonej od systemu scentralizowanego, z lokalnych ujęć wody, opartych o studnie wiercone;
- zaopatrzenie w wodę z wodociągu grupowego

b) odprowadzanie ścieków sanitarnych:

- zakaz odprowadzania ścieków sanitarnych nieoczyszczonych i oczyszczonych w ilości, która nie pozwala na utrzymanie planowanej klasy czystości wód poszczególnych odbiorników do rzek, jezior i innych zbiorników i cieków wodnych:
- ~~— uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych z wywozem do punktów zlewnych najbliższych oczyszczalni oraz budowę systemu kanalizacji wiejskiej;~~

c) unieszkodliwianie odpadów:

- usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych:
- zakaz organizowania wysypisk;
- ~~— wyposażenie gospodarstw w pojemniki lub worki plastikowe, lub ustawienie na terenach zwartej zabudowy i na terenach turystycznych kontenerów i zorganizowany wywóz odpadów poza teren;~~
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów

6) w zakresie elektroenergetyki:

- zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców funkcjonujących na terenie z istniejącego systemu elektroenergetycznego, który tworzą linie SN-20kV napowietrzne i kablowe, stacje transformatorowe 20/0,4kV, linie niskiego napięcia nn – 0,4kV

napowietrzne i kablowe;

~~w zakresie odbioru energii elektrycznej wyprodukowanej przez źródła odnawialne przewiduje się:~~

~~a) budowę sieci średniego i wysokiego napięcia 110kV;~~

~~b) budowę stacji transformatorowych SNAWN.~~

7) w zakresie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej:

- eksploatację, przebudowę i rozbudowę istniejących sieci telekomunikacyjnych zapewniającą techniczną dostępność systemów telekomunikacyjnych;
- lokalizację nowych sieci telekomunikacyjnych we wszelkich technologiach, w tym budowę, rozbudowę i przebudowę infrastruktury światłowodowej, szerokopasmowej;
- objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z wojewódzkim i krajowym systemem sieci internetowych;
- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

4.1.10 OBOWIĄZUJĄCE ZASADY I KIERUNKI DZIAŁANIE W STREFACH A1, A2, A3, B1, B2

~~4.1.10. W strefach A1, A2, A3, B1, B2 obowiązują następujące zasady i kierunki działań:~~

4.1.10.1 Ochrona środowiska przyrodniczego

~~w zakresie której obowiązują:~~

- 1) zakaz naruszania powierzchni ziemi i niszczenia gleby, z wyjątkiem prac związanych z gospodarką rolną i leśną;
- 2) zakaz eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych i organicznych;
- 3) ochrona wszystkich gleb pochodzenia organicznego i gleb leśnych przed niepożądaną zmianą ich właściwości fizykochemicznych.
- 4) zachowanie wysokiej jakości wód w rzekach i zbiornikach wodnych poprzez zakaz odprowadzania do wód powierzchniowych i gruntu nieoczyszczonych ścieków sanitarnych i przemysłowych;
- 5) zachowanie w niezmienionym stanie zbiorników wodnych, jezior, „oczek wodnych”, obszarów podmokłych, mokradł, torfowisk, naturalnych wypływów wód podziemnych oraz terenów bagiennych, stanowiących obszary naturalnej retencji;
- 6) zakaz wprowadzania zmian stosunków wodnych mogących pogorszyć stan środowiska; każda działalność realizacyjna w tym zakresie wymaga opracowania oceny (raportu) wpływu inwestycji na środowisko;
- 7) prowadzenie wszelkiej działalności w sposób niezagrażający degradacją sanitarną zarówno wód gruntowych jak i powierzchniowych;
- 8) utrzymanie stanu fizyczno – chemicznego atmosfery, zapewniającego korzystne warunki funkcjonowania przyrody żywej, właściwe warunki życia ludzi i zachowanie dóbr kultury materialnej poprzez przestrzeganie norm określonych w przepisach szczególnych;

- 9) zalesianie gleb o niskiej produktywności rolniczej;
- 10) zalesianie obszarów źródliskowych, wododziałowych oraz terenów osuwisk;
- 11) utrzymanie retencji wód w lasach jako niezbędnego elementu prawidłowej ochrony ekosystemów leśnych;
- 12) zachowanie pełnego wachlarza zbiorowisk naturalnych występujących w krajobrazie nieleśnym, głównie w dolinach rzek, strumieni i cieków wodnych;
- 13) wykluczenie z zabiegów ochronnych stosowanych w obrębie użytków ekologicznych melioracji wodnych, wypalania suchych traw, nawożenia mineralnego i stosowania środków chemicznych.

4.1.10.2 Ochrona obiektów i obszarów prawnie chronionych

w zakresie której obowiązują:

- 1) ochrona przed likwidacją i degradacją z jednoczesnym dopuszczeniem możliwości kształtowania pod względem jakościowym i przestrzennym wszystkich form ochrony określonych ustawą o ochronie przyrody występujących na obszarze Strefy A1, A2, A3, B1, B2, takich jak:
 - a) pomniki przyrody, tj.:
 - 2 głązy narzutowe w Filipowie ~~†~~ *Drugim*, Garbas ~~†~~ *Drugim*;
 - dąb szypułkowy w Filipowie ~~†~~ *Pierwszym*;
 - klon zwyczajny i lipa drobnolistna w Pieckach;
 - głąz narzutowy w miejscowości Smoleńka
 - b) użytki ekologiczne, tj. jeziora: Rospuda, Białe i Garbaś;
 - c) obszar chronionego krajobrazu *i obszar Natura 2000*,
- 2) zachowanie lasów, które zgodnie z ustawą o lasach uznane zostały za następujące kategorie lasów ochronnych:
 - a) glebochronne;
 - b) wodochronne.

4.1.10.3 Ochrona środowiska kulturowego

w zakresie której obowiązują:

- 1) wpisywanie zakresu ochrony w stosownych ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, którego najważniejszymi elementami są:
 - a) ochrona szeroko rozumianego krajobrazu kulturowego — krajobraz kulturowy podlegający ochronie został wyznaczony za pomocą stref ochrony konserwatorskiej (SOK);
 - b) zachowanie chronionych prawem obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków, niezależnie od ich stanu zachowania;
 - c) ochrona obiektów o wartościach kulturowych będących w zainteresowaniu służb konserwatorskich oraz kontynuacja postępowań o wpisanie do rejestru zabytków;
 - d) uzgadnianie wszelkich prac przy obiektach zabytkowych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie (otoczeniu) z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
 - e) maksymalne zachowanie historycznej strony budowli sakralnych, detalu architektonicznego i wyposażenia wnętrza;

- f) zachowanie w istniejącym kształcie architektonicznym i utrzymanie pierwotnej funkcji obiektów sakralnych;
- g) zachowanie zabytkowych założeń parków dworskich w Czostkowie i Nowych Motulach, Mieruniszkach, konserwacja alei, odtwarzanie i uzupełnianie ubytków tymi samymi gatunkami drzew oraz prowadzenie systematycznych prac pielęgnacyjnych i porządkowych;
- h) zachowanie z utrzymaniem wszystkich elementów związanych z funkcją terenu – ogrodzenia, bramy, nagrobki, itp., cmentarzy podlegających ochronie jako miejsca kultu i pomniki historii;
- i) przedstawianie do uzgodnienia Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków zakresu prac porządkowych na terenie cmentarzy;
- j) uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projektów dotyczących remontów i modernizacji obiektów zabytkowych i uzyskiwanie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku oraz uzgadnianie projektów budowlanych nowej zabudowy położonej w strefie ochrony konserwatorskiej;
- k) przed rozbiórką obiektów o wartościach historyczno – kulturowych wykonanie dla nich podstawowej dokumentacji historycznej tj. inwentaryzacji zgodnie z wymogami zawartymi w [obowiązujących przepisach](#) Zarządzeniu Nr 163 MK i Szt. z dnia 13 grudnia 1963 roku (Dz. U. MK i Szt. Nr 1 z 1964 roku, poz. 1);
- l) w stosunku do stanowisk archeologicznych obowiązuje:
 - zachowanie obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz przewidzianych do wpisania do rejestru zabytków, będących w zainteresowaniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
 - wszelkie prace ziemne w obrębie tych stanowisk mogą być prowadzone tylko za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pod jego ścisłym nadzorem archeologiczno – konserwatorskim;
 - stanowiska archeologiczne posiadające ekspozycję terenową (grodziska, kurhany, cmentarzyska) podlegają bezwzględnej ochronie z zakazem jakiegokolwiek ingerencji z substancją środowiska;
- 2) w stosunku do obiektów objętych ochroną konserwatorską wprowadzanie ulg, zwolnień podatkowych oraz dotacji dla użytkowników zabytków prowadzących prace remontowe i konserwatorskie przy zabytkach (Rozporządzenie MK i DN z dn. 6 września 2000 r. – Dz. U. Nr 86, z 2000 r. poz. 964); należy pozyskiwać i stwarzać zachęty dla inwestorów zainteresowanych zagospodarowaniem i odnową obiektów zabytkowych;
- 3) właściwa ekspozycja obiektów zabytkowych i udostępnienie dla turystyki krajoznawczej poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów otaczających;
- 4) na terenach nie posiadających ekspozycji terenowej możliwa jest lokalizacja obiektów i urządzeń pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych poprzedzających realizację inwestycji;
- 5) prowadzenie pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wszystkich przedsięwzięć na obszarach zastrzeżonych do obserwacji;

- 6) ochrona stanowisk archeologicznych przed dewastacją lub likwidacją oraz obowiązek zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o natrafieniu na obiekty nieznanego pochodzenia, podczas prowadzenia prac ziemnych;
- 7) zapewnienie nadzoru archeologicznego przy pracach ziemnych;
- 8) wszystkie stanowiska archeologiczne należy uwzględnić w formie niezmienionej przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektach budowlanych. Nie wyklucza się możliwości, że dane dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk jak i ich zasięgu ulegną zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych;
- 9) objęcie ochroną w Strefie A1 wydzielonych jednostek architektoniczno-krajobrazowych (**JARK**), które powinny podlegać ochronie konserwatorskiej, według zasad przyjętych w wytycznych do opracowania problematyki ochrony wartości kulturowych w planach zagospodarowania przestrzennego (zał. do pisma Ministerstwa Kultury i Sztuki, Ministerstwa Administracji i Ministerstwa Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dn. 27.08.1981 roku). Zgodnie z nimi do **strefy „A”** – pełnej ochrony zakwalifikowano zespół urbanistyczny w Filipowie oraz ruiny kościoła ewangelickiego w Mieruniszkach wraz z otoczeniem, natomiast do **strefy „B”** – ochrony częściowej obejmującej obszary podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy, zakwalifikowano pozostałe obiekty zabytkowe.
- 10) ~~W jednostkach zakwalifikowanych do strefy „B” konieczne jest otoczenie pełną opieką obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub przewidzianych do uznania za zabytkowe, ponadto *Na wszystkich terenach* niezbędne jest:~~
 - narzucenie rygorów w zakresie utrzymania historycznie rozplanowanych struktur przestrzennych;
 - utrzymanie istniejącej sieci drożnej;
 - zachowanie form budownictwa mieszkalnego i gospodarczego;
 - zalecanie, aby nowe domy i nawiązywały do form tradycyjnych związanych z Pojezierzem Suwalskim, preferuje się budynki parterowe, *ewentualnie z poddaszem użytkowym*, o wysokich dachach dwuspadowych (kąt nachylenia połaci od 40° do 60°);
 - ~~opracowanie kilku wzorcowych projektów, które byłyby popularyzowane na terenie strefy A1, A2, A3; B1, B2. Lokalizacja nowych obiektów nie powinna naruszać naturalnej konfiguracji terenu;~~
- 11) na obszarach stref ochrony konserwatorskiej (*zespół urbanistyczny w Filipowie oraz ruiny kościoła ewangelickiego w Mieruniszkach wraz z otoczeniem*) wprowadza się wymóg konsultowania i uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych w zakresie:
 - budowy nowych obiektów kubaturowych,
 - przebudowy, rozbudowy, remontów, a także zmiany funkcji obiektów figurujących w rejestrze zabytków,
 - zmian ukształtowanych historycznie założeń ruralistycznych (dot. w szczególności wsi Huta, Piecki i Jemieliście, Zusno i Olszanka)

- dopuszczenie w powyższych strefach działalności inwestycyjnej uwzględniającej istniejące już związki przestrzenne i planistyczne, przy stosowaniu następujących wymogów odnośnie realizowanych obiektów budowlanych:
 - a) kształtować współczesną zabudowę układów wsi w nawiązaniu do zabudowy tradycyjnej i przeciwdziałanie tendencjom rozpraszania zabudowy wsi;
 - b) zachować w maksymalnym stopniu wyróżniające się elementy krajobrazotwórcze charakterystyczne dla tego i regionu;
 - c) maksymalna wysokość obiektu – jedna kondygnacja nadziemna z ewentualnym poddaszem użytkowym, wysokimi dachami dwuspadowymi, regionalnymi formami detalizacji;
 - d) gabaryty i kształty brył obiektów dostosowane do architektury regionalnej typowej dla Pojezierza Suwalskiego;
 - e) wznoszenie obiektów z użyciem materiałów naturalnych;
 - f) wykluczenie stosowania sidingu jako materiału elewacyjnego;
- 11) wspomaganie utrzymania w należyтым stanie technicznym obiektów zabytkowych i stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków i zapobieganie zmianom formy obiektów i zagospodarowania otoczenia;
- 12) wspomaganie zachowania obiektów kubaturowych i stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków.

4.1.11 OCHRONA KRAJOBRAZU

w zakresie której obowiązują:

- 1) ochrona przed zmianami i utrzymanie historycznie rozplanowanych struktur przestrzennych, rozłogów pól, sieci drożnej, zachowania form budownictwa mieszkalnego i gospodarczego;
- 2) utrzymanie otwartych przestrzeni budujących specyfikę krajobrazową;
- 3) zachowanie punktów widokowych.

4.1.12 ZASADY POLITYKI W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY FILIPÓW

Jako podstawę zagospodarowania przestrzennego gminy przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej:

- 1) **Racjonalne i zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych gminy** jako podstawę w prowadzeniu ekorozwoju i jako punkt wyjścia dla wszystkich kierunków uznanych za priorytetowe;
- 2) **Minimalizacja konfliktów wynikających z przesłanek funkcjonalnych i przestrzennych** wywołujących negatywne skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze poprzez skuteczne oddziaływanie na społeczność lokalną (edukacja, informacja, promocja) w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów lokalnych oraz prowadzenie rozwiązań administracyjno - prawnych (przepisy lokalne, nowa forma ochrony, organizacje specjalne);
- 3) **Ochrona powietrza atmosferycznego** poprzez przeciwdziałanie wzrostowi zanieczyszczeń powietrza pochodzących głównie z procesów komunikacyjnych oraz

przemysłowych, utrzymanie odpowiedniego stanu czystości powietrza na obszarach podlegających szczególnej ochronie i terenach zurbanizowanych;

- 4) **Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi** poprzez:
- a) stworzenie nowego systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów poprawiającego bezpieczeństwo środowiska i umożliwiającego maksymalne wykorzystanie surowców wtórnych, prowadzenie wśród mieszkańców kampanii promocyjnej selektywnego gromadzenia odpadów;
 - b) przygotowanie organizacyjne systemu selektywnej zbiórki odpadów poprzez podjęcie uchwały przez samorząd gminy o wprowadzenie systemu i sposobu jego funkcjonowania oraz określenie m.in. miejsca lokalizacji pojemników, rodzaj pojemników, zadań i odpowiedzialności przedsiębiorstw obsługujących ten system, system opłat za wywóz i utylizację odpadów, obowiązki mieszkańców i innych podmiotów objętych systemem, sankcje administracyjne i ekonomiczne w przypadku niewłaściwego wypełniania zadań przez uczestników selektywnej zbiórki odpadów;
 - c) uwzględnienie w gospodarce odpadami postępowania z osadami z oczyszczania ścieków;
 - d) przebudowanie (zmodernizowanie) zakładowej oczyszczalni ścieków w Filipowie;
 - e) wybudowanie sieci kanalizacji sanitarnej w Filipowie;
 - f) wybudowanie kanalizacji deszczowej i separatorów na wylotach kanalizacji deszczowej w Filipowie;
 - g) w przypadku uzyskania pozytywnych wyników z analizy techniczno - ekonomicznej wybudowanie kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków we wsiach: Garbas ~~+~~ *Pierwszy*, Piecki i Zusno i ewentualnie w Mieruniskach i Garbasie ~~+~~ *Drugi*;
 - h) wybudowanie kanalizacji deszczowej z separatorami we wsi Zusno;
 - i) przestrzeganie zasady niewylewania nieczystości płynnych (z szamb) na grunt, na pola i do wód powierzchniowych, systematyczne wywożenie ścieków z terenów mieszkalnych do oczyszczalni ścieków w Filipowie, a, do czasu zmodernizowania tej oczyszczalni, także do oczyszczalni ścieków w Olecku i Suwałkach. Prowadzenie rzetelnej ewidencji ścieków dowożonych do oczyszczalni, weryfikacja wydanych koncesji na wywóz nieczystości płynnych;
 - j) ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze, dalsze regulacje stosunków wodnych (melioracja), zwiększenie udziału naturalnego nawożenia, ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony upraw na terenach, na których może dojść do skażenia wód, prowadzenie działań na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego;
 - k) ochrona powierzchni ziemi przed skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców i erozją poprzez ograniczenie wyrębu lasów i racjonalną eksploatację złóż surowców z zachowaniem wymogów określonych w przepisach prawnych, sukcesywna rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych;
- 5) **Ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem szkodliwym dla ludzi** poprzez:
- ograniczenie w obszarach zamieszkałych ponadnormatywnych źródeł hałasu poprzez ich wygłuszenie lub eliminację - zgodnie z przepisami odrębnymi;

- uwzględnienie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego i w warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu następujących norm dopuszczalnego hałasu - zgodnie z przepisami odrębnymi;
- wykonanie prognoz wpływu ustaleń planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze w celu wyeliminowania konfliktów przestrzennych, ekonomicznych i społecznych oraz negatywnych skutków zabudowy;
- wykonanie stosownych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji uciążliwych lub mogących pogorszyć jego stan na etapie uzyskania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania,

8) Ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze może nastąpić jedynie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. (art.7 ust. 2 pkt.1, 3 i 4) gruntów rolnych:

- ~~— klas III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha – wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej;~~
- ~~— klas IV, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do przeznaczenia na cele nierolnicze przekracza 1 ha oraz gruntów stanowiących użytki rolne klas V i VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk – wymaga uzyskania zgody Marszałka Województwa Podlaskiego;~~
- ~~— odnośnie pozostałych gruntów rolnych, zgodę na ich przeznaczenie na cele nierolnicze wyraża Rada Gminy.~~

~~Przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych, w tym lasów ochronnych, bez pozbawienia ich klauzuli ochronności, stosownie do art. 7 ust.2 pkt.2 i 5 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych wymaga:~~

- ~~— uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w przypadku gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa;~~
- ~~— uzyskania zgody Marszałka Województwa Podlaskiego po uzyskaniu opinii Izby Rolniczej, dla pozostałych gruntów leśnych.~~

Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – zgodnie z obowiązującymi ww. przepisami odrębnymi.

4.1.13 KIERUNKI DZIAŁANIA W POLITYCE PRZESTRZENNEJ GMINY:

- 1) Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy i jej miejscowości poprzez modernizację i rehabilitację zabudowy, przestrzeganie wykluczeń i ograniczeń środowiska przyrodniczego i kulturowego, harmonizację starej i nowej zabudowy, tworzenie warunków do rozwoju:
 - a) funkcji gospodarczej, turystyki i rekreacji;
 - b) inwestowania w zakresie mieszkalnictwa, infrastruktury gospodarczej i turystycznej;
 - c) współpracy regionalnej i międzynarodowej;
- 2) Przeznaczenie terenów pod działalność gospodarczą o charakterze lokalnym i ponadlokalnym oraz wyposażenie ich w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej powinny być podporządkowane wysokim standardom

- jakości środowiska i krajobrazu i konieczności minimalizowania uciążliwości dla mieszkańców;
- 3) Ograniczenie przeznaczania pod zabudowę gleb klasy bonitacyjnej III i IVa, stanowiących obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z wyjątkiem działek nieprzekraczających 0,5 ha leżących w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę.
 - 4) Porządkowanie zagospodarowania terenów zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, usługowej i produkcyjnej na obszarze gminy, ze szczególnym uwzględnieniem terenów w najważniejszych ciągach komunikacyjnych i głównych ulicach (drogach wiejskich);
 - 5) Utrzymanie budynków i terenów je otaczających w dobrym stanie technicznym i estetycznym (elewacje budynków, tereny zieleni, przestrzenie publiczne, miejsca wypoczynku, gier i zabaw, ulice i ciągi piesze, parkingi itp.);
 - 6) Zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej i istniejącej zabudowy wsi z dopuszczeniem w niej budowy, przebudowy i remontów obiektów z zastosowaniem formy architektury regionalnej zharmonizowanej z zabudową istniejącą i otaczającym krajobrazem.
 - 7) Wzbogacenie systemu przyrodniczego gminy, a w szczególności krajobrazu rolnego i jego wartości ekologicznej poprzez wprowadzenie zalesień gruntów rolniczych mało przydatnych, zadrzewień śródpolnych, w ciągach dróg i cieków wodnych, obrzeży jezior i terenów erozyjnych oraz sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z krajowym programem zwiększenia lesistości;
 - 8) Zapewnienie infrastruktury technicznej obsługującej szlaki turystyczne, opracowanie i uruchomienie nowych szlaków rowerowych przebiegających przez obszary o wybitnych walorach krajobrazowych.
 - 9) Zwiększenie dostępności do terenów o dużych walorach turystycznych poprzez modernizację i budowę nawierzchni twardych na drogach powiatowych oraz modernizację i budowę nawierzchni twardych i ulepszonych na drogach gminnych;
 - 10) Rozbudowa infrastruktury usługowej, turystycznej i technicznej na terenach przyległych do jezior Rospuda, Kamienne, Białe, Czarne, Mieruńskie Wielkie, Garbaś, Jemieliste oraz wzdłuż rzeki Rospudy i Zuśnianki, tworzenie przyjaznego klimatu oczekiwanego przez przyjezdnych poprzez tworzenie i ulepszanie szlaków pieszych, rowerowych, wyposażenie ich w urządzenia techniczne, sanitarne oraz usługi, tworzenie bazy noclegowej i budownictwa letniskowego na terenach opuszczonych zagród i innych obiektów, budowę pól biwakowych i campingowych, zapewnienie miejsc parkingowych, plaży i przystani, a także innych ulepszeń znajdujących się w terenie a ułatwiających pobyt przybyszom, czyniąc go bardziej atrakcyjnym i dostępnym;
 - 11) Ochrona walorów historyczno- kulturowych obszaru gminy, w tym obiektów archeologicznych, architektonicznych, dworów, folwarków, cmentarzy, zabytków techniki i wykorzystanie ich do obsługi ruchu turystycznego poprzez zapewnienie ich użytkowania w sposób gwarantujący utrzymanie ich w dobrym stanie;
 - 12) Poprawa warunków zamieszkiwania ludności poprzez tworzenie udogodnień i likwidację barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych;

- 13) Stworzenie warunków dla realizacji wszelkiego rodzaju budownictwa:
- a) w obrębie terenów zwartej zabudowy wsi;
 - b) w obrębie terenów rozwoju struktur osadniczych wsi wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 652;
 - c) w obrębie obszaru rozwoju i koncentracji funkcji gospodarczej, osadniczej i turystyczno - wypoczynkowej w osadzie Filipów I, także w jej otoczeniu tj. Filipowie II, III i IV;
 - d) w obrębie siedliska zabudowy wsi.
 - e) w wyznaczonych terenach rozwojowych dla których sporządza się plany miejscowe.
- 14) Realizacja działań w kierunku wymuszającym uwzględnienie w decyzjach administracyjnych zasady ochrony wynikające z położenia w obrębie bądź w sąsiedztwie obszarów chronionych, każde ograniczenie procesów przyrodniczych w wyniku urbanizacji i wywołane tym uciążliwości muszą być rekompensowane przy pomocy ograniczania uciążliwości (sankcja, rekultywacja, ochrona środowiska).
- 15) Podjęcie działań w kierunku objęcia szczególnymi formami ochrony obszarów o unikatowych walorach zróżnicowania biologicznego jak tereny użytków ekologicznych, pomniki przyrody, ciągi ekologiczne i strefa chronionego krajobrazu, wprowadza się zakaz działalności grożącej zanieczyszczeniem jezior, cieków, wód podziemnych, gleb i powietrza oraz działalności zmieniającej krajobraz. Wprowadza się zakaz wprowadzania przegród terenowych zabudowy kubaturowej oraz obiektów uciążliwych na terenach układu powiązań ekologicznych prowadzonych wzdłuż cieków wodnych i nieużytków, bagien i terenów źródłiskowych;
- 16) Ochrona i zabezpieczenie terenów zielonych mających istotny wpływ na ochronę wód i gleb, a także stanowiących ważny czynnik utrzymania zdrowia i rekreacji mieszkańców poprzez zachowanie i prawidłowe wykorzystanie tych terenów dla potrzeb społecznych oraz tworzenie nowych stref zielonych szczególnie w miejscowościach gęściej zamieszkałych i o walorach turystycznych;
- 17) Ochrona wód powierzchniowych oraz stosowanie zasad ochrony gleb przed zanieczyszczeniami poprzez eliminację niekontrolowanego zrzutu ścieków do środowiska, odpowiednie zagospodarowanie i uporządkowanie strefy brzegowej jezior zwłaszcza o szczególnie wysokich stokach narażonych na erozję;
- 18) Zorganizowanie systemu usuwania i wywozu odpadów z terenów użytkowanych turystycznie i cennych przyrodniczo;
- 19) Aktywizowanie agroturystyki w oparciu o istotne wartości regionu (walory historyczne, uroda krajobrazu, kultura i obyczaje, tradycyjna kuchnia, przejażdżki bryczką konną lub rowerem) i upowszechnienie sprawdzonych sposobów rozwijania agroturystyki na obszarach wiejskich poprzez współdziałanie Zarządu Gminy z mieszkańcami wsi i wspieranie organizacyjno - finansowe w tworzeniu tych gospodarstw, ich rozbudowa i podnoszenie świadomości i wiedzy gospodarczej, standardu i jakości oraz rozszerzenie zakresu świadczonych usług, promocja tych gospodarstw na rynkach turystycznych;
- 20) Szersze tworzenie przy odpowiednim przygotowaniu kwater agroturystycznych i kształtowanie umiejętności zainteresowanych rolników w zakresie:
- a) udzielenia noclegów i wyżywienia;
 - b) oferowanie usług związanych z przyrodą gminy i jej sezonowymi zmianami;

- c) przekazywanie treści programów czerpanych z walorów regionu,
 - d) własne, naturalne wyżywienie oparte na tradycyjnej kuchni;
 - e) sprzedaż wyrobów rękodzieła własnego;
 - f) przejażdżki konne lub furmanką, łódką, kajakiem, rowerem;
 - g) wędkarstwo i myślistwo,
 - h) sporty zimowe i kuligi,
 - i) ogniska, imprezy, muzyka, folklor;
- 21) Podjęcie działań związanych z aktywizacją gospodarczą w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej krajowej nr 652 w kierunku Suwałki – Kowale Oleckie i rozwojem usług obsługi ruchu komunikacyjnego i rzemiosła w ramach stworzenia i rozwijania stref aktywności gospodarczej;
- 22) Wyznacza się pas terenu pod planowaną obwodnicę Filipowa na drodze wojewódzkiej nr 652 wraz z infrastrukturą obsługi ruchu tranzytowego oraz pod gazociąg wysokiego ciśnienia ze stacją redukcyjną;
- 23) W miejscowości Filipów IV na działce nr 1905/4 i 1909/5 w sąsiedztwie planowanej obwodnicy drogi wojewódzkiej nr 652 planuje się stację paliw,
- 24) Rezerwa terenu pod budowę ścieżek rowerowych o charakterze regionalnym i lokalnym zgodnie z rysunkiem Studium;
- 25) Rehabilitacja i przekształcenia terenów zabudowanych poprzez:
- a) prowadzenie prac konserwacyjnych niezbędnych dla obiektów o wartościach zabytkowych i kulturowych pod nadzorem wyspecjalizowanych służb konserwatorskich i nadzoru budowlanego oraz nawiązywanie form nowych domów i budynków gospodarczych, oraz budownictwa letniskowo - rekreacyjnego do sposobu zabudowy i form architektonicznych tradycyjnych i regionalnych,
 - b) prowadzenie wszelkich działań projektowych i organizacyjnych zabezpieczających racjonalność i ład przestrzenny (uzupełnianie, wymiana, rozbudowa obiektów na istniejących działkach budowlanych, zmiana funkcji istniejącego obiektu) zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami oraz zasadami sztuki budowlanej pod warunkiem stosowania tradycyjnych materiałów budowlanych (cegła, drewno, kamień, dachówka ceramiczna) oraz form architektonicznych tradycyjnych:
 - dachy dwuspadowe o nachyleniu połaci 35 37°-45°
 - parterowe z poddaszem użytkowym (parter plus użytkowe poddasze, w wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się dla budynków użyteczności publicznej – dwie kondygnacje użytkowe);
 - poziom parteru na wysokości do 1,30m nad poziom terenu, lokalizacja nowych obiektów nie powinna naruszać naturalnej konfiguracji terenu;
 - prace wykończeniowe elewacyjne – materiały pochodzenia rodzimego: drewno, kamień.

Wyznaczone w studium tereny rozwojowe do sporządzenia planów miejscowych obejmują kompleksy terenów, na których mogą wystąpić zmiany zagospodarowania przestrzennego i szczegółowe waloryzacje środowiska, które pozwolą na precyzyjne określenie terenów możliwych do zabudowy, forma i wielkość działek budowlanych, zasad

kształtowania zabudowy, część tych terenów może podlegać ochronie, należy przewidzieć tereny rekreacyjne i sportowe, ścieżki spacerowe i rowerowe, kąpieliska, przystanie, miejsca piknikowe i inne elementy przestrzenne publiczne podnoszące walory i atrakcyjność turystyczną tych terenów.

4.1.14 POLITYKA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

W strefie A1, A2, A3, B1, B2 ustala się następujące zasady zagospodarowania i zabudowy terenów:

1. W zagospodarowaniu i w zabudowie terenów wszelkie podejmowane działania muszą być zgodne z zasadami ochrony wynikającymi z położenia w obrębie bądź w sąsiedztwie obszarów chronionych (ochrony przyrody, krajobrazu i zasobów kulturowych);
2. Zasady działania w istniejących obszarach i obiektach chronionych ustanowione na mocy prawa zostały przedstawione w części uwarunkowań;
3. Granice obszarów inwestycyjnych odpowiadają granicom zwartej zabudowy wsi;
4. W celu zachowania zasobów kulturowych i zabytkowych oraz krajobrazu kulturowego, *należy przestrzegać ustaleń zawartych w punkcie 2.2.3.5 i 2.2.4 niniejszego opracowania wyodrębniono obszary i obiekty zaznaczone na rysunku studium; określone jako strefy ochrony konserwatorskiej (SOK);*
5. Dla obszarów znajdujących się:
 - 1) w strefie A3 oznaczonych na rysunku studium numerami **1, 2, 3, 4, 5;**
 - 2) w strefie B2 oznaczonych na rysunku studium numerami **6, 7, 9A, 27;**
 - 3) w strefie A1 oznaczonych na rysunku studium numerami **8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19A, 19B, 19C, 20, 21, 22, 27, 5A, 6A;**
 - 4) w strefie A2 oznaczonych na rysunku studium numerami **23, 24, 25, 26A, 28;**
 - 5) w strefie B1 oznaczonych na rysunku studium numerami **12, 24, 26B (część), 29;**

należy bezwzględnie zaleca się opracować miejscowy plan miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, który na podstawie obowiązujących przepisów szczególnych określi m.in.:

- *przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania;*
- *zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;*
- *zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu;*
- *zasady kształtowania krajobrazu;*
- *zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej;*
- *wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;*
- *zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, maksymalną wysokość zabudowy, minimalną liczbę miejsc do parkowania w tym miejsca przeznaczone na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową i sposób ich realizacji oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów;*

- *granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa;*
- *szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych planem miejscowym;*
- *szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;*
- *zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;*
- *sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów.*
- ~~- tereny zwartej zabudowy,~~
- ~~- tereny wyłączone spod zabudowy i ustali warunki budowy, rozbudowy, przebudowy,~~
- ~~na podstawie obowiązujących przepisów strefę wolną od zabudowy wzdłuż brzegów jezior i innych zbiorników wodnych oraz określi sposoby użytkowania tej strefy,~~
- ~~dokładne warunki lokalizacji zabudowy lotniskowej i turystycznej oraz infrastruktury technicznej uwzględniając chłonność turystyczną terenu;~~
- ~~warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;~~
- ~~zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej~~

6. Wykluczenie terenów spod zabudowy:

- zbiorniki wód powierzchniowych wraz z wyznaczoną strefą ochronną;
- kompleksy leśne i zalesienia;
- obszary udokumentowanych złóż surowców mineralnych;
- obszary gruntów słabonośnych, podmokłych i erozyjnych;
- tereny niezbędne pod realizację projektowanych dróg.

Ograniczenia zabudowy:

- strefa chronionego krajobrazu;
- gleby najwyższych klas bonitacyjnych;
- występowanie stanowisk archeologicznych;
- położenie obszaru w strefie uciążliwej – *zrekultywowane* wysypisko śmieci, linia wysokiego napięcia;
- ~~- obszary, na których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW wraz ze strefami ochronnymi w części obrębu geodezyjnego Mieruniszki.~~

7. Ochrona jako użytki ekologiczne jezior: Rospuda, Białe i Garbaś – z zakazem pozyskiwania, niszczenia i uszkodzenia roślin, wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości oraz innego zanieczyszczania wód, używania łodzi z silnikiem spalinowym, uprawiania pletwonurkowania, zakłócania ciszy.

8. Strefa ciszy dla jezior Białe, Czarne, Garbaś, Kamienne, Rospuda, Mieruńskie Wielkie,

9. Zabrania się naruszania linii brzegowej oraz grodzenia nieruchomości przyległych do wód powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar - ustawa z dnia *20 lipca 2017 r.* ~~18 lipca 2001 r.~~ - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229);
10. Zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
11. Korzystanie z wód i ich ochrona zgodnie z Ustawą z dnia *20 lipca 2017 r.* ~~18 lipca 2001 r.~~ - Prawo wodne;
12. Ustala się, że:
 - budowa urządzeń związanych z korzystaniem z wód wymaga uzyskania pozwolenia wodno- prawnego i może być realizowana wyłącznie na terenach wyznaczonych w planie;
 - gospodarkę odpadami komunalnymi należy prowadzić zgodnie z przepisami ustawy O utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
13. Jeziora - wymagana ochrona czystości wód. Zabrania się lokalizowania wszelkich budowli w pasie przybrzeżnym z wyjątkiem obiektów posiadających pozwolenie wodno - prawne. Zakaz zmiany linii brzegowej, wykonywania nasypów i pogłębień. Wprowadza się zakaz jakichkolwiek zmian i ingerencji w przyrodnicze otoczenie jezior. Pożądane wprowadzenie zadrzewienia wzdłuż jezior,
14. Zakaz wprowadzania poprzecznych barier (zabudowa) w ekologicznych ciągach o znaczeniu lokalnym i ponad lokalnym,
15. Zabrania się realizacji wszelkich tymczasowych obiektów budowlanych, gospodarczych i urządzeń powodujących zagrożenie dla wód powierzchniowych i krajobrazu oraz zakazuje się innej działalności gospodarczej wpływającej szkodliwie na stan środowiska przyrodniczego w aspekcie dopuszczalnych norm,
16. Tworzenie udogodnień i likwidacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych;
17. Na terenach przeznaczonych pod inwestycje usługowo - produkcyjne ustala się, że ich uciążliwość powinna ograniczać się do granic działki;
18. W zależności od potrzeb w sąsiedztwie pasa drogowego drogi wojewódzkiej mogą powstać obiekty i urządzenia związane z obsługą ruchu drogowego i turystycznego;
19. Dla obszarów przeznaczonych pod inwestycje, w tym turystyczne, konieczne jest rozwiązanie problemu zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i utylizacji ścieków oraz gospodarowania i unieszkodliwiania odpadów.
20. Należy wyłączyć spod zabudowy gleby podlegające ochronie na podstawie przepisów o ochronie gruntów;
21. Na terenach zwartej zabudowy wsi w granicach ustalonych na rysunku studium na działkach niezabudowanych lub jako uzupełnienie zabudowy w tych granicach dopuszcza się realizację funkcji mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej, nieuciążliwej działalności gospodarczej, nowych obiektów służących realizacji celów publicznych, pod warunkiem stosowania formy architektonicznej tradycyjnej regionalnej zharmonizowanej z istniejącą

- w sąsiedztwie zabudową i zgodnie z uwarunkowaniem rozwoju i zachowaniem warunków z nich wynikających;
22. Nowa zabudowa winna powstawać na podstawie obowiązujących planów miejscowych oraz przepisów szczególnych z uwzględnieniem wskaźników zabudowy, winna skalą i architekturą nawiązywać do cech regionalnych,
 23. Nowa kolonijna zabudowa zagrodowa obok uzupełnienia istniejących już siedlisk może być realizowana na wszystkich terenach rolniczych, przy uwzględnieniu pkt. 6;
 24. Nowa zabudowa kolonijna może rozwijać się zgodnie z przepisami szczególnymi,
 25. Zagospodarowanie terenów zwartej zabudowy poszczególnych wsi na cele nierolnicze może nastąpić po opracowaniu planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, dla terenów leżących poza granicami zwartej zabudowy wsi, w przypadku realizowania inwestycji budowlanych należy sporządzić plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego;
 26. Dopuszcza się rekreacyjne wykorzystanie siedlisk rolniczych na zasadzie adaptacji, modernizacji użytkowej opuszczonych zagród także odtwarzanie struktury architektonicznej zgodnie z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a także zasadami kształtowania krajobrazu;
 27. Dopuszcza się przebudowę, remonty i wymianę zabudowy wyłącznie w istniejących zagrodach, w granicach działki siedliskowej, pod warunkiem zachowania zgodności przeznaczenia obiektów i przedłożenia dokumentacji projektowej przebudowy, remontu lub wymiany
 28. Na obszarach użytkowanych rolniczo zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania (ciąg naturalnej zieleni łąkowo – pastwiskowej z lokalnymi skupiskami zieleni łąkowej), istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz tradycyjnej gospodarki uprawowej, łąk i pastwisk z ukierunkowaniem na rolnictwo ekologiczne;
 29. Tereny położone w obrębie granicy polno – leśnej, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty, a w szczególności grunty położone wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, strome zbocza, urwiska i zapadliska, tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie lub glinie – przeznaczają się do zalesienia,
 30. Ochrona istniejących lasów oraz wspieranie działań zmierzających do zwiększenia lesistości poprzez zalesienie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa.
 31. Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia i współdziałanie z prywatnymi właścicielami lasów w celu udostępnienia i odpowiedniego zagospodarowania dla rekreacji i turystyki,
 32. Wszelkie działania na obszarze leśnym winny być zgodne z planem urządzenia lasu obowiązującym w nadleśnictwie zarządzającym

4.1.14.1 Strefa turystyczna – A1

Strefa związana jest z Doliną Rospudy i w całości leży w ~~strefie~~ **obszarze** chronionego krajobrazu „*Dolina Błędzianki*” oraz w części w granicach obszaru „*Dolina Rospudy*”. Z uwagi na cenny przyrodniczo, krajobrazowo i kulturowo teren istnieją tu dobre warunki rozwojowe, chociaż rygorystyka ochrony obiektów przyrodniczych i kulturowych stwarza pewne ograniczenia.

Obszar ten skupia zdecydowaną większość ludności, mieszkań oraz obiektów usługowych i produkcyjnych gminy, tj. ok. 3500 ludności, co stanowi 75% całości gminy, ponad 1000 mieszkań czyli 72,4 % zasobów gminy, oraz ok. 140 podmiotów usługowych i produkcyjnych pozarolniczych tj. ponad 80 % ogólnej ilości takich obiektów w gminie. Koncentracja zasobów ludzkich i materialnych w tej strefie stwarza zarówno szanse jak i problemy rozwojowe;

Obszar strefy A1 obejmuje:

- jeziora: Rospuda, Kamienne, Czostków, *Ślepak*, Białe *Filipowskie*, Czarne, Wysokie, Długie, Garbaś.
- obszary leśne;
- tereny pozbawione łąk i lasów;
- obszary istniejącego zainwestowania z preferencją do rozwoju turystyki i rolnictwa ekologicznego;
- turystyczne szlaki piesze i rowerowy międzyregionalny, krajowy szlak wodny kajakowy rzeki Rospudy;
- *w części* miejscowość gminną Filipów - wielofunkcyjny ośrodek gminny - obsługa ludności gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki, ośrodek obsługi turystycznej położony w punkcie węzłowym licznych szlaków turystycznych, w tym wodnego krajowego rzeki Rospudy i pieszego regionalnego Raczki – Stańczyki;
- *obręby geodezyjne – w całości lub części sołectwa*: Czarne, Czostków, Garbas *Pierwszy* I, *Garbas Drugi*, Huta, Nowe Motule, *Stare Motule*, Rospuda, Supienie, Wólka, Szafranki, *Zusno*.

W strefie A1 wyróżnia się:

- obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
- granice chronionego krajobrazu *oraz obszary Natura 2000*;
- tereny zwartej zabudowy wsi Czarne, Filipów IV i Supienie, *części Stare Motule oraz inne tereny objęte planem miejscowym w trakcie opracowania, na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową*;
- ~~granice polno – leśne we wsiach Nowe Motule, Wólka i Supienie;~~
- grunty z przewagą klas IV;
- obszar leśny położony w obszarze chronionego krajobrazu i ~~obszar leśny położony poza obszarem chronionego krajobrazu~~; wszelkie działania na tym obszarze winny być uzgadniane z Nadleśnictwem Olecko,
- teren złoża kruszywa naturalnego w Garbasie I *Pierwszym*;
- pomniki przyrody w Filipowie II *Drugim* i Garbasie I *Pierwszym*;
- punkty widokowe;
- teren istniejących cmentarzy w Filipowie IV *Czwartym*, Czarnem i Hucie;
- schrony z czasu II wojny światowej w Filipowie I *Pierwszym*, II *Drugim* i Garbasie I *Pierwszym*;
- zabytki sakralne, zabytkowe obiekty architektury i budownictwa, stanowiska archeologiczne;
- tereny proponowane do zalesienia;
- tereny objęte ochroną konserwatorską całkowitą „A”, częściową „B” i krajobrazową „K”;

- linia energetyczna 110 kV ze strefą ochronną i rozdzielnia GPZ w Filipowie ~~III~~ *Trzecim*;
- istniejące i planowane oczyszczalnie ścieków;
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej.

1) Uwarunkowania stanowiące szanse rozwoju:

- Cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- Cenne walory kulturowe i historyczne;
- Wykształcone centrum gminne, istniejąca infrastruktura społeczna i techniczna;
- Istniejący stan zainwestowania na obszarze strefy;
- Koncentracja ludności, zasobów mieszkaniowych, obiektów produkcyjnych i usługowych pozarolniczych;
- Koncentracja obszarów atrakcyjnych turystycznie;
- Możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, całorocznej pobytowej i agroturystyki;
- Rozwój infrastruktury obsługującej szlaki turystyczne;
- Niski stopień zanieczyszczenia, dewastacji i przekształcenia środowiska przyrodniczego;
- Brak obiektów uciążliwych dla środowiska przyrodniczego;
- Możliwość prowadzenia intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- Możliwość prowadzenia produkcji zdrowej żywności;
- Dobra dostępność komunikacyjna, położenie w ciągu drogi wojewódzkiej, gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- Przynależność Polski do Unii Europejskiej i możliwość pozyskiwania środków pomocowych na cele infrastrukturalne i rozwojowe.

2) Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania:

- Monofunkcyjny, rolniczy rozwój wsi, poza Filipowem;
- Surowy klimat niesprzyjający rozwojowi turystyki całorocznej i produkcji rolniczej;
- Niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa;
- Brak obiektów i urządzeń obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku;
- Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna terenów zabudowanych, zwłaszcza oczyszczalni ścieków i sposobu utylizacji odpadów;
- Niedostatecznie rozwinięta sieć placówek handlowych, gastronomicznych i noclegowych;
- Brak rozwiniętej oferty turystycznej i informacji o terenie;
- Brak działań promujących gminę w kraju i za granicą;
- Niski stopień lesistości obszaru, co obniża waloryzację rekreacyjną;
- Zły stan nawierzchni większości dróg, ~~brak obwodnicy Filipowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 652~~, konieczność pilnej modernizacji dróg i infrastruktury towarzyszącej;
- Ograniczenia wynikające z położenia w strefie chronionego krajobrazu ~~oraz związane z ochroną dóbr kultury~~.

3) Główne cele rozwoju:

- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Opracowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych;
- Aktywizacja ruchu turystycznego, nastawienie na turystykę całoroczną;
- Stworzenie warunków do intensyfikacji produkcji rolniczej, w tym produkcji zdrowej żywności;
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego;

- Ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego oraz racjonalne korzystanie z jego zasobów;
- Kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu;
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w celu poprawy kondycji finansowej ludności, tworzenia miejsc pracy, różnicowania i równoważenia struktury gospodarki lokalnej, rozwoju przetwórstwa produktów rolnych,
- Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej w Filipowie – w celu stworzenia lokalnego centrum o wysokiej jakości przestrzeni publicznej.

4) Cele zagospodarowania przestrzennego:

- Wyznaczenie obszarów rozwojowych jako kompleksów terenów przeznaczonych do zabudowy oraz terenów chronionych, pozostających jako niezabudowane - w celu stworzenia zrównoważonej całości, przyjaznej człowiekowi i innym mieszkańcom ekosystemu;
- Uporządkowanie układu funkcjonalno - przestrzennego gminy;
- Wykreowanie centrum administracyjnego, usługowego oraz turystycznego w Filipowie;
- Ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Eksponowanie walorów krajobrazowych na potrzeby turystyki;
- Modernizacja sieci komunikacyjnej i budowa sieci dróg rowerowych;
- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów w zakresie usług infrastruktury technicznej i społecznej.

5) Kierunki rozwoju wyróżnionych obszarów rozwojowych znajdujących się w strefie A1 objętych opracowaniem planów miejscowych.

Nr strefa	Obręb geodezyjny - symbol obszaru rozwojowego (powierzchnia obszaru) Nr planu miejscowego	Kierunek zagospodarowania	Wymagania
A 1	Filipów II – nr 19A, nr 19B, nr 19C, nr 20, (A1 nr 19A: 30,5ha A1 nr 19B: 49,3ha A1 nr 19C: 60,2ha A1 nr 20: 42,4ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - budowy i modernizacji ciągów pieszych i pieszo-rowerowych,	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: 1) ochronę krajobrazu i obiektów dóbr kultury: - granice chronionego krajobrazu; - schrony z czasu II wojny światowej; - strefę ochrony konserwatorskiej – K;

		<ul style="list-style-type: none"> - budowy bazy spływów kajakowych krajowym szlakiem wodnym rzeki Rospudy, - budowy obiektów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, - zalesienia i urządzania terenów zieleni; - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - budowy sieci kanalizacji sanitarnej. 	<p>2)tereny leśne</p> <p>3)obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;</p> <p>4)inwestycje publiczne gminy: plaże i tereny sportowe nad jez. Kamienne</p>
A 1	Motule Nowe – nr 8 <i>(A1 nr 8: 48,4ha)</i>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy rekreacji indywidualnej - zabudowy usługowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) tereny leśne; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 4) granice polno – leśne; 5) strefę ochrony konserwatorskiej – B
A 1	Szafranki – nr 9 <i>(A1 nr 9: 13,6ha)</i>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy rekreacji indywidualnej; - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej i rowerowej lokalnej - modernizacji dróg publicznych powiatowych i gminnych, - modernizacji istniejących i budowa nowych wodociągów, - zalesienia 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) tereny leśne; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 4) strefę ochrony konserwatorskiej – B
A 1	Supienie – nr 10 <i>(A1 nr 10: 124,5ha)</i>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy rekreacji indywidualnej, pensjonatowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - Zabudowy usługowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tereny chronione i wskazane do objęcia ochroną: - obszary chronionego krajobrazu;

		<ul style="list-style-type: none"> - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej. - urządzania terenów zielonych i zalesienia; 	<ul style="list-style-type: none"> - użytki ekologiczne 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) granice polno - leśne 4) tereny leśne; 5) strefę ochrony konserwatorskiej – B i K
A 1	Wólka – nr 11 <i>(A1 nr 11: 46,2ha)</i>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy rekreacji indywidualnej i pensjonatowej; - zabudowy usługowej; - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych; - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką; - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej; - budowy bazy spływów kajakowych krajowym szlakiem wodnym rzeki Rospudy; - urządzania terenów zielonych i zalesienia; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi; - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej. 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) użytek ekologiczny 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) tereny leśne; 4) granice polno-leśne; 5) strefę ochrony konserwatorskiej – K 6) inwestycje publiczne gminy – plaże, tereny sportowe, pola namiotowe i campingowe i przystań nad jez. Kamienne
A 1	Czarne – nr 13 <i>(A1 nr 13: 155,7ha)</i>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, - zabudowy rekreacji indywidualnej, pensjonatowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zabudowy usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - urządzania terenów zielonych i zalesienia; - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych oraz ciągów pieszych, - modernizacji i budowy wodociągów, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) użytek ekologiczny; 3) ochronę strefy cmentarza – podlegającego ochronie konserwatorskiej.

			<p>4) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;</p> <p>5) tereny leśne;</p> <p>6) granice polno-leśne;</p> <p>7) eksploatację i ochronę istniejącego ujęcia wody,</p> <p>8) strefę ochrony konserwatorskiej – B i K;</p> <p>9) inwestycje publiczne gminy – plaże nad jez. Czarne i przystań nad jez. Rospuda</p>
A 1	<p>Huta – nr 14, 15</p> <p><i>(A1 nr 14: 26,3ha A1 nr 15: 24,8ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, - zabudowy usługowej; - zabudowy rekreacji indywidualnej, sportu i rekreacji; - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zalesienia i urządzenia terenów zieleni; - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi, - modernizacji istniejących i budowy nowych wodociągów, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) użytek ekologiczny 3) ochronę strefy cmentarza – podlegającego ochronie konserwatorskiej. 4) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 5) tereny leśne; 6) strefę ochrony konserwatorskiej – B i K;
A 1	<p>Rospuda - nr 16</p> <p><i>(A1 nr 16: 32,4ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy rekreacji indywidualnej - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej i rowerowej międzyregionalnej, - modernizacji dróg publicznych 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) użytek ekologiczny; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 4) tereny leśne

		<ul style="list-style-type: none"> - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, 	<ul style="list-style-type: none"> 5) strefę ochrony konserwatorskiej – K; 6) strefę ochronną urządzeń elektroenergetycznych,
A 1	Czostków – nr 17 i 18 <i>(A1 nr 17: 47,4ha A1 nr 18: 25,3ha)</i>	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej, - zabudowy usługowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych, dróg wewnętrznych oraz ciągów pieszych, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej i rowerowej międzyregionalnej, - zalesienia - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej. 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu <ol style="list-style-type: none"> 1) tereny chronione i wskazane do objęcia ochroną; 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) tereny leśne; 4) strefę ochrony konserwatorskiej – B i K
A 1	Garbas Pierwszy ↓ - nr 22 <i>(A1 nr 22: 142,5ha)</i>	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką - zalesienia i urządzania terenów zieleni urządzonej; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych, dróg wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi i pieszo-jezdnymi, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej i rowerowej międzyregionalnej, - eksploatacji złoża kruszywa naturalnego; - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - budowy oczyszczalni i przepompowni ścieków, - budowy sieci kanalizacji sanitarnej i rurociągu grawitacyjnego i tłoczego, 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) teren wskazany do objęcia ochroną; 4) stanowisk archeologicznych; 5) tereny leśne 6) strefę ochrony konserwatorskiej – K; 7) inwestycje publiczne gminy – plaże, przystań,

			pola campingowe nad jez. Garbaś
A 1	Garbas II – nr 27	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> — zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej — zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, — sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, — zalesienia i urządzania terenów zieleni; — modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi - modernizacji i budowy sieci wodociągowej; 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) tereny leśne; 4) strefę ochrony konserwatorskiej – K;
A 1	<p>Filipów – I nr 21</p> <p><i>(A1 nr 21: 10,6ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - budowy bazy spływów kajakowych krajowym szlakiem wodnym rzeki Rospudy, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - zalesienia i urządzania terenów zieleni; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - budowy i modernizacji ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - budowy sieci kanalizacji sanitarnej. 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) tereny leśne; 4) strefę ochrony konserwatorskiej – K; 5) inwestycje publiczne gminy: plaże, pomost, przystań, pola namiotowe i campingowe , tereny sportowe, punkty widokowe nad jez. Kamienne

A1	Nowe Motule - nr 5A (A1 nr 5A: ok. 34,0ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - Zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; - zabudowy usługowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi; modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej,	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: 1) ochronę krajobrazu, ciągów ekologicznych; 2) tereny leśne;
A1	Zusno – nr 6A (A1 nr 6A: 5,5ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: - zabudowy usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i z usługami nieuciążliwymi, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zalesienia - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - budowy sieci kanalizacji deszczowej, - budowy gazociągu budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej wraz z rurociągiem tłocznym,	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: 1) ochronę krajobrazu, ciągów ekologicznych, stanowisk archeologicznych oraz innych terenów wskazanych do objęcia ochroną; 2) tereny leśne;

Określone kierunki zagospodarowania dla poszczególnych wyróżnionych obszarów rozwojowych, w zależności od istniejącego zagospodarowania, potrzeb inwestycyjnych i wskazanych potrzeb, mogą być wzbogacone o tereny o innym przeznaczeniu, niekolidującym ze wskazanymi potrzebami, stanowiące ich uzupełnienie.

4.1.14.2 Strefa turystyczno - rolnicza – A2

Strefa związana jest z jez. Mieruńskim Wielkim położonym w zachodniej części gminy i w większości stanowi obszar chronionego krajobrazu *na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Rospudy”*. Znaczne są na tym terenie obszary rolne i leśne, niemniej jednak brak lasów na brzegach jeziora Mieruńskie Wielkie obniża jego atrakcyjność turystyczną.

W skład strefy wchodzi *części obrębów* sołectwa: Mieruniszki i część Garbas *Drugi-II*. Niewielka jest na tym obszarze liczba ludności – ok. 400 osób, mieszkań – ok. 110 oraz obiektów usługowych pozarolniczych – 10. Zwraca uwagę rozwój na tym obszarze lokalnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz – w sferze społecznej – Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR-MARKOT” w Garbasie

Obszar strefy A2 obejmuje:

- Jezioro Mieruńskie Wielkie, Mieruńskie Małe;
- obszary istniejącego zainwestowania z preferencją do rozwoju turystyki i rolnictwa ekologicznego;
- turystyczne szlaki piesze;
- obszar leśny,
- sołectwa: Mieruniszki, część Garbas † *Drugi*

W strefie A2 wyróżnia się:

- obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
- granice chronionego krajobrazu;
- tereny zwartej zabudowy wsi Mieruniszki *oraz inne tereny objęte planem miejscowym w trakcie opracowania, na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową*;
- granice polno – leśne;
- grunty z przewagą klas IV;
- obszar leśny położony w obszarze chronionego krajobrazu i obszar leśny położony poza obszarem chronionego krajobrazu; wszelkie działania na tym obszarze winny być uzgadniane z Nadleśnictwem Olecko;
- tereny pozbawione łąk i lasów;
- szlaki turystyczne piesze;
- tereny proponowane do zalesienia;
- teren istniejącego cmentarza;
- punkty widokowe;
- planowaną oczyszczalnię ścieków;
- zabytki sakralne i dwór;
- ~~— tereny objęte ochroną konserwatorską całkowitą „A”, częściową „B” i krajobrazową „K”;~~

1) Uwarunkowania stanowiące szanse rozwoju:

- Cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- Cenne walory kulturowe i historyczne;
- Istniejący stan zainwestowania na obszarze strefy;
- Istnienie społecznie ważnego obiektu - ośrodka pomocy i opieki społecznej;
- Koncentracja obszarów atrakcyjnych turystycznie;
- Możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, całorocznej pobytowej i agroturystyki;
- Rozwój infrastruktury obsługującej szlaki turystyczne;
- Niski stopień zanieczyszczenia, dewastacji i przekształcenia środowiska przyrodniczego;
- Brak obiektów uciążliwych dla środowiska przyrodniczego;
- Możliwość prowadzenia intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- Możliwość prowadzenia produkcji zdrowej żywności;
- Dobra dostępność komunikacyjna, położenie w ciągu drogi wojewódzkiej, gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- Przynależność Polski do Unii Europejskiej i możliwość pozyskiwania środków pomocowych na cele infrastrukturalne i rozwojowe;
- ~~- Dobra wietrzność terenu sięgająca ok. 6 m/sek umożliwiającą lokalizację elektrowni wiatrowych.~~

2) Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania:

- Monofunkcyjny, rolniczy rozwój wsi;
- Postępująca dewastacja zabudowy wsi, szczególnie obiektów po byłych PGR –ach;
- Surowy klimat niesprzyjający rozwojowi turystyki całorocznej i produkcji rolniczej;
- Niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa;
- Brak obiektów i urządzeń obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku;
- Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna terenów zabudowanych, zwłaszcza oczyszczalni ścieków i sposobu utylizacji odpadów;
- Niedostatecznie rozwinięta sieć placówek handlowych, gastronomicznych i noclegowych;
- Brak rozwiniętej oferty turystycznej i informacji o terenie;
- Brak działań promujących gminę w kraju i za granicą;
- Niski stopień lesistości obszaru, co obniża waloryzację rekreacyjną;
- Zły stan nawierzchni większości dróg, konieczność pilnej modernizacji dróg i infrastruktury towarzyszącej;
- Ograniczenia wynikające z położenia w strefie chronionego krajobrazu oraz związane z ochroną dóbr kultury.

3) Główne cele rozwoju:

- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Stworzenie korzystnych warunków do inwestowania;
- Aktywizacja ruchu turystycznego, nastawienie na turystykę całoroczną;
- Stworzenie warunków do intensyfikacji produkcji rolniczej, w tym produkcji zdrowej żywności ;
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego;
- Ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego oraz racjonalne korzystanie z jego zasobów;
- Kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu;
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w celu poprawy kondycji finansowej ludności, tworzenia miejsc pracy, różnicowania i równoważenia struktury gospodarki lokalnej, rozwoju przetwórstwa produktów rolnych;
- Doprowadzenie do powstania wysokiej jakości przestrzeni publicznej.

4) Cele zagospodarowania przestrzennego:

- Wyznaczenie obszarów rozwojowych jako kompleksów terenów przeznaczonych do zabudowy oraz terenów chronionych, pozostających jako niezabudowane - w celu stworzenia zrównoważonej całości, przyjaznej człowiekowi i innym mieszkańcom ekosystemu;
- Uporządkowanie układu funkcjonalno-przestrzennego terenów wsi;
- Ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Eksponowanie walorów krajobrazowych na potrzeby turystyki;
- Modernizacja sieci komunikacyjnej;
- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów w zakresie usług infrastruktury technicznej i społecznej;
- Umożliwienie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

5) Kierunki rozwoju **wyróżnionych** obszarów **rozwojowych** znajdujących się w strefie A2 objętych opracowaniem planów miejscowych.

Nr strefa	Obręb geodezyjny - symbol obszaru rozwojowego (powierzchnia obszaru) Nr planu miejscowego	Kierunek zagospodarowania	Wymagania
A2	Mieruniszki – nr 23 (A2 nr 23: 77,4ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy rekreacji indywidualnej - zabudowy usługowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - urządzania terenów zielonych i zalesienia; modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej.	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ol style="list-style-type: none"> 1) ochronę krajobrazu i obiektów dóbr kultury: <ul style="list-style-type: none"> - granice chronionego krajobrazu; - zabytki sakralne; - ochrony konserwatorskiej – A; 2) tereny leśne; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; inwestycje publiczne gminy: plaże, pola namiotowe i campingowe, tereny sportowe.
A2	Mieruniszki – nr 24	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i gospodarczo-garażowej; - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zabudowy usługowej, - sportu i rekreacji - zalesienia i urządzania terenów zieleni urządzonej; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej, 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ol style="list-style-type: none"> 1) ochronę krajobrazu i obiektów dóbr kultury: <ul style="list-style-type: none"> - granice chronionego krajobrazu; - Dwór; - strefę ochrony konserwatorskiej – A;

		<ul style="list-style-type: none"> — eksploatacji i ochrony ujęcia wody, — budowy sieci wodociągowej, — budowy sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej, — budowy oczyszczalni ścieków, 	<p>2) tereny leśne;</p> <p>3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;</p>
A2	<p>Mieruniszki – nr 25</p> <p><i>(A2 nr 25: 29,1ha)</i></p>	<p>1. teren do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, - zabudowy rekreacji indywidualnej, pensjonatowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej i rowerowej lokalnej - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - zalesienia i urządzania terenów zieleni; budowy sieci wodociągowej; 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) ochronę krajobrazu; - granice chronionego krajobrazu; — strefę ochrony konserwatorskiej K; 2) tereny leśne; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
A2	<p>Mieruniszki Garbas Drugi – nr 26A</p> <p><i>(A2 nr 26A: ok. 47,9ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, - zabudowy rekreacji indywidualnej, pensjonatowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - zalesienia i urządzania terenów zieleni; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z parkingami i ciągami pieszymi, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, eksploatacji i ochrony ujęcia wody, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) strefę ochrony konserwatorskiej K; 3) tereny leśne; 4) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 5) inwestycje publiczne gminy – plaże nad jez. Mieruńskie Wielkie;
A2	<p>Mieruniszki – nr 28</p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> — zabudowy zagrodowej, — zalesienia; — odnawialnych źródeł energii. 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) tereny leśne; 3) oddziaływanie akustyczne od elektrowni wiatrowych;

			4) tereny zabudowane i wyłączone z zabudowy 5) stanowiska archeologiczne;
--	--	--	--

Określone kierunki zagospodarowania dla poszczególnych wyróżnionych obszarów rozwojowych, w zależności od istniejącego zagospodarowania, potrzeb inwestycyjnych i wskazanych potrzeb, mogą być wzbogacone o tereny o innym przeznaczeniu, niekolidującym ze wskazanymi potrzebami, stanowiące ich uzupełnienie.

4.1.14.3 Strefa rolniczo - turystyczna – A3

Strefa położona jest w otoczeniu jez. Jemielistego, skupiając w przeważającej części tereny rolnicze. Znaczny jest obszar chronionego krajobrazu wokół jeziora Jemieliste oraz w ciągach ekologicznych *na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”*. Ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu i występowanie wysokich wzniesień w północnej części tego obszaru przy granicy z gminą Przeróśl postuluje się rozwój energetyki wiatrowej.

W skład strefy wchodzi sołectwa: Jemieliste, Piecki, Smoleńka, Tabałówka, *Nowe Motule*, Stara Dębszczyzna. Obszar zamieszkiwany jest przez ok. 510 mieszkańców w 117 mieszkaniach. Funkcjonuje tu 13 podmiotów usługowych pozarolniczych.

Obszar strefy A3 obejmuje:

- Jezioro Jemieliste, Okminek;
- obszary istniejącego zainwestowania z preferencją do rozwoju turystyki i rolnictwa ekologicznego;
- sołectwa: Piecki, Jemieliste, Stara Dębszczyzna, Smolenka, Nowe Motule, Tabałówka.

W strefie A3 wyróżnia się:

- obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
- granice chronionego krajobrazu;
- zwartą zabudowę wsi Tabałówka, Motule Nowe, Motule Stare, Smolenka *oraz inne tereny objęte planem miejscowym w trakcie opracowania, na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową;*
- tereny pozbawione łąk i lasów;
- turystyczne szlaki piesze i rowerowe lokalne;
- granice polno – leśne w Jemielistem;
- grunty z przewagą klas IV;
- obszar leśny położony w obszarze chronionego krajobrazu i obszar leśny położony poza obszarem chronionego krajobrazu; wszelkie działania na tym obszarze winny być uzgadniane z Nadleśnictwem Olecko,
- tereny proponowane do zalesienia;
- teren istniejącego cmentarza w Pieckach;
- ~~teren objęty ochroną konserwatorską częściową „B” i krajobrazową „K”;~~
- pomnik przyrody w Pieckach;
- stanowiska archeologiczne w Motulach Nowych, Jemielistem, Starej Dębszczyźnie, Pieckach;

- planowaną oczyszczalnię ścieków w Pieckach;
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej w Pieckach, Jemielistem, Motulach Nowych;
- linię energetyczną 110 kV ze strefą ochronną w Pieckach, Jemielistem, Starej Dębszczyźnie.

1) Uwarunkowania stanowiące szanse rozwoju:

- Cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- Cenne walory kulturowe i historyczne;
- Istniejący stan zainwestowania na obszarze strefy;
- Sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej w okolicach miejscowości Piecki;
- Koncentracja obszarów atrakcyjnych turystycznie;
- Możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, całorocznej pobytowej i agroturystyki;
- Rozwój infrastruktury obsługującej szlaki turystyczne;
- Niski stopień zanieczyszczenia, dewastacji i przekształcenia środowiska przyrodniczego;
- Brak obiektów uciążliwych dla środowiska przyrodniczego;
- Możliwość prowadzenia intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- Możliwość prowadzenia produkcji zdrowej żywności;
- Dobra dostępność komunikacyjna, położenie w ciągu drogi wojewódzkiej, gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- Warunki do rozwoju mieszkalnictwa ze względu na bliskość Suwałk i trend do budowy domów mieszkalnych na wsi;
- Przynależność Polski do Unii Europejskiej i możliwość pozyskiwania środków pomocowych na cele infrastrukturalne i rozwojowe.

2) Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania:

- Monofunkcyjny, rolniczy rozwój wsi;
- Surowy klimat niesprzyjający rozwojowi turystyki całorocznej i produkcji rolniczej;
- Niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa;
- Brak obiektów i urządzeń obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku;
- Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna terenów zabudowanych, zwłaszcza oczyszczalni ścieków i sposobu utylizacji odpadów;
- Niedostatecznie rozwinięta sieć placówek handlowych, gastronomicznych i noclegowych;
- Brak rozwiniętej oferty turystycznej i informacji o terenie;
- Brak działań promujących gminę w kraju i za granicą;
- Niski stopień lesistości obszaru, co obniża waloryzację rekreacyjną;
- Zły stan nawierzchni większości dróg, konieczność pilnej modernizacji dróg i infrastruktury towarzyszącej;
- Ograniczenia wynikające z położenia w strefie chronionego krajobrazu oraz związane z ochroną dóbr kultury.

3) Główne cele rozwoju:

- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Opracowanie atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych;

- Aktywizacja ruchu turystycznego, nastawienie na turystykę całoroczną;
- Stworzenie warunków do intensyfikacji produkcji rolniczej, w tym produkcji zdrowej żywności;
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego;
- Ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego oraz racjonalne korzystanie z jego zasobów;
- Kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu;
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w celu poprawy kondycji finansowej ludności, tworzenia miejsc pracy, różnicowania i równoważenia struktury gospodarki lokalnej, rozwoju przetwórstwa produktów rolnych;
- ~~— Rozwój energetyki wiatrowej w okolicach wsi Piecki;~~
- Doprowadzenie do powstania wysokiej jakości przestrzeni publicznej w otoczeniu jeziora Jemieliste w związku z potencjalną atrakcyjnością tego terenu dla pobytów weekendowych;
- Rozwój mieszkalnictwa w obszarach zwartej zabudowy wsi Jemieliste i Piecki (mała odległość od Suwałk).

4) Cele zagospodarowania przestrzennego:

- Wyznaczenie obszarów rozwojowych jako kompleksów terenów przeznaczonych do zabudowy oraz terenów chronionych, pozostających jako niezabudowane - w celu stworzenia zrównoważonej całości, przyjaznej człowiekowi i innym mieszkańcom ekosystemu;
- Uporządkowanie układu funkcjonalno-przestrzennego wsi;
- Ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Ekspozowanie walorów krajobrazowych na potrzeby turystyki;
- Modernizacja sieci komunikacyjnej;
- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów w zakresie usług infrastruktury technicznej i społecznej

5) Kierunki rozwoju **wyróżnionych** obszarów **rozwojowych** znajdujących się w strefie A3 objętych opracowaniem planów miejscowych.

Nr strefa	Obręb geodezyjny - symbol obszaru rozwojowego (powierzchnia obszaru) Nr planu miejscowego	Kierunek zagospodarowania	Wymagania
A 3	Jemieliste - nr 1 (A3 nr 1: ok. 50,0ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy usługowej, - zabudowy pensjonatowej i rekreacji indywidualnej 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ul style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu;

		<ul style="list-style-type: none"> - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych (pola namiotowe, campingowe, plaże, przystań, pomosty); - zalesienia i urządzania terenów zieleni urządzonej, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów, - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - Instalacji i strefy ochronnej urządzeń elektroenergetycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) stanowisk archeologicznych; 4) strefę ochrony konserwatorskiej – K <i>ograniczeń od elektrowni wiatrowych</i> 5) tereny leśne; 6) inwestycje publiczne gminy – plaże, pole namiotowe i tereny sportowej nad jez. Jemieliste.
A 3	Piecki nr 2 <i>(A3 nr 2: ok. 173,4ha)</i>	<p>1.tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zabudowy usługowej, - sportu i rekreacji - zalesienia i tworzenia pasów zieleni izolacyjnej; - modernizacji drogi publicznej wojewódzkiej i gminnych i dróg wewnętrznych wraz z budową parkingów; - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej i rowerowej lokalnej - budowy i modernizacji sieci wodociągowej; - budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej; - linia energetyczna 110 kV – instalacja i strefa techniczna, 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu i obiekty dóbr kultury, pomniki przyrody, ciągi ekologiczne oraz stanowiska archeologiczne; 2) strefę ochrony konserwatorskiej – B; 3) tereny leśne 4) <i>strefę ograniczeń od elektrowni wiatrowych</i>
A 3	Piecki nr 3 <i>(A3 nr 3: ok. 2,3ha)</i>	<p>1.teren do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizacji farm wiatrowych; - zalesienia, - linia energetyczna 110 kV – instalacja i strefa techniczna, - <i>zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej,</i> - <i>zabudowy usługowej,</i> - <i>modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej,</i> 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) <i>obszary chronionego krajobrazu</i> ochronę krajobrazu i ciągów ekologicznych

		- Instalacji i strefy ochronnej urządzeń elektroenergetycznych,	oraz stanowisk archeologicznych; 2) <i>strefę ograniczeń od elektrowni wiatrowych</i> tereny leśne; 3) <i>strefę ochrony konserwatorskiej</i> K;
A 3	Stara Dębszczyzna - Jemieliste nr 4 (A3 nr 4: ok. 41,8ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: - zabudowy rekreacji indywidualnej - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, (plaże z pomostem); - zalesienia i urządzenia terenów zieleni urządzonej; - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej,	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: 1) <i>obszary chronionego krajobrazu</i> , ochronę krajobrazu, ciągów ekologicznych oraz stanowisk archeologicznych; 2) strefę ochrony konserwatorskiej K; 3) tereny leśne;
A 3	Nowe Motule - nr 5 (A3 nr 5: ok. 42,8ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - Zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; - zabudowy usługowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi; modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej,	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: 3) ochronę krajobrazu, ciągów ekologicznych; 4) strefę ochrony konserwatorskiej B; 5) tereny leśne;

Określone kierunki zagospodarowania dla poszczególnych wyróżnionych obszarów rozwojowych, w zależności od istniejącego zagospodarowania, potrzeb inwestycyjnych i wskazanych potrzeb, mogą być wzbogacone o tereny o innym przeznaczeniu, niekolidującym ze wskazanymi potrzebami, stanowiące ich uzupełnienie.

4.1.14.4 Strefa rolnicza – B1

Strefa B1 to głównie tereny rolnicze o stosunkowo dobrych glebach, przeważają grunty orne i użytki zielone kl. IV i IIIb. W związku z tym działają tu duże gospodarstwa rolne nastawione na produkcję zbóż oraz hodowlę bydła mlecznego, trzody chlewnej i drobiu.

W skład tego terenu wchodzi części sołectw: Garbas II *Drugi*, *Mieruniszki*, Wólka, Supienie, Filipów IV *Czwarty* i Filipów I *Pierwszy oraz część wsi gminnej - Filipowa*. Stosunkowo słabe jest wyposażenie tego obszaru w obiekty usługowe i turystyczne.

Obszar strefy B1 obejmuje:

- obszary istniejącego zainwestowania z preferencją do rozwoju turystyki i rolnictwa ekologicznego;
- obszar leśny,
- turystyczne szlaki piesze i rowerowe lokalne;
- sołectwa: *w części miejscowość gminna Filipów*, Garbas II *Drugim*, Wólka, Supienie, Filipów IV *Czwartym* i Filipów I *Pierwszym*, *Mieruniszki poza granicami obszarów chronionego krajobrazu*;

W strefie B1 wyodrębnia się:

- obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
- granice chronionego krajobrazu;
- zwartą zabudowę wsi Garbas II *Drugim*, Filipów IV *Czwartym*, oraz inne tereny objęte planem miejscowym w trakcie opracowania, na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową;
- *w części miejscowość gminną Filipów - wielofunkcyjny ośrodek gminny - obsługa ludności gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki*;
- granice polno – leśne w Nowych Motulach, Wólce, Garbasie II *Drugim*;
- grunty z przewagą klas IV;
- tereny pozbawione łąk i lasów;
- teren istniejącego cmentarza w Garbasie II *Drugim*, Filipowie IV *Czwartym*;
- tereny proponowane do zalesienia;
- ~~tereny objęte ochroną konserwatorską krajobrazową „K”;~~
- obszar leśny położony w obszarze chronionego krajobrazu i obszar leśny położony poza obszarem chronionego krajobrazu; wszelkie działania na tym obszarze winny być uzgadniane z Nadleśnictwem Olecko,
- szlaki turystyczne piesze i rowerowe lokalne;
- linia energetyczna 110 kV ze strefą ochronną;
- teren oczyszczalni ścieków w Garbasie II *Drugim*,
- teren złoża kruszywa naturalnego w Wólce,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej;

1) Uwarunkowania stanowiące szanse rozwoju

- Znaczne powierzchnie rolnicze stanowiące podstawę do rozwoju rolnictwa;
- Możliwość prowadzenia intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- Możliwość prowadzenia produkcji zdrowej żywności;
- Cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- Cenne walory kulturowe i historyczne;
- Istniejący stan zainwestowania na obszarze strefy;
- Możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, całorocznej pobytovej i agoturystyki;
- Niski stopień zanieczyszczenia, dewastacji i przekształcenia środowiska przyrodniczego;
- Brak obiektów uciążliwych dla środowiska przyrodniczego;
- Dobra dostępność komunikacyjna, położenie w ciągu drogi wojewódzkiej, gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych;

- Przynależność Polski do Unii Europejskiej i możliwość pozyskiwania środków pomocowych na cele infrastrukturalne i rozwojowe;
- ~~Dobra wietrzność terenu sięgająca ok. 6 m/sek umożliwiającą lokalizację elektrowni wiatrowych.~~

2) Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania:

- Monofunkcyjny, rolniczy rozwój wsi;
- Postępująca dewastacja zabudowy wsi, szczególnie obiektów po byłych PGR –ach;
- Surowy klimat niesprzyjający produkcji rolniczej i rozwojowi turystyki całorocznej;
- Niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno – ściekowa;
- Brak obiektów i urządzeń obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku;
- Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna terenów zabudowanych, zwłaszcza oczyszczalni ścieków i sposobu utylizacji odpadów;
- Niedostatecznie rozwinięta sieć placówek handlowych, gastronomicznych i noclegowych;
- Brak rozwiniętej oferty turystycznej i informacji o terenie;
- Brak działań promujących gminę w kraju i za granicą;
- Niski stopień lesistości obszaru, co obniża waloryzację rekreacyjną;
- Zły stan nawierzchni większości dróg, konieczność pilnej modernizacji dróg i infrastruktury towarzyszącej;
- Ograniczenia wynikające z położenia w strefie chronionego krajobrazu oraz związane z ochroną dóbr kultury.

3) Główne cele rozwoju:

- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Stworzenie korzystnych warunków do inwestowania;
- Aktywizacja ruchu turystycznego, nastawienie na turystykę całoroczną;
- Stworzenie warunków do intensyfikacji produkcji rolniczej, w tym produkcji zdrowej żywności;
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w celu rozwoju rolnictwa, w tym zwłaszcza ekologicznego;
- Ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego oraz racjonalne korzystanie z jego zasobów;
- Kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu;
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w celu poprawy kondycji finansowej ludności, tworzenia miejsc pracy, różnicowania i równoważenia struktury gospodarki lokalnej, rozwoju przetwórstwa produktów rolnych;
- Doprowadzenie do powstania wysokiej jakości przestrzeni publicznej;
- *W Strefie B1 wprowadza się zakaz eksploatacji złóż kruszyw naturalnych.*

4) Cele zagospodarowania przestrzennego:

- Wyznaczenie obszarów rozwojowych jako kompleksów terenów przeznaczonych do zabudowy oraz terenów chronionych, pozostających jako niezabudowane - w celu stworzenia zrównoważonej całości, przyjaznej człowiekowi i innym mieszkańcom ekosystemu;

- Uporządkowanie układu funkcjonalno-przestrzennego terenów wsi;
- Ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Organizacja podstaw do rozwoju funkcji turystycznej;
- Modernizacja sieci komunikacyjnej;
- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów w zakresie usług infrastruktury technicznej i społecznej;
- ~~— Umożliwienie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.~~

5) Kierunki rozwoju wyróżnionych obszarów rozwojowych znajdujących się w strefie B1 objętych opracowaniem planów miejscowych.

Nr strefa	Obręb geodezyjny - symbol obszaru rozwojowego (powierzchnia obszaru) Nr planu miejscowego	Kierunek zagospodarowania	Wymagania
B1	Wólka – nr 12 (B1 nr 12: ok. 41,1ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy usługowej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką - eksploatacji złoża kruszywa naturalnego - modernizacji dróg publicznych i dróg wewnętrznych; - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej. 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ol style="list-style-type: none"> 1) tereny leśne; 2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 3) granice polno – leśne; 4) strefę ochrony konserwatorskiej
B1	Garbas Drugi II - nr 26B (B1 nr 26B: ok. 64,1ha)	1. tereny do zagospodarowania na potrzeby: <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, - zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - zabudowy rekreacji indywidualnej, pensjonatowej, - zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi - Zabudowy usługowej, - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zalesienia i urządzania terenów zieleni urządzonej; - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - eksploatacji i strefy ochronnej ujęcia wody 	1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu: <ol style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) strefę ochrony konserwatorskiej 3) tereny leśne; 4) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne; 5) inwestycje publiczne gminy – plaże nad jez. Mieruńskie Wielkie;

		<ul style="list-style-type: none"> - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych <p>modernizacji i rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, budowy przepompowni ścieków</p>	
B1	Mieruniszki 29	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - urzędzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, wraz ze strefami ochronnymi (związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenów). 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) obszary chronionego krajobrazu; 2) tereny lasów; 3) oddziaływanie akustyczne od elektrowni wiatrowych
B1	Mieruniszki – nr 24 (B1 nr 24: ok. 14,2ha)	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, 2) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i gospodarczo- garażowej; 3) zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, 4) zabudowy usługowej, 5) sportu i rekreacji 6) zalesienia i urządzania terenów zieleni urządzonej; 7) modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i wewnętrznych wraz z ciągami pieszymi 8) zagospodarowania szlaków turystyki pieszej, 9) eksploatacji i ochrony ujęcia wody, 10) budowy sieci wodociągowej, 11) budowy sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej, <p>budowy oczyszczalni ścieków,</p>	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) ochronę krajobrazu i obiektów dóbr kultury: <ul style="list-style-type: none"> - granice chronionego krajobrazu; - Dwór; 2) tereny leśne; 3) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;

Określone kierunki zagospodarowania dla poszczególnych wyróżnionych obszarów rozwojowych, w zależności od istniejącego zagospodarowania, potrzeb inwestycyjnych i wskazanych potrzeb, mogą być wzbogacone o tereny o innym przeznaczeniu, niekolidującym ze wskazanymi potrzebami, stanowiące ich uzupełnienie.

4.1.14.5 Strefa rolnicza – B2

Strefa związana jest z doliną rzeki Zuśnianki, stanowiącą ciąg ekologiczny i zarazem obszar chronionego krajobrazu. Obok znacznych terenów chronionych występują tu duże obszary użytków zielonych i gruntów ornych o dość dobrych glebach (kl.IV), które stanowią podstawę do zagospodarowania rolniczego.

~~Obszar zamieszkiwany jest przez ok. 700 mieszkańców dysponujących ok. 200 mieszkań. Działalność pozarolniczą prowadzi tu ok. 10 podmiotów. Wyposażenie w obiekty usługowe jest zatem niezbyt bogate.~~

Obszar strefy B24 obejmuje:

- dolinę rzeki Zuśnianki
- obszary istniejącego zainwestowania z preferencją do rozwoju turystyki i rolnictwa ekologicznego;
- obszar leśny,
- turystyczne szlaki piesze i rowerowe lokalne;
- sołectwa: Nowa Dębszczyzna, Stara Dębszczyzna, Agrażynówka, Bartnia Góra, Zusno, Olszanka, Szafranki, Stare Motule, część Filipowa;

W strefie B2 wyodrębnia się:

- obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;
- granice chronionego krajobrazu;
- zwartą zabudowę wsi: Agrażynówka, Bartnia Góra, Nowa Dębszczyzna, Motule Stare, Olszanka, Zusno, Jemieliste, Szafranki, *oraz inne tereny objęte planem miejscowym w trakcie opracowania, na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją mieszkaniową;*
- *w części miejscowość gminną Filipów - wielofunkcyjny ośrodek gminny - obsługa ludności gminy w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, poczty, telekomunikacji, energetyki oraz tereny na których przewiduje się lokalizację zabudowy związanej z funkcją usługowa, infrastrukturą i przemysłem m.in. rolnospożywczym;*
- grunty z przewagą klas IV;
- tereny pozbawione łąk i lasów;
- obszar leśny położony w obszarze chronionego krajobrazu i obszar leśny położony poza obszarem chronionego krajobrazu; wszelkie działania na tym obszarze winny być uzgadniane z Nadleśnictwem Olecko,
- szlaki turystyczne piesze i rowerowe lokalne;
- punkty widokowe;
- stanowiska archeologiczne w Olszance, Starych Motulach;
- tereny proponowane do zalesienia;
- ~~tereny objęte ochroną konserwatorską częściową „B” i krajobrazową „K”;~~
- gminne wysypisko śmieci;
- linia energetyczna 110 kV ze strefą ochronną;
- planowany gazociąg i stacja redukcyjno – pomiarowa;
- ujęcie wody w Starych Motulach;
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej;

1) Uwarunkowania stanowiące szanse rozwoju

- Znaczne powierzchnie rolnicze stanowiące podstawę do rozwoju rolnictwa;
- Możliwość prowadzenia intensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- Możliwość prowadzenia produkcji zdrowej żywności;
- Cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe;

- Cenne walory kulturowe i historyczne;
- Istniejący stan zainwestowania na obszarze strefy;
- Możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej, całorocznej pobytovej i agoturystyki;
- Niski stopień zanieczyszczenia, dewastacji i przekształcenia środowiska przyrodniczego;
- Brak obiektów uciążliwych dla środowiska przyrodniczego;
- Dobra dostępność komunikacyjna, położenie w ciągu drogi wojewódzkiej, gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- Przynależność Polski do Unii Europejskiej i możliwość pozyskiwania środków pomocowych na cele infrastrukturalne i rozwojowe.

2) Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania:

- Monofunkcyjny, rolniczy rozwój wsi;
- Postępująca dewastacja zabudowy wsi;
- Surowy klimat niesprzyjający produkcji rolniczej i rozwojowi turystyki całorocznej;
- ~~Niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno-ściekowa;~~
- Brak obiektów i urzędzeń obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku;
- ~~Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna terenów zabudowanych, zwłaszcza oczyszczalni ścieków i sposobu utylizacji odpadów;~~
- Niedostatecznie rozwinięta sieć placówek handlowych, gastronomicznych i noclegowych;
- Brak rozwiniętej oferty turystycznej i informacji o terenie;
- Brak działań promujących gminę w kraju i za granicą;
- Niski stopień lesistości obszaru, co obniża waloryzację rekreacyjną;
- Zły stan nawierzchni większości dróg, konieczność pilnej modernizacji dróg i infrastruktury towarzyszącej;
- Ograniczenia wynikające z położenia w strefie chronionego krajobrazu oraz związane z ochroną dóbr kultury.

3) Główne cele rozwoju

- Poprawa jakości życia mieszkańców;
- Stworzenie korzystnych warunków do inwestowania;
- Aktywizacja ruchu turystycznego, nastawienie na turystykę całoroczną;
- Stworzenie warunków do intensyfikacji produkcji rolniczej, w tym produkcji zdrowej żywności;
- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w celu rozwoju rolnictwa, w tym zwłaszcza ekologicznego;
- Ochrona środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego oraz racjonalne korzystanie z jego zasobów;
- Kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu;
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w celu poprawy kondycji finansowej ludności, tworzenia miejsc pracy, różnicowania i równoważenia struktury gospodarki lokalnej, rozwoju przetwórstwa produktów rolnych;
- Doprowadzenie do powstania wysokiej jakości przestrzeni publicznej.

4) Cele zagospodarowania przestrzennego

- Wyznaczenie obszarów rozwojowych jako kompleksów terenów przeznaczonych do zabudowy oraz terenów chronionych, pozostających jako niezabudowane - w celu stworzenia zrównoważonej całości, przyjaznej człowiekowi i innym mieszkańcom ekosystemu;
- Uporządkowanie układu funkcjonalno-przestrzennego terenów wsi;
- Ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Organizacja podstaw do rozwoju funkcji turystycznej;
- Modernizacja sieci komunikacyjnej;
- Zaspokojenie potrzeb mieszkańców i potencjalnych inwestorów w zakresie usług infrastruktury technicznej i społecznej.

5) Kierunki rozwoju **wyróżnionych** obszarów **rozwojowych** znajdujących się w strefie B2 objętych opracowaniem planów miejscowych.

Nr strefa	<p><i>Obręb geodezyjny - symbol obszaru rozwojowego</i></p> <p><i>(powierzchnia obszaru)</i></p> <p>Nr planu miejscowego</p>	Kierunek zagospodarowania	Wymagania
B2	<p>Zusno – nr 6</p> <p><i>(B2 nr 6: ok. 55,6ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy usługowej i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i z usługami nieuciążliwymi, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką,, - zalesienia - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych - zagospodarowania regionalnych szlaków turystyki pieszej, - modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej, - budowy sieci kanalizacji deszczowej, - budowy gazociągu <p>budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej wraz z rurociągiem tłocznym,</p>	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3) ochronę krajobrazu, ciągów ekologicznych, stanowisk archeologicznych oraz innych terenów wskazanych do objęcia ochroną; 4) strefę ochrony konserwatorskiej B; 5) tereny leśne;
B2	<p>Stara Dębszczyzna – nr 7</p> <p><i>(B2 nr 7: ok. 27,5ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką,, - zabudowy usługowej; 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - modernizacji i uzupełnienia dróg publicznych i dróg wewnętrznych - zagospodarowania szlaków rowerowych lokalnych, modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej. 	<p>1) ochronę terenów leśnych i ciągów ekologicznych,</p> <p>2) strefę ochrony konserwatorskiej</p> <p>B;</p>
B2	<p>Szafranki – nr 9A</p> <p><i>(B2 nr 9A: ok. 4,0ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy rekreacji indywidualnej; - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej i rowerowej lokalnej - modernizacji dróg publicznych powiatowych i gminnych, - modernizacji istniejących i budowa nowych wodociągów, - zalesienia 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <p>1) tereny leśne;</p> <p>2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;</p>
B2	<p>Filipów – nr 27</p> <p><i>(B2 nr 27: ok. 26,1ha)</i></p>	<p>1. tereny do zagospodarowania na potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy rekreacji indywidualnej; - sportu i rekreacji oraz usług turystycznych, - zabudowy mieszkalnej o działalności gospodarczej związanej z agroturystyką, - zagospodarowania szlaków turystyki pieszej i rowerowej lokalnej - modernizacji dróg gminnych, - modernizacji istniejących i budowa nowych wodociągów, - zalesienia 	<p>1. Należy uwzględnić przy zagospodarowaniu:</p> <p>1) tereny leśne;</p> <p>2) obniżenia terenowe – ciągi ekologiczne;</p>

Określone kierunki zagospodarowania dla poszczególnych wyróżnionych obszarów rozwojowych, w zależności od istniejącego zagospodarowania, potrzeb inwestycyjnych i wskazanych potrzeb, mogą być wzbogacone o tereny o innym przeznaczeniu, niekolidującym ze wskazanymi potrzebami, stanowiące ich uzupełnienie.

4.1.14.6 Ustalenia dotyczące rozwoju obszarów w ustalonych terenach wyróżnionych i w strefach poza terenami wyróżnionymi

Gmina zamierza opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wyróżnionych obszarów rozwojowych w poszczególnych strefach A1, A2, A3, B1, B2 ale również przystąpić do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, szczególnie w przypadku występowania użytków objętych ochroną. Dopuszcza się sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów innych niż wskazane na rysunku studium lub w innych granicach, gdy ich

sporządzenie będzie uzasadnione i będzie służyć potrzebom mieszkańców, rozwojowi turystyki i wypoczynku oraz aktywizacji gminy. W takim przypadku kierunki zagospodarowania winny być zgodne z ustaleniami dotyczącymi poszczególnych stref polityki przestrzennej.

Na terenach poza wyróżnionymi terenami rozwojowymi i jednocześnie nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, realizując politykę związaną z gospodarowaniem przestrzenią należy przestrzegać ustalonej struktury przestrzennej oraz wiodącego przeznaczenia terenów.

Na terenie Gminy Filipów wyróżniono następujące rodzaje terenów:

1. obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
2. obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej (MN/ML)
3. zwartej zabudowy wiejskiej (RM, RM/MN, RM/U, itp.)
4. obszary usługowe (U),
5. obszary produkcyjne, składy i magazyny (P)
6. obszary rekreacji i turystyki (UT)
7. obszary oze (na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu) (OZE)
8. obszary rolne (wskaźniki dotyczą zabudowy zagrodowej) (R – RM)
9. obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)

Obszary zwartej zabudowy wiejskiej obejmują zabudowę zagrodową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, mieszkaniową jednorodziną, rekreacji indywidualnej, pensjonatową, usługową nieuciążliwą (w tym usług hotelarskich, gastronomicznych, rzemieślniczych, handlu, itp.), tereny sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę, itp. oraz pozostałe tereny rolne.

Na obszarach zwartej zabudowy wiejskiej, obejmującej tereny o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostek osadniczych rozumianych jako wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkały przez ludzi, przewiduje się utrzymanie, rozbudowę, przebudowę i realizację nowej zabudowy na cele zabudowy zagrodowej, na cele mieszkaniowe w zabudowie jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej (letniskowe), cele usługowe, pod tereny zielone, lasy i zadrzewienia, układy komunikacyjne publiczne, wewnętrzne i gospodarcze – w zależności od istniejącego zagospodarowania i uwarunkowań. Wskaźniki należy stosować stosownie do rodzaju przeznaczenia obszaru.

Obejmują one w szczególności obszary zabudowanych części wsi, kolonii i przysiółków, w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i

obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141). Obszary te obejmują tereny skupionej zabudowy wsi ustalone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Filipów uchwalonym Uchwałą Rady Gminy w Filipowie z dnia 26 grudnia 1994 r. ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Suwalskiego Nr 42 poz. 322. Obszary/tereny zabudowy zagrodowej (RM) obejmują grunty rolne pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu oraz pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej, nieużytki, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę, tereny komunikacji (w tym drogi gospodarcze i wewnętrzne).

Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) obejmują zabudowę mieszkaniową jednorodziną, rekreacji indywidualnej, pensjonatową, usługową nieuciążliwą (w tym usług hotelarskich, gastronomicznych, rzemieślniczych, handlu, itp.), istniejącą zabudowę zagrodową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, tereny sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę itp.

Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) obejmują zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, usługową nieuciążliwą (w tym usług hotelarskich, gastronomicznych, rzemieślniczych, handlu, itp.), tereny sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę itp.

Obszary usługowe (U) obejmują zabudowę usługową (w tym usług hotelarskich, gastronomicznych, rzemieślniczych, handlu, usługową o charakterze celu publicznego, itp.) w której dopuszczona jest funkcja mieszkaniowa, istniejącą zabudowę zagrodową i obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodziną, sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę itp.

Obszary produkcyjne, składy i magazyny (P) obejmują zabudowę produkcyjną, składów, magazynów, usługową, sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę itp., istniejącą zabudowę mieszkaniową z tym, że funkcja mieszkaniowa winna być minimalizowana.

Obszary rekreacji i turystyki (UT) obejmują zabudowę usługową (w tym usług hotelarskich, gastronomicznych, handlu, itp.) w której dopuszczona jest funkcja mieszkaniowa, zabudowę rekreacji indywidualnej, istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zagrodową, tereny sportu, rekreacji, również takie, w których zabudowa budynkami kubaturowymi jest przewidywana jedynie w niezbędnym zakresie, sportu, rekreacji, komunikacji, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę.

Obszary rolne (R) obejmują grunty rolne w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, nieużytki, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę, tereny komunikacji (w tym drogi gospodarcze i wewnętrzne).

Gruntami rolnymi, w rozumieniu ww. ustawy, są grunty:

- 1) określone w ewidencji gruntów jako użytki rolne;
- 2) pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb

rolnictwa;

3) pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu;

4) pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych;

5) parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciweerozyjnymi;

6) rodzinnych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych;

7) pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi;

8) zrekultywowane dla potrzeb rolnictwa;

9) torfowisk i oczek wodnych;

10) pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych.

Obszary oze (OZE) obejmują grunty przemysłowe na których rozmieszczone będą i są urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, a także obiekty budowlane z nimi związane, nieużytki, tereny zielone, lasy i zadrzewienia, infrastrukturę, tereny komunikacji (w tym drogi gospodarcze i wewnętrzne).

4.1.15 KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH GMINY FILIPÓW.

Wskazane dla poszczególnych obszarów kierunki rozwoju zabudowy i zagospodarowania oraz parametry i wskaźniki określone w punkcie 4.2. niniejszego Studium są wytycznymi dla prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Filipów.

W celu realizacji polityki przestrzennej gminy ustala się następujące zasady działania i zadania:

1. Polityka przestrzenna gminy Filipów, jej kształt i kierunek musi być oparty o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, racjonalnego gospodarowania przestrzennego ukierunkowanego na wykorzystanie zasobów ludzkich, potencjału produkcyjnego i usługowego oraz struktur instytucjonalnych, w sposób zapewniający wzrost standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz ożywienia gospodarki i tworzenia klimatu do lokalizacji i dobrego funkcjonowania podmiotów gospodarczych w gminie.

2. Władze samorządowe w ich działaniach na rzecz polityki przestrzennej gminy winny realizować zadania, do których zostały powołane czyli:
- 1) zaspakajania potrzeb społeczności gminy nie tylko swoimi bezpośrednimi przedsięwzięciami, lecz także za pośrednictwem działań wszystkich innych podmiotów gospodarczych na terenie gminy poprzez kształtowanie i ukierunkowanie tych podmiotów pod kątem osiągnięcia głównych celów rozwoju gminy,
 - 2) koordynacji i nadzoru nad wszystkimi elementami gospodarki gminy, niezależnie od charakteru własności i rozwiązań instytucjonalnych, nie ograniczając się jedynie do działań doraźnych, lecz zajmując się również tworzeniem i realizacją strategii rozwoju gminy,
 - 3) Zadania władzy samorządowej dotyczące realizacji polityki przestrzennej gminy, odbywają się poprzez:
 - a) aktywne działanie własne zmierzające do racjonalnej lokalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych kapitału zewnętrznego na terenie gminy oraz tworzenie dobrych warunków dla istniejących i nowo powstałych firm, zwłaszcza w początkowym okresie działania podmiotów gospodarczych,
 - b) podniesienie efektywności prac poszczególnych wydziałów Urzędu Gminy, usprawnienie procesów decyzyjnych zarządzania gminą oraz zapewnienie sprawnej i kompetentnej obsługi interesantów uaktywni działania w kierunku realizacji polityki przestrzennej, zwłaszcza w działaniach planistycznych oraz decyzjach administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
 - c) realizację polityki przestrzennej gminy przez władze samorządowe uzależniono przede wszystkim od:
 - polityki finansowej zrealizowanej w budżecie gminy i możliwości tworzenia systemów instrumentów i zachęt aktywizujących rozwój gminy,
 - nawiązania kontaktów i współpracy z odpowiednimi instytucjami zainteresowanymi przedsięwzięciami, w tym z władzami powiatu oraz regionu,
 - kontraktów zawartych z innymi organami z udziałem lokalnych podmiotów gospodarczych w uzyskaniu pomocy dla gminy, w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw i poprawy wizerunku przestrzennego gminy, wsi, budowy sieci transportowych, obiektów kulturalnych itp,
 - programów rozwoju, w tym wykorzystanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków jego zmiany oraz strategii rozwoju gminy,
 - skutecznego funkcjonowania instytucji wspierających biznes, współpracy w różnych zakresach z władzami regionalnymi i międzynarodowymi.

4.1.16 ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Mając na uwadze cele i kierunki rozwoju przestrzennego zakłada się, że polityka przestrzenna sformułowana dla gminy Filipów powinna być skoncentrowana na możliwie szybkiej realizacji następujących zadań:

1. W zakresie inwestycji publicznych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych zakłada się finansowanie z budżetu organów samorządowych szczebla powiatowego i wojewódzkiego oraz budżetu organów rządowych następujących przedsięwzięć:
 - 1) modernizacja drogi wojewódzkiej nr 652 Suwałki – Kowale Oleckie na terenie gminy Filipów,
 - 2) budowa obwodnicy Filipowa we wsi Filipów III,
 - 3) realizacja przebiegu tras międzyregionalnych ścieżek rowerowych z podstawowymi punktami obsługi ruchu rowerowego w Filipowie.
 - 4) modernizacja dróg powiatowych na terenie gminy:
 - ~~1091 B Filipów – Przerośl – Linowo,~~
 - ~~1097 B Olszanka – Łanowicze do drogi 652,~~
 - ~~1098 B Przerośl – Zusenko – Jemieliste,~~
 - ~~1099 B Przerośl – Motule,~~
 - ~~1102 B od drogi 1104 B do drogi 1103 B,~~
 - ~~1103 B Czostków – Huta,~~
 - ~~1104 B granica województwa – Supienie – Wólka – Filipów,~~
 - ~~1105 B Garbas II – Bitkowo (granica województwa)~~
 - ~~1106 B granica województwa – Garbas II – Mieruniszki~~
 - ~~1107 B Mieruniszki – Lenarty – Sedranki (granica województwa)~~
 - ~~1108 B Mieruniszki – Plewki (granica województwa)~~
 - ~~1109 B Filipów – Bakalarzewo,~~
 - ~~1110 B Garbas – Szafranki,~~
 - ~~1111 B Filipów – Olszanka – Bartnia Góra – St. Chmielówka,~~
 - ~~1112 B od drogi 1111 B – Stara Dębszczyzna,~~
 - ~~1113 B Kruszki – Milanowizna.~~
2. W zakresie inwestycji publicznych służących realizacji lokalnych celów publicznych proponuje się finansowanie w całości ze środków budżetu gminy lub ze środków budżetu gminy przy dofinansowaniu z budżetu innych organów administracji samorządowej i rządowej bądź innych instytucji następujących przedsięwzięć:
 - 1) **W zakresie komunikacji:**
 - a) modernizacja wszystkich dróg gminnych na terenie gminy;:
 - ~~1851 B przez wieś Szafranki~~
 - ~~1852 B Filipów – Szafranki~~
 - ~~1853 B Szafranki – Zusno~~
 - ~~1854 B Zusno – Garbas~~
 - ~~1855 B Piecki – Dębszczyzna Nowa~~
 - ~~1856 B Gacisko – Smolenka~~
 - ~~1857 B Dębszczyzna – Agrafinówka~~
 - ~~1858 B Jemieliste – Tabałówka~~
 - ~~1859 B Jemieliste – Dębszczyzna Stara~~
 - ~~1860 B przez wieś Piecki~~
 - ~~1861 B Motule Stare – Olszanka~~

~~—1862 B Jemieliste — Motule Stare~~
~~—1863 B Motule Stare — Tabałówka~~
~~—1864 B Motule Stare — Motule Nowe~~
~~—1865 B Motule Nowe — Tabałówka — Zusenke~~
~~—1866 B Motule Nowe — Czostków~~
~~—1867 B Motule — Olszanka — Zusno~~
~~—1868 B przez wieś Filipów II~~
~~—1869 B przez wieś Czostków~~
~~—1870 B Rospuda — Wólka~~
~~—1871 B przez wieś Huta~~
~~—1872 B Filipów II — Filipów III~~
~~—1873 B przez wieś Czarne~~
~~—1874 B przez wieś Supienie~~
~~—1875 B Supienie — Bitkowo~~
~~—1876 B Wólka — Filipów IV~~
~~—1877 B przez wieś Wólka~~
~~—1878 B Filipów — Wólka — Rospuda~~
~~—1879 B Mieruniszki — Garbas~~
~~—1880 B Czostków — Rospuda~~
~~—1881 B Czostków — Huta~~
~~—1882 B Czarne~~
~~—1883 B Jemieliste — Olszanka~~
~~—1884 B ul. Rospuda~~
~~—1885 B ul. Grecka~~
~~—1886 B ul. Minkiewicza~~
~~—1887 B ul. Olendry~~
~~—1888 B ul. Bema~~
~~—1889 B ul. Jordyka~~
~~—1890 B ul. M. Konopnickiej~~
~~—1891 B ul. E. Plater~~
~~—1892 B ul. Wiszowatego~~
~~—1893 B ul. Polna~~
~~—1894 B ul. Kwiatowa~~
~~—1895 B ul. Pl. St. Batorego~~

- b) modernizacja i remont dróg wewnętrznych dojazdowych do pól na terenie całej gminy, *dopuszcza się zmianę kwalifikacji gminnych dróg wewnętrznych na publiczne, zmianę ich parametrów technicznych w tym zmianę szerokości;*
- c) modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie całej gminy;
- d) rozbudowa sieci parkingów i miejsc postojowych na terenie koncentracji ruchu turystycznego i wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych;
- e) ~~zapewnienie terenu pod budowę obwodnicy we wsi Filipów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 652 Kowale Oleckie — Suwałki, z węzłami drogowymi zapewniającymi powiązanie z~~

podstawowym układem *rozbudowa powiązań* dróg powiatowych i gminnych z drogami wojewódzką i powiatowymi;

- f) zapewnienie terenu pod *lokalizację stacji regazyfikacji i budowę sieci gazowej we wsi Filipów* przebieg projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjną;
- g) modernizacja ulic i systematyczny remont ciągów pieszych w Filipowie, budowa wydzielonych lokalnych ścieżek rowerowych oraz chodników i zapewnienie normatywnego odwodnienia;
- h) zmodernizowanie głównych dróg powiatowych i gminnych prowadzących do siedziby gminy oraz dążenie do pokrycia tych dróg nawierzchnią bitumiczną.

2) W zakresie infrastruktury technicznej:

- a) uzupełnienie sieci wodociągowej do miejsc dotychczas nie objętych siecią, wynikających z projektu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego gminy oraz połączenie rozdzielonych systemów w celu wyeliminowania zasilania z terenu innej gminy, a także zmniejszenia ilości eksploatowanych ujęć wody;
- b) zapewnienie ciągłej dostawy wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi;
- e) wymiana zużytych technicznie odcinków sieci wodociągowej w Filipowie;
- d) *c)* utrzymanie w należyłym stanie technicznym z ewentualną modernizacją istniejących ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania (hydroforniami);
- e) *d)* budowa kanalizacji sanitarnej i wiejskich oczyszczalni ścieków we wsiach: Garbaś I *Pierwszy*, Mieruniszki, Piecki i Zusno;
- f) *e)* budowa kanalizacji sanitarnej i przebudowa oczyszczalni ścieków w Filipowie;
- g) *f)* opracowanie programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie całej gminy oraz pomoc techniczna i finansowa przy ich realizacji;
- h) budowa kanalizacji deszczowej wraz z separatorami w Filipowie oraz we wsi Zusno;
- i) wspólna budowa nowego międzygminnego wysypiska odpadów;
- j) wyznaczenie miejsca składowania odpadów z budownictwa;
- k) ustanowienie gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych;
- l) czynne uczestnictwo w planowaniu budowy sieci gazowej do Suwałk, z jej przedłużeniem do Filipowa i dalej do Goldapi;
- m) *g)* modernizacja i dostosowanie sieci elektrycznej do potrzeb rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy oraz dostarczanie energii w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym poprzez rozbudowę i modernizację systemu elektroenergetycznego na zasadach określonych przez Zakład Energetyczny Białystok S.A. Rejon Energetyczny Suwałki;
- n) *h)* budowa urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii *np. paneli fotowoltaicznych*;
- o) *i)* modernizacja, rozbudowa systemu łączności telekomunikacyjnej i dostosowanie go do potrzeb rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy oraz podniesienia standardu usług telekomunikacyjnych.

3) W zakresie infrastruktury społecznej:

- a) zapewnienie utrzymania, modernizacji, rozbudowy i podniesienie standardu świadczonych usług istniejącej infrastruktury społecznej i instytucji publicznych jak:
- Zespół Szkół w Filipowie wraz z oddziałem przedszkolnym;
 - Gminny Ośrodek Kultury w Filipowie;
 - Warsztat Terapii Zajęciowej w Filipowie;
 - Centrum Pomocy Bliźniemu „Monar – Markot” w Garbasie-~~II~~ *Drugim*;
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Filipowie;
 - Urząd Pocztowy w Filipowie;
 - Gminny Ośrodek Zdrowia Filipowie;
 - Urząd Gminy w Filipowie wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
 - Bank Spółdzielczy w Filipowie;
 - Posterunek Policji w Filipowie;
 - Placówki Ochotniczej Straży Pożarnej w Filipowie, Motulach Starych, Czarnem, Zuśnie, Starej Dębszczyźnie i ~~Pieckach~~.
- b) ~~stworzenie pracowni komputerowych w Zespole Szkół w Filipowie;~~
- c) budowa obiektów sportowych (boisko pełnowymiarowe, hala sportowa, korty tenisowe) w Filipowie, Pieckach, Mieruniskach, Zuśnie;
- d) organizowanie i wyposażenie nowych obiektów małej infrastruktury turystycznej np. kąpielisk, pól biwakowych, placów piknikowych i parkingów;
- e) remonty obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym w celu utrzymania ich w dobrym stanie technicznym i udostępnienie ich dla usług publicznych i turystycznych.
3. Określa się następujące obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest ~~obowiązkowe~~ *priorytetowe* ze względu na występujące uwarunkowanie i planowany sposób ich zagospodarowania: w obrębie strefy polityki przestrzennej A i B tereny oznaczone na rysunku studium w skali 1:25000 numerami – od 1 do 27.

4.2 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPÓD ZABUDOWY

W studium przyjmuje się w zagospodarowaniu terenów następujące wskaźniki zabudowy:

Lp.	Rodzaj zabudowy	Minimalna wielkość działki budowlanej	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	Maksymalny udział powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej
1.	Mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	4000m ²	50%	25%
2.	Zagrodowa	40000m ²	60%	30%
3.	Rekreacji indywidualnej	800m ²	70%	15%
4.	Zabudowa usługowo-pensjonatowa	2500	50%	30%

W1 Maksymalna intensywność zabudowy (stosunek sumy ogólnej powierzchni zabudowy do powierzchni terenu)

W2 Minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej

W3 Minimalna liczba miejsc parkingowych dla samochodów osobowych w odniesieniu do jednostki użytkowania

W4 Minimalna liczba miejsc parkingowych dla samochodów osobowych na 1000 m² powierzchni usługowej

W5 Minimalna liczba miejsc parkingowych dla samochodów osobowych na 100 miejsc w gastronomii

W6 Minimalna liczba miejsc parkingowych dla samochodów osobowych na 100 zatrudnionych

W7 Maksymalna wysokość zabudowy podana w metrach i w liczbie kondygnacji nadziemnych (nie dotyczy budowli rolniczych i urządzeń)

W8 Minimalna wielkość nowo wydzielanych działek budowlanych w m²

W9 Wskaźnik wykorzystania terenu stosunek ilości mieszkań do powierzchni terenu

Lp.	Rodzaj zabudowy	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca	0,45	50%	1,5	10	-	-	12/2	1000m ²	1-2
2.	Zagrodowa	0,5	60%	2	-	-	10	15/2	3000m ²	2
3.	Rekreacji indywidualnej	0,3	70%	1	-	-	-	9/2	800m ²	1
4.	Zabudowa usługowo-pensjonatowa	0,5	50%	-	10	10	10	12/3	2500m ²	1
5	Mieszkaniowa wielorodzinna	0,5	20%	1/lokal	10	10	-	15/3	3000m ²	3-20
6	Usługowa	0,5	20%	-	15	10	30	15/2	1500m ²	-
7	Przemysłowa i magazynowa	0,5	20%	-	8	-	15	15/1	2500m ²	-
8	Infrastruktura	1	10%	0	-	-	10	-	-	-

W określonych przypadkach ustala się możliwość odstępstwa powyższych wskaźników do 20%.

Maksymalna wysokość zabudowy – 2 kondygnacje z drugą kondygnacją w poddaszu użytkowym, przykrytą dachem dwuspadowym lub wielopołaciowym, o kącie nachylenia połaci dachowych do przekroju poziomego budynku w przedziale 35° - 45° (na zasadniczej bryle budynku); dla terenów z istniejącą zabudową o charakterze lub wielkościach niespełniających wskazanych parametrów dopuszcza się obiekty wyższe, z dachami indywidualnie ustalonymi (na zasadzie kontynuacji kształtowania zabudowy z sąsiedztwa), o kącie nachylenia połaci dachowych do przekroju poziomego budynku w wielkości nie większej niż 45°. W takim przypadku również wskaźniki W1 i W2 mogą być ustalone indywidualnie.

Obszarami wyłączonymi spod zabudowy są obszary wskazane na rysunku studium jako zasadnicza rolnicza przestrzeń produkcyjna.

W strefie tej obowiązują ograniczenia dotyczące zmiany przeznaczenia gruntów wynikające z przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z późn. zm.); ograniczenia w użytkowaniu środowiska związane z zaliczeniem terenów rolniczych do obszaru chronionego krajobrazu, określonego w Rozporządzeniu nr 17/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Rospudy" (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54, poz. 730) a także zasady opublikowane w Ustawie z dnia 10 lipca 2007 r. z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. nr 89, poz. 994 z 2000 r.).

Poza tym wyklucza się następujące tereny spod zabudowy:

- zbiorniki wód powierzchniowych wraz z wyznaczoną strefą ochronną;
- kompleksy leśne i zalesienia;
- obszary udokumentowanych złóż surowców mineralnych;
- obszary gruntów słabonośnych, podmokłych i erozyjnych;
- tereny niezbędne pod realizację projektowanych dróg.

4.3 OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania.

Podstawowym celem w zakresie środowiska przyrodniczego jest ochrona przyrody, co w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004., oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody. Ochrona przyrody jest częścią polityki ekologicznej państwa, jest obowiązkiem każdego człowieka, organów państwowych oraz samorządu terytorialnego, a także jednostek organizacyjnych oraz osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność wpływającą na przyrodę.

4.3.1 ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów wynikają z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska oraz z przepisów szczególnych.

Podstawowe zasady ochrony środowiska to:

- 1) ochrona wód śródlądowych poprzez utrzymanie jakości i ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym zachowanie równowagi biologicznej;
- 2) poprawa jakości wód powierzchniowych do poziomu co najmniej albo powyżej wymaganego w przepisach, dotyczy to głównie rzeki Rospudy;
- 3) eliminacja źródeł zanieczyszczeń wód;
- 4) prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi;
- 5) wdrażanie dyrektyw Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony wód;

- 6) przestrzegania zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wody;
- 7) prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych;
- 8) ochrona powierzchni ziemi poprzez likwidację źródeł zanieczyszczeń (nielegalne wysypiska i wylewiska nieczystości);
- 9) zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń energetycznych przez stosowanie proekologicznych nośników energetycznych (wiatrowych);
- 10) ograniczenie niekorzystnych skutków eksploatacji złóż kruszywa naturalnego przez rekultywację wyrobisk;
- 11) ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska;
- 12) ochrona powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych;
- ~~13) stosowanie proekologicznych nośników energetycznych, poprzez lokalizację elektrowni wiatrowych na obszarach o odpowiednich warunkach wiatrowych;~~
- 14) ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji określonych przepisami w planach miejscowych.

Na obszarze gminy stwierdza się występowanie obszarów i obiektów objętych ochroną, oznaczonych odpowiednimi symbolami na rysunku studium.

4.4 OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zakres oraz obowiązki ochrony zabytków oraz opieki nad nimi określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.)

Formami ochrony zabytków są:

1) wpis do rejestru zabytków;

1a) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;

2) uznanie za pomnik historii;

3) utworzenie parku kulturowego;

4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Zabytkiem, zgodnie z ww. ustawą, jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Ochrona zabytków, zgodnie z ww. ustawą, polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome;
- 2) zabytki ruchome;
- 3) zabytki archeologiczne.

Krajobraz kulturowy gminy Filipów należy określić jako zachowany w stopniu dostatecznym – wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków, ewidencji wojewódzkiej i gminnej zamieszczony w punkcie 2.2.4.12. „Wykaz obiektów zabytkowych i kulturowych na terenie Gminy Filipów”. Niekorzystnie na kształt krajobrazu wpłynęły procesy budowlane zapoczątkowane na początku lat 70. ubiegłego wieku. Nowe budownictwo na wsi rozwijało się w sposób chaotyczny, bez odpowiednich dla tego terenu projektów, które nawiązywałyby do lokalnych tradycji budowlanych w formie i materiale.

Z punktu widzenia walorów kulturowych najcenniejszą jednostką architektoniczno-krajobrazową tworzy zespół urbanistyczny Filipowa wraz z najbliższym otoczeniem, do którego należy zaliczyć krajobraz warowny (linie umocnień z czasów drugiej wojny światowej).

Wartościowe są też wsie Mieruniszki Wielkie, Czarne. Najlepiej w krajobrazie kulturowym gminy Filipów przetrwały układy pól, łąk oraz sieć dróg gruntowych. Ważniejsze historyczne trakty uległy znacznym przeobrażeniom. Największe zmiany zaszły w budownictwie. Zabytkowe budynki mieszkalne i gospodarcze zachowały się sporadycznie i występują pojedynczo.

W celu ochrony krajobrazu kulturowego gminy Filipów należy przyjąć zasady:

- 1) bezwzględnie zachować obiekty o walorach kulturowych i poddać je konserwacji lub restauracji;

- 2) chronić układy ruralistyczne, zabudowę siedlisk i osad leśnych;
- 3) rozwijać nowe budownictwo wiejskie i letniskowe w formach nawiązujących do architektury lokalnej (obiekty jednokondygnacyjne o dachach dwuspadowych);
- 4) podjąć działania zmierzające do ustalenia wielkości nowych działek letniskowych, które powinny być większe niż 1500 800 m.

4.4.1 ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

- 1) kontynuacja powierzchniowych badań w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski;
- 2) zapewnienie ochrony prawnej rozpoznanym stanowiskom archeologicznym. W pierwszym rzędzie należy wpisać do rejestru zabytków następujące stanowiska: Filipów 1 i 2, Jemieliste 3, 4, 6, Mieruniszki 1 oraz Motule Stare 2, 3, 7, 8;
- 3) oznaczenie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów wszystkich stanowisk archeologicznych oraz obszarów nie objętych AZP lub wymagających weryfikacji;
- 4) podjęcie badań archeologicznych na stanowiskach ~~Garbaś~~, Jemieliste 3, 4, 6 oraz Motule Stare 2, 3, 7 i 8. Szczególnie pilnym zadaniem jest ~~rozpoznanie~~ **zapewnienie ochrony** stanowiska ~~Garbaś 7~~ – **cmentarz kurhanowy**; ~~jeżeli badania potwierdzą istnienie cmentarzyska kurhanowego należy je niezwłocznie wpisać do rejestru i objąć ochroną prawną~~;
- 5) w przypadku stanowiska Jemieliste 3 proponuje się rekonstrukcję 2 kurhanów z umieszczeniem odpowiedniej informacji. Stanowisko to, położone nad jez. Jemieliste oraz w pobliżu szosy Suwałki – Kowale Oleckie, może stać się atrakcją turystyczną;
- 6) objęcie ochroną konserwatorską i oznaczenie następujących obiektów:
 - Filipów - Osady średniowieczne i zespół starego miasta;
 - Jemieliste - Osada kultury sudowskiej z późnego okresu rzymskiego i okresu wędrowek ludów;
 - Jemieliste - Ślady osadnictwa z epoki kamienia i osady kultury sudowskiej z okresu rzymskiego oraz osady kultury jaćwieskiej z wczesnego średniowiecza;
 - Mieruniszki - zespół obronno – osadniczy z późnego paleolitu – mezolitu i osada z epoki kamiennej – epoki brązu oraz osada ceramiki kreskowej;
 - Motule Stare - ślad osadnictwa z późnego paleolitu – mezolitu i osada z epoki kamiennej – epoki brązu oraz osada ceramiki kreskowej;
 - Motule - obozowisko – osada z kręgu kultur strefy leśnej z późnego mezolitu – neolitu oraz osada pradziejowa;
 - Motule - obozowisko – osada kręgu kultur strefy leśnej z późnego mezolitu – neolitu.
- 7) gruntowne rozpoznanie obiektu oraz uwzględnienie stopnia zagrożenia zniszczeniem przed podjęciem decyzji o wpisaniu do rejestru zabytków;
- 8) objęcie nadzorem archeologicznym wszystkich ważniejszych inwestycji ziemnych (budowa dróg, melioracje, prace przy sieci wodociągowej);
- 9) prowadzenie badań stacjonarnych w pierwszej kolejności na obiektach zagrożonych; w dalszej kolejności należy kierować się wartością naukową danego stanowiska.

4.4.2 ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ HISTORII REGIONU (GMINY)

- 1) popularyzowanie w szkołach (i ewentualnie w gminnych ośrodkach kultury) wiedzy o historii regionalnej uwzględniając ważne wydarzenia oraz postacie zasłużone dla danego terenu lub miejscowości;
- 2) współpraca z Muzeum Okręgowym w Suwałkach, lokalnymi stowarzyszeniami w zakresie popularyzacji pradziejów i historii Suwalszczyzny, z uwzględnieniem dziejów poszczególnych wsi i osad;
- 3) utrzymanie w dobrym stanie miejsc pamięci narodowej.

4.4.3 ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OBIEKTÓW SAKRALNYCH I ZABYTKÓW RUCHOMYCH

- 1) Stan kościoła w Filipowie nie wymaga natychmiastowych prac konserwatorskich. Na bieżąco należy chronić drewniane elementy wyposażenia przed owadami żerującymi na drewnie;
- 2) Ruiny kościoła w Mieruniskach od wielu lat wymagają podjęcia prac w pierwszym etapie zabezpieczających, a następnie opracowania dalszych kroków postępowania, tj. podjęcie decyzji o pełnej rekonstrukcji lub zachowania tego obiektu jako trwałej ruiny;
- 3) Konieczna jest szczegółowa inwentaryzacja krzyży przydrożnych, a w dalszej kolejności opracowanie programu ich konserwacji. W przypadku krzyży metalowych niezbędne jest odrdzewienie i zabezpieczenie przed korozją.

4.4.4 ZASADY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE DWORÓW

- 1) Konieczne jest przeprowadzenie kompleksowych prac konserwatorskich w zespole dworskim w Mieruniskach Małych. Dwór należy objąć pracami restauratorskimi, a park oraz otoczenie dworu zrekonstruować, ~~zespół dworski wpisać do rejestru zabytków~~;
- 2) rewaloryzacja zespołu dworsko – parkowego w Motulach.

4.4.5 ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSADNICTWA WIEJSKIEGO (RURALISTYKA) ORAZ BUDOWNICTWA WIEJSKIEGO I LEŚNEGO

- 1) zakaz lokalizacji budynków w miejscach eksponowanych (np. na wzniesieniach);
- 2) utrzymanie historycznego biegu dróg i ich nawierzchni (np. odcinek drogi gruntowej/utwardzonej pomiędzy wsią Garbas/Mieruniszki a Czarne);
- 3) zachowanie istniejących historycznych układów dróg lokalnych i nie wprowadzanie zmian ich przebiegu;
- 4) w układach zabudowy działek nawiązywanie do najczęściej stosowanych w miejscowościach sposobów sytuowania budynków mieszkalnych i gospodarczych (kalenicowo do drogi budynek mieszkalny, stodoła usytuowana równolegle do domu mieszkalnego w głębi regularnego podwórza)
- 5) we współczesnych realizacjach budowlanych zalecać wprowadzenie wzorów architektonicznych nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych (np. dachy dwuspadowe, jednokondygnacyjność, wykorzystanie detali zdobniczych charakterystycznych dla Suwalszczyzny).

4.4.6 ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ CMENTARZY I PARKÓW

powinny polegać na:

- 1) przeprowadzeniu rewaloryzacji cmentarzy i mogił z I i II wojny światowej oraz umieszczeniu tablic informacyjnych o tych miejscach;
- 2) odbudowaniu kamiennego muru okalającego cmentarz żydowski w Filipowie;
- 3) uporządkowaniu cmentarza ewangelickiego oraz mariawickiego w Filipowie;
- 4) ~~wpisaniu do rejestru zabytków cmentarza wojennego w Młynisku (ob. Piecki) oraz jego rewaloryzacji. Cmentarz stanowi własność prywatną, więc teren ten powinien zostać wykupiony przez Skarb Państwa;~~
- 5) rewaloryzacji kwatery wojennej w Mieruniszkach;
- 6) wykonaniu dokumentacji ewidencyjnej parków w Czostkowie i Nowych Motulach oraz wpisaniu ich do rejestru zabytków.

4.4.7 ZASADY OCHRONY OBIEKTÓW ARCHITEKTURY OBRONNEJ I ZABYTKÓW BUDOWNICTWA

- 1) wpisać do rejestru zabytków budynek nr 3 i 25 przy Pl. Batorego w Filipowie;
- 2) zinwentaryzować wybrane obiekty kulturowe reprezentujące drewniane budownictwo;
- 3) opracować dokumentację pomiarową oraz wykonać rozpoznanie historyczne dotyczące niemieckich umocnień polowych.

4.4.8 ZASADY DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

- 1) kultywowania lokalnych i regionalnych tradycji;
- 2) prowadzenia zajęć z ginących zawodów;
- 3) utworzenie gminnej i wiejskich izb etnograficznych (np. w szkołach);
- 4) organizacji festynów ludowych.

~~Ogólnie w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego gminy proponuje się utworzenie stref ochrony konserwatorskiej obejmujących większość obszaru gminy, z dominacją stref typu B (ochrona częściowa). Szczegółowe procedury postępowania konserwatorskiego w tych strefach powinny być ujęte oddzielnie dla każdej jednostki architektoniczno-krajobrazowej. Najogólniej zakłada się, że w strefach powinny być:~~ *Zakłada się:*

- 1) ~~bezwzględnie zachowane obiekty~~ *bezwzględne zachowanie obiektów* o walorach kulturowych i zabytkowych;
- 2) rozwijane formy budownictwa wiejskiego i letniskowego, nawiązujące do architektury lokalnej – tradycyjnej (1 - 4 *2* kondygnacyjne budynki – *z poddaszem użytkowym* kontynuowane dotychczasowe, dachy dwuspadowe itd.).

~~W przypadku wsi Filipów należy podjąć działania integracyjne, które uporządkowałyby jej krajobraz.~~

~~**strefa „A”** – ochrona całkowita, obejmująca obszary i obiekty podlegające rygorom w zakresie utrzymania całości, gdzie ingerencja musi być ściśle określona; ta strefa powinna dotyczyć obszaru zespołu urbanistycznego Filipowa, otoczenia ruin kościoła w~~

~~Mieruniszka~~ch znajdującego się do 1945 roku w środku miejscowości o charakterze miejskim;

~~strefa „B” – ochrona częściowa, obejmująca obszary podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali zabudowy;~~

~~strefa „K” – ochrona krajobrazu obejmująca obszar integralnie związany z zespołem zabytkowym.~~

4.5 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

4.5.1 ZASADY I KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

- 1) podniesienie bezpieczeństwa ruchu na drogach: wojewódzkiej i powiatowych poprzez ich przebudowę w miejscach charakteryzujących się dużą ilością kolizji i wypadków (korekta łuków poziomych i pionowych, przebudowa niebezpiecznych skrzyżowań, budowa obwodnicy Filipowa);
- 2) zwiększenie dostępności do terenów o dużych walorach turystycznych poprzez modernizację i budowę nawierzchni twardych na drogach powiatowych oraz modernizację i budowę nawierzchni twardych i ulepszonych na drogach gminnych;
- 3) dostosowanie infrastruktury drogowej do ruchu turystycznego poprzez budowę MOP-ów, tras rowerowych międzynarodowych i krajowych, zakładów obsługi pojazdów i stacji paliw;
- 4) utrzymanie istniejących dróg w obecnych profilach podłużnych i poprzecznych, z możliwością poprawy nawierzchni tych dróg;
- 5) dokonywanie bieżącego utrzymania, remontów kapitalnych lub modernizacji obiektów inżynierskich takich jak mosty i przepusty na drogach publicznych;
- 6) dopuszczenie przebudowy i budowy nowych odcinków dróg z dostosowaniem do obowiązujących warunków technicznych oraz wymogów określonych potrzebą ochrony zabudowy mieszkaniowej, w tym z wykonaniem ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze dróg powiatowych;
- 7) dopuszczenie wykonywania pod drogami przepustów umożliwiających migracje zwierząt;
- 8) umieszczanie reklam i innych znaków, nie wynikających z przepisów ruchu drogowego, wymaga uzgodnienia z instytucją zarządzającą drogami;
- 9) zakaz utwardzania dróg odpadami przemysłowymi, w tym żużlem piecowym;
- 10) sytuowanie wszystkich obiektów budowlanych w odległości 40 m od krawędzi jezdni w terenie zabudowanym, a co najmniej 20 m poza terenem zabudowanym – *zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi*;
- 11) zachowanie dotychczasowego układu przebiegu tras autobusowych z zapewnieniem 1,5 km strefy dostępności do przystanków autobusowych;
- 12) zalecanie sukcesywnej wymiany autobusów na bardziej funkcjonalne i mniej uciążliwe dla środowiska z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.

4.5.2 SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Głównymi celami polityki rozwoju systemu elektroenergetycznego gminy wynikającymi z ustaleń „Założeń polityki energetycznej państwa” są:

- 1) bezpieczeństwo energetyczne – taki stan gospodarki energetycznej, który umożliwia pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony;
- 2) ochrona środowiska przyrodniczego przed negatywnymi skutkami procesów energetycznych;
- 3) przyspieszenie wykorzystania lokalnych zasobów energii odnawialnej.

Długofalowym celem ogólnym strategii rozwoju gminy i zagospodarowania przestrzenią wynikającym ze „Strategii rozwoju województwa podlaskiego”, „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego” i „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” jest:

tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy i modernizacji systemu energetycznego, zwiększających pewność zasilania, niezawodność funkcjonowania, wzmacniających powiązania z systemami energetycznymi UE i Litwy oraz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

4.5.2.1 Zasady i kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego

1. Tworzenie warunków sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego ~~poprzez realizację zadania rządowego – budowę układu przesyłowego: dwutorowej linii 400 kV Elk – Alytus, włączającego region w krajowy i międzynarodowy system energetyczny na napięciu 400 kV. Trasa projektowanej linii nie będzie przebiegać przez teren Gminy Filipów, ale jej budowa będzie miała ogromny wpływ na poprawę bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego w stanach normalnych i awaryjnych oraz umożliwi bezpośrednią wymianę mocy i energii elektrycznej pomiędzy Polską a Litwą;~~
2. Dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z rozwoju gminy oraz dostarczanie energii w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym w sposób ciągły poprzez:
 - 1) racjonalne wykorzystanie i utrzymanie w dobrym stanie technicznym istniejących urządzeń elektroenergetycznych: punktów rozdzielczych i linii przesyłowych o napięciu WN 110 kV, SN 20 kV i NN 0,4 kV;
 - 2) modernizację stacji 110/20 kV;
 - 3) modernizację istniejących sieci SN i przebudowa w kierunku powiązania linii magistralnych SN z istniejącymi stacjami 110/20 kV w Suwałkach i Filipowie i projektowaną stacją 110/20 kV w Raczkach, oraz powiązań między magistralami, co umożliwi zasilanie ważniejszych odbiorców z dwóch różnych źródeł, zapewniając im dużą niezawodność zasilania;
 - 4) budowę nowych o odpowiednich parametrach układów przesyłu i transformacji SN/NN;
 - 5) sukcesywna wymiana w miarę potrzeb i możliwości finansowych sieci napowietrznych na kablowe;

- 6) modernizację i dostosowanie sieci rozdzielczych niskiego napięcia do istniejących obciążeń (reelektryfikacja wsi);
 - 7) zmniejszenie liczby awaryjnych wyłączeń poprzez zastosowanie nowoczesnych urządzeń elektrycznych;
 - 8) szersze wykorzystanie energii w oparciu o odnawialne źródła energii *z wyłączeniem możliwości lokalizowania nowych farm wiatrowych*.
4. Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu elektroenergetycznego dla otoczenia poprzez:
- 1) budowę linii elektroenergetycznych w sposób nie kolidujący z rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego;
 - 2) stosowanie rozwiązań kablowych w zakresie sieci SN i NN na terenach chronionego krajobrazu i objętych ochroną konserwatorską oraz na terenach intensywnej zabudowy;
 - 3) stosowanie nowych rozwiązań technicznych zmniejszających wpływ urządzeń elektroenergetycznych na ludzi i środowisko;
 - 4) racjonalne wykorzystanie przestrzeni w rozbudowie systemu, zmniejszenie zajętości terenu w wyniku zastosowania najnowszych rozwiązań technicznych;
 - 5) zachowanie odpowiednich technicznych stref ochronnych od linii napowietrznych wysokiego napięcia;
 - 6) opracowywanie raportów oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oddziałujących na środowisko i uwzględnianie ich wniosków w decyzjach administracyjnych;
 - 7) utrzymanie rezerw terenu pod urządzenia energetyczne w miejscowych planach zagospodarowania terenu.
5. Dostosowanie instalacji elektrycznych do wymogów europejskich poprzez:
- 1) zapewnienie dostawy energii dla odbiorców w sposób ciągły poprzez realizację dwustronnego zasilania obiektów;
 - 2) budowę nowych instalacji w sposób zapewniający ochronę przeciwporażeniową wg wymogów IEC i zmniejszenie ilości śmiertelnych porażeń prądem elektrycznym;
 - 3) sukcesywną wymianę instalacji elektrycznych na odpowiadające normom europejskim.
6. Modernizacja wyeksploatowanych oraz budowa nowych sieci oświetlenia dróg i ulic z zastosowaniem energooszczędnych urządzeń oświetleniowych.
- 7. Uwzględnienie rezerwy terenu pod następujące urządzenia elektroenergetyczne:*
- 7.1. istniejące:*
- *stacja 110/20 kV Filipów, stacja 110/20 kV Piecki,*
 - *linia 110 kV relacji Filipów” – „Piecki” – „Hańcza”,*
 - *linia 110 kV relacji „Filipów” – „Gołdap”,*
 - *stacje transformatorowe 20/04kV,*
 - *linie 20kV,*
 - *linie niskiego napięcia.*
- 7.2. projektowane:*
- *stacje transformatorowe 20/0,4kV,*
 - *linie 20kV zasilające w/w stacje transformatorowe 20/0,4 kV,*
 - *linie niskiego napięcia.*

Na terenie Gminy Filipów nie występują zadania zawarte w programie krajowym służące ponadlokalnym celom publicznym ani zadania wynikające z planów rozwoju Polskich Sieci Energetycznych S.A. Modernizacja stacji transformatorowo-rozdzielczej RPZ 110/20 kV Filipów, będąca potencjalnym zadaniem kierunków rozwoju systemu WN, wynikającym z planów rozwoju Zakładu Energetycznego Białystok S.A. i ujęta w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego została już zrealizowana.

Bardzo istotnym ze względu na wymogi ekologiczne kierunkiem rozwoju systemu elektroenergetycznego wynikającym z rozwoju Gminy jest zwiększenie potencjału energetycznego gminy z wykorzystaniem źródeł odnawialnych. ~~Dominujące znaczenie ma rozwój energetyki wiatrowej poprzez:~~

- ~~1) budowę parku elektrowni wiatrowych w Pieckach i Mieruniszkach;~~
- ~~2) budowę elektrowni wiatrowych dla celów lokalnych;~~
- ~~3) budowę sieci odbiorczej w celu przekazania energii elektrycznej uzyskanej w elektrowniach wiatrowych do krajowego systemu elektroenergetycznego.~~

~~Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest zobowiązaniem Polski w procesie integracji z Unią Europejską, a jednocześnie stwarza szansę skorzystania z istotnej pomocy UE w tej dziedzinie. Zobowiązania międzynarodowe wynikające z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz Protokołu z Kioto dotyczące redukcji emisji dwutlenku węgla oraz geograficzne położenie Gminy Filipów i korzystne warunki wykorzystania energii wiatru, stwarzają dużą szansę rozwoju źródeł energetyki odnawialnej. Rozwój energetyki wiatrowej i jej racjonalne wykorzystanie przyniosą w najbliższych latach wymierne efekty ekologiczne, energetyczne, gospodarcze i ekonomiczne dla społeczności gminy, w szczególności:~~

- ~~1) zwiększenie poziomu bezpieczeństwa energetycznego;~~
- ~~2) stworzenie nowych miejsc pracy;~~
- ~~3) promowanie rozwoju regionalnego;~~
- ~~4) ograniczenie emisji zanieczyszczeń energetycznych.~~

~~Rozwój energetyki wiatrowej stanowi element zrównoważonego rozwoju, wyrównania dysproporcji w poziomie zagospodarowania gminy w stosunku do rozwiniętych regionów, spowoduje wzrost konkurencyjności i wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy.~~

~~Występujące korzystne warunki wiatrowe spowodowały zainteresowanie lokalizacją parków wiatrowych, ale proces ich realizacji jest utrudniony ze względu na warunki włączenia ich w system elektroenergetyczny, gdyż dotychczasowe plany rozwoju sieci nie uwzględniały potrzeb tak znacznego rozwoju elektrowni wiatrowych.~~

~~4.5.2.2~~ ~~Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej~~

~~uwarunkowane są więc przez:~~

~~Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej uwarunkowane są przez:~~

- ~~a. ocenę zasobów energetycznych wiatru na podstawie przeprowadzonych pomiarów;~~
- ~~b. możliwości odbioru energii produkowanej w elektrowniach wiatrowych;~~
- ~~c. preferencje dla podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w energetykę wiatrową;~~

- d. ~~wybór obszarów predysponowanych do lokalizacji elektrowni i parków wiatrowych; zaleca się lokalizowanie farm na terenach rolniczych i nieużytkach o ograniczonej przydatności do innych celów;~~
- e. ~~wyznaczenie terenów wyłączonych spod lokalizacji elektrowni wiatrowych, jak strefy ochrony przyrody i krajobrazu;~~
- f. ~~opracowanie i uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla elektrowni i farm wiatrowych lub zmiany obowiązującego planu.~~

Nie przewiduje się rozwoju energetyki wiatrowej na terenie gminy Filipów.

4.5.3 SYSTEM TELEKOMUNIKACYJNY

Stan infrastruktury telekomunikacyjnej ma strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju i gminy, a stan telekomunikacji jest jednym z ważnych standardów międzynarodowych określających poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Jednym z najważniejszych szczegółowych celów zagospodarowania przestrzennego gminy Filipów jest tworzenie warunków przestrzennych do rozbudowy systemu telekomunikacyjnego i upowszechniania technik informatycznych w dostosowaniu do systemów i standardów Unii Europejskiej oraz wymogów „społeczeństwa informacyjnego”.

4.5.3.1 Kierunki rozwoju systemu telekomunikacyjnego

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej (stacjonarnej i telefonii komórkowej) w celu wzmocnienia konkurencyjności gminy i przeciwdziałaniu marginalizacji niektórych obszarów. Realizacja tego kierunku wymagać będzie w szczególności:

- utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w pełnej sprawności technicznej;
 - modernizacji i rozbudowy sieci rozdzielczych wynikających z potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego gminy,
 - budowy nowych kablowych sieci rozdzielczych i abonenckich zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców,
 - uruchamiania nowych powiązań telekomunikacyjnych wynikających z rozwoju gminy z wykorzystaniem najnowszych technologii,
 - dalszego rozwoju telefonii komórkowej i budowy stacji bazowych zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców, w tym budowy stacji bazowej telefonii komórkowej PLUS GSM w Pieckach,
 - zwiększenie liczby abonentów telefonicznych oraz oferowanie coraz szerszej gamy nowoczesnych usług na najwyższym światowym poziomie.
 - zwiększenia dostępności do sieci informatycznej i komputeryzacji szkół
 - wszechstronnego zastosowania systemów telekomunikacyjnych.
2. Rozwój infrastruktury informatycznej o najwyższym standardzie opartym o nowoczesne środki przetwarzania i komputery osobiste w celu dostosowania systemu telekomunikacyjnego do wymogów zintegrowanego rynku Unii Europejskiej. Wymagać to będzie w szczególności:
- wszechstronnego wykorzystania teleinformatyki jako ważnego instrumentu komunikacji społecznej i szansy rozwoju gminy;

- wprowadzenia i upowszechniania standardów technicznych sprzętu i oprogramowania
 - zwalających na współpracę z infrastrukturą międzynarodową;
 - budowy teleinformatycznych sieci szerokopasmowych i lokalnych sieci komputerowych;
 - podniesienia poziomu edukacji informatycznej społeczeństwa i upowszechnienia dostępu wszystkich ludzi do podstawowych urządzeń techniki komunikacyjnej i informatycznej;
 - rozpowszechnienia i zwiększenia rodzaju usług teleinformatycznych i zastosowania ich na rynku biznesowym, na rynku usług publicznych oraz rynku zastosowań domowych w codziennym życiu społeczeństwa;
 - tworzenia „otwartej sieci” – dostępnej dla wszystkich operatorów i usługodawców w dziedzinie łączności i informacji;
 - usprawnienia komunikacji między społecznościami poprzez włączenie sieci lokalnych do ogólnopolskiej sieci informatycznej, sieci europejskiej i do sieci ogólnoświatowej.
3. Rozwój telematyki w zastosowaniu dla potrzeb systemów transportowych i obsługi towarowej w celu stworzenia zintegrowanej sieci zarządzania ruchem drogowym i jego kontrolą. Wymagać to będzie w szczególności:
- równomiernego rozwoju sieci teleinformatycznej systemu transportowego;
 - wyposażenia dróg przewozowych w niezbędną infrastrukturę telekomunikacyjną umożliwiającą stworzenie zintegrowanej sieci zarządzania transportem;
 - rozwoju współpracy pomiędzy różnymi sieciami transmisji i wykorzystania nowoczesnych środków do przetwarzania danych.
4. Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb wynikających z zagospodarowania przestrzennego poprzez zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu telekomunikacyjnego dla otoczenia i budowę w sposób nie kolidujący z rozwojem osadnictwa i uwzględniający walory środowiska przyrodniczego:
- realizowanie linii światłowodowych jako podwieszanych na istniejących energetycznych liniach napowietrznych WN światłowodów SN (zmniejszenie zajętości terenu);
 - prowadzenie linii telekomunikacyjnych wzdłuż dróg;
 - prowadzenie linii telefonicznych wyłącznie jako kablowych na terenach parków krajobrazowych i obszarów objętych ochroną konserwatorską;
 - należy dążyć do lokalizacji masztów telefonii komórkowej poza obszarami chronionymi.
5. Tworzenie systemu łączności teleinformatycznej dla potrzeb struktur administracji publicznej w celu zapewnienia łączności dla jednostek samorządowych oraz usprawnienia komunikacji między obywatelami a administracją samorządową i rządową. Wymagać to będzie:
- unowocześnienia sieci telekomunikacyjnych i budowy szerokopasmowych sieci multimedialnych;
 - zwiększenia dostępu obywateli do informacji i uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym gminy poprzez wdrażanie i wykorzystywanie nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych;
 - komputeryzacji instytucji administracji gminnej.

Potencjalnymi zadaniami w dziedzinie telekomunikacji ujętymi w „Planie zagospodarowania województwa podlaskiego” są:

- 1) budowa połączenia światłowodowego Filipów – Bakałarzewo (zrealizowane);
- 2) budowa stacji telefonii komórkowej PLUS GSM i CENTRTEL w Filipowie *Trzecim i Czwartym III i IV* (zrealizowane);
- 3) budowa szerokopasmowej sieci światłowodowej do siedziby władz samorządowych gminy Filipów w ramach wojewódzkiego zadania: „Tworzenie systemów łączności teleinformacyjnej dla potrzeb struktur administracji publicznej” (system BIAMAN + PIONIER) *(zrealizowane)*.

4.5.4 CELE I KIERUNKI ROZWOJU POZOSTAŁEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W celu rozwoju i poprawności funkcjonowania sanitarnej infrastruktury technicznej oraz jej szerokiej dostępności wyznacza się następujące cele działania:

- 1) Zapewnienie mieszkańcom gminy i turystom wody pitnej o wysokiej jakości zgodnej z wymaganiami określonymi we właściwych aktach prawnych;
- 2) Umożliwienie podniesienia standardu wyposażenia sanitarnego w mieszkaniach i innych obiektach;
- 3) Ochronę powierzchni ziemi i środowiska przyrodniczego przed odpadami i ściekami;
- 4) Poprawa stanu czystości jezior;
- 5) Przedłużenie okresu eksploatacji wysypiska;
- 6) Budowa, wspólnie z innymi gminami, nowego wysypiska;
- 7) Ochronę wód powierzchniowych i podziemnych przed dalszym skażeniem;
- 8) Poprawa czystości powietrza atmosferycznego.
- 9) W zakresie ciepłownictwa i gazownictwa pozostawić dotychczasowy, całkowicie sprywatyzowany system. Ewentualna budowa gazownictwa sieciowego realizowana powinna być jako część przedsięwzięcia budowy gazociągu Suwałki – Gołdap, o którym mowa w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego;
- 10) Osiągnięcie tych celów możliwe będzie poprzez realizację następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

4.5.4.1 Sieci wodociągowe

~~W zakresie sieci wodociągowej:~~

Rozwój sieci wodociągowej oraz połączenie jej w jeden system umożliwi realizację celów określonych w poz. 1 i 2;

1. Przyjmuje się zasadę ogólną - centralne zaopatrzenie w wodę z trzech połączonych ze sobą gminnych ujęć wody. ~~Zagrodowe i zakładowe (Spółdzielni Mieszkaniowej) ujęcia wody pozostawić jako awaryjne (pod warunkiem, że woda w nich odpowiada jakości wody do picia);~~
2. Poprawnie eksploatować stacje uzdatniania wody, dostosowując ich pracę do aktualnych przepisów jakości wody do picia w zakresie zmniejszenia zawartości żelaza i manganu;

3. Wprowadzić strefowe pomiary zużycia (przepływu) wody w sieci. Pozwoli to na określenie strat wody i ich dalsze ograniczenie;
4. Wprowadzić monitoring pracy sieci wodociągowej i obiektów, który pozwoli na kontrolowanie pracy wszystkich studni i stacji wodociągowych z centralnej dyspozytorni;
5. Wprowadzić zmiany organizacyjne w służbach związanych z dystrybucją wody wynikające z długości sieci, jej rozległości i ilości odbiorców (np. zorganizować tzw. pogotowie, które kontrolowało by sieć, usuwało awarie itp.);
6. W gospodarstwach, które mimo możliwości technicznych, zrezygnowały z podłączenia się do sieci wodociągowej, przeprowadzić badania wody w studniach i w przypadku jej złej jakości przedstawić zagrożenia z tego płynące i korzyści wynikające z przyłączenia się do sieci;
7. Przy wsiach o zwartej zabudowie zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej i na tych terenach wybudować studnie. wydajność tych studni powinna wynikać z ilości obsługiwanych mieszkańców przyjmując 7,5 l na osobę na 1 dzień. Odległość tych studni od zabudowań nie może przekraczać 800 m. nie likwidować studni po dawnych zakładach pracy (zwłaszcza PGR czy SKR) i pozostawić je jako awaryjne. Celowe byłoby także połączenie ich z pobliską siecią wodociągową, co może zapewnić wodę mieszkańcom w przypadku poważnego uszkodzenia istniejących gminnych ujęć wody;
8. Przy istniejących gminnych ujęciach wody zarezerwować tereny pod budowę nowych studni głębinowych na wypadek wyeksploatowania się istniejących;
9. Stwierdza się jednoznacznie, że ze względu na bardzo grube warstwy gliny zalegającej nad terenami wodonośnymi gminnych ujęć wody zbędne jest ustanawianie stref ochrony pośredniej ujęć wody gdyż wystarczą istniejące strefy ochrony bezpośredniej.

4.5.4.2 Gospodarka ściekowa

W zakresie gospodarki ściekowej:

Działania te umożliwią realizację celów określonych w poz. 2, 3, 4, 7.

1. Zbilansować rzeczywiste ilości ścieków powstających w każdym gospodarstwie i każdym zakładzie produkcyjnym i usługowym. Na tej podstawie określić przepustowości planowanych do budowy oczyszczalni ścieków, a także ilość szamb wymagających uszczelnienia oraz wyegzekwować faktyczne uszczelnienie tych szamb. W efekcie zlikwiduje się lokalne skażenia gruntu i warstw wodonośnych;
2. Przeprowadzić przebudowę (modernizację) oczyszczalni ścieków w Filipowie;
3. Wybudować kanalizację sanitarną w Filipowie;
4. 2. Przeprowadzić analizę techniczno – ekonomiczną wraz ze „Studium Wykonalności” budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków we wsiach: Garbaś † *Pierwszy*, Piecki, Zusno i Mieruniszki. W zależności od wyników: a) podjąć działania zmierzające do ich wybudowania, b) zdecydować o sposobie lokalnego postępowania ze ściekami – budowa szczelnych szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków;
5. 3. Podjąć rozmowy z właścicielem oczyszczalni ścieków w Garbasie † *Drugim* i oczyszczalni w Kowalach Oleckich o możliwości i warunkach przyjęcia w przyszłości

- zwiększonych ilości ścieków z terenów wsi Mieruniszki i Garbaś II *Drugi* przewidzianych do skanalizowania;
- ~~6. W gospodarstwach, które nie będą objęte systemem kanalizacji sanitarnej, zaproponować budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejsce szamb, z których wywożenie ścieków będzie bardzo kosztowne (gdy zostaną faktycznie uszczelnione). Przydomowe oczyszczalnie ścieków powinny powstać zwłaszcza w gospodarstwach, które leżą blisko jezior, a nie jest dla nich przewidywana budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków;~~
 - ~~7. 4. We wsiach, które nie będą skanalizowane należy bezwzględnie egzekwować budowę szczelnych zbiorników na gromadzenie ścieków, które następnie okresowo powinny być wywożone *przez firmy do tego wyspecjalizowane* do oczyszczalni ścieków w Filipowie, a do czasu jej modernizacji do oczyszczalni w Olecku i Suwałkach. Przy sprzyjających warunkach gruntowych (żwir, piasek) w miejsce szamb propagować budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;~~
 - ~~8. Egzekwować od zakładów produkcyjnych i usługowych rzetelne rozliczenia się z ilości ścieków i sposobu ich unieszkodliwiania;~~
 - ~~9. 5. Wody opadowe z dróg o intensywnym ruchu oraz z placów, dużych parkingów i stacji paliw powinny być odprowadzane do kanalizacji deszczowej, a następnie podczyszczane w separatorach błota i olejów. Dopiero tak podczyszczone mogą być odprowadzane do odbiorników, np. cieków wodnych. Dotyczy to zwłaszcza terenu wsi Filipów, a także docelowo wsi Zusno;~~
 - ~~10. Opracować program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Lokalizacja tych oczyszczalni zależy w głównej mierze od przepustowości (prześlakliwości) gruntu. Opracowanie tego programu umożliwi pozyskanie środków finansowych na budowę tych oczyszczalni;~~
 - ~~11. 6. Rozważyć możliwość wprowadzenia obowiązkowej opłaty za posiadanie szamba. Opłata ta pokrywałaby koszty wywozu ścieków z szamba do najbliższej oczyszczalni ścieków. Dzięki temu zlikwidowane zostałoby nielegalne wylanie szamba na grunt lub do wód powierzchniowych.~~

4.5.4.3 Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami:

- ~~1. Gospodarka odpadami zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminie.~~
- ~~2. Objęcie zbiórką odpadów 100% mieszkańców gminy;~~
- ~~3. Stworzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz ich recyklingu;~~
- ~~4. Stworzenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych;~~
- ~~5. Stworzyć system zbierania odpadów niebezpiecznych;~~
- ~~6. Wyznaczyć miejsce na odpady z robót budowlanych;~~
- ~~7. Ustalić sposób postępowania z odpadami zawierającymi azbest i z osadami ściekowymi;~~
- ~~8. Sfinalizować działania podjęte z innymi gminami w celu wyznaczenia miejsca i wybudowania międzygminnego wysypiska odpadów;~~

- ~~9. Do czasu wybudowania nowego wysypiska odpadów uzgodnić z władzami sąsiadujących gmin możliwość wywożenia odpadów na ich wysypiska;~~
~~40-2. Egzekwować od „producentów odpadów” przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o odpadach oraz utrzymaniu porządku i czystości w gminie;~~
~~44-3. Doprowadzić do likwidacji dzikich wysypisk i dokonać rekultywacji terenów po tych wysypiskach.~~

4.5.4.4 Gazownictwo

W zakresie gazownictwa:

Władze gminy powinny czynnie uczestniczyć w planowaniu budowy sieci gazowej do Suwałk, akcentując potrzebę jej przedłużenia do Filipowa i dalej do Goldapi.

Mając na uwadze możliwość gazyfikacji nowych obszarów:

- 1. Uwzględnia się konieczność zabezpieczenia trasy pod gazyfikację.*
- 2. Wskazuje się, że podział terenu na działki winien gwarantować wykonanie indywidualnego przyłącza gazowego do budynku.*
- 3. Warunki techniczne jakim winny odpowiadać sieci gazowe określone są w obowiązujących przepisach (obecnie jest to Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 26.04.2013 r. Dz. U. z 2013 r. poz. 640).*
- 4. W liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne stanowiących dostęp do terenów z zabudową mieszkaniową do dróg publicznych, należy rezerwować trasy dla sieci gazowej.*
- 5. Linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu.*
- 6. Dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia), w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową.*
- 7. Gazyfikacja jest możliwa o ile zawarte będzie porozumienie pomiędzy dostawcą gazu i odbiorcą, po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw gazu.*

4.5.4.5 Ciepłownictwo

W zakresie ciepłownictwa:

Ograniczyć niską emisją zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego powodowaną spalaniem węgla poprzez rozpropagowanie tej tematyki i lansowanie wymiany kotłów na biopaliwa, tj. paliwa pochodzące ze źródeł odnawialnych lub paliwo gazowe lub olejowe.

4.5.4.6 Środki realizacji celów infrastruktury technicznej

~~Jako środki realizacji przedstawionych celów przyjmuje się:~~

Wszystkie wymienione cele i kierunki działania należą do właściwości gminy. Wobec tego tylko własnym staraniem Rady Gminy i Wójta można je zrealizować. Oczywiście koszty ich realizacji są bardzo wysokie, toteż realizacja nie może opierać się wyłącznie na budżecie gminy. Należy szukać pozabudżetowych źródeł finansowania. Należą do nich m. in:

- a. kredyty i dotacje z różnych banków i fundacji;
- b. współfinansowanie przez zainteresowane instytucje i inwestorów;
- c. współfinansowanie przez przyszłych użytkowników;

- d. udział finansowy mieszkańców;
- e. dotacje z funduszy Unii Europejskiej;
- f. partnerstwo Publiczno – Prywatne.

4.6 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym określone zostały w **4.1.16** Studium.

Dla części wsi niezbędne będzie zwłaszcza w przypadku przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową dokonanie scaleń i nowego podziału nieruchomości.

Nie przewiduje się na obszarze gminy realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

4.7 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO I USTALENIAMI PROGRAMÓW RZĄDOWYCH SŁUŻĄCYCH REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM.

Integralną częścią Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego jest Załącznik nr 3 do uchwały Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. - wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W poniższym zestawieniu ujęto - wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z terenu gminy Filipów.

<i>Lp.</i>	<i>Dział, rodzaj Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego i ew. inwestor</i>	<i>Lokalizacja (miasto, gmina, powiat)</i>	<i>Dokument ustalający inwestycję</i>	<i>Uwagi</i>
<i>4.</i>	<i>INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA</i>			
<i>4.3.</i>	<i>INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA</i>			
<i>4.3.10.</i>	<i>Modernizacja linii elektroenergetycznej WN 110kV Piecki - Potasznia – „Hańcza” Suwałki,</i>	<i>m. i gm. Suwałki, gm. Jeleniewo, gm. Filipów</i>	<i>Plan Rozwoju PGE Dystrybucja Oddział Białystok 2017 - 2022</i>	
<i>4.3.21.</i>	<i>Modernizacja linii elektroenergetycznej WN 110kV Gołdap – Filipów – Piecki</i>	<i>gm. Filipów</i>	<i>Plan Rozwoju PGE Dystrybucja Oddział Białystok 2017 - 2022</i>	

Podstawowe elementy systemu elektroenergetycznego województwa – to stacje transformatoroworozdzielcze WN/SN i linie zasilające WN 110 kV, w tym:

- stacje WN/SN tzw. GPZ-ty i RPZ-ty: Piecki gm. Filipów
- linie WN 110 kV zasilające poszczególne stacje transformatorowo- rozdzielcze WN/SN, stanowiące część sieci krajowej na napięciu WN 110 kV.

W PZPWP określono tendencje, potrzeby i bariery rozwoju systemu, w tym:

- mała ilość układów przesyłowych WN i SN, zbyt długie ciągi liniowe, zbyt małe przekroje przewodów linii powodują znaczne trudności w zapewnieniu wymaganego poziomu napięć u odbiorców finalnych, znaczne straty przesyłanej mocy w sieci oraz trudności w „przyjęciu” energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, co wymaga kontynuacji modernizacji i rozbudowy sieci WN i SN.

Wśród inwestycji planowanych do budowy w dłuższym horyzoncie czasowym wskazuje się na budowę linii WN 110kV do zasilania stacji jw. relacji: Wiżajny – Filipów oraz sukcesywną modernizację urządzeń WN 110 kV.

W stosunku do Istniejącej drogi wojewódzkiej nr 652, wśród kierunków rozwoju dróg wojewódzkich, harmonogram obejmuje zadanie: Granica Województwa – Obwodnica Filipowa – przebudowa drogi wojewódzkiej nr 652 (jako droga klasy Z).

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego stanowiący załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. ze zm.

Na terenie gminy Filipów zlokalizowano fragmenty infrastruktury społeczeństwa informacyjnego – Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej (sieć i węzły), jako elementu realizującego cele polityki przestrzennej, ujętej w zapisach planu zagospodarowania

przestrzennego województwa podlaskiego stanowiącego załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. zmienionej uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2017 r. poz. 2777, poz. 3270).

Projektowane trasy rowerowe o znaczeniu ponadlokalnym wymagają zabezpieczenia planistycznego terenów w poszczególnych miejscowościach:

- 1) „Pierścień rowerowy Suwalszczyzny” R65 Żegary – Przystawańce – Puńsk – Budzisko – Rutka- Tartak – Ejszeryszki – Wiżajny – Leszkie – Stańczyki – Przerośl – Rakówek – Wólka – Filipów – Bakalarzewo – Raczki – Dowspuda – Grabowo – Barszcze – Dręstwo – Kopiec – Wrotki – Sztabin – Krasnybór – Lipsk – Rygałówka – Bartnik – Żabickie – Rubcowo – Gruszki – Rudawka – Muły – Rygol – Giby – Zelwa – Berżniki – Ogrodniki – Żegary o długości około 316 km,
- 2) „Szlak Fortyfikacje Pozycji Granicznej”: Prawy Las – Filipów – Bakalarzewo – Raczki,

Obszary, na których rozmieszczone będą wyżej wymienione inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zostały określone na rysunku Studium na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

~~Brak jest zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w centralnym rejestrze programów, a dotyczących obszaru czy problemów gminy Filipów.~~

~~W programie wojewódzkim na lata 2001 – 2003 były zapisane zadania dotyczące obszaru całego województwa, w tym Gminy Filipów:~~

- ~~1) komputerowy System Informacji Turystycznej i Promocji Województwa Podlaskiego;~~
- ~~2) wspomaganie zarządzania województwa przez administrację samorządową.~~

~~Wśród potencjalnych zadań o charakterze ponadlokalnym, wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego, zawartych w programach rozwoju kultury do roku 2006, sportu do roku 2005 i turystyki do roku 2010 samorządu wojewódzkiego dotyczących obszaru Gminy Filipów, zapisano:~~

- ~~1) organizację muzeów społecznych lub regionalnych, izb rękodziela ludowego, warsztatów rękodzielniczych i innych – w terminie do roku 2006;~~
- ~~2) budowę nowych kempingów, pól biwakowych, schronisk, bazy gastronomicznej itp. na szlakach turystycznych pieszych i rowerowych – w terminie do roku 2006;~~
- ~~3) budowę przystani i stanic wodnych dla potrzeb turystyki wodnej – w terminie do roku 2015;~~
- ~~4) przekształcanie budynków byłych szkół w schroniska młodzieżowe oraz obiekty turystyki kwalifikowanej – w terminie do roku 2015.~~

~~Do potencjalnych zadań wynikających z kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa – wniosków zgłoszonych przez instytucje i samorządy lokalne zaliczono:~~

- ~~1) modernizację i rozbudowę obiektów szkolnych – w terminie zależnym od środków finansowych;~~

- ~~2) organizację trasy rowerowej międzynarodowej „Pierścień Rowerowy Suwalszczyzny” – część północna – w terminie zależnym od środków finansowych.~~
- ~~Do potencjalnych zadań wynikających z planów rozwoju Zakładu Energetycznego Białystok S.A. krótkoterminowych i perspektywicznych zaliczono:~~
- ~~1) modernizacja stacji transformatorowo rozdzielczych i rozdzielni sieciowych – RPZ 110/20 kV Filipów – w terminie do 2004 r.~~
- ~~Jako potencjalne zadanie programów rządowych wynikające z długoterminowych planów rozwoju Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. zapisano:~~
- ~~1) budowa gazociągu wraz ze stacjami redukcyjno – pomiarowymi pierwszego stopnia Raczki – Gołdap DN 400/250 na obszarze realizacji gm. Raczki, Bakalarzewo, Filipów w orientacyjnym terminie 2011 – 2020 roku;~~
- ~~Do potencjalnych zadań wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego zaliczono:~~
- ~~1) budowę gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową I stopnia w Filipowie jako odgałęzienie od projektowanego gazociągu Raczki – Gołdap – Bakalarzewo – Filipów – w terminie po roku 2010.~~

~~Wśród potencjalnych zadań programów samorządowych wynikających z:~~

- ~~– polityki i zamierzeń inwestycyjnych Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich;~~
- ~~– programu zintegrowanego rozwoju drogownictwa w województwie do roku 2005, z perspektywą do 2015 roku;~~

~~zapisano dla gminy Filipów:~~

- ~~1) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 652 Kowale Oleckie – Suwałki, wraz z obwodnicą Filipowa – do 2015 r.;~~
- ~~2) Przebudowa dróg powiatowych nr nr 487,471,426,428,701,702 – Raczki – Bakalarzewo – Filipów – Przerośl – (Linowo) – Hańcza – Wiżajny ; jako tras turystyki samochodowej wzdłuż doliny rzeki Rospudy i w Suwalskim Parku Krajobrazowym – do 2010 r.~~

~~Wśród potencjalnych zadań programów wojewódzkich wynikających z polityki i zamierzeń inwestycyjnych samorządów oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa zapisano dla Gminy Filipów:~~

- ~~1) w zakresie usuwania i unieszkodliwiania odpadów opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami – w terminie do 2004 roku i sukcesywna jego realizacja w latach następnych.~~

~~W zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej jako potencjalne zadanie wynikające z informacji samorządów i TP S.A. zapisane zostały:~~

- ~~a. realizacja stacji bazowej telefonii komórkowej „Centertel” w Filipowie;~~
- ~~b. budowa połączenia kablowego światłowodowego (operator TP S.A.) Bakalarzewo – Filipów;~~
- ~~c. budowa linii światłowodowych do siedzib władz samorządowych miast i gmin woj. podlaskiego – I etap 2002 – 2004 r.~~

4.8 OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA

PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym obowiązek sporządzenia planu miejscowego istnieje, gdy występują następujące obszary:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości;
- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²;
- obszary przestrzeni publicznej oraz obszary o położeniu cechach funkcjonalnoprzestrzennych szczególnie ważnych dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych.

Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla obszarów, na których należy wprowadzić ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Obowiązek przystąpienia do sporządzenia w/w powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia jego ustanowienia i po uprzednim uzgodnieniu terminu realizacji inwestycji celu publicznego i warunków wprowadzenia ich do planu (art.10 ust.3 ww. ustawy).

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym określone zostały w pkt 4.7 Studium.

~~Rada Gminy podjęła uchwałę Nr II/20/20 z dnia 11 grudnia 2002 roku o przystąpieniu do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy, uchwała ta nie została zrealizowana. Gmina zamierza przystąpić do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów zgodnie z opracowanym studium lub jego zmianą — ze względu na występujące uwarunkowania i planowany sposób ich zagospodarowania: - dla określonych szczegółowych obszarów. Są to:~~

- ~~- w obrębie strefy polityki przestrzennej A i B tereny oznaczone na rysunku studium w skali 1:25000 numerami — od 1 do 29;~~
- ~~- plany obszarów oznaczonych numerami 1 — 29 sporządza się jako odrębne opracowania bądź też jako części planu dla obszaru całej gminy.~~

~~Dla części wsi gminy Filipów niezbędne będzie dokonanie scaleń i nowego podziału nieruchomości zwłaszcza w przypadku przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i rekreację indywidualną.~~

~~Na obszarze gminy Filipów nie przewiduje się realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².~~

~~Na terenie gminy nie występują tereny zamknięte.~~

Określa się następujące obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest priorytetowe ze względu na występujące uwarunkowanie i planowany sposób ich zagospodarowania:

- w obrębie strefy polityki przestrzennej A i B tereny oznaczone na rysunku studium w skali 1:25000 numerami — od 1 do 27.*

4.9 OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Gmina ~~nie~~ zamierza sukcesywnie sporządzać miejscowe planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu gminy Filipów ~~miejscowych planów poza obszarami wymienionymi w poprzednim pkt.~~

W przypadku nasilonego zainteresowania innymi obszarami gminy dopuszcza się możliwość sporządzania innych szczegółowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego *szczególnie* w przypadku, gdy służyć to będzie zaspokojeniu potrzeb związanych z budownictwem mieszkaniowym, *rekreacyjnym*, zagospodarowaniem turystycznym, produkcyjnym i rolniczym lub realizacją zadań publicznych o zasięgu *ponadlokalnym lub* lokalnym, które wykraczałyby poza aktualny stan wiedzy w zakresie możliwości i potrzeb gminy.

Na podstawie art. 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga określenia tych obszarów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Z ustawy tej nie wynika wprost określony obowiązek sporządzenia planów miejscowych, ale czynności bądź sposoby zagospodarowania, wymagające *zgody na* przeznaczenia e gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne uwarunkowane są sporządzeniem planu.

4.10 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Dominującą pozycję w strukturze obszaru gminy zajmuje rolnictwo. Głównym kierunkiem rozwoju gminy będzie trwały rozwój zrównoważony. Podstawowym celem tego rozwoju jest potrzeba:

- poprawy sytuacji materialnej producentów rolnych;
- poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi;
- zwiększenie konkurencyjności produktów rolnych;
- poprawa lesistości gminy.

4.10.1 ZASADY ROZWOJU FUNKCJI ROLNICZEJ

- 1) Dostosowanie kierunków intensywności produkcji rolniczej do specyfiki rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wymogów ochronnych systemu przyrodniczego;
- 2) Ograniczanie przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów wartościowych dla produkcji rolniczej;
- 3) Zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolnej;
- 4) Przeznaczenie gruntów w strefach ograniczonego użytkowania / wzdłuż dróg, składowisk odpadów/ pod uprawy roślin przemysłowych;
- 5) Zapewnienie terenów do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich warunkujących restrukturyzację i modernizację gospodarki rolnej wsi;
- 6) Dostosowanie kierunków intensywności produkcji rolniczej do specyfiki rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz wymogów ochronnych systemu przyrodniczego;

- 7) Ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów wartościowych dla produkcji rolniczej;
- 8) Przeznaczenie na cele nierolnicze w pierwszej kolejności gruntów o niskich walorach produkcyjnych, ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów trzeciej i czwartej klasy;
- 9) Zapewnienie terenów do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich warunkujących restrukturyzację i modernizację gospodarki rolnej wsi;
- 10) Zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolnej;
- 11) Przeznaczenie gruntów w strefach ograniczonego użytkowania / wzdłuż dróg, składowisk odpadów/ pod uprawy roślin przemysłowych;
- 12) Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez regulację stosunków wodnych użytków rolnych i rekultywację zdegradowanych użytków zielonych;
- 13) Systematyczne eliminowanie chemicznych środków ochrony roślin, zwłaszcza na obszarach chronionego krajobrazu;
- 14) Podnoszenie poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków życia ludności poprzez poprawę wyposażenia wsi w urządzenia infrastruktury technicznej;
- 15) Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, zielarstwa głównie na obszarach chronionych i powiązanie tej produkcji z agroturystyką;
- 16) Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi poprzez wspieranie inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy na rzecz rolnictwa i turystyki.

4.10.2 KIERUNKI PRODUKCJI ROLNICZEJ

Obszar gminy Filipów charakteryzuje dość dobry wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zróżnicowana rzeźba terenu i niewielki udział obszarów chronionych. Sprzyja to ukierunkowaniu na trwały zrównoważony rozwój rolnictwa uwzględniający ekonomikę produkcji, przy zachowaniu wymogów ekologicznych.

Na terenach prawnie chronionych należy tworzyć warunki rozwoju gospodarstw małoobszarowych produkujących metodami ekologicznymi, gdzie produkcja roślinna przeznaczana jest głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej i zaspokojenie potrzeb związanych z turystyką i agroturystyką.

Na terenach o wyższej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy wspierać intensywne metody produkcji sprzyjające rozwojowi gospodarstw specjalistycznych o wykształconych tradycjach produkcyjnych.

Ważną sprawą jest umiejętne wykorzystanie instrumentów finansowych i prawnych Unii Europejskiej w dążeniu do rozwoju obszarów wiejskich. Należy dążyć do zachowania walorów środowiska i łagodzenia negatywnych skutków intensyfikacji produkcji rolniczej. W celu poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi oraz zwiększenia konkurencyjności produktów rolnych dążyć do:

1. Poprawy jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez:
 - 1) poprawę stosunków wodnych użytków rolnych poprzez realizację nowych obiektów zmeliorowanych i modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych;
 - 2) zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolnej;
 - 3) wyłączenie z produkcji żywności terenów w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu;
 - 4) tworzenie warunków do przekształceń struktury obszarowej gospodarstw w kierunku zwiększania ich powierzchni;
2. Poprawy warunków do rozwoju produkcji rolnej poprzez:

- 1) rozwój wiodących kierunków i specjalizacji produkcji rolnej określonej zapotrzebowaniem przetwórstwa rolno-spożywczego i popytu na surowce i produkty rolne;
 - 2) tworzenie warunków do lokalizacji zakładów przemysłu rolno-spożywczego dostosowanych do lokalnych produktów rolnych;.
 - 3) Rozwoju usług rolniczych i instytucji otoczenia poprzez:
 - 4) wspieranie rozwoju podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz rolnictwa;
 - 5) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowej rolników oraz rozwój edukacji ekologicznej;
 - 6) rozwijanie systemu nowoczesnych instytucji obsługi rolnictwa;
 - 7) tworzenie grup producenckich.
4. 3. Rozwoju pozarolniczych funkcji wsi poprzez:
- 1) wspieranie organizacyjne adaptacji gospodarstw wiejskich na potrzeby agroturystyki oraz wykorzystanie zagród wiejskich nieużytkowanych rolniczo dla celów letniskowych,
 - 2) organizację, doradztwo i szkolenia rolników w zawodach pozarolniczych.

4.10.3 ŚRODKI OSIĄGANIA *CELÓW*

- 1) zwiększenie powiązań między przetwórstwem, a rolnictwem oraz zwiększenie możliwości zbytu produktów rolnych na rynkach krajowych i zagranicznych;
- 2) zwiększenie możliwości pozyskiwania dochodów z dodatkowej pracy lub poza gospodarstwem rolnym i poprawa struktury obszarowej gospodarstw;
- 3) unowocześnienie produkcji przez wykorzystanie badań naukowych i upowszechnianie postępu biologicznego;
- 4) podwyższenie jakości produktów rolno- spożywczych oraz upowszechnianie standardów sanitarnych i jakościowych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej;
- 5) promowanie i wspieranie podejmowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
- 6) rozwój infrastruktury społeczno- gospodarczej stanowiącej podstawowy warunek aktywizacji obszarów wiejskich;
- 7) prowadzenie gospodarki rolnej zgodnie z warunkami przyrodniczymi ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych gminy;
- 8) ograniczanie ujemnego wpływu zainwestowania produkcyjnego na środowisko przyrodnicze poprzez egzekwowanie wymogów ochrony środowiska w odniesieniu do nowych obiektów jak i modernizację istniejących;
- 9) wspieranie działań zmierzających do rozwoju rolnictwa intensywnego poprzez wprowadzenie i upowszechnianie postępu biologicznego, organizację rynku rolnego i ukierunkowanie na procesy przyszłościowe wynikające z polityki Unii Europejskiej;
- 10) podniesienie poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków zamieszkiwania ludności wiejskiej poprzez wyposażenie wsi w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, elektroenergetyka, telekomunikacja, usuwanie i utylizacja odpadów) oraz utrzymanie i podniesienie standardu istniejących urządzeń obsługi ludności w zakresie oświaty, zdrowia, kultury oraz bezpieczeństwa p.poż);
- 11) podniesienie poziomu wykształcenia ludności;
- 12) ochrona istniejących lasów oraz podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia lesistości gminy;

- 13) prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia i współdziałanie z prywatnymi właścicielami lasów w celu udostępnienia i odpowiedniego zagospodarowania dla rekreacji i turystyki.

4.10.4 KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI LEŚNEJ

- 1) Produkcja surowca drzewnego i nieдрzewnych użytków pozyskiwanych z lasu zgodnie z Planem urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Olecko z uwzględnieniem walorów przyrodniczych tego obszaru;
- 2) Utrzymanie funkcji ekologicznych lasów zapewniających stabilizację warunków wodnych, kształtowanie klimatu lokalnego, tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego ekosystemów;
- 3) Prowadzenie zalesień gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa w celu poprawy lesistości gminy i tworzenia źródła dochodów dla gospodarstw rolnych;
- 4) niedokonywanie zmian przeznaczenia gruntów zalesionych na cele nieleśne poza wyjątkowymi przypadkami.

4.11 KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OBRONNOŚCI I OCHRONNOŚCI

Kierunki obejmują potrzeby:

1. Obrony i ochrony ludności (OC);
2. Ochrony bezpieczeństwa publicznego;
3. Ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa.

4.11.1 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OBRONY CYWILNEJ (OC)

- 1) zapewnienie ochrony sanitarnej dolin rzek oraz obszarów zasobowych ujęć komunalnych wody (stref ochrony pośredniej);
- 2) przewidywanie ukrycia typu II ~~na etapie sporządzania planów zagospodarowania działek lub terenów~~ w budynkach użyteczności publicznej, usługowych, przemysłowych, magazynowych, handlowych *zgodnie z obowiązującymi przepisami* itp.;
- 3) wykonywanie ukryć w budynkach w okresie podwyższonej gotowości obronnej R.P. ~~Opracowywanie „Aneksu OC” w przypadku projektowania obiektu na większą liczbę niż 15 osób;~~
- 4) zapewnienie dostawy wody dla ludności w warunkach ekstremalnych w ilości 7,5 l wody na osobo – dobę, rezerwując tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej z zachowaniem odległości studni od budynków mieszkalnych nie przekraczającej 800 m.
- 5) zabezpieczenie przed likwidacją istniejących studni i przystosowanie ich do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych;
- 6) przystosowanie oświetlenia zewnętrznego do wygaszania (np. drogi, ulice, budynki);
- 7) dążenie do układu, projektowanych oraz modernizowanych dróg, spełniającego niżej podane warunki:

- a) odpowiednią szerokość;
- b) uniemożliwiającą ewentualne zagruzowanie;
- c) połączenie z traktami przelotowymi, zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia;
- d) wyznaczenie bezpiecznych tras przejazdu dla pojazdów z niebezpiecznymi środkami chemicznymi.

4.11.2 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

utrzymanie i modernizacja istniejącego obiektu policji w Filipowie.

4.11.3 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

- 1) projektować zabudowę zgodnie z obowiązującym prawem odnośnie jej lokalizacji i warunków technicznych;
- 2) zapewnić właściwą ochronę przeciwpożarową i zabezpieczenie przeciwpożarowe budynków zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 3) zapewnić zaopatrzenie wodne na cele przeciwpożarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 4) uwzględniać w opracowaniach planistycznych konieczność zaprojektowania dróg pożarowych umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 5) utrzymanie i modernizacja istniejących obiektów Ochotniczej Straży Pożarnej w Filipowie, Motulach Starych, Czarnem, Zuśnie, Dębszczyźnie i Pieckach;
- 6) wyposażenie jednostek OSP w sprawne technicznie pojazdy oraz doposażenie w sprzęt;
- 7) zapewnienie właściwej ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków;
- 8) zapewnienie zaopatrzenia wodnego na cele przeciwpożarowe;
- 9) zaprojektowanie dróg pożarowych, umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo – gaśniczych straży pożarnej.

4.11.4 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE WYSOKOŚCI OBIEKTÓW

4.11.4 KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W ZAKRESIE OBRONY CYWILNEJ I OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

~~Dokonać uaktualnienia dokumentacji OC oraz planów organizacyjnego i logistycznego zabezpieczenia jej działania szczególnie w zakresie:~~

- ~~— planów OC gminy i zakładów pracy oraz ich elementów składowych;~~
 - ~~— specjalistycznych planów OC dotyczących realizacji zadań OC przez poszczególne komórki organizacyjne urzędu gminy i zakłady pracy.~~
- 1) ~~sprawdzić stan techniczny budowli ochronnych i urządzeń specjalistycznych OC;~~

- 2) przyspieszyć realizację przedsięwzięć związanych z rozpoczętymi inwestycjami w zakresie urządzeń alarmowych oraz budowli ochronnych;
- 3) sprawdzić skuteczność działania SWA, a także dokonać weryfikacji sprzętu i aparatury będącej w dyspozycji jednostek systemu;
- 4) poczynić przygotowania do wydania załogom wszystkich zakładów pracy indywidualnych środków ochrony;
- 5) uaktualnić plany wprowadzenia formacji OC, działających w systemie skoszarowanym;
- 6) podjąć przygotowania do wprowadzenia zmian w działalności inwestycyjnej z uwzględnieniem przygotowań organizacyjno – technicznych do podjęcia realizacji budowli ochronnych dla załóg zakładów pracy i pozostałej ludności;
- 7) podjąć przygotowania organizacyjno-techniczne w zakresie ochrony gospodarki rolno-hodowlanej przed skażeniami i zakażeniami;
- 8) podjąć przygotowania do zaadoptowania łaźni, pralni, myjni i innych obiektów na potrzeby tworzenia urządzeń specjalnych;
- 9) podjąć działania mające na celu przygotowanie sprzętu rolniczego i gospodarki komunalnej do zabiegów specjalnych;
- 10) podjąć przygotowania organizacyjne dla zapewnienia warunków sprawnego osiągnięcia gotowości do działania przez FOC;
- 11) zarządzić pełną gotowość do działania SWA oraz zastępczych środków alarmowych;
- 12) zarządzić przygotowanie i zaopatrzenie jednostek organizacyjnych w niezbędne środki do zaciemniania oświetlenia wewnętrznego i środków transportowych oraz wygaszania oświetlenia zewnętrznego, a także przygotowania oświetlenia kierunkowego, a także przygotowania oświetlenia kierunkowego;
- 13) podjąć przygotowania do ochrony dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego;
- 14) podjąć przygotowania w celu doprowadzenia zastępczych źródeł energii dla potrzeb OC do stanu sprawności eksploatacyjnej;
- 15) zarządzić przygotowanie do oznakowania schronów i ukryć ogólnego przeznaczenia oraz dróg ewakuacyjnych do nich;
- 16) przeprowadzić krótkoterminowe ćwiczenia w zakresie odbywania służby w FOC;
- 17) zarządzić gotowość do działania FOC o wyższym stopniu gotowości i przygotować dla nich w rejonach wyjściowych bazę socjalną;
- 18) zarządzić opróżnienie pomieszczeń wytypowanych na budowle ochronne i doprowadzić je do gotowości eksploatacyjnej;
- 19) doprowadzić do gotowości eksploatacyjnej istniejące budowle ochronne i urządzenia specjalne;
- 20) doprowadzić awaryjne ujęcia wody do stanu sprawności eksploatacyjnej oraz zabezpieczyć je przed skażeniami i zakażeniami;
- 21) doprowadzić zastępcze źródła energii elektrycznej dla potrzeb OC do pełnej sprawności;
- 22) zrealizować zadania związane z zaciemnianiem oświetlenia wewnętrznego i środków transportu oraz wygaszaniem oświetlenia zewnętrznego, a także przygotowaniem oświetlenia kierunkowego;

- 23) zaadaptować łaźnie, pralnie, myjnie i inne obiekty na potrzeby utworzenia urzędów specjalnych;
- 24) zainicjować przygotowanie sprzętu rolniczego i z gospodarki komunalnej do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych;
- 25) zarządzić gromadzenie środków materiałowo-technicznych do ochrony przed skażeniami i zakażeniami gospodarki rolno-hodowlanej;
- 26) zarządzić krótkookresowe szkolenie ludności z zakresu powszechnej samoobrony;
- 27) przygotować do zabezpieczenia dobra kultury i do ewakuacji dobra ruchome;
- 28) zarządzić osiągnięcie pełnej gotowości do działania FOC o podstawowym stopniu gotowości;
- 29) zaopatrzyć załogi wszystkich zakładów pracy i w miarę możliwości ludność w isops;
- 30) zapewnić ludności odpowiednie materiały do wykonania zastępczych środków ochrony;
- 31) przystąpić do powszechnego, doraźnego przygotowania oraz budowy prowizorycznych budowli ochronnych;
- 32) zrealizować plan ochrony zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej przed skutkami działania broni NBC;
- 33) zrealizować pełny plan ochrony dóbr kultury znajdujących się na terenie gminy;
- 34) zarządzić przygotowanie miejsc do zakwaterowania ludności na wypadek ewakuacji;
- 35) zarządzić gotowość do prowadzenia kontroli i ewidencji napromienienia ludności;
- 36) spowodować zabezpieczenie zapasów żywności, ujęć wody i gospodarki rolno-hodowlanej przed skażeniami o zakażeniami.

Zgodnie z pismem nr ZK.II.MH.52445-3/06 z dnia 23.01.2006 r. opracowanym przez Wydział Zarządzania Kryzysowego w Białymstoku w dalszym rozwoju gminy należy spełnić następujące warunki:

1. W budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, użyteczności publicznej, usługowych, przemysłowych, magazynowych, handlowych itp. Na etapie sporządzania planów zagospodarowania działek lub terenów należy przewidzieć ukrycia typu II.
2. Ukrycia powinny być wykonywane w budynkach w okresie podwyższonej gotowości obronnej R.P. W przypadku zaprojektowania obiektu na większą liczbę niż 15 osób obowiązuje opracowanie „Aneksu OC”.
3. Bez względu na typ zabudowy zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (przyjmując normę wynoszącą 7,5 l na osobę-dobę). Odległość studni od budynków powinna wynosić do 800 m.
4. Istniejące studnie należy zabezpieczyć przed likwidacją i przystosować do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych.
5. Oświetlenie zewnętrzne (np. drogi, ulice, budynki) przystosować do wygaszania.
6. Zamontować syrenę alarmową OC w Filipowie.
7. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - a) odpowiednia szerokość uniemożliwiająca ewentualne zagruzowanie;
 - b) połączenie z traktami przelotowymi zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia;

- c) ~~wyznaczanie bezpiecznych tras przejazdu dla pojazdów z niebezpiecznymi środkami chemicznymi.~~

Zgłoszeniu do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym podlegają wszystkie stałe lub tymczasowe obiekty budowlane o wysokości 50 m n. p. m. i więcej. Zgłoszenia należy kierować do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP każdorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę.

Przy określaniu wysokości zabudowy należy przestrzegać ustalonych wskaźników dla poszczególnych rodzajów zabudowy, z możliwością odstępstw które warunkuje zgodność z przepisami odrębnymi i dostosowanie do istniejących uwarunkowań.

4.12 OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

~~Na terenie gminy wzdłuż rzeki Rospudy mogą wystąpić niewielkie obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwanie się mas ziemnych. istnieją niewielkie obszary osuwania się mas ziemnych (osuwiska), które znajdują się w obrębach geodezyjnych Supienie, Wólka i Czostków, zgodnie ze wskazaniem zawartym w punkcie 2.2.10 niniejszego opracowania, oraz oznaczeniem na rysunkach Studium.~~

Zgodnie z art. 3 pkt. 32a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, przez ruchy masowe ziemi - rozumie się powstające naturalnie lub na skutek działalności człowieka osuwanie, spętywanie lub obrywanie powierzchniowych warstw skał, zwietrzliny i gleby, natomiast zgodnie z art. 110a ust. 1 ww. ustawy Starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach.

Zgodnie ze Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej (2006) na terenie gminy Filipów występują tereny szczególnego zagrożenia powodzią. Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi na tych obszarach jest średnie i wynosi raz na 100lat (Q1%). Są to obszary wzdłuż rzeki Rospuda – zgodnie z wskazaniem na rysunkach studium, na których obowiązują przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2017 poz. 1566 t.j. z późn. zm.).

Dla terenów, dla których nie określono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić zakazy, kierując się potrzebą ochrony wód, lub kierując się względami bezpieczeństwa ludzi i mienia.

~~Zgodnie z rysunkiem Studium, tereny te położone są w strefie ochronnej jezior i rzeki Rospudy, niezabudowane i w niewielkim stopniu użytkowane gospodarczo. W szczególności, 5% prawdopodobieństwo powodzi występuje w przesmykach między jeziorami: Czarne i Rospuda oraz Rospuda i Kamienne, na pd-zach. i pn-wsch. brzegu jez. Rospuda, przy wpływie rzeki Rospudy z jez. Kamienne oraz wpływie do jez. Długie, wzdłuż brzegów rzeki Rospudy między jeziorami: Kamienne i Długie oraz między jez. Długie i Garbaś.~~

4.13 OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

W granicach gminy nie występują w/w obszary.

4.14 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (~~DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120 DZ. U. NR 41, POZ. 412 ORAZ Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271~~)

Na terenie gminy nie występują obszary stanowiące pomniki zagłady.

4.15 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI LUB REKULTYWACJI. OBSZARY ZDEGRADOWANE.

Na obszarze gminy nie występują w chwili obecnej w/w obszary. Po zakończeniu eksploatacji tereny wyrobisk kruszywa będą wymagać rekultywacji. *Należy również dokonać rekultywacji terenów po niewielkich „dzikich” wysypiskach na terenie gminy.*

Na obszarze gminy nie stwierdzono występowania obszarów remediacji i obszarów zdegradowanych.

4.16 GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Filipów nie występują tereny o charakterze zamkniętym.

4.17 ~~OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM INNE OBSZARY PROBLEMOWE W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE~~

Nie wyznaczono innych obszarów *funkcjonalnych* problemowych dot. zagospodarowania przestrzennego.

4.18 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

Na terenie gminy Filipów funkcjonują zespoły elektrowni wiatrowych. Na rysunku studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego oznaczono ich lokalizacje oraz strefy w odległości równej lub mniejszej od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatom (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej) - na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 961).

Na terenie gminy znajdują się też wyznaczone już tereny pod odnawialne źródła energii o mocy przekraczającej 100 kW w postaci farm fotowoltaicznych. Ich lokalizacja została wskazana na rysunkach studium.

5 UZASADNIENIE

5.1 OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Polityka przestrzenna gminy winna być prowadzona w sposób zaplanowany, zintegrowany z innymi dokumentami strategicznymi gminy oraz spójna w dążeniu do założonych celów. Zmiany do obowiązującego dokumentu dotyczą trzech głównych aspektów:

1) aktualizacji dotyczącej wyznaczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

2) aktualizacji zapisów w zakresie rozwoju osadnictwa;

3) dostosowania zapisów studium do obowiązującego stanu prawnego.

Wprowadzone zmiany zapewniają niezbędną integralność tego dokumentu.

5.2 SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Syntezę uwarunkowań zawarto w punkcie 3.3. niniejszego opracowania, natomiast Kierunki rozwoju wynikają z obecnego stanu sieci osadniczej oraz sygnalizowanych lub zdiagnozowanych potrzeb. Kierunki rozwoju warunkowane są możliwościami określonymi w analizie ekonomicznej, środowiskowej i społecznej. Podstawową zasadą jest dążenie do likwidacji narastających dysproporcji i zagrożeń. Cele prowadzonej w gminie polityki opisano i uzasadniono w punkcie 3.2.3 niniejszego opracowania. Głównym celem prowadzonej polityki przestrzennej, której narzędziem jest uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jest rozwój gminy i jej mieszkańców, w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawnymi i w dostosowaniu do istniejących uwarunkowań.